

Strategia Rozwoju Sportu dla Miasta Skierniewice na lata 2018-2023

IB IPC sp. z o.o. we Wrocławiu

Skierniewice, grudzień 2017

Spis treści

Wstęp	3
1. Diagnoza demograficzna	4
2. Historia i tradycje sportu w Skierniewicach	21
2.1 Diagnoza stanu skierniewickiego sportu	36
2.1.1 Baza sportowa i rekreacyjna (charakterystyka wybranych obiektów).....	36
2.1.2 Kadra szkoleniowa.....	53
2.1.2.1 Zasoby kadry szkoleniowej, wyniki oraz kwalifikacje	54
2.1.2.2 Zasoby sekcyjne i zawodnicze	58
2.1.3 Osiągnięcia sportowe	60
2.1.3.1 Wyniki w zawodach międzyszkolnych (na szczeblu wojewódzkim i w przypadku zwycięstwa, również krajowym).....	61
2.1.3.2 Wyniki w zawodach na poziomie juniora włącznie (młodzieżowym) organizowanych przez związki sportowe	83
2.1.3.3 Wyniki w zawodach na poziomie seniorskim organizowane przez związki sportowe	103
2.1.3.4 Pozostałe rozgrywki i imprezy sportowe	112
2.1.4 Formy spędzania wolnego czasu a aktywność fizyczna	114
2.1.5 Stan organizacji sportu w Skierniewicach	119
2.1.5.1 Skierniewickie Kluby Sportowe	120
2.1.5.2 Analiza systemu finansowania sportu w Skierniewicach	122
2.2 Analiza benchmarkowa Skierniewic z miastami o porównywalnych warunkach demograficznych i infrastrukturalnych.....	135
2.2.1 Wstęp	135
2.2.1 Potencjał demograficzny	135
2.2.2 Potencjał finansowy	140
2.2.3 Potencjał organizacyjny.....	146
2.2.4 Potencjał aktywności fizycznej	151
2.2.5 Potencjał aktywności fizycznej dzieci i młodzieży do 18 roku życia	156
2.2.6 Potencjał aktywności fizycznej dorosłej ludności (powyżej 18 roku życia)	160
2.2.7 Podsumowanie analizy porównawczej	165
3. Podsumowanie diagnozy, analiza SWOT.....	169
4. Wizja, misja, cele i kierunki działań	182
5. Kluczowe projekty realizujące cele główne.....	190
6. System wdrażania i monitorowania realizacji strategii	197
6.1 Harmonogram wdrażania Strategii	197

6.2 Propozycja systemu finansowania sportu w Skierniewicach	198
6.3 Monitoring i ewaluacja	199
6.4 Wskaźniki realizacji Strategii	201
7. Powiązania strategii z zapisami dokumentów strategicznych miasta, województwa i kraju	204
8. Wykaz tabel, wykresów, map i zdjęć.....	207

Wstęp

Sport w Skierniewicach pełni istotną rolę w rozwoju społecznym miasta. Rola i znaczenie sportu wyrażają się między innymi w historii i sukcesach wielu dyscyplin sportu oraz rosnącym aktywnym udziałem mieszkańców miasta w ofercie klubów sportowych. Szczególne znaczenie sportu w Skierniewicach widoczne jest w liczbie ćwiczących osób, w tym dzieci i młodzieży. Rośnie również zainteresowanie aktywnym i zdrowym trybem życia, także wśród osób w wieku senioralnym. Jak pokazują dane demograficzne w Skierniewicach obserwuje się dynamiczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Powyższe uwarunkowania są istotnym wyzwaniem dla Zarządzających miastem w kontekście planowania strategicznego.

Strategia Rozwoju Sportu dla Miasta Skierniewice na lata 2018-2023 powstała z myślą strategicznego spojrzenia na rozwój sportu w mieście. Pierwszą część dokumentu stanowi szczegółowa diagnoza „sportu” w Skierniewicach. W diagnozie wykorzystano szereg danych statystycznych i planistycznych ukazujących sytuację sportu w mieście. Szczególnie cenne są wyniki badań z mieszkańcami, pierwsze w historii miasta, jakie udało się przeprowadzić w odniesieniu do tematu rozwoju sportu. Wskazują one między innymi na potrzeby mieszkańców i pozwalają określić priorytety inwestycyjne miasta. W trakcie prac nad Strategią uwzględniono również spojrzenie klubów i stowarzyszeń sportowych, które traktowane są jako jeden z kluczowych zasobów miasta w odniesieniu do krzewienia sportu i promocji miasta.

Druga część dokumentu to plan operacyjny, który stanowi odpowiedź na zdiagnozowane w części diagnostycznej problemy i wyzwania, do których zaliczyć należy między innymi rozwój infrastruktury sportu i rekreacji, finansowanie sportu, promocję sportu i poprzez sport. W części operacyjnej dokumentu oprócz wizji, misji, celów – wypracowano zestaw kluczowych projektów, które są niezbędne do wdrożenia w celu dalszego rozwoju sfery sportu i rekreacji.

W Państwa ręce oddajemy dokument, który wypracowany został w sposób partycypacyjny, tj. uwzględnia spojrzenie mieszkańców miasta, jak również reprezentantów klubów i stowarzyszeń sportowych.

Pragniemy podziękować wszystkim osobom zaangażowanym w powstanie tego niezwykle ważnego dla mieszkańców miasta dokumentu.

Autorzy dokumentu

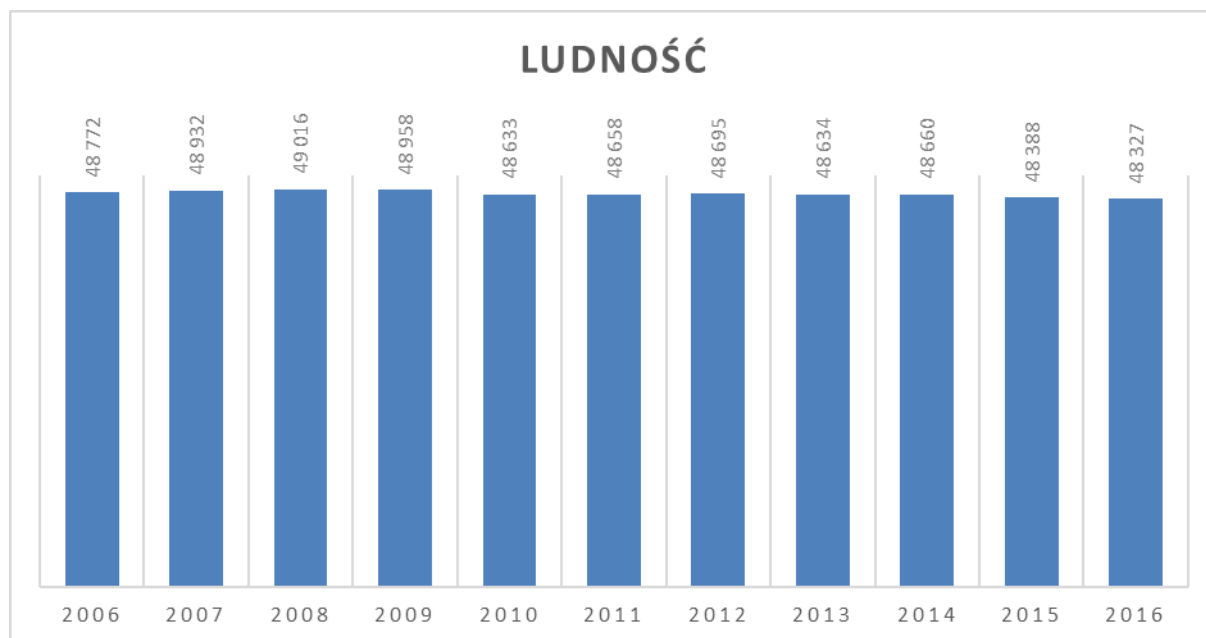
1. Diagnoza demograficzna

Stan ludności wg miejsca zamieszkania

W 2016 roku miasto Skierniewice zamieszkiwało nieco ponad 48,3 tys. osób, co stanowiło 1,9% ludności województwa łódzkiego i zarazem 3,1% ludności miast tego województwa. W porównaniu do 2006 roku liczba mieszkańców Skierniewic zmniejszyła się ogółem o 445 osób (tj. o 0,9%). Mimo iż dynamika zmian nie jest znaczna, poniższy wykres wskazuje na jednoznaczny trend spadkowy w zakresie liczby osób zamieszkujących w Skierniewicach. Po osiągnięciu maksimum w 2008 roku (ponad 49 tys. mieszkańców), liczba mieszkańców miasta wykazuje niewielką, ale stałą tendencję malejącą.

Analiza ludności Skierniewic pod względem struktury płciowej wskazuje na przewagę kobiet w ogóle mieszkańców. W 2016 roku ich liczba ukształtowała się na poziomie ponad 25,2 tys., co stanowiło 52,2% ogółu ludności. Na przestrzeni lat 2006-2016 zmniejszyła się liczebność obu kategorii płciowych, jednak dynamika tych zmian okazała się zróżnicowana. W analizowanym okresie liczba kobiet zamieszkujących w Skierniewicach zmniejszyła się o 0,5%, podczas gdy w przypadku mężczyzn tempo spadku było szybsze i wyniosło -1,4%.

Wykres 1. Ludność miasta Skierniewice ogółem i według płci w latach 2006-2016

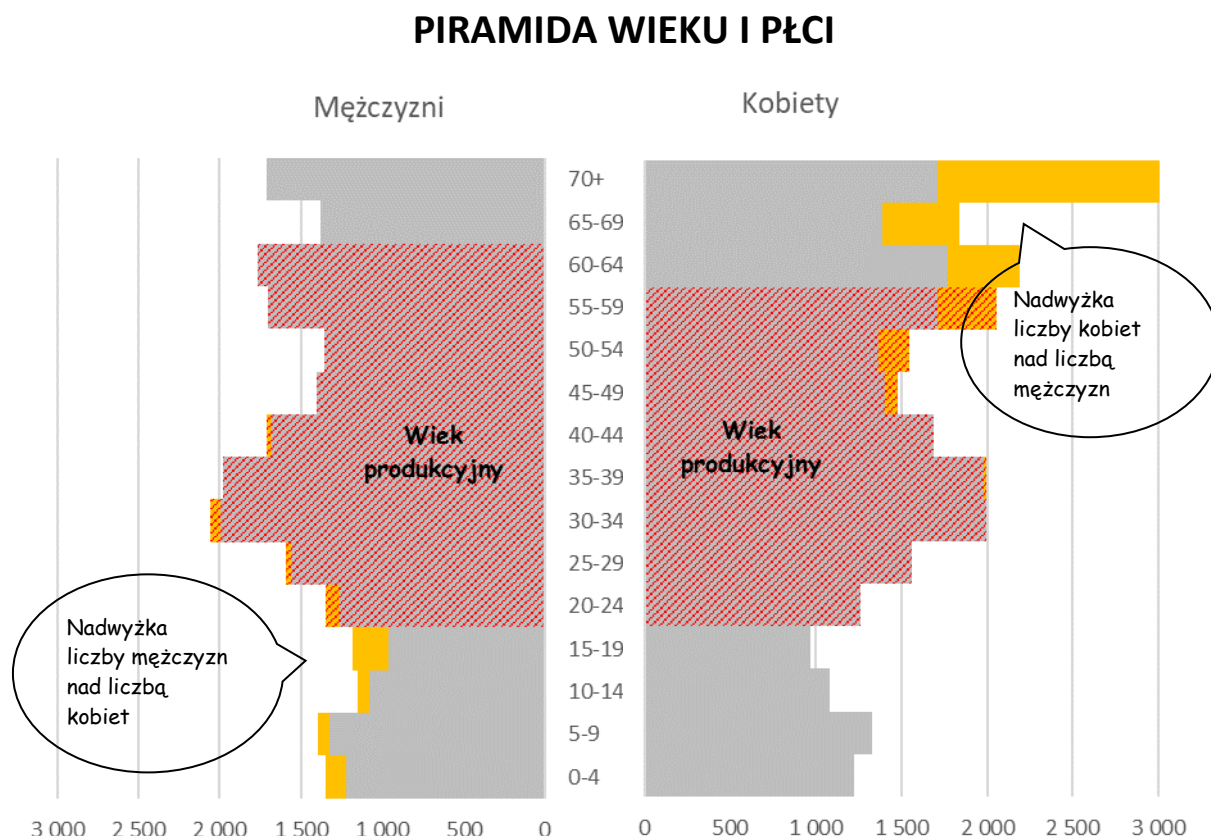
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Piramida wieku wg płci

Jak sygnalizowano powyżej analiza ludności Skierniewic ze względu na płeć wskazuje na przewagę kobiet wśród mieszkańców miasta. W 2016 roku miasto zamieszkiwało 25 208 kobiet (52,2%) i 23 119 mężczyzn (47,8%).

Podobnie jednak jak w skali całego kraju, zróżnicowana okazała się struktura płciowa w poszczególnych kategoriach wiekowych. We wszystkich kategoriach wiekowych powyżej 44 roku życia liczniej reprezentowane były kobiety, zaś w młodszych kategoriach wiekowych, tj. od 0 do 44 lat, obserwowana była przewaga mężczyzn. Jedyną anomalię odnotowano w kategorii wiekowej 35-39 lat, gdzie liczba kobiet (1 995 osób) okazała się wyższa niż liczba mężczyzn (1 981 osób).

Wykres 2. Piramida wieku – Skierniewice, podział ze względu na płeć w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

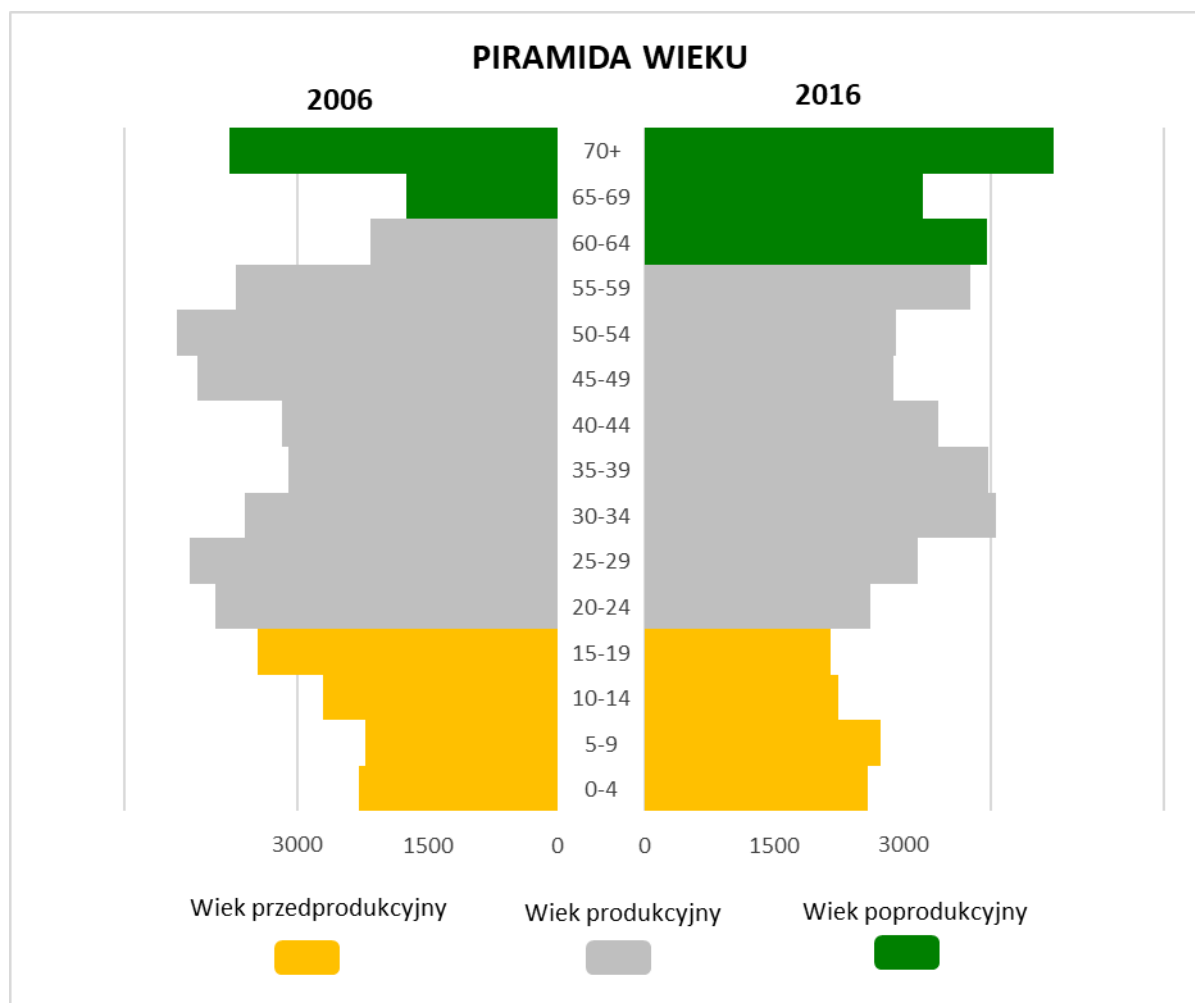
Piramida wieku ludności

Porównanie liczebności poszczególnych kategorii wiekowych w latach 2006 i 2016 pozwala z kolei zauważyć postępujące zmiany struktury wiekowej ludności.

Na podstawie poniższej piramidy wieku dla ludności Skierniewic można wnioskować, iż w 2016 roku (w porównaniu do 2006 roku) zmniejszyła się liczebność kategorii wiekowych obejmujących mieszkańców w wieku 10-29 lat oraz 45-54 lata. Spadek wahał się od -17,7% (w kategorii 10-14 lat) do -37,85% (w kategorii 15-19 lat). W pozostałych kategoriach wiekowych wzrosła liczba mieszkańców – dotyczyło to osób w wieku 0-9 lat, 30-44 lata oraz 55 i więcej lat. Największe

przyrosty odnotowano wśród mieszkańców mających 60-64 lata (o 1 803 osoby, tj. o 83,5%) oraz 65-69 lat (o 1 469 osób, tj. o 84%). Warto podkreślić jednak rosnącą liczebność najmłodszych kategorii wiekowych. W 2016 roku liczba mieszkańców Skierniewic w wieku 0-4 lata okazała się o 12,1% wyższa niż w 2006 roku, zaś w wieku 5-9 lat – o 22,5% wyższa. Mimo jednak obserwowanego wzrostu liczby najmłodszych mieszkańców miasta w analizowanym okresie, szczególnie wyraźnie widoczny jest towarzyszący mu przyrost liczby ludności w wieku 55+.

Wykres 3. Piramida wieku – Skierniewice, rok 2006 i 2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Stan ludności wg ekonomicznych grup wieku

Zasygnalizowane powyżej zmiany struktury ludności Skierniewic pod względem wieku znajdują potwierdzenie w zmianach liczebności poszczególnych ekonomicznych grup wieku. Zgodnie z tą charakterystyką mieszkańców dzieli się na ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym (dla kobiet 18-59 lat, dla mężczyzn 18-64 lata) i poprodukcyjnym (dla kobiet 60 lat i więcej, dla mężczyzn 65 i więcej lat).

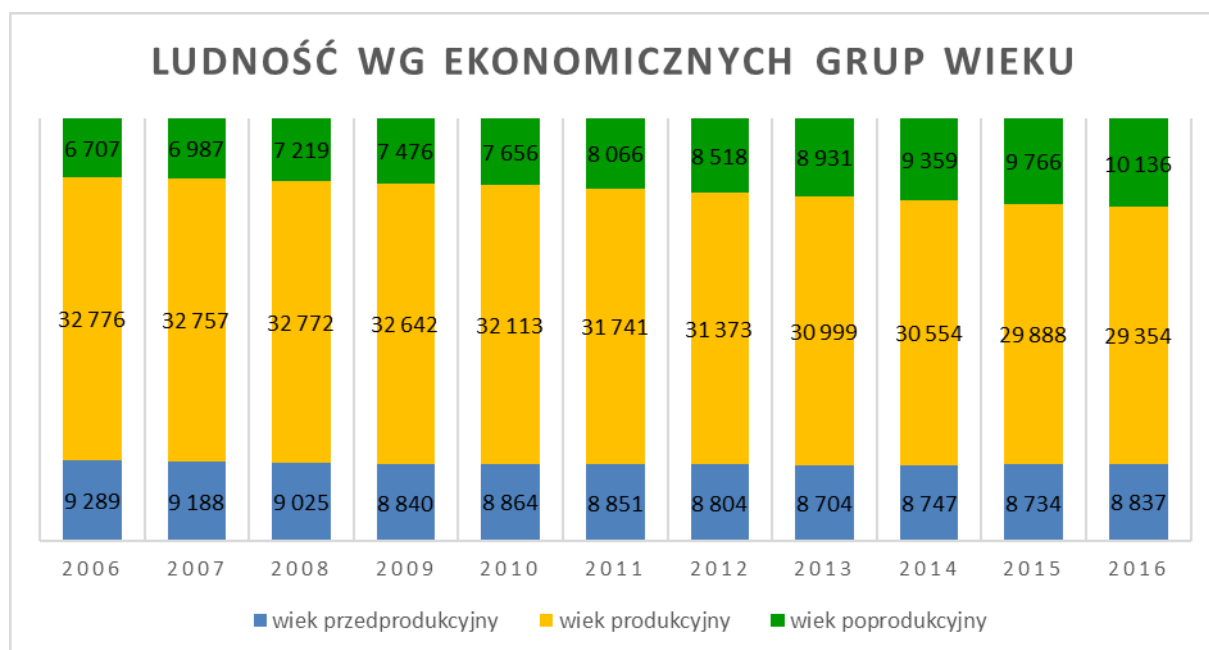
Dane dotyczące liczebności poszczególnych kategorii w latach 2006-2016 wskazują na spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W

2006 roku do kategorii ludności w wieku przedprodukcyjnym zaliczano 9 289 osób, zaś w 2016 roku o 452 osoby mniej. Tym samym tempo spadku liczebności tej grupy ludności w latach 2006-2016 w Skierniewicach wyniosło -4,9%.

Spadek dotyczył również kategorii ludności w wieku produkcyjnym. Ich liczba zmniejszyła się z 32,7 tys. osób w 2006 roku do 29,3 tys. osób w 2016 roku. Oznacza to spadek na poziomie -10,4%.

W analizowanym okresie wzrosła liczebność jednej ekonomicznej grupy wiekowej, tj. ludności w wieku poprodukcyjnym. W 2006 roku w Skierniewicach zamieszkiwało 6 707 osób w wieku poprodukcyjnym, podczas gdy w 2016 roku liczebność tej kategorii wzrosła do 10 136 osób. Dynamika wzrostu okazała się bardzo wysoka i wynosiła 51,1%.

Wykres 4. Ludność miasta Skierniewice według ekonomicznych grup wieku w latach 2006-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Przedstawione powyżej zmiany liczby ludności w poszczególnych kategoriach wiekowych wpłynęły zmianę struktury społeczeństwa. Zauważalny jest przede wszystkim spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym przy rosnącym udziale ludności w wieku poprodukcyjnym. Trendy te obserwowane są zarówno w skali lokalnej, jak i regionalnej i krajowej.

W skali kraju odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się z 20,1% w 2006 roku do 17,9% w 2016 roku. W przypadku ludności miejskiej wartości te wynosiły odpowiednio 18,1% i 16,8%. Mniejszy spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym dotyczył województwa oraz Skierniewic. W odniesieniu do województwa łódzkiego odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się o 1,7% (z 18,5% do 16,8%), zaś w odniesieniu do Skierniewic – o 0,7% (z 19% do 18,3%). Warto również zauważyć, iż w 2016 roku Skierniewice cechowały się najwyższym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym (18,3%) w porównaniu do średniej krajowej (17,9%) i łódzkiej (16,8%) oraz dla miast tych obszarów (16,8% i 15,7%).

Zmiany w latach 2006-2016 dotyczyły również udziału ludności w wieku produkcyjnym w ogóle ludności. W Polsce w 2006 roku odsetek wyniósł 64,2%, a w 2016 roku – 61,8% (tj. -2,4%), natomiast w przypadku ludności miejskiej kraju udział ludności w wieku produkcyjnym zmniejszył się z 66% do 61,1% (-4,9%). W województwie łódzkim odsetek ludności w wieku produkcyjnym ukształtował się w

2016 roku na poziomie 60,7% i był o 3,2% niższy niż w 2006 roku. W miastach województwa łódzkiego spadek udziału kategorii osób w wieku produkcyjnym okazał się jeszcze wyższy i wyniósł - 5,8% (z 65,9% do 60,1%). W przypadku Skierniewic osoby w wieku produkcyjnym stanowiły w 2006 roku 67,2% mieszkańców miasta, zaś w 2016 roku ich udział zmniejszył się do takiego samego poziomu jak w województwie, tj. 60,7%. W wyniku tego zjawiska w mieście odnotowano najwyższy wśród analizowanych jednostek spadek udziału kategorii osób w wieku produkcyjnym w ogóle ludności (-6,5%).

Widocznemu wzrostowi liczby osób w wieku poprodukcyjnym towarzyszył zwiększający się udział tej grupy w ogóle ludności. Proces ten zaobserwowano we wszystkich jednostkach administracyjnych, choć tempo okazało się różne. W Polsce w 2006 roku odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym wynosił 15,7%, a systematyczny wzrost spowodował zwiększenie się udziału tej kategorii do 20,2% w 2016 roku (+4,5%). W przypadku ludności miejskiej analizowany odsetek wzrósł z 15,9% do 22,1% (+6,2%). W województwie łódzkim udział ludności w wieku poprodukcyjnym zwiększył się o 4,9% (z 17,6% w 2006 roku do 22,5% w 2016 roku), natomiast w miastach województwa wzrost wyniósł aż 6,7% (z 17,4% do 24,1%). W samych Skierniewicach w 2006 roku udział ludności w wieku poprodukcyjnym był niższy niż wartość dla kraju oraz województwa i wynosił 13,8%. Dziesięć lat później odsetek ten wzrósł jednak w Skierniewicach do 21% (+7,2%), przekraczając średnią krajową, ale nadal pozostawał na poziomie poniżej średniej wojewódzkiej oraz średniej dla miast w Polsce i województwie łódzkim.

Tabela 1. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogóle ludności w latach 2006-2016 (w %)

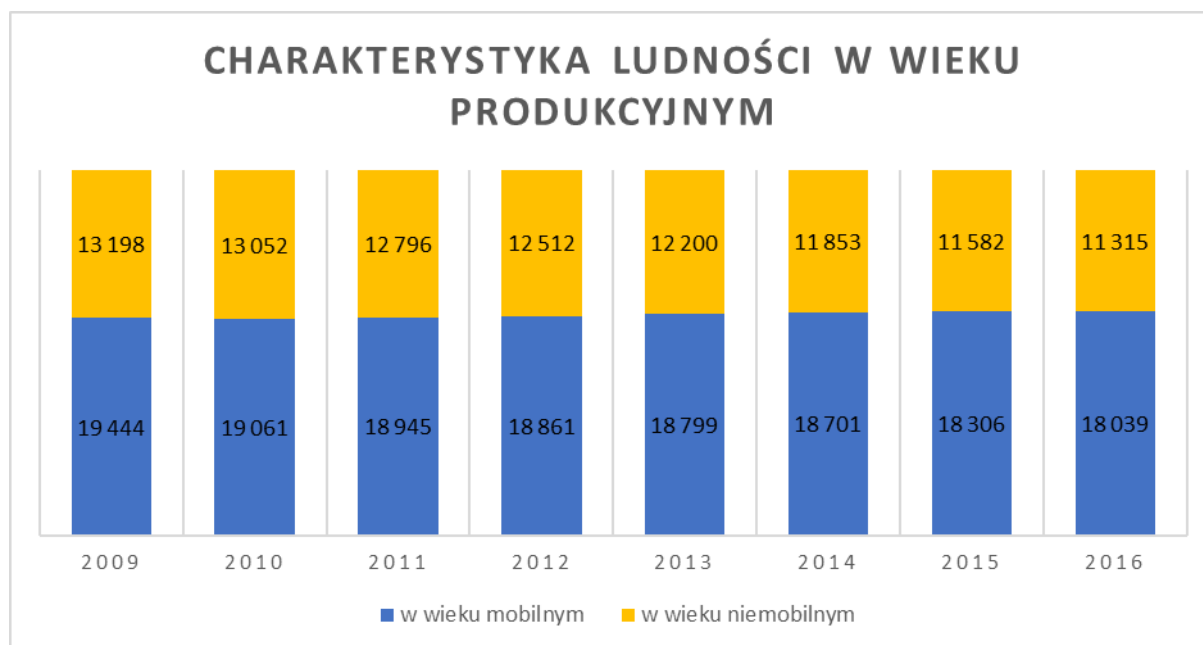
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Wiek przedprodukcyjny											
Polska	20,1	19,6	19,3	18,9	18,8	18,5	18,3	18,2	18,0	18,0	17,9
Polska - miasta	18,1	17,7	17,5	17,2	17,1	16,9	16,8	16,7	16,7	16,7	16,8
łódzkie	18,5	18,1	17,8	17,6	17,5	17,3	17,1	17,0	16,9	16,8	16,8
łódzkie - miasta	16,7	16,4	16,2	16,0	15,9	15,8	15,7	15,7	15,6	15,6	15,7
Skierniewice	19,0	18,8	18,4	18,1	18,2	18,2	18,1	17,9	18,0	18,0	18,3
Wiek produkcyjny											
Polska	64,2	64,4	64,5	64,5	64,4	64,2	63,9	63,4	63,0	62,4	61,8
Polska - miasta	66,0	66,0	65,8	65,6	65,3	64,8	64,2	63,5	62,8	62,0	61,1
łódzkie	63,9	63,9	63,9	63,9	63,8	63,3	62,9	62,4	61,9	61,4	60,7
łódzkie - miasta	65,9	65,8	65,5	65,3	64,8	64,1	63,4	62,6	61,9	61,0	60,1
Skierniewice	67,2	66,9	66,9	66,7	66,0	65,2	64,4	63,7	62,8	61,8	60,7
Wiek poprodukcyjny											
Polska	15,7	16,0	16,2	16,5	16,8	17,3	17,8	18,4	19,0	19,6	20,2
Polska - miasta	15,9	16,3	16,7	17,2	17,6	18,3	19,0	19,8	20,6	21,3	22,1
łódzkie	17,6	17,9	18,2	18,5	18,8	19,4	20,0	20,6	21,2	21,8	22,5
łódzkie - miasta	17,4	17,8	18,3	18,7	19,2	20,1	20,9	21,7	22,5	23,3	24,1
Skierniewice	13,8	14,3	14,7	15,3	15,7	16,6	17,5	18,4	19,2	20,2	21,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W opracowaniach demograficznych stosowany jest również podział ludności w wieku produkcyjnym na ludność w wieku mobilnym i niemobilnym. Do zbiorowości mobilnego wieku produkcyjnego zalicza się osoby w wieku 18-44 lat, zaś do zbiorowości niemobilnego wieku produkcyjnego kobiety w

wieku 45-59 lat i mężczyzn w wieku 45-64 lata. W 2016 roku ludność w wieku produkcyjnym w Skierniewicach obejmowała 11 315 osób w wieku niemobilnym i 18 039 osób w wieku mobilnym. Liczebność obydwu kategorii znacząco zmniejszyła się w porównaniu do 2009 roku – w przypadku ludności w wieku mobilnym spadek wyniósł -7,2%, zaś w przypadku ludności w wieku niemobilnym - 14,3%. W nieznaczny sposób zmieniała się również struktura ludności w wieku produkcyjnym. W 2009 roku ludność w wieku 18-44 stanowiła 59,6% ogółu ludności w wieku produkcyjnym w Skierniewicach, zaś w 2016 roku odsetek ten wzrósł do 61,5%.

Wykres 5. Charakterystyka ludności miasta Skierniewice w wieku produkcyjnym w latach 2009-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Różnice pomiędzy jednostkami administracyjnymi w zakresie udziału ludności w wieku mobilnym w ogóle ludności w wieku produkcyjnym nie są znaczące. W 2016 roku Skierniewice, podobnie jak całe województwo łódzkie, charakteryzowało się nieznacznie niższym niż w skali kraju odsetkiem ludności w wieku mobilnym i nieznacznie wyższym odsetkiem ludności w wieku niemobilnym. Podobne tendencje obserwowano w poprzednich latach. W całej Polsce w 2016 roku ludność w wieku mobilnym stanowiła 63,2% ogółu ludności w wieku produkcyjnym, a ludność w wieku niemobilnym – 36,8%. W przypadku województwa łódzkiego odsetki te wynosiły odpowiednio 61,8% i 38,2%, zaś w przypadku Skierniewic – 61,5% i 38,5%. We wszystkich jednostkach w latach 2009-2016 nastąpił spadek udziału ludności w wieku niemobilnym i wzrost udziału ludności w wieku mobilnym w ogóle ludności w wieku produkcyjnym, choć były to różnice rzędu 1-2%.

Tabela 2. Charakterystyka ludności w wieku produkcyjnym w latach 2009-2016 (w %)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Wiek mobilny								
Polska	62,2	62,1	62,3	62,6	62,8	63,0	63,1	63,2
Polska - miasta	61,1	61,0	61,4	61,7	62,1	62,4	62,7	62,9
Łódzkie	60,2	60,2	60,6	61,0	61,3	61,5	61,7	61,8
Łódzkie - miasta	59,0	58,9	59,4	60,0	60,4	60,7	61,1	61,3
Skierniewice	59,6	59,4	59,7	60,1	60,6	61,2	61,2	61,5
Wiek niemobilny								
Polska	37,8	37,9	37,7	37,4	37,2	37,0	36,9	36,8
Polska - miasta	38,9	39,0	38,6	38,3	37,9	37,6	37,3	37,1
Łódzkie	39,8	39,8	39,4	39,0	38,7	38,5	38,3	38,2
Łódzkie - miasta	41,0	41,1	40,6	40,0	39,6	39,3	38,9	38,7
Polska	40,4	40,6	40,3	39,9	39,4	38,8	38,8	38,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ruch naturalny: zgony i urodzenia żywe

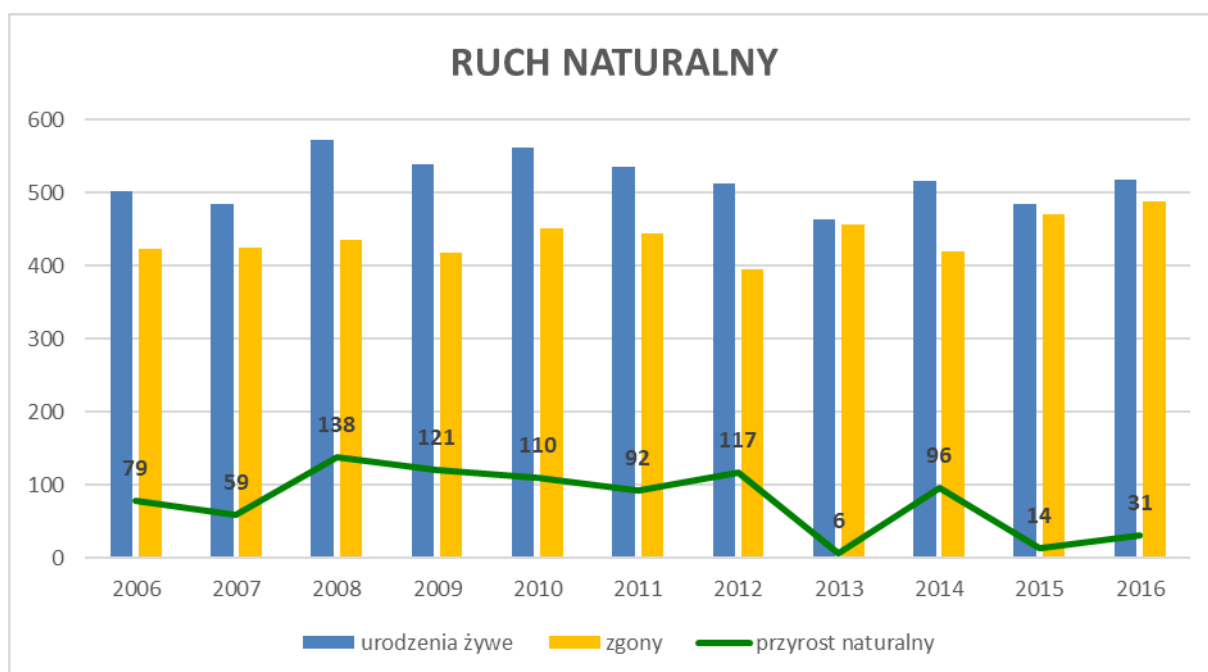
Ruch naturalny, w tym urodzenia żywe i zgony, jest jednym z czynników decydujących o zmianach liczby ludności.

Analiza liczby zgonów w Skierniewicach na przestrzeni lat 2006-2016 nie ujawnia jednoznacznego kierunku zmian. Liczba zgonów w tym okresie fluktuowała, przyjmując wartości niższe i wyższe. Maksimum, na poziomie 488 zgonów, odnotowano w 2016 roku, zaś minimum, na poziomie 396 zgonów – w 2012 roku.

Natomiast analiza liczby urodzeń żywych w latach 2006-2016 wskazuje na szczyt urodzeń przypadający na lata 2008-2010. W rekordowym, 2008 roku, nastąpiło 573 narodzin, w 2009 roku – 540 narodzin, zaś w 2010 roku – 562 narodziny. W kolejnych latach liczba urodzeń żywych zmniejszała się, do minimalnego poziomu 463 urodzeń w 2013 roku, a następnie fluktuowała. W 2014 roku w Skierniewicach urodziło się 516 dzieci, w 2015 roku – jedynie 485 dzieci, zaś w 2016 roku – 519 dzieci, tj. najwięcej od 2011 roku.

Relacja liczby urodzeń i liczby zgonów decyduje o wartości przyrostu naturalnego. W przypadku Skierniewic w latach 2006-2016 występowały jedynie wartości dodatnie, co oznacza, że liczba urodzeń żywych przewyższała liczbę zgonów, a miasto cechowało się dodatnim przyrostem naturalnym. Najwyższe poziomy przyrostu naturalnego odnotowano w latach 2008 (+138), 2009 (+121) i 2012 (+117).

Wykres 6. Ruch naturalny w mieście Skierniewice w latach 2006-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Porównanie sytuacji w poszczególnych jednostkach administracyjnych umożliwiają wskaźniki demograficzne. Na ich podstawie można stwierdzić, że wskaźnik zgonów na 1000 ludności w Skierniewicach w latach 2006-2015 przyjmował wartości niższe niż wynosiła średnia krajowa, zaś w 2016 roku wskaźnik ukształtował się w tych jednostkach na takim samym poziomie, tj. 10,10 zgonów na 1000 mieszkańców. Najwyższe poziomy wskaźnika zgonów przez cały analizowany okres utrzymywały się w województwie łódzkim – w 2016 roku na 1000 ludności województwa przypadało aż 12,14 zgonów.

Tabela 3. Zgony na 1000 ludności w latach 2006-2016

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Polska	9,69	9,90	9,95	10,09	9,83	9,75	9,99	10,06	9,78	10,27	10,10
Polska - miasta	9,54	9,74	9,85	9,99	9,71	9,64	9,97	10,09	9,88	10,43	10,23
łódzkie	12,17	12,48	12,32	12,52	12,26	12,14	12,40	12,41	11,85	12,46	12,14
łódzkie - miasta	12,05	12,30	12,26	12,43	12,12	12,18	12,35	12,50	11,98	12,72	12,36
Skierniewice	8,67	8,71	8,90	8,57	9,31	9,13	8,14	9,41	8,63	9,70	10,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 ludności najwyższe wartości we wszystkich jednostkach osiągał w latach 2008-2010. Maksymalny poziom, 11,72 urodzeń na 1000 mieszkańców, stwierdzono w Skierniewicach w 2008 roku. Należy podkreślić, iż przez cały analizowany okres wskaźnik urodzeń żywych w Skierniewicach przyjmował wartości wyższe niż średnia krajowa i wojewódzka. W 2016 roku na 1000 mieszkańców miasta nastąpiło 10,74 urodzeń żywych, w przypadku województwa łódzkiego było to 9,16 urodzeń (w tym jedynie 8,92 w miastach), zaś w przypadku kraju – 9,95 urodzeń (w tym 9,78 w miastach).

Tabela 4. Urodzenia żywe na 1000 ludności w latach 2006-2016

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Polska	9,81	10,18	10,87	10,95	10,73	10,08	10,02	9,60	9,75	9,60	9,95
Polska - miasta	9,36	9,70	10,40	10,62	10,32	9,64	9,58	9,18	9,37	9,37	9,78
łódzkie	9,08	9,31	9,98	10,22	10,02	9,44	9,43	8,90	9,05	8,85	9,16
łódzkie - miasta	8,56	8,84	9,45	9,87	9,67	9,07	8,97	8,48	8,70	8,53	8,92
Skierniewice	10,28	9,92	11,72	11,04	11,57	11,02	10,54	9,53	10,60	9,99	10,74

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Również wartości przyrostu naturalnego na 1000 ludności wskazują na korzystniejszą sytuację w Skierniewicach. W latach 2006-2016 wskaźnik stale przyjmował w mieście wartości dodatnie (z maksimum na poziomie 2,82 w 2008 roku), podczas gdy w wojewódzkie łódzkim liczba zgonów rokrocznie przewyższała liczbę urodzeń, co skutkowało ujemnym przyrostem naturalnym (także na 1000 ludności). W skali kraju w latach 2006-2012 wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców przyjmował wartości minimalnie dodatnie, zaś od 2013 roku – minimalnie ujemne. Ogółem w 2016 roku przyrost naturalny na 1000 ludności kraju wyniósł -0,15, na 1000 ludności województwa -2,98, zaś w Skierniewicach ukształtował się na poziomie 0,64.

Tabela 5. Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2006-2016

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Polska	0,12	0,28	0,92	0,86	0,90	0,34	0,04	-0,46	-0,03	-0,67	-0,15
Polska - miasta	-0,18	-0,04	0,54	0,63	0,62	0,01	-0,40	-0,92	-0,52	-1,06	-0,45
łódzkie	-3,09	-3,17	-2,34	-2,30	-2,24	-2,70	-2,97	-3,51	-2,80	-3,61	-2,98
łódzkie - miasta	-3,50	-3,47	-2,80	-2,56	-2,45	-3,11	-3,38	-4,01	-3,28	-4,19	-3,44
Skierniewice	1,62	1,21	2,82	2,47	2,27	1,89	2,40	0,12	1,97	0,29	0,64

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

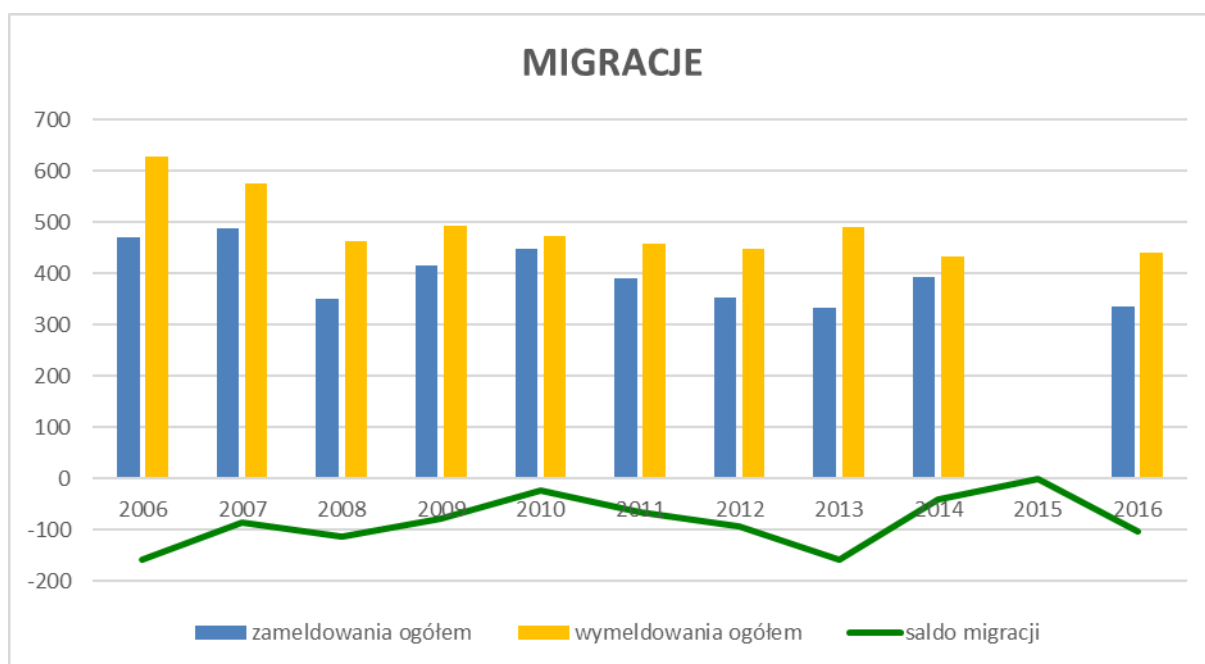
Migracje

Na zmiany liczby ludności poszczególnych jednostek administracyjnych, oprócz ruchu naturalnego, wpływają również migracje.

Liczba zameldowań i wymeldowań w Skierniewicach w latach 2006-2016 fluktuowała, co wpływało również na wartości salda migracji. Najwięcej wymeldowań odnotowano w 2006 roku (629 osób) oraz w 2007 roku (576 osób). W latach kolejnych liczba wymeldowań przyjmowała wartości z przedziału 440-494 osób. W przypadku zameldowań szczyt wystąpił w latach 2006-2007 (odpowiednio 471 i 489 zameldowań), wysoki był również w latach 2009-2010 (415 i 449 zameldowań). W pozostałych latach liczba zameldowań w Skierniewicach kształtowała się na poziomie poniżej 400. Ogółem w 2016 roku w Skierniewicach przybyło 336 mieszkańców, a ubyło 440 osób.

Przewaga wymeldowań nad zameldowaniami skutkowała ujemnym saldem migracji, jakie obserwowano w Skierniewicach przez cały analizowany okres. W 2016 roku saldo wyniosło -104, a najniższe było w 2013 roku (-159) i 2006 roku (-158).

Wykres 7. Migracje w mieście Skierniewice w latach 2006-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (brak danych za 2015 rok)

Wskaźnik salda migracji w przeliczeniu na 1000 osób pozwala porównać sytuację Skierniewic na tle innych jednostek administracyjnych. Wskazuje on na niekorzystną sytuację miasta, charakteryzującego się wyższymi wartościami wskaźnika salda migracji na 1000 ludności w porównaniu ze średnią krajową i wojewódzką. W 2016 roku wskaźnik dla Skierniewic wynosił -2,2, podczas gdy w skali województwa ukształtował się na poziomie -0,6 (w tym -2,4 w miastach), a w skali kraju – 0,0 (w tym -1,1 w miastach).

Tabela 6. Saldo migracji na 1000 osób w latach 2006-2016

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Polska	-0,9	-0,5	-0,4	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,5	-0,4	x	0,0
Polska - miasta	-2,6	-2,7	-2,1	-1,8	-2,1	-1,9	-1,7	-2,2	-1,8	x	-1,1
Łódzkie	-1,1	-0,8	-0,7	-0,5	-0,7	-0,7	-0,7	-1,1	-0,8	x	-0,6
Łódzkie - miasta	-2,9	-3,1	-2,5	-2,3	-3,1	-2,9	-2,5	-3,5	-2,7	x	-2,4
Skierniewice	-3,2	-1,8	-2,3	-1,6	-0,5	-1,4	-1,9	-3,3	-0,8	x	-2,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Z kolei w przypadku salda migracji zagranicznych na 1000 mieszkańców Skierniewice wyróżniały się pozytywnie na tle większych jednostek. Ujemne saldo migracji zagranicznych na 1000 ludności miasta występowało w latach 2006-2009 i 2013 roku, zaś w pozostałych latach (2010-2012, 2014-2016) przyjmowało wartości dodatnie. W przypadku województwa łódzkiego przez cały okres utrzymywało się ujemne saldo migracji zagranicznych na 1000 mieszkańców (oprócz 2009 roku), podobna sytuacja dotyczyła całego kraju. Dopiero w 2016 roku saldo migracji zagranicznych na 1000 mieszkańców we wszystkich analizowanych jednostkach przyjęło wartości dodatnie: w skali kraju wyniosło 0,04 (w tym 0,03 w miastach), w skali województwa – 0,11 (w tym 0,10 w miastach), zaś najwyższe, na poziomie 0,87, wystąpiło w mieście Skierniewice.

Tabela 7. Saldo migracji zagranicznych w przeliczeniu na 1000 osób w latach 2006-2016

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Polska	-0,95	-0,54	-0,39	-0,03	-0,05	-0,11	-0,17	-0,52	-0,41	x	0,04
Polska - miasta	-1,12	-0,61	-0,43	-0,06	-0,09	-0,16	-0,22	-0,60	-0,51	x	0,03
Łódzkie	-0,44	-0,19	-0,14	0,04	-0,01	-0,02	-0,07	-0,23	-0,14	x	0,11
Łódzkie - miasta	-0,59	-0,28	-0,20	0,03	-0,07	-0,07	-0,11	-0,32	-0,20	x	0,10
Skierniewice	-0,68	-0,29	-0,20	-0,02	0,45	0,25	0,27	-0,21	0,39	x	0,87

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Prognoza stanu ludności

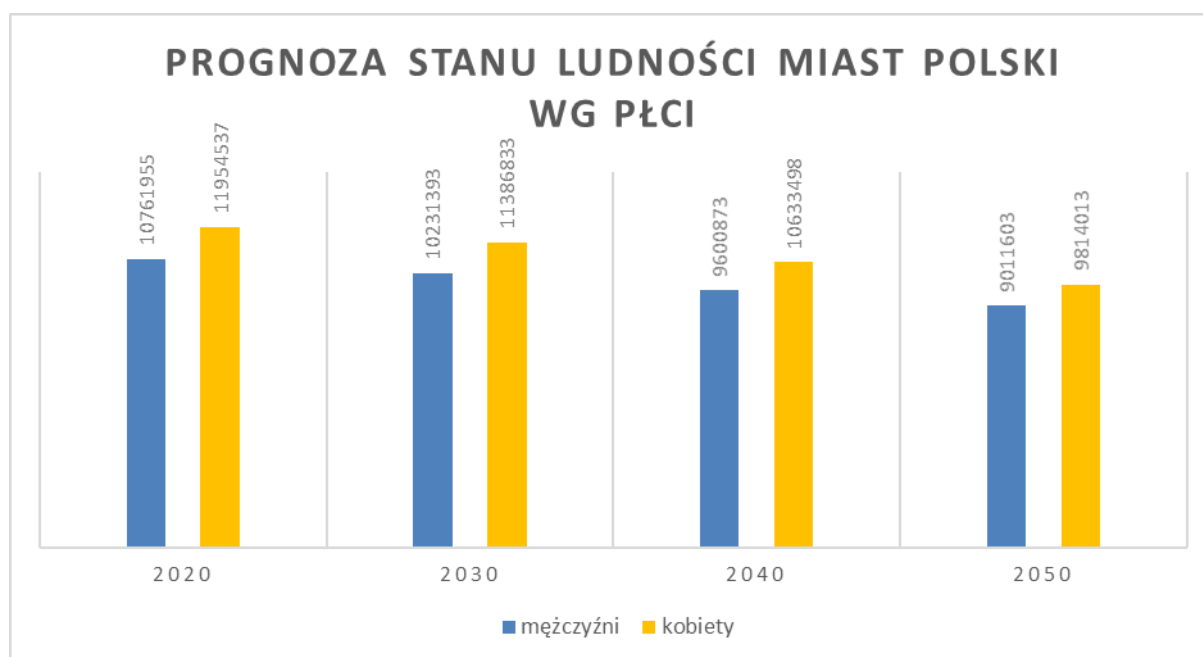
Prognozy stanu ludności zostały opracowane przez Główny Urząd Statystyczny w 2014 roku na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku. Nie są one optymistyczne i zakładają stopniowy ubytek liczby mieszkańców nie tylko Skierniewic, ale również Polski i województwa łódzkiego.

Pod względem płci prognozowano, że liczba kobiet zamieszkujących w miastach całego kraju zmniejszy się do 9,8 mln w 2050 roku, zaś liczba mężczyzn spadnie do poziomu 9 mln. Ogółem liczba mieszkańców miast w kraju będzie stopniowo zmniejszała się, z prognozowanych 22,7 mln w 2020 roku do 18,8 mln w 2050 roku.

W przypadku województwa łódzkiego prognozowana liczba mieszkańców w 2020 roku wyniesie 1,5 mln osób, w tym 703,3 tys. mężczyzn i 810,22 tys. kobiet. W 2050 roku województwo łódzkie będzie zamieszkiwało już tylko 1,1 mln osób, niemal 532 tys. mężczyzn i 592 tys. kobiet.

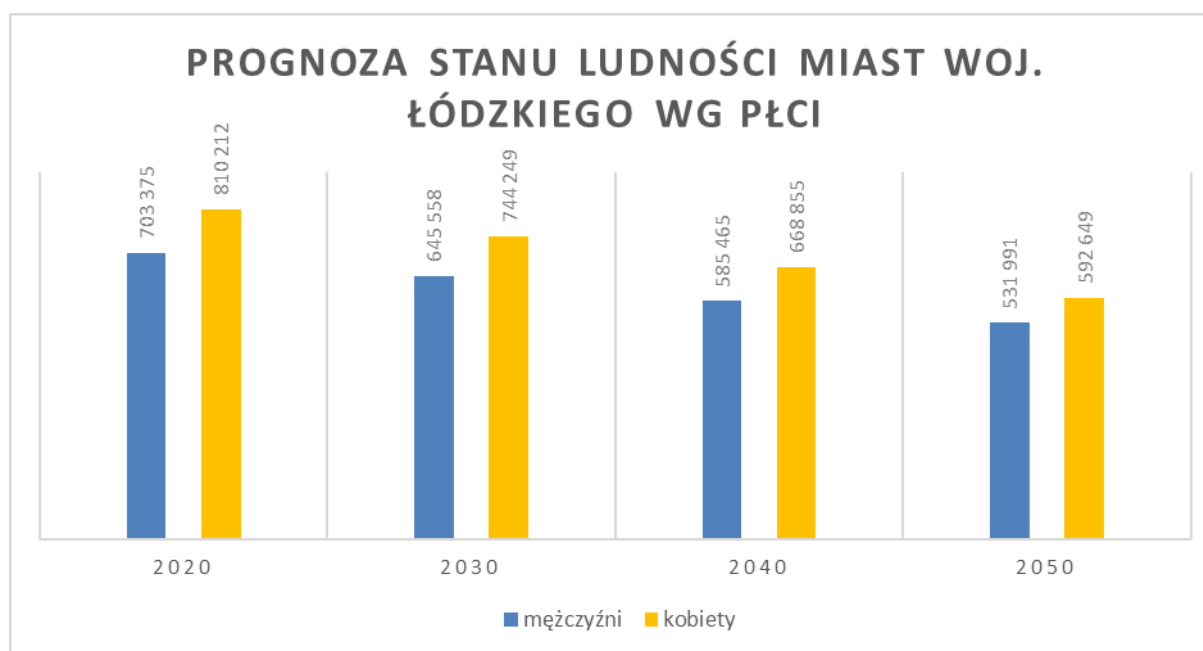
Natomiast zgodnie z prognozami dla Skierniewic w 2020 roku miasto będzie liczyło niespełna 47,5 tys. mieszkańców, 22,5 tys. mężczyzn i niemal 25 tys. kobiet. W 2030 roku liczba ludności Skierniewic zmniejszy się do 45 tys. osób, w 2040 roku – do 42 tys. osób, zaś w 2050 roku – do 39,1 tys. osób.

Wykres 8. Prognoza stanu ludności na lata 2020, 2030, 2040 i 2050 dla miast Polski według płci

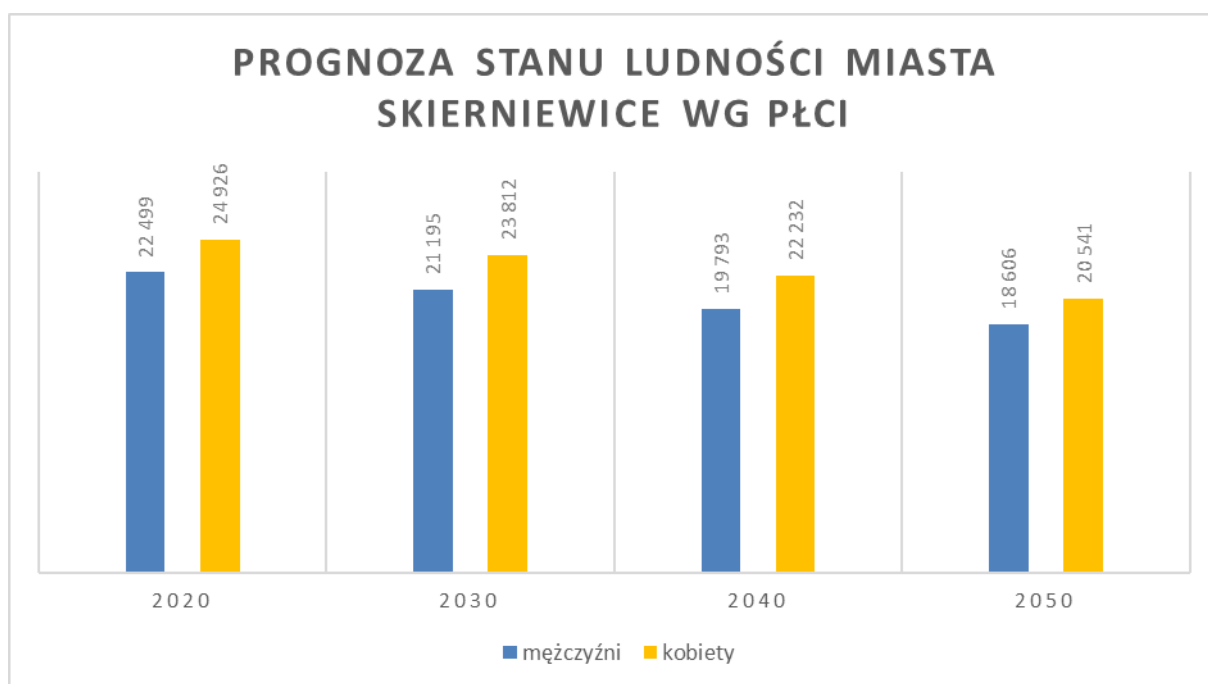
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 9. Prognoza stanu ludności na lata 2020, 2030, 2040 i 2050 dla miast województwa łódzkiego według płci

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 10. Prognoza stanu ludności na lata 2020, 2030, 2040 i 2050 dla miasta Skierniewice według płci

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

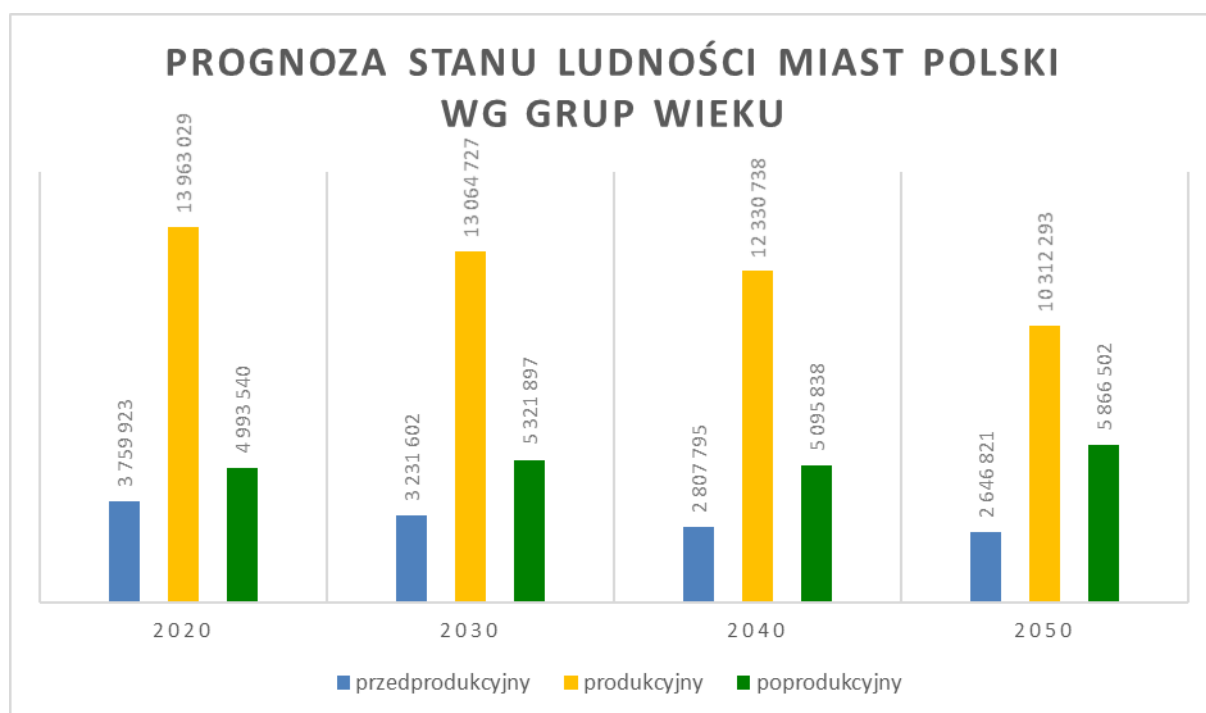
Biorąc pod uwagę ekonomiczne grupy wieku, zarówno w Polsce, województwie łódzkim, jak i Skierniewicach następować będzie spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Towarzyszyć mu będzie wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

W miastach kraju liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszy się do 3,7 mln w 2020 roku i zaledwie 2,6 mln w 2050 roku. Kategoria osób w wieku produkcyjnym w miastach kraju spadnie do 13,9 mln osób w 2020 roku, a następnie do 10,3 mln zł w 2050 roku. Natomiast w przypadku ludności w wieku poprodukcyjnym liczba mieszkańców miast wzrośnie do 4,9 mln w 2020 roku, a w dalszej perspektywie do 5,8 mln osób w 2050 roku.

Podobne tendencje wykazywały prognozy dla miast województwa łódzkiego. Liczba ludności miejskiej w wieku przedprodukcyjnym wyniesie w 2020 roku 235 tys. osób, po czym w 2050 roku spadnie do poziomu 147 tys. W przypadku ludności miast województwa łódzkiego w wieku produkcyjnym spadek wyniesie z 914 tys. osób w 2020 roku do 604 tys. osób w 2050 roku. Z kolei kategoria ludności w wieku poprodukcyjnym w miastach województwa łódzkiego wzrośnie do niemal 364 tys. w 2020 roku, a w 2050 roku wyniesie 372 tys.

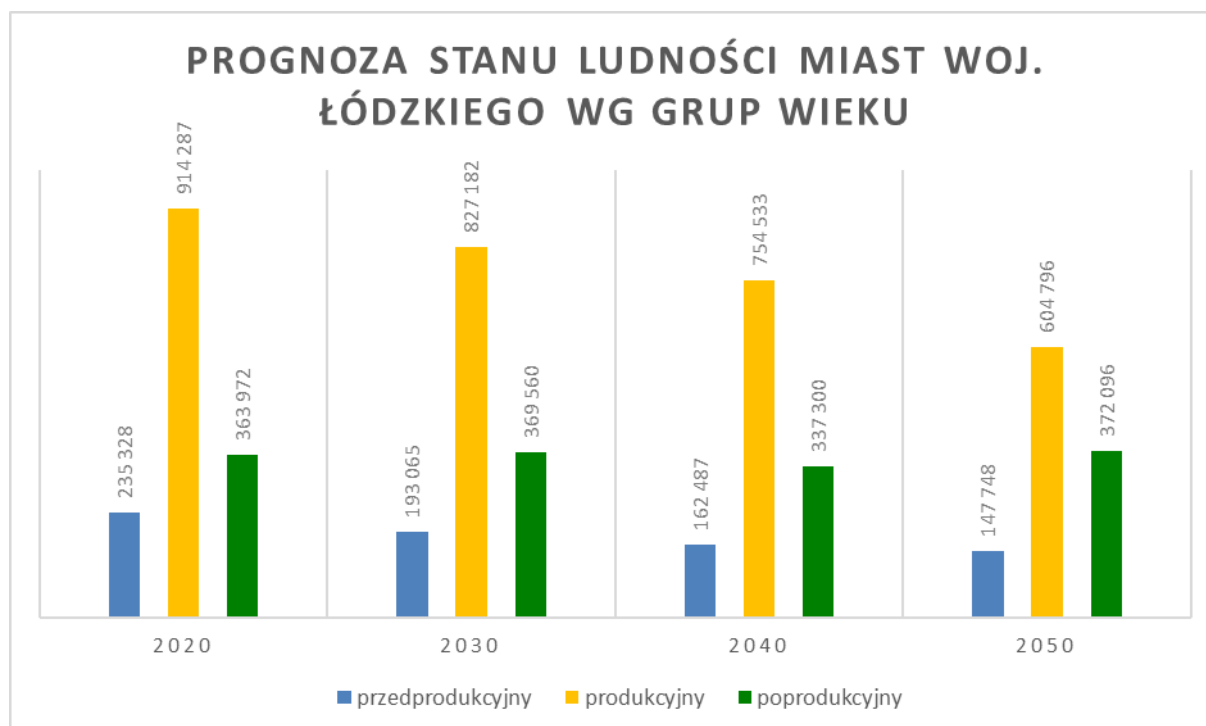
Prognoza dla miasta Skierniewice wskazuje na spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym do niespełna 8,5 tys. w 2020 roku. W latach kolejnych spadek będzie postępował i w 2050 roku kategoria ludności w wieku przedprodukcyjnym będzie liczyła niewiele ponad 6 tys. osób. Liczebność kategorii mieszkańców miasta w wieku produkcyjnym w 2020 roku wyniesie 28,8 tys. osób, zaś w kolejnych latach będzie się zmniejszała, do poziomu 21,2 tys. osób w 2050 roku. W przypadku ludności w wieku poprodukcyjnym prognozy również dla Skierniewic wskazują na tendencję wzrostową. W 2020 roku kategoria ta będzie liczyła niewiele ponad 10 tys. osób, zaś w 2050 roku – ponad 11,7 tys. osób.

Wykres 11. Prognoza stanu ludności na lata 2020, 2030, 2040 i 2050 dla miast Polski według ekonomicznych grup wieku

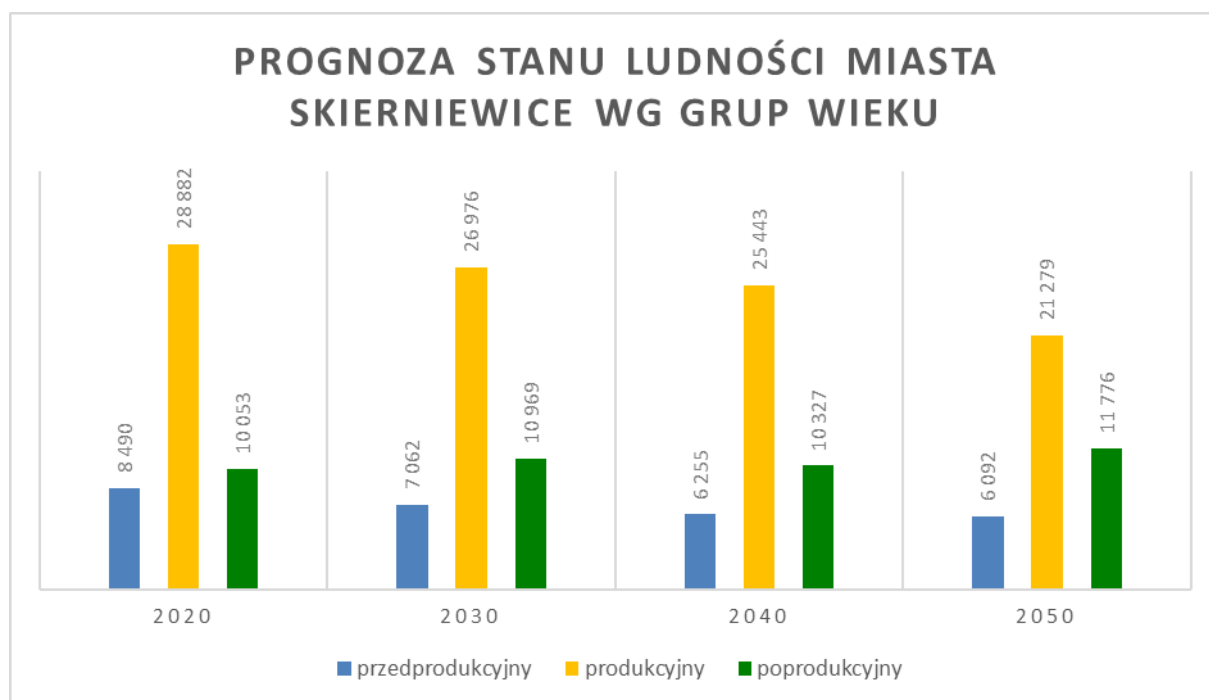
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 12. Prognoza stanu ludności na lata 2020, 2030, 2040 i 2050 dla miast województwa łódzkiego według ekonomicznych grup wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 13. Prognoza stanu ludności na lata 2020, 2030, 2040 i 2050 dla miasta Skierniewice według ekonomicznych grup wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Podsumowanie diagnozy demograficznej

Przeprowadzona w oparciu o dane i wskaźniki statystyczne diagnoza demograficzna pozwoliła określić potencjał demograficzny miasta. Poniżej znajduje się podsumowanie najważniejszych wniosków dotyczących sytuacji demograficznej miasta Skierniewice:

- Niewielka, ale występująca stale od 2008 roku tendencja malejąca w zakresie liczby ludności miasta Skierniewice.
- Wśród ludności miasta przeważają w niewielkim stopniu kobiety (52,2% w 2016 roku). Przewaga kobiet charakteryzuje głównie starsze kategorie wiekowe (powyżej 44 roku życia), gdzie występuje nadwyżka kobiet nad liczbą mężczyzn. W młodszych kategoriach wiekowych (0-44 lata) występowała przewaga liczby mężczyzn nad liczbą kobiet.
- Na przestrzeni lat 2006-2016 nastąpiły zmiany struktury wiekowej ludności miasta Skierniewice. Zmniejszyła się liczebność kategorii wiekowych obejmujących mieszkańców w wieku 10-29 lat oraz 45-54 lata. Natomiast w pozostałych kategoriach wiekowych (0-9 lat, 30-44 lata oraz 55 i więcej lat) wzrosła liczba mieszkańców. Największe przyrosty odnotowano wśród mieszkańców mających 60-64 lata (o 83,5%) oraz 65-69 lat (o 84%). Warto odnotowania są jednak także przyrosty w najmłodszych kategoriach wiekowych: 0-4 lata (o 12,1%) oraz 5-9 lat (o 22,5%).
- Dane dotyczące ludności według ekonomicznych grup wieku wskazują na spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

W latach 2006-2016 tempo spadku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w Skierniewicach wyniosło -4,9%, zaś ludności w wieku produkcyjnym: -10,4%. W przypadku ludności w wieku poprodukcyjnym dynamika wzrostu wyniosła 51,1%.

- Zmiany liczby ludności w poszczególnych kategoriach wiekowych wpłynęły zmianę struktury społeczeństwa – przede wszystkim spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym przy rosnącym udziale ludności w wieku poprodukcyjnym:
 - W 2016 roku ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 18,3% ludności Skierniewic (w 2006 roku – 19%), tj. więcej niż w kraju (17,9%) i województwie łódzkim (16,8%);
 - W 2016 roku ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 60,7% ludności Skierniewic (w 2006 roku – 67,2%), tj. mniej niż w kraju (61,8%) i tyle samo, co w województwie łódzkim (60,7%);
 - W 2016 roku ludność w wieku poprodukcyjnym stanowiła 21% ludności Skierniewic (w 2006 roku – 13,8%), tj. więcej niż w kraju (20,2%), ale mniej niż w województwie łódzkim (22,5%).
- Wśród ludności w wieku produkcyjnym przeważa ludność w wieku mobilnym (18-44 lata) nad ludnością w wieku niemobilnym (45-59/64 lata). W latach 2006-2016 udział mieszkańców wieku mobilnym wzrósł w Skierniewicach z 59,6% do 61,5%. Nadal był jednak nieznacznie niższy niż odsetek ludności w wieku mobilnym w ogóle ludności w wieku produkcyjnym w kraju (63,2%) czy województwie łódzkim (61,8%).
- Analiza liczby zgonów w Skierniewicach na przestrzeni lat 2006-2016 nie ujawnia jednoznacznego kierunku zmian. Liczba zgonów w tym okresie fluktuowała, przyjmując wartości niższe i wyższe. Maksimum, na poziomie 488 zgonów, odnotowano w 2016 roku, zaś minimum, na poziomie 396 zgonów – w 2012 roku.
- Natomiast analiza liczby urodzeń żywych w Skierniewicach w latach 2006-2016 wskazuje na szczyt urodzeń przypadający na lata 2008-2010. W rekordowym, 2008 roku, nastąpiło 573 narodzin, w 2009 roku – 540 narodzin, zaś w 2010 roku – 562 narodziny. W kolejnych latach liczba urodzeń żywych zmniejszała się, do minimalnego poziomu w 2013 roku, a następnie fluktuowała. W 2016 roku w Skierniewicach urodziło się 519 dzieci, tj. najwięcej od 2011 roku.
- Przez cały okres między 2006 a 2016 roku Skierniewice charakteryzowały się dodatnim przyrostem naturalnym, co oznacza, że liczba urodzeń żywych przewyższała liczbę zgonów.
- Na tle kraju i województwa łódzkiego Skierniewice charakteryzują się relatywnie wyższymi wartościami wskaźników urodzeń żywych na 1000 ludności oraz przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców, a także niższymi wartościami wskaźnika zgonów na 1000 mieszkańców.
- Liczba zameldowań i wymeldowań w Skierniewicach w latach 2006-2016 fluktuowała, co wpływało na zmienne wartości salda migracji. Najwięcej wymeldowań odnotowano w latach 2006-2007 roku, natomiast w przypadku zameldowań szczyt wystąpił w latach 2006-2007, ale

wysoki był również w latach 2009-2010. Ogółem w 2016 roku w Skierniewicach przybyło 336 mieszkańców, a ubyło 440 osób.

- Przewaga wymeldowań nad zameldowaniami skutkowałą ujemnym saldem migracji, jakie obserwowano w Skierniewicach w latach 2006-2016. Wskaźnik salda migracji w przeliczeniu na 1000 osób wskazuje, że miasto charakteryzuje się wyższymi wartościami niż wynosiła średnia krajowa i wojewódzka. W 2016 roku wskaźnik dla Skierniewic wynosił -2,2, podczas gdy w skali województwa ukształtował się na poziomie -0,6 (w tym -2,4 w miastach), a w skali kraju – 0,0 (w tym -1,1 w miastach).
- Skierniewice wyróżniały się natomiast pozytywnie na tle większych jednostek w przypadku salda migracji zagranicznych na 1000 mieszkańców. W 2016 roku wskaźnik w skali kraju wyniósł 0,04 (w tym 0,03 w miastach), w skali województwa – 0,11 (w tym 0,10 w miastach), zaś w Skierniewicach – 0,87.
- Prognozy stanu ludności opracowane przez Główny Urząd Statystyczny w 2014 roku na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku zakładają stopniowy ubytek liczby mieszkańców nie tylko Skierniewic, ale również Polski i województwa łódzkiego. Spadek ten prognozowany jest zarówno w bliższej perspektywie czasu (tj. do 2020 roku), jak i dalszej (do 2050 roku).

2. Historia i tradycje sportu w Skierniewicach¹

Historia sportu w Skierniewicach sięga początku XX wieku. Pierwszy klub sportowy – Spółdzielczy Klub Sportowy „Zgoda” – powstał pod koniec lat 20. XX wieku. Współzałożycielem skupiającego wyłącznie piłkarzy klubu był Stanisław Domarasiewicz. Klub nie występował w żadnej lidze, piłkarze rozgrywali mecze między sobą lub okolicznymi drużynami. Pojedynki sportowe odbywały się na boisku mieszczącym się w koszarach ówczesnego 18 pułku piechoty. W latach późniejszych Spółdzielczy Klub Sportowy „Zgoda” przekształcił się w „Szturm” i był utrzymywany przez Związek Podoficerów. Pierwszym prezesem klubu „Szturm” został Marian Horn.

W latach 30. w Skierniewicach powstały kolejne trzy kluby piłkarskie – wywodzące się ze środowiska żydowskiego Makabi i Hakoach oraz piłkarze reprezentujący Kolejowe Przysposobienie Wojskowe. W mieście rozwijały się jednak również inne dyscypliny sportowe. Popularnością cieszyły się tenis ziemny (wybudowano 3 korty tenisowe), jazda na rowerach (istniał Klub Cyklistów) czy lekka atletyka. Na terenie Gimnazjum funkcjonowało Koło Sportowe Vis, skupiające głównie młodzież szkolną. W Visie uprawiano przede wszystkim lekkoatletykę, ale również siatkówkę, koszykówkę, strzelectwo, pływanie, kolarstwo, ping-pong i hokej. Imprezy lekkoatletyczne odbywały się najczęściej w Parku Kozłowskiej (niedaleko obecnego Pałacu Ślubów).

Okres II wojny światowej zahamował rozwój masowego sportu w Skierniewicach. Mimo jednak zakazów okupanta, odbywały się potajemne mecze piłki nożnej. Na boisku gimnazjalnym przy obecnej ul. Sobieskiego skierniewiccy piłkarze występujący jako GKS Vis podejmowali m.in. drużyny z Główna, Łowicza, Żyrardowa, Kutna czy Pruszkowa. Działalność GKS Vis zakończyła się w 1943 roku po niemieckiej okupacji i aresztowaniach, także zawodników klubu.

Ponowne ożywienie życia sportowego w mieście nastąpiło niedługo po wyzwoleniu Skierniewic, tj. 19 stycznia 1945 roku. Pierwszym utworzonym już w marcu 1945 roku klubem była Organizacja Młodzieżowa Towarzystwa Uniwersytetów Robotniczych, OMTUR. Jej najważniejszym działaczem był Mikołaj Dacko. OMTUR cieszył się znacznym poparciem i sympatią władz komunistycznych, co sprawiło, że nie był zbyt lubiany przez mieszkańców. Już w kwietniu 1945 roku w Skierniewicach zaczęła się tworzyć nowa drużyna, stanowiąca załóżkę przyszłej Unii Skierniewice. Składała się głównie z piłkarzy dawnego GKS Vis i OMTUR, a swój pierwszy mecz rozegrała z reprezentacją stacjonującą w Nieborowie wojsk radzieckich. Mecz zakończył się wygraną skierniewiczian 4:1, a kolejne dwa mecze drużyna ze Skierniewic, nadal pozbawiona oficjalnej nazwy, rozegrała w maju 1945 roku z Wojskowym Klubem Piłkarskim Rażny. Obydwa zostały wygrane przez skierniewiczian.

Bardzo szybko zdecydowano o powołaniu nowego klubu. Przy znacznym wsparciu naczelnika Parowozowni Głównej w Skierniewicach Jerzego Majewskiego i jego pracownika Bolesława Walendzika oraz zaangażowaniu piłkarzy powstał i został zarejestrowany oficjalny klub – Klub Sportowy przy Związku Zawodowych Kolejarzy Unia Skierniewice (KS ZZK Unia). Nazwa podkreślała jedność i integrację piłkarzy.

¹ Jeśli nie wskazano inaczej, wszystkie informacje w podrozdziale cyt. za:
<http://info.wsisiz.edu.pl/~zuchora/historia.php> (20.10.2017)

Od początku istnienia KS ZZK Unia był mocno związany ze środowiskiem kolejarzy. Parowozownia Główna w Skierniewicach wspomagała klub finansowo oraz zapewniała bezpłatny transport na mecze wyjazdowe. Poza tym klub pozyskiwał środki finansowe z dobrowolnych datków kibiców, wpłat członkowskich oraz zabaw organizowanych w Sali Sejmikowej. Klub cieszył się coraz większym zainteresowaniem mieszkańców miasta – na początku istnienia liczył jedynie 19 członków, ale pod koniec 1946 roku – już 384 członków.

Do grudnia 1945 roku w Unii uprawiana była tylko piłka nożna. Na Walnym Zebraniu 2 grudnia 1945 roku działacze zdecydowali o rozszerzeniu działalności klubu i powołaniu pięciu nowych sekcji sportowych:

- bokserskiej
- pingpongowej
- siatkówki
- koszykówki
- lekkoatletycznej.

Dzięki prezesowi Unii i naczelnikowi Parowozowni, Jerzemu Majewskiemu, klub zyskał nowe pomieszczenia w budynku Parowozowni Głównej: w jednym urządzono sekretariat, w drugim salę gimnastyczną, a w trzecim szatnie i umywalnie. Mecze piłkarskie Unii rozgrywane były wówczas na boisku przy ul. Warszawskiej (obecnie ul. Sobieskiego), wypożyczonym przez Dyrektora Gimnazjum im. Bolesława Prusa, Stanisława Kaczyńskiego. Za jego zgodą Unia w 1946 roku przygotowała boisko do rozgrywek sportowych: nawieziono ok. 300 m³ ziemi, pobudowano ławki mogące pomieścić ok. 400 widzów, ustawiono nowe bramki i założono siatki. Ponadto urządzono boiska do siatkówki i koszykówki.

Piłka nożna

Debiut piłkarzy **Unii Skierniewice** w rozgrywkach ligowych nastąpił w 1946 roku, w B klasie. Prowadzona przez Antoniego Koprowicza drużyna zajęła drugie miejsce. Ogółem w 1946 roku Unia Skierniewice rozegrała 32 mecze, w tym 11 z drużynami klasy A. Odniosła 21 zwycięstw, 4 remisy i poniosła 7 porażek, a bilans bramkowy drużyny przedstawiał się następująco: 129 goli strzelonych i 66 straconych. W tym okresie pierwszy skład Unii Skierniewice tworzyli:

- Romuald Siekierski – bramkarz
- Józef Zeszutek – obrońca
- Antoni Koprowicz – obrońca (kapitan)
- Ryszard Szymczak – prawy pomocnik
- Zygmunt Jaskóła – środkowy pomocnik
- Stefan Mackiewicz – lewy pomocnik
- Stanisław Gwiazdowski – kierownik ataku
- Marian Szulc – lewy skrzydłowy
- Jerzy Hryniewiecki – lewy łącznik
- Andrzej Zelenay – prawy skrzydłowy
- Wacław Szczepanik – prawy łącznik

Rezerwa: Józef Jeżak, Wojciech Kurkiewicz, Marian Mularczyk, Waldemar Leśniewicz, Waldemar Olszewski, Zygmunt Rutkowski, Tadeusz Szymczak, Kazimierz Wojciechowski, Jan Wieteska, Jerzy Fiota, Tadeusz Urbanek, Michał Dąbrowski.

W sezonie 1947 Unia Skierniewice wystartowała w rozgrywkach klasy B okręgu łódzkiego, znajdując się w drugiej grupie z TUR Zgierz, TUR Chojny, TUR Konstantynów, Włókniarz Zgierz, KS Bieg i ŁKS Przebój. Na inaugurację sezonu, 13 kwietnia 1947 roku, Unia wygrała 3:1 mecz z Włókniarzem Zgierz. Całe rozgrywki sezonu 1947 roku zakończono na II miejscu, a skierniewiczanie zdobyli 14 punktów i 28 goli, przy straconych 18. W 1949 roku Unia wchłonęła OMTUR Skierniewice, przejmując jego piłkarzy. Wraz z nimi do Unii przeszedł jeden z największych działaczy w historii klubu – Mikołaj Dacko. Po połączeniu klubów prezesem Unii został Kazimierz Starecki, a kilka miesięcy później – Zygmunt Kłopotowski.

Na przełomie lat 40. i 50. Unia Skierniewice występowała w B klasie okręgu łódzkiego, próbując bezskutecznie wywalczyć awans do A klasy. Sztuka ta udała się w 1952 roku. Mecze Unii rozgrywane były wówczas na boisku przy ul. Szerokiej (obecna Pomologiczna). Od 1952 roku trenerem Unii był Jerzy Hryniewiecki, a oprócz niego, w latach 1953-55 młodymi piłkarzami zajmował się Wacław Pegza.

W 1951 roku w wyniku ogólnopolskich zmian i reorganizacji sportu, Unia Skierniewice zyskała nową nazwę – Kolejarski Klub Sportowy-Kolejarz. Kolejne zmiany strukturalne i organizacyjne nastąpiły za sprawą dyrektora technicznego Zatry, Eugeniusza Krotkiewskiego w 1960 roku, gdy klub został przekształcony w Międzyzakładowy Klub Sportowy Unia i przeszedł pod federację „Metalowiec”. Tym samym utrzymanie klubu spadło na trzy skierniewickie zakłady przemysłowe uczestniczące w reorganizacji: Rawent, Fumos i Zatrę.

W 1961 roku trenerem klubu został Kazimierz Łabędzki, a drużyna niespodziewanie spadła do klasy B. Jednak już w następnym roku Unia ponownie awansowała do A klasy, gdzie utrzymała się kolejne dwa sezony, dowodzona ponownie przez Jerzego Hryniewieckiego. W sezonie 1963/64 Unia ponownie spadła do B klasy (trenerem został Henryk Koczewski), a awans do klasy A wywalczono w sezonie 1965/66. Przed rozgrywkami zespół został odmłodzony, starsi zawodnicy odeszli do Błyskawicy Mokra Lewa, a klub został zasilony głównie przez zawodników z drużyny juniorów, ponadto trenerem został ponownie Jerzy Hryniewiecki. W sezonie 1968/69 zastąpił go Edmund Grzelka.

W 1964 roku w klubie nastąpił podział ról zakładów utrzymujących Unię: sekcję piłki nożnej przejął Rawent, sekcję siatkówki – Fumos, a sekcję tenisa stołowego – Zatra. W 1967 roku na wniosek Powiatowego Komitetu Kultury Fizycznej i Sportu powołano szkółkę piłkarską przy Międzyszkolnym Klubie Sportowym Vis. Poprowadził ją dawny piłkarz Unii, Andrzej Czarnecki. Ze szkołyki wywodziło się wielu skierniewickich piłkarzy, którzy zasilali kadry Unii.

W sezonie 1969/70 trenerem klubu został Marek Wójcik, pierwszy trener Unii posiadający wykształcenie wyższe Akademii Wychowania Fizycznego i specjalność trenera piłki nożnej. Kolejne zmiany wprowadzane przez nowego trenera zaowocowały zdobyciem przez Unię mistrzostwa A klasy w sezonie 1970/71 (drużyna rezerw weszła do B klasy). W sezonie 1971/72 Unia zadebiutowała w lidze okręgowej, skupiającej najlepsze drużyny województwa łódzkiego. Debiut nie był udany i od sezonu 1972/73 Unia występowała w grupie północnej A klasy. Trenerem drużyny pozostawał Marek Wójcik, a Unia utrzymywana była w tym czasie przez Rawent, Fumos i Zatrę oraz Powiatowy Komitet Kultury i Turystyki, reprezentowany przez Andrzeja Michalaka.

W związku z reformą administracyjną z 1975 roku, przeprowadzona została również reforma rozgrywek niższego szczebla. W Skierniewicach utworzono Okręgowy Związek Piłki Nożnej i powstała A klasa województwa skierniewickiego. Oprócz Unii, występowały w niej: Pelikan Łowicz, Orkan Sochaczew, Bzura Chodaków, Mazovia Rawa Mazowiecka, Start Brzeziny, LKS Mazowsze Teresin. W sezonie 1976/77 Unia walczyła w barażu o klasę międzywojewódzką z mistrzem okręgu płockiego, ale

drużynie nie udało się awansować. W kolejnym sezonie 1977/78 trenerem ponownie został Marek Wójcik, mimo tego znowu nie uzyskano awansu do wyższej ligi. W sezonie 1978/79 Unia rozpoczęła rozgrywki w ponownie zreformowanej A klasie i pod wodzą nowego trenera, Zbigniewa Lepczyka, wywalczyła awans do ligi międzywojewódzkiej.

W międzyczasie sukcesy odnosili także młodszy piłkarze: w 1977 roku zawodnicy Vis-u i Unii z trenerem Markiem Wójcikiem zdobyli srebrne medale w rozgrywkach o Puchar Przeglądu Sportowego i Telewizji Polskiej, a w 1979 roku drużyna Vis Skierniewice wywalczyła złoty medal na Mistrzostwach Polski Szkolnego Związku Sportowego. W tym okresie na horyzoncie pojawił się nowy klub piłkarski. Miejski Ludowy Klub Sportowy „Widok” zainaugurował działalność w 1978 roku i początkowo postawił na szkolenie dzieci i młodzieży.

Przed sezonem 1979/80 Unia została wzmocniona nowymi zawodnikami, a do zakładów wspierających klub dołączyły: Skierniewicki Kombinat Budowlany, Transbud oraz Polfer. Na wniosek kibiców działacze Unii powołali Klub Kibica. Po kolejnej reformie rozgrywek, w sezonie 1979/80 Unia Skierniewice po raz pierwszy występowała w III lidze. Trudności finansowe w klubie spowodowały gorszą grę zespołu, konieczność sprzedaży czołowych zawodników (Witolda Bendkowskiego, Krzysztofa Kasztelana i Grzegorza Stencela), a także odejście trenera Zbigniewa Lepczyka – w efekcie drużyna spadła do niższej ligi rozgrywkowej. W sezonie 1981/82 Unia występowała w lidze okręgowej pod wodzą Krzysztofa Bulińskiego, w następnym ponownie awansowała do III ligi. W kolejnych latach drużynę prowadzili: Marek Wójcik (od sezonu 1983/84), Zdzisław Wspaniały (od rundy wiosennej sezonu 1984/85), Stanisław Szałecki (od sezonu 1985/86), Mirosław Westfal (od rundy wiosennej sezonu 1986/87), Bogumił Felczak (od sezonu 1987/88), Mirosław Maciesiak (od końca rundy zimowej sezonu 1987/88), Ryszard Krawczyk (runda rewanżowa 1987/88, zakończona spadkiem do ligi okręgowej).

W 1985 roku świętowano 40-lecie klubu, w ramach którego zaplanowano m.in. turnieje szachowe, piłki siatkowej, zapasów, atrakcje dla zakładów pracy i instytucji czy bieg uliczny z okazji 1 maja. Wśród zakładów pracy wspierających Unię znajdowały się wówczas: Zatra, Syrena, Fumos, Rawent, Spółdzielnia Instalacji Gazowych i Sanitarnych, PKS Skierniewice, Pieczarkarnia, Spółdzielnia Przysiań, Damina oraz Spółdzielnia Pracy Inwalidów.

W 1987 roku doszło do połączenia sekcji piłkarskiej Międzyzakładowego Klubu Sportowego Unia Skierniewice z Miejskim Klubem Sportowym Vis. Od tego momentu pełna nazwa klubu brzmiała: *Szkolny Międzyzakładowy Klub Sportowy Vis-Unia*.

Od sezonu 1988/89 Unia występowała w lidze okręgowej, a klub prowadzili kolejno Stanisław Szałecki, Marek Wójcik, Bogumił Jęczkowski i Krzysztof Kamiński. Początek lat 90. przyniósł znaczne problemy finansowe klubu, co skutkowało ogłoszeniem upadłości w 1992 roku. Jednocześnie zdecydowano o powołaniu stowarzyszenia sportowego, które będzie kontynuowało dotychczasową działalność klubu.

8 stycznia 1993 roku w Skierniewicach zebrała się siedemnastoosobowa grupa inicjatywna – głównym celem zebrania było podjęcie działań mających na celu utworzenie nowego klubu, kontynuatora dotychczasowej działalności Unii Skierniewice. 12 stycznia zarejestrowano nowy klub pod nazwą *Miejski Klub Sportowy Vis-Kier Skierniewice*. Podczas pierwszego walnego zebrania ustalono, że Vis-Kier będzie klubem jednosekcyjnym, a pierwszym Przewodniczącym Zarządu został Witold Murawski. Ponadto dzięki przychylności Okręgowego Związku Piłki Nożnej w Skierniewicach Vis-Kier mógł kontynuować rozgrywki w miejsce Vis-Unii.

Vis-Kier dokończył sezon 1992/93 w lidze międzyokręgowej, ale nie udało się utrzymać pozycji i zespół spadł do ligi okręgowej. Awans do IV ligi Vis-Kier uzyskał po rozgrywkach w sezonie 1994/95, a w sezonie 1995/96 hitem okazały się derby przy ul. Pomologicznej, gdy spotkały się dwa skierniewickie zespoły Vis-Kier i Widok. Mecz zakończył się remisem 1:1. W sezonie 1995/96 awans do III ligi wywalczył właśnie Widok Skierniewice, prowadzony przez Bogusława Pietrzaka. W drużynie Widoku grali wówczas m.in.: Krzysztof Szefer, Kamil Socha, Arkadiusz Koźbiał, Marcin Maciejak i Leszek Warchoń.

Awans Widoku wywołał temat stworzenia ze skierniewickich klubów jednego silnego zespołu. Nowy zespół nosił nazwę *Miejski Ludowy Klub Sportowy Widok-Unia*. Prezesem MLKS Widok-Unia został Bogdan Sękalski, a nowym trenerem Maciej Nezdropa. Mecze rozgrywano przy ulicy Pomologicznej. Trudności kadrowe spowodowały spadek drużyny z III ligi, a to – zmianę trenera. Po rocznym pobycie w IV lidze Widok-Unia w sezonie 1997/98 powrócił do III ligi, a ponadto wygrał Puchar Polski na szczeblu województwa skierniewickiego.

Sezon 1998/99 drużyna rozgrywała w III lidze, a w międzyczasie nastąpił ponowny podział klubu – dotychczasowy zespół „Widok-Unia” już pod nazwą Unia Skierniewice przejął drużynę i rozgrywki ligowe, a „Widok” rozpoczął zmagania od B klasy. Unia pod wodzą trenera Witolda Królewia grała w powiększonej o śląskie drużyny III lidze. Z bardzo dobrymi wynikami zespół walczył o II ligę w sezonie 1999/00, ale ostatecznie nie udało się uzyskać awansu.

Z kolei w sezonie 2001/02 drużyna „Widoku” grała w IV lidze, ale wysokiej pozycji nie udało się utrzymać i zespół ponownie spadł do ligi okręgowej. W sezonach od 2002/03 do 2012/13 drużyna seniorów „Widok” Skierniewice występowała w klasie okręgowej grupa Skierniewice, następnie uzyskała awans do IV ligi grupy łódzkiej, gdzie spędziła dwa sezony (2013/14 i 2014/15). Od sezonu 2015/16 piłkarze „Widoku” Skierniewice ponownie występują w klasie okręgowej, grupa Skierniewice.

MKS Unia pozostawał w III lidze do sezonu 2006/07, ale po rundzie jesiennej wycofał się z rozgrywek III ligi. Drużyna rezerw z kolei wywalczyła awans do IV ligi, w której pod nazwą *Skierniewicka Akademia Sportowa Vis 2007 Skierniewice* występowała w sezonach 2007/08 i 2008/09. Natomiast od czerwca 2013 roku klub działa jako *Uczniowski Miejski Klub Sportowy Unia Skierniewice* – rozpoczął rozgrywki w sezonie 2013/14 od klasy B seniorów (grupa Skierniewice II). W sezonie 2014/15 drużyna awansowała do klasy A seniorów, a w kolejnym – do IV ligi łódzkiej. W sezonie 2016/17 Unia uczestniczyła w rozgrywkach IV ligi, w których zajęła 4 miejsce, a do największych sukcesów zaliczono awans do finału wojewódzkiego Pucharu Polski. W sezonie 2017/18 UMKS Unia Skierniewice uczestniczy w rozgrywkach IV ligi, będąc obecnie jej liderem, a celem jest awans do III ligi. Od sezonu 2017/2018 klub zgłosił do rozgrywek B klasy rezerwy seniorów, które na półmetku tych rozgrywek zajmują 2 miejsce w swojej grupie a celem jest awans tej drużyny do A klasy. W sezonie 2016/2017 dwie drużyny juniorów, rocznik 2000 i 2001, zdobyły mistrzostwo na szczeblu okręgu i awansowały do lig wojewódzkich.

Obecnie w MKLS „Widok” oraz UMKS Unia Skierniewice działają drużyny seniorskie. W klubach prowadzone są również liczne drużyny dziecięce i młodzieżowe, które odnoszą sukcesy w rozgrywkach ligi wojewódzkiej. Wychowankowie „Widoku” trafiają do znanych w Polsce zespołów, trenują w Ośrodkach Szkolenia Sportowego Młodzieży w Warszawie i Łodzi i są powoływani do kadr wojewódzkich Łódzkiego Związku Piłki Nożnej, zdobywając z reprezentacją województwa medale Mistrzostw Polski. Odbывают się też szkolenia dla bramkarzy.

Lekka atletyka

Sekcja lekkoatletyczna powstała w Unii Skierniewice w grudniu 1945 roku. Swoją działalność rozpoczęła wraz z pierwszym rokiem szkolnym w Liceum Ogólnokształcącym im. Bolesława Prusa – jej głównymi zawodnikami byli uczniowie tej szkoły. Rozwój sekcji przez cały okres jej istnienia związany był właśnie z Liceum Ogólnokształcącym im. Bolesława Prusa, uczniowie szkoły stanowili trzon sekcji, a dzięki właściwemu podejściu nauczycieli mogli rozwijać swoje pasje i talenty.

Treningi lekkoatletów odbywały się początkowo na boisku gimnazjalnym przy ul. Warszawskiej. Oprócz boiska do piłki nożnej, na którym mecze rozgrywali piłkarze Unii, znajdowało się tam boisko do koszykówki oraz boisko do siatkówki, a obok – stumetrowa bieżnia, skocznia i rzutnie. Już pierwsze lata działalności przynosiły sukcesy: do najbardziej utalentowanych w tym okresie należeli: Mariusz Majewski, Ireneusz Pisarski czy Witold Hałatiuk.

Pod koniec lat 40. lekkoatleci przenieśli swoje treningi na nowo wybudowany stadion lekkoatletyczny na ul. Szeroką (obecnie ul. Pomologiczna). Obiekt znajdował się w miejscu działek pracowniczych подарowanych miastu przez Władysława Strakacza, posiadał sześciotorową bieżnię, skocznię, rzutnie, kort tenisowy, place do gry w koszykówkę i siatkówkę, a także trybunę z umieszczoną w środku szatnią dla sportowców. Gospodarzem stadionu został Mikołaj Dacko, a instruktorem młodzieży dawny bokser Antoni Szczepanik.

Najpopularniejszą dyscypliną w skierniewickiej sekcji lekkiej atletyki były biegi – w różnorodnych imprezach startowało wielu zawodników ze szkół. Do czołowych biegaczy z tamtych lat należeli: Jarosław Rozenbajer, Jakub Janiak, Witold Hałatiuk, Witold Wiernicki, Roman Józefiński, a także dziewczęta: Teresa Nowakowska-Szymańska i Ewa Jaros-Jakubowska. Rozgrywano zawody lekkoatletyczne między Skierniewicami, Chodakowem, Łowiczem i Tomaszowem Mazowieckim. Do postaci najsilniej związanych z sukcesami sekcji lekkoatletycznej Unii Skierniewice należeli: Edmund Jaworski (początkowo zawodnik uprawiający różne sporty, następnie trener, który wychował m.in. następujących zawodników: Piotr Szefer, Elżbieta Bomba-Pisarska, Andrzej Dominiak, Barbara Czubak-Łazęcka, Halina Marczak), Ryszard Glejzer (rzut dyskiem; był wychowawcą sprintera Andrzeja Kiepuskiego), Felicja Królikowska-Kisielińska (rzut dyskiem i oszczepem), Wacław Zajączkowski (startował w wielu konkurencjach, w Unii zajmował się rzutami), Ireneusz Pisarski (głównie konkurencje sprinterskie, skok wzwyż, skok w dal), Jakub Janiak (biegi na 3 km i 5 km) oraz Jan Wieczorek (biegacz, maratończyk)².

W latach 50-tych sekcja lekkoatletyczna odnosiła sukcesy głównie za sprawą zatrudnionego w Liceum Ogólnokształcącym im. B. Prusa nauczyciela wychowania fizycznego Edmunda Jaworskiego. Sukcesy rozpoczęły się od 1953 roku utworzenia Międzyszkolnego Klubu Sportowego „VIS” Skierniewice z sekcją lekkiej atletyki. Nazwę „VIS” zaproponowała ówczesna nauczycielka łaciny w LO Prus Pani Lipińska: „VIS” znaczy *siła*. Do czołowych zawodników należeli: Andrzej Madany (sprint); Krzysztof Jaworski, Witold Krupiński, Lech Krupiński (oszczepnicy), Daniela Tarkowska-Jaworska (V miejsce na Igrzyskach Olimpijskich w Meksyku w 1968 roku w rzucie oszczepem, gdzie występowała już jako zawodniczka klubu SKRA Warszawa; I miejsce w 1971 roku na Mistrzostwach Europy, w latach 1964-1976 10-krotna Mistrzyni Polski w rzucie oszczepem rekord życiowy 62,30 m). Po odejściu Edmunda Jaworskiego z grupą oszczepników do klubu SKRA Warszawa w 1967 roku, zajęcia w klubie prowadzili Bogumiła i Wojciech Kikowscy, Krzysztof Jaworski. Do czołowych zawodników lat 70-tych należeli: Jerzy Jurkiewicz, Ireneusz Szwałkowski, Jolanta Kłopotka, Janina Pietrzak, Tomasz Przybysz, Marek Korbin, Krzysztof Krupiński, Mariusz Burzec, Andrzej Chachuła, Piotr Charzewski. Od 1978 roku roku

² Za: <http://info.wsisiz.edu.pl/~zuchora/historia.php> (20.10.2017)

pracę w klubie zaczął Janusz Urbański, od 1980 roku Ireneusz Czerwiowski, Jolanta Kłopocka, od 1983 roku Jan Wieczorek. Czołowi zawodnicy MKS „VIS” w latach 80-tych, medaliści Mistrzostw Polski Młodzików, Juniorów Młodszych i Juniorów: Jacek Drożdżewski (100, 200), Dariusz Palak (dziesięciobój), Marzanna Stolińska (oszczep), Ewa Łapińska (oszczep), Ewa Milczarek (siedmiobój, skok wzwyż), Marzena Stopińska (100 mppł), Piotr Hanuszkiewicz (110 mppł, 200 mppł), Ilona Madany (100, 200), Flakowska (skok wzwyż), Marta Kosmowska (1000, 2000), Robert Łopatka (1000, 2000, 5000; startował na Mistrzostwach Świata Juniorów w Kanadzie).

Z dniem 31 grudnia 1987 roku decyzją Wojewódzkiego Zarządu Szkolnego Związku Sportowego w Skierniewicach została rozwiązana sekcja lekkiej atletyki w MKS „VIS”. Zawodnicy i trenerzy od 1 stycznia 1988 roku przeszli do klubu START Skierniewice.

We wrześniu 1995 roku z inicjatywy Piotra Charzewskiego zostaje powołany Uczniowski Klub Sportowy „VIS” Skierniewice z siedzibą na ul. M. Konopnickiej 5. Prezesem zostaje Stanisław Pietrkowski, a zajęcia z młodzieżą prowadzą Jolanta Barska, Ewa Milczarek, Piotr Charzewski. W latach 2000-2015 funkcję Prezesa UKS „VIS” pełniła Ewa Milczarek, a od 2016 roku – Jolanta Barska. Od 2016 roku zajęcia w klubie prowadzą Joanna Korwek i Jolanta Barska. Do czołowych zawodników tych lat należą: Gabriela Trębska, Dawid Dąbrowski, Oskar Skoczek, Patryk Rybus, Daniel Bobrowski, Adam Muchyński, Aleksandra Mrówka, Aleksandra Jasińska, Jabłońska Maja, Aleksandra Tarnowska, Julia Dobrosz, Anna Kłosińska oraz weteran sprinter Krzysztof Garbicz.

Od 21 lat Uczniowski Klub Sportowy „VIS” organizuje „Czwartki Lekkoatletyczne” dla dzieci klas IV, V, VI, które cieszą się dużą popularnością, na jednych zawodach startuje 320-350 dzieci. Odpowiedzialną za zawody jest Ewa Milczarek. Najlepsi z poszczególnych konkurencji startują w Finale Krajowym. Dzieci, które chcą przygodę z lekką atletyką kontynuować, uczęszczają na treningi do klubu UKS „VIS”.

Tradycje lekkoatletyczne w Skierniewicach kontynuują zawodnicy i trenerzy związani z klubem „VIS”³.

Tenis stołowy

Sekcja tenisa stołowego istniała w Unii Skierniewice niemal od samego początku klubu. Tenisiści stołowi, jako jedyni w Unii, mogli pochwalić się grą w II lidze rozgrywek krajowych.

Początkowo sekcja nie rozwijała się prawidłowo, mimo wysokich umiejętności zawodników. Przyczyną takiego stanu rzeczy były słabe możliwości finansowe klubu. Dlatego tenisiści grali w klasie A powiatów skierniewickiego, tomaszowskiego i łódzkiego. W latach 60. sytuacja w sekcji stopniowo się poprawiała, ale proces ten został zahamowany w 1966 roku, gdy z klubu odeszli najlepsi zawodnicy: Lech Zatorski, Andrzej Studniarek, Ryszard Koziarski oraz Barbara Zajączkowska (założyli własny klub LZS Skierniewka). Aby nie dopuścić do upadku sekcji, działacze Unii postanowili, że grać będą piłkarze Unii (m.in. Andrzej Czarnecki, Edmund Grzelka, Tadeusz Szustakowski). Tenisiści nie mieli wówczas trenera, a sekcja znajdowała się pod patronatem Zatry.

Lata 70. to okres stagnacji w skierniewickiej sekcji tenisa stołowego. Zmiany nastąpiły wraz z zatrudnieniem nowego trenera – Zygmunta Studniarka. Dzięki nowym zawodnikom tenisiści Unii zajmowali czołowe miejsca w III lidze, a w 1982 roku awansowali do II ligi. Mimo odnoszonych sukcesów, tenis stołowy nie cieszył się zainteresowaniem działaczy Unii Skierniewice. Niezadowoleni

³ Informacje UKS „VIS”

z sytuacji zawodnicy na przełomie 1982/83 roku przeszli do nowo utworzonego wojskowego klubu – Legionu. Tym samym zakończyła się historia tenisa stołowego w Unii Skierniewice.

Z nowym klubem Legion Skierniewice związane były największe sukcesy drużyny skierniewickich tenisistów stołowych, w tym awans do I ligi rozgrywek. Obecnie **KS Legion Skierniewice** może poszczycić się 35-letnim stażem działalności. Przez wiele lat klub był organizatorem zawodów międzynarodowych i meczy towarzyskich (m.in. z drużynami z USA, Kanady, Zjednoczonych Emiratów Arabskich) oraz organizował liczne turnieje z udziałem zawodników z Korei, Niemiec i Rosji czy Ogólnopolskie Turnieje Klasyfikacyjne w różnych kategoriach wiekowych.

Obecnie klub skupia zawodników wielu kategorii wiekowych, choć większość stanowią zawodnicy sekcji dziecięcej. Treningi KS Legion Skierniewice odbywają się w Hali nr 1, przy ul. Pomologicznej 10. W sezonie 2017/18 klub wystawił w rozgrywkach drużynowych zespół II ligi mężczyzn. Zawodnicy uczestniczą także w turniejach indywidualnych⁴.

Siatkówka

Sekcja piłki siatkowej pojawiła się w Unii (wówczas Kolejarz) w 1955 roku. Dyscyplinę reprezentowała drużyna męska, uczestnicząca w rozgrywkach klasy A okręgu łódzkiego. Już w 1957 roku sekcja została rozwiązana, a następnie, w 1960 roku, ponownie reaktywowana. Głównym inicjatorem powołania sekcji był Eugeniusz Krotkiewski, pełniący też funkcję wiceprezesa Polskiego Związku Piłki Siatkowej.

W nowym zespole znaleźli się głównie byli zawodnicy Miejskiego Klubu Sportowego Vis Skierniewice, którzy ukończyli szkołę średnią i nie mogli występować w barwach MKS. Drużyna siatkówki rozpoczęła rozgrywki od klasy B, ale szybko awansowała do klasy A, a już w 1961 roku wywalczone awans do III ligi wojewódzkiej. W 1962 roku w Unii powstała siatkarska drużyna juniorów, a w 1963 roku drużyna kobieca, grająca w A klasie. Drużyna seniorów utrzymywała się w III lidze do 1968 roku, następnie spadła do A klasy, a ponowny awans wywalczone w 1971 roku.

W 1972 roku decyzją zarządu Unii Skierniewice, bez podania przyczyny, rozwiązano wszystkie sekcje siatkówki w klubie (seniorów, juniorów i kobiet). Reaktywacja sekcji nastąpiła w sezonie 1974/75, a drużyna występowała w lidze okręgowej i A klasie. Istniała również sekcja kobiet, ale nie odnosiła ona znacznych sukcesów. Sekcja siatkówki w Unii zakończyła swoją działalność w 1982 roku, gdy wraz z zawodnikami została przekazana do WCKS Legionu Skierniewice.

Do wyróżniających się zawodników piłki siatkowej w Skierniewicach należał Wojciech Skrzypiński. W 2017 roku odbył się I Memoriał Siatkarski im. Wojciecha Skrzypińskiego, rozgrywany na Hali OSiR-u przy ul. Pomologicznej. Tradycje siatkarskie w Skierniewicach kontynuuje **Międzyszkolny Klub Sportowy Skier-Vis Skierniewice**, prowadzący sekcję piłki siatkowej dziewcząt. MKS Skier-Vis został założony w 1986 roku (w 2016 roku obchodzone było 30-lecie klubu), a w sezonie 2017/18 dziewczęta MKS Skier-Vis uczestniczą w rywalizacji kadetek w rozgrywkach wojewódzkich.

O tym, jak silna jest pozycja siatkówki w Skierniewicach świadczą rozgrywane od lat spotkania amatorskiej *Skierniewickiej Ligi Siatkówki*.

⁴ Za: <http://www.legion-skierniewice.pl/> (20.10.2017)

Koszykówka

Sekcja koszykówki była jedną z sekcji powołanych w 1945 roku w klubie Unia Skierniewice. Obecnie w Skierniewicach funkcjonują dwa kluby koszykarskie: Miejski Klub Sportowy „Ósemka” Skierniewice i Klub Uczelniany AZS Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Skierniewicach.

Miejski Klub Sportowy „Ósemka” Skierniewice istnieje od 1993 roku. W klubie prowadzono wyłącznie sekcję piłki koszykowej męskiej, a w 2009 r. dzięki staraniom i pracy ówczesnego prezesa Witolda Wojdy i Macieja Pigionia w historii klubu i miasta zapisał się fakt awansu „Ósemki” do rozgrywek centralnych - II ligi mężczyzn, gdzie przez kolejne sezony z sukcesami „Ósemka” reprezentowała Skierniewice na arenie ogólnopolskiej. W roku 2011 Adrian El-Ward jako trener i prezes zapoczątkował w Skierniewicach koszykówkę żeńską. Najpierw były to zespoły młodzieżowe, potem dołączyły dziecięce, aż w sezonie 2017/2018 wystartowały także seniorki w II lidze kobiet. Obecnie prowadzone są jednocześnie drużyny męskie oraz drużyny żeńskie. O rozwój dzieci i młodzieży w klubie dbają m.in. Cezary Włuczyński, trener młodzieżowych kadr wojewódzkich, wieloletni szkoleniowiec drużyn w rozgrywkach szczebla centralnego oraz Adrian El-Ward, były młodzieżowy reprezentant Polski, zawodnik pierwszoligowy oraz trener zespołów żeńskich i męskich w II Lidze Polskiego Związku Koszykówki. Klub ma na koncie wiele sukcesów. Bierze udział w rywalizacji ligowej organizowanej przez Łódzki Związek Koszykówki, gdzie zajmuje wysokie lokaty. Organizuje turnieje (także cykliczne) dla dziewcząt i chłopców. Obecnie wielu wychowanków Ósemki gra na drugoligowych parkietach. Drużyny zdobywają tytuły w wielu turniejach, także międzynarodowych, a zawodnicy i zawodniczki są powoływani do kadry wojewódzkiej oraz występują na Ogólnopolskich Olimpiadach Młodzieży.

Klub Uczelniany AZS Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Skierniewicach powstał we wrześniu 2011 roku. Zawodnicy biorą udział w rozgrywkach Łódzkiego Związku Koszykówki. Członkami AZS PWSZ nie zawsze są studenci uczelni, ponieważ inicjatorom sekcji przyświecał cel, aby młodzież kończąca edukację w szkole średniej, otrzymała szansę na kontynuowanie kariery sportowej a jednocześnie podjęcie studiów w rodzinnym mieście. W debiutanckim sezonie do rozgrywek Łódzkiego Związku Koszykówki zostały zgłoszone dwa zespoły – seniorzy III liga oraz juniorzy U – 18. Pierwszymi trenerami byli Krzysztof Wiercioch oraz Radosław Korycki. Pierwszy oficjalny mecz AZS PWSZ rozegrał 22 października 2011 roku w Skierniewicach w ramach ligi juniorów U – 18 z zespołem ŁKS Łódź. Jednocześnie rozpoczął się nabór dzieci ze szkół podstawowych oraz zaczęły się zajęcia z przedszkolakami pod hasłem „Od przedszkolaka do azetesiaka”. Ukoronowaniem tych działań był Festiwal Koszykówki, który odbył się 2 czerwca 2012 roku pod patronatem Prezydenta Miasta Skierniewice. Wzięło w nim udział ponad 100 dzieci. Dodatkowo przed świętami Bożego Narodzenia odbywa się „Gwiazdka z AZS”. Obecnie są to imprezy cykliczne. We wrześniu 2012 roku do rozgrywek Łódzkiego Związku Koszykówki zgłoszono już 5 zespołów. 31 maja 2013 roku we wrześniu odbył się – organizowany przez Polski Związek Koszykówki - finał Mistrzostw Polski juniorów U - 18 w koszykówce 3x3, gdzie drużyna AZS PWSZ w składzie: Michał Lipski, Dominik Janus, Piotr Barańczyk oraz Alan Nowakowicz zdobyła srebrne medale i została wicemistrzem Polski. W tym samym roku do rozgrywek zgłoszono 7 zespołów, a w latach 2014 – 2016 po 8 zespołów. W sezonie 2017/18 AZS PWSZ Skierniewice wystawił 9 drużyn. Od roku 2014 koszykarze AZS PWSZ są powoływani do kadry województwa łódzkiego. W 2017 roku jeden z podopiecznych AZS PWSZ Skierniewice, Antoni Sadowniczyk, został powołany do reprezentacji Polski koszykarzy U-14. W chwili obecnej w sekcji koszykówki AZS PWSZ Skierniewice pracuje 5 trenerów i 2 instruktorów. Wszyscy są nauczycielami skierniewickich szkół.

Szachy

Sekcja szachowa pojawiła się w Unii Skierniewice w 1948 roku. Istniała trzy lata, gdy odeszli od niej najlepsi zawodnicy. Ponownie została powołana już rok później, w 1952 roku. Do rozwoju sekcji szachowej w Skierniewicach znacząco przyczynił się Edward Zasępa. Drużynę zgłoszono do rozgrywek A klasy, a w latach 60. największym talentem była Grażyna Szmacińska, późniejsza mistrzyni Polski. Problemy finansowe klubu pod koniec lat 60. spowodowały osłabienie sekcji, a w 1971 roku zaprzestano uczestnictwa w oficjalnych rozgrywkach drużynowych.

Reaktywacja sekcji szachowej w Unii nastąpiła w latach 80. Zawodnicy, trenowani przez Jana Tułacza i Bogusława Bodera, zostali zgłoszeni do rozgrywek. Wyróżniali się wśród nich: Joanna Strojna, Tomasz Babik i Szymon Adamala. Jednak trudności finansowe klubu nie pozwoliły jednak na utrzymanie sekcji szachowej. Na początku lat 90. sekcja szachowa została przekazana do Szkoły Podstawowej nr 5 w Skierniewicach.

Od tego czasu młodzi szachiści w Skierniewicach rozwijają swoje umiejętności w **Klubie Szachowym „Piątka” Skierniewice** przy Zespole Sportowych Szkół Ogólnokształcących w Skierniewicach. Klub może poszczycić się wieloma sukcesami swoich wychowanków na arenie lokalnej, wojewódzkiej, krajowej i międzynarodowej. Pod wodzą trenera Bogusława Bodnara uczniowie Szkoły Podstawowej nr 5 regularnie zdobywają najwyższe miejsca w Ogólnopolskich finałach IMS, uczestniczą z sukcesami w Mistrzostwach Województwa Juniorów, Drużynowych Mistrzostwach Polski, Mistrzostwach Polski Juniorów czy Mistrzostwach Europy i Świata. Najbardziej utytułowanym wychowankiem KS „Piątka” jest arcymistrz Grzegorz Gajewski, wielokrotny medalista Mistrzostw Polski (indywidualnie i drużynowo) oraz członek polskiej kadry narodowej (brązowy medal Drużynowych Mistrzostw Świata w Szachach w Chanty-Mansyjsku)⁵.

W latach 1989-2017 szachiści „Piątki” Skierniewice zdobyli następującą liczbę medali:

- Mistrzostwa Świata i Europy: 3 złote medale, 3 srebrne medale, 9 brązowych medali;
- Mistrzostwo Polski: 36 razy, Wicemistrzostwo Polski: 41 razy, III miejsce w Polsce: 28 razy;
- Kolekcja medali z turniejów międzynarodowych i ogólnopolskich: 460 złotych medali, 316 srebrnych medali i 246 brązowych medali.

Znaczące sukcesy w dyscyplinach szachowych odnoszą również zawodnicy **Klubu Sportowego „LogIN” Skierniewice**. KS „LogIN” Skierniewice powstał na bazie stowarzyszenia TKKF Ognisko „Zachęta”, które przez kilka dekad prowadziło spotkania szachowe, brydżowe, imprezy sportowe oraz zajmowało się organizacją turniejów i imprez kulturalnych. Klub Sportowy „LogIN” Skierniewice utworzyły osoby, które aktywnie uczestniczyły i organizowały wydarzenia w ramach TKKF Zachęta, naukę w gry w szachy, organizację imprez szachowych, turniejów brydża sportowego oraz turniejów warcabowych. Celem działalności Klubu Sportowego „LogIN” Skierniewice jest popularyzacja form kultury fizycznej i rekreacji w aspekcie kultury spędzania wolnego czasu, a swoje cele klub realizuje głównie poprzez współdziałanie z administracją Miasta, organizacjami sportowymi, stowarzyszeniami kultury fizycznej oraz środkami masowego przekazu, a także organizowanie turniejów szachowych, brydża sportowego i turniejów warcabowych czy udział w imprezach sportowych organizowanych przez inne organizacje sportowe⁶.

⁵ Za: <http://kspiatka.pl/> (20.10.2017)

⁶ Za: <http://www.kslogin.pl/index.php/info/> (14.11.2017)

Hokej na trawie⁷

Drużyna hokeja na trawie, **Klub Sportowy Polonia Skierniewice**, powstał w 1988 roku. Założycielem klubu był Edmund Klimczak. Początkowo klub funkcjonował jako sekcja hokeja pod egidą Legionu Skierniewice. W 1990 roku klub usamodzielniał się, a jego prezesem został Edmund Klimczak. Treningi i rozgrywki klubu odbywały się na boisku z trawą naturalną przy ul. Pomologicznej 10.

Początkowo w klubie istniała tylko sekcja męska, która uczestniczyła w rozgrywkach w kategorii młodzika i juniora młodszego. Od 1998 roku drużyny juniorów młodszych uczestniczyły w rozgrywkach Mistrzostw Polski, uczestniczyły też w rozgrywkach w ramach Ogólnopolskiej Spartakiady Dzieci i Młodzieży (7 miejsce w Tarnowskich Górach w 1991 roku, 8 miejsce w Gnieźnie w 1997 roku). Natomiast drużyna seniorów w latach 1995-1996 brała udział w rozgrywkach II ligi Mistrzostw Polski.

W latach 1998-2002 głównym problemem skierniewickich hokeistów był brak miejsca do treningów i rozgrywek. KS Polonia nie mógł korzystać z boisk na terenie Skierniewic, co powodowało konieczność poszukiwania innych obiektów poza miastem. Mimo tego drużyny Polonii uczestniczyły w rozgrywkach Mistrzostw Polski juniorów młodszych oraz Mistrzostwach Wojewódzkich młodzików.

W 2003 roku nastąpiła zmiana na funkcji prezesa KS Polonia (został nim Marek Sikora), a także poprawiła się sytuacja klubu w mieście. Na przełomie 2003/2004 w Skierniewicach powstało boisko ze sztuczną nawierzchnią przeznaczone do gry w piłkę nożną. Dzięki warunkowemu dopuszczeniu PZHT do rozgrywania meczy na tym obiekcie, KS Polonia ponownie zaczął występować w II lidze. W 2011 i 2014 roku klub walczył w barażach o awans do I ligi. Natomiast drużyny młodzieżowe uczestniczyły w rozgrywkach Mistrzostw Polski Juniorów Młodszych i Mistrzostwach Wojewódzkich Młodzików. Juniorzy młodzi uczestniczyli w Ogólnopolskiej Spartakiadzie Dzieci i Młodzieży (8 miejsce w Gąsawie w 2011 roku, 6 miejsce w Siemianowicach Śląskich w 2012 i 2014 roku).

W 2017 roku Skierniewice wzbogaciły się o nowy obiekt sportowy – boisko do gry w hokeja na trawie powstało przy ul. Trakcyjnej. Na otwartym w kwietniu nowym boisku swoje mecze rozgrywają m.in. zawodnicy KS Polonia Skierniewice. Od wielu lat KS Polonia Skierniewice uczestniczy w rozgrywkach Mistrzostw Polski II ligi hokeja na trawie.

Sporty walki (judo, karate, jiu-jitsu, boks, MMA)

Wśród skierniewickich klubów sportowych, znaczącymi sukcesami na arenie krajowej i międzynarodowej, wyróżniają kluby prowadzące sekcje sportów walki. Tradycje sportów walki sięgają w mieście początków istnienia pierwszego powojennego klubu sportowego.

Sekcja bokserska, choć została utworzona już w 1945 roku, nie miała znaczącej pozycji w Unii Skierniewice. Początkowo trenowana przez osobę nie mającą zbyt wiele wspólnego z boksem, od 1946 roku sekcję przejął Antoni Szczepanik.

Boksem interesowała się głównie młodzież, a treningi początkowo odbywały się w sali dawnego kina AS, przy ul. Sienkiewicza. W 1947 roku treningi przeniesiono na piętro parowozowni, gdzie trenowali także pingpongści. Pierwszy oficjalny turniej, w którym wystąpili bokserzy ze Skierniewic (Moczulski, Himmel, Kwaśniewski, Śmigielski), „Pierwszy krok”, odbył się w Łodzi w 1948 roku. Mimo sukcesów sekcja bokserska nie rozwijała się, czemu nie pomagał też brak stałej sali do treningów. Pod koniec 1949 roku sekcja przestała istnieć.

⁷ Za: <http://poloniaskierniewice.pl/historia/> (20.10.2017)

W latach późniejszych Skierniewice mogły poszczycić się jednak wybitnymi reprezentantami dyscyplin sportów walki. Sekcja judo funkcjonowała w klubie „Vis” Skierniewice i MMKS „Start” Skierniewice. Wśród judoków wyróżniała się reprezentująca wówczas klub MMKS „Start” Skierniewice Katarzyna Białkowska (wielokrotna medalistka Mistrzostw Polski Seniorek w latach 2000-2005). Obecnie tradycję sportów walki w Skierniewicach kontynuuje kilka klubów.

Miejski Międzyszkolny Klub Sportowy „Wojownik” Skierniewice powstał w 1993 roku z inicjatywy trenera Jerzego Gołębiewskiego. Klub prowadzi sekcję sportową judo, zajęcia rekreacyjne judo dla każdego, ale również (od 2013 roku) sekcję piłki nożnej kobiet (MMKS „Wojownik” Skierniewice uczestniczy w rozgrywkach III ligi kobiet, grupa łódzka). Zawodnicy judo MMKS „Wojownik” Skierniewice osiągają znaczące sukcesy na arenie krajowej i międzynarodowej, zarówno w kategoriach juniorskich, jak i seniorskich.

Do najbardziej utytułowanych zawodników klubu należą: Paweł Mróz (medale mistrzostw Polski juniorów, młodzieży i seniorów), Wiktor Mrówczyński (obecnie zawodnik KS AZS AWF Katowice; medalista mistrzostw Polski juniorów i seniorów, Pucharu Polski juniorów i seniorów, startował na Mistrzostwach Świata Juniorów i Europy Juniorów), Damian Lesiak (medalista mistrzostw Polski młodzieży, juniorów, Pucharu Polski seniorów) czy Adrian Prochaska (medalista mistrzostw Polski juniorów, Pucharu Polski juniorów, ogólnopolskiej olimpiady młodzieży). O wysokim poziomie zawodników MMKS „Wojownik” Skierniewice świadczą liczne powołania do kadry narodowej. W 2017 roku powołania otrzymali:

- do kadry seniorów: Bartosz Ponichtera
- do kadry młodzieży: Kacper Włodarski, Michał Gołębiewski, Adrian Barańczyk, Kamil Kroc
- do kadry juniorów: Mateusz Bolimowski
- do kadry junierek młodszych: Gabriela Suchecka, Wiktoria Niemiec⁸.

Zawodniczki i zawodnicy MMKS „Wojownik” Skierniewice, podopieczni trenera Jerzego Gołębiewskiego, wywalczyli w latach 2005-2017 kilkadziesiąt medali Mistrzostw Polski (ponad 70).

Academia Gorila Skierniewice jest filią warszawskiego klubu Academia Gorila, jednego z największych klubów zrzeszających amatorów sportów walki. W klubie prowadzone są zajęcia dla dzieci i dorosłych w następujących dyscyplinach: boks, MMA, brazylijskie ju-jitsu, karate kyokushin, kick-boxing oraz boks tajski. Klub prowadzi zarówno zajęcia rekreacyjne, jak i przygotowuje zawodników do różnych turniejów i zawodów, zarówno lokalnych, jak i krajowych⁹.

Zawodnicy Akademii Gorila Skierniewice stają regularnie na najwyższych podiach rankingowych, ogólnopolskich zawodów sportowych. W klubie trenują mistrzowie polski w dziedzinach MMA i brazylijskiego ju jitsu. Akademia Gorila Skierniewice regularnie bierze udział we wszystkich imprezach sportowych realizowanych w Skierniewicach. W 2017 roku po raz pierwszy od 10 lat rozegrane zostały zawody w dyscyplinie Karate Kyokushin – Puchar 560-lecia Skierniewic, w której wzięło udział ponad 200 zawodników z całej Polski.

O popularności boks w mieście świadczy niewątpliwie ogromne zainteresowanie zorganizowaną po raz pierwszy w październiku br. *Galą Boks Olimpijskiego i Zawodowego w Skierniewicach*. Podczas gali na ringu można było zobaczyć początkujących pięściarzy, ale przede wszystkim legendy polskiego boks i gwiazdy sportu (w tym m.in. Rafała Jackiewicza, Norberta „Norasa” Dąbrowskiego, Łukasza

⁸ Za: <http://wojownik-skierniewice.pl/> (20.10.2017)

⁹ Za: <https://www.facebook.com/gorilaskc/> (20.10.2017)

Maszczyka, Mariusza „Wikinga” Wacha, Iwonę Guzowską, Pawła Skrzecza, Andrzeja Bobowskiego, Piotra Małka, Zofię Klepacką i prowadzącego galę Piotra Dzięcielskiego)¹⁰. W imprezie zaważczyło dwóch bokserów sekcji boks Akademii Gorila Skierniewice, a także młodzi karatecy w meczu Skierniewice-Sochaczew. W 2017 roku trener Akademii Gorila Skierniewice Przemysław Matuszewski został wyróżniony za swoją pracę podczas Gali Sportowiec Roku 2016.

Pływanie¹¹

Historia pływania jako dyscypliny sportowej uprawianej w Skierniewicach sięga 1998 roku. Wówczas przy Pływalni Miejskiej „Nawa” Skierniewice, dzięki staraniom trenera Marcina Sarny, powstała sekcja pływacka. W latach 1998-2003 pływacy z sekcji osiągnęli wiele sukcesów na arenie wojewódzkiej i krajowej, co skutkowało pierwszymi powołaniami do kadry narodowej.

W marcu 2003 roku sekcja przekształciła się w stowarzyszenie sportowe i rozpoczęła funkcjonowanie pod nazwą **Uczniowski Klub Sportowy „Nawa” Skierniewice**. Pierwszym prezesem klubu został Marek Krawczyk. Obecnie jest nim Marcin Sarna.

W krótkim czasie skierniewicka „Nawa” stała się jednym z czołowych klubów w kraju szkolących młodzież. Zawodnicy przywozili medale z imprez wojewódzkich i krajowych, również rangi mistrzowskiej, co zaowocowało kolejnymi powołaniami do reprezentacji. W kadrze narodowej występowali m.in. Joanna Charzewska, Rafał Gąsiorowski, Sebastian Krawczyk, Marlena Rutkowska czy Krzysztof Jankiewicz. Ten ostatni, zdobywający medale także w mistrzostwach Polski seniorów i walczący o kwalifikacje olimpijskie, należy do najbardziej utytułowanych wychowanków UKS „Nawa”.

Aktualnie klub skupia ponad 120 młodych zawodników w wieku 8-18 lat, trenujących pływanie, pięciobój nowoczesny i inne pokrewne dyscypliny. Zawodnicy „Nawy” uczestniczą w zawodach lokalnych, wojewódzkich i krajowych, a także międzynarodowych, zdobywając dyplomy i medale oraz ustanawiając rekordy w swoich konkurencjach.

Ratownictwo wodne¹²

Wśród skierniewickich klubów na szczególne wyróżnienie zasługuje także **WOPR Skierniewice**. Działalność WOPR można podzielić na następujące działy: ratownictwo i pływanie, miniszkoła WOPR, nurkowanie, grupa operacyjna, szkolenia motorowodne i kajakarstwo sportowe. WOPR organizuje i uczestniczy w licznych imprezach sportowych, także na szczeblu krajowym i międzynarodowym. W szeregach klubu WOPR Skierniewice startują młodzicy, juniorzy młodszy i juniorzy, ale także seniorzy, którzy mają na swoim koncie wiele medali i sukcesów sportowych.

Wychowanką WOPR Skierniewice jest m.in. Karolina Faszczewska (reprezentująca obecnie CKS Szczecin), która zdobywała w barwach klubu medale Mistrzostw Polski, Grand Prix Polski, startowała w prestiżowych zawodach i biła rekordy Polski w poszczególnych konkurencjach. Zawodnicy WOPR Skierniewice uczestniczyli m.in. w Klubowych Mistrzostwach Świata w Ratownictwie Wodnym w Montpellier w 2014 roku (Agnieszka Tłaga, Sykstus Kucharski, Kacper Piguła), Mistrzostwach Polski Juniorów w Kajak Polo w Kaniowie w 2016 roku (III miejsce drużyny: Krzysztof Juraś, Kacper Kowalski, Juliusz Nagórka, Jakub Wierzbicki, Juliusz Białkowski, Bartek Matysiak), Mistrzostwach Europy

¹⁰ Za: <http://skierniewice.eu/aktualnosci/89663> (20.10.2017)

¹¹ Za: <http://www.uksnawa.org/> (20.10.2017)

¹² Za: <http://www.woprskierniewice.pl/> (20.10.2017)

Juniorów w Ratownictwie Wodnym (II miejsce 4x50 m z przeszkodą: Alicja Ulicka w reprezentacji Polski) czy 51. Letnich Mistrzostwach Polski w Ratownictwie Wodnym we Wrocławiu w 2017 roku (14-osobowa reprezentacja WOPR Skierniewice, medale Jana Żytyńskiego).

Krótkofalarstwo

Skierniewicki Klub Krótkofalowców SP7PBC jest zarejestrowany w Polskim Związku Krótkofalowców, a swoją działalność rozpoczął w 1962 roku. Działalność klubu obejmuje m.in. aktywną pracę w eterze na falach KF i UKF różnymi emisjami polegającej na nawiązywaniu łączności ze wszystkimi stacjami na całym świecie czy branie udziału w międzynarodowych i krajowych zawodach łączności. Najaktywniejszy okres działalności klubu to lata 70. W tym okresie Międzynarodowa Unia Radioamatorska (IARU) w swoich biuletynach ogłosiła skierniewicką stację SP7PBC za najaktywniejszą w Europie, a w latach 1972 i 73 klub zajął pierwsze miejsca w międzynarodowych zawodach organizowanych przez IARU. W latach tych klub nawiązał współpracę z Zakładem Lniarskim z Żyrardowa, który wydrukował dyplomy pt. „Polski Len”, z Instytutem Sadownictwa, który wydrukował 10 000 kart QSL, z Zakładem Zatra, który zaopatrywał w części do budowy nadajnika, ponadto klub brał udział w obchodach Święta Owoców i Warzyw, organizował kursy przygotowawcze dla młodzieży ubiegających się o pozwolenie radiowe (licencja) czy organizował z klubem „OAZA” imprezy z okazji Dnia Dziecka. Pod koniec lat 80. klub nawiązał współpracę z Obroną Cywilną, gdzie jego członkowie, jako operatorzy stacji, pracowali w sieci powiadamiania kryzysowego, a w ramach współpracy z Ligą Obrony Kraju członkowie klubu prowadzili kurs nauki służby ruch radio dla przedpoborowych, jako przyszłych r/telegrafistów dla potrzeb wojska. W latach 90. klub uczestniczył w obchodach 550 rocznicy nadania praw miejskich dla miasta Skierniewice. Stacja SP7PBC pracowała na falach eteru przez cały rok pod znakiem okolicznościowym HF550SK, wszystkie łączności przeprowadzone ze stacjami krajowymi i zagranicznymi ze wszystkich kontynentów łączności zostały potwierdzone okolicznościowymi tzw. kartami QSL. Klub wydaje bezpłatny dyplom ufundowany przez Prezydenta Miasta Skierniewice pt. GOLD AWARD (złoty dyplom), który jest dostępny dla krótkofalowców krajowych i zagranicznych. Ponadto Klub jest organizatorem corocznych ogólnokrajowych zawodów łączności pod patronatem Prezydenta Miasta Skierniewice pt. „Narodowe Święto Niepodległości”.

Sporty siłowe i sylwetkowe

Skierniewickie Stowarzyszenie „SPORTOWE WARIACJE” powstało w październiku 2014 roku. Główną działalnością Klubu są przygotowania i starty w sportach siłowych i sylwetkowych. Klub zrzeszony jest w Polskim Związku Kulturystryki i Fitness, gdzie corocznie wystawia do rywalizacji zawodników w dwóch kategoriach: kulturystyka i trójbój siłowy. Pomimo krótkiej działalności Klub ma na swoim koncie ogromne sukcesy. Zawodnicy Sportowych Wariacji biorą udział w najbardziej prestiżowych zawodach na całym świecie. Marcin Kotleszka z sekcji Kulturystrycznej w tym sezonie wywalczył II miejsce na Arnold Classic w Stanach Zjednoczonych. Klub posiada również 2-krotny tytuł Mistrza Polski w Trójboju Siłowym Klasycznym z roku 2016 oraz 2017 zdobyty przez zawodnika startującego w kategorii junior do 20 lat, Seweryna Rzepeckiego. Nad prawidłowym przygotowaniem zawodników sekcji Trójboju Siłowego czuwa Sebastian Stępiak posiadający uprawnienia trenerskie nadane przez PZKFITS w Warszawie.

Z uwagi na specyfikę dyscyplin większość zawodników startuje w kategoriach seniorskich. Od 2017 roku Klub prowadzi nabór do młodzieżowej sekcji Trójboju oraz przygotowuje się do Debiutów w Trójboju Siłowym Klasycznym, które będą miały miejsce w XII 2017.

Radioorientacja sportowa

Wyżej wymienioną dyscyplinę sportową reprezentuje w Skierniewicach ***Skierniewickie Stowarzyszenie Radioorientacji Sportowej***. Na początku lat 90-tych XX wieku został zwołany komitet założycielski stowarzyszenia w składzie: przewodniczący: Jan Kulhawik, członkowie: Alfred Cwenar, Jan Lesnowski, Jan Czechorowski, Tadeusz Sabadasz, Zygmunt Szurkowski, Zenon Brodziak, Tadeusz Roszkowski, Eugeniusz Wiśniowski i Stanisław Serafin. Komitet rozpoczął prace od napisania statutu przyszłej organizacji. Przyjęto nazwę Skierniewickie Stowarzyszenie Radioorientacji Sportowej. Obszar działania stowarzyszenia to powiat skierniewicki i miasto Skierniewice. Po zgromadzeniu niezbędnych dokumentów 8 października 1991 roku Skierniewickie Stowarzyszenie Radioorientacji Sportowej uzyskało osobowość prawną. Do Polskiego Związku Radioorientacji Sportowej przystąpiło w 1991 roku. Pierwszym prezesem SSRS był Jan Kulhawik, później zaś Alfred Cwenar. Od momentu powstania stowarzyszenie zajmuje się telegrafią, radioorientacją, orientacją. Członkowie SSRS uczestniczą w wielu zawodach krajowych i zagranicznych, a także organizują imprezy lokalne.

Sport osób niepełnosprawnych

Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start” Skierniewice to klub skupiający osoby niepełnosprawne, a jego zawodnicy uczestniczą głównie w zawodach wędkarskich i tenisa stołowego. Zawodnicy Związku Sportu Niepełnosprawnych START Skierniewice corocznie biorą udział w najważniejszych imprezach krajowych oraz międzynarodowych, osiągając w nich bardzo dobre wyniki. To w skierniewickim klubie swoje pierwsze kroki stawiali przyszli reprezentanci kraju: Katarzyna Marszał (uczestniczka Paraolimpiady w Rio de Janeiro), Igor Misztal (drużynowy Mistrz Europy), Wojciech Wlazło (medalista Mistrzostw Polski) oraz Sławomir Przybysz (vice Mistrz Polski w wędkarstwie spławikowym oraz tenisie stołowym). Ww. wraz z innymi zawodnikami sekcji klubu uczestniczyli w drużynowych zawodach sportowych osiągając wysokie rezultaty.

Inne dyscypliny sportowe

Wśród pozostałych klubów sportowych prowadzących obecnie działalność w Skierniewicach warto wymienić:

- Klub Biegacza „tRUChT” – skupiający amatorów biegania, w tym maratończyków; zawodnicy występują zarówno w zawodach indywidualnych, jak drużynowych (do czołowych zawodników należy Artur Kamiński);
- Skierniewickie Towarzystwo Tenisowe „Uzar” – klub z 25-letnią tradycją, prowadzący zajęcia dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych w formie zajęć grupowych i indywidualnych, ale również organizujący turnieje, imprezy sportowe czy szkoleniowe obozy tenisowe.

2.1 Diagnoza stanu skierniewickiego sportu

2.1.1 Baza sportowa i rekreacyjna (charakterystyka wybranych obiektów)

Dla rozwoju sportu profesjonalnego, ale także aktywności sportowej dzieci i młodzieży czy promowania zdrowego stylu życia, aktywności sportowej i rekreacyjnej ogółu dorosłych mieszkańców konieczne jest stworzenie sprzyjających warunków, w tym odpowiednio dobrze wyposażonej i sprofilowanej bazy sportowo-rekreacyjnej. Miasto Skierniewice dysponuje wieloma obiektami, na których możliwe jest uprawianie sportów, zarówno amatorskich, jak i profesjonalnych, ale również aktywne spędzanie wolnego czasu.

Obiekty sportowe w Skierniewicach znajdują się w zarządzie różnych instytucji i podmiotów, przy czym obiekty miejskie pozostają przede wszystkim w zarządzie Ośrodka Sportu i Rekreacji Sp. z o.o. oraz Pływalni Miejskiej „NAWA” Sp. z o.o. Pozostałe obiekty infrastruktury sportowo-rekreacyjnej znajdują w zarządzie jednostek oświatowych, klubów sportowych lub stanowią własność prywatną.

Tabela 8. Baza sportowo-rekreacyjna w Skierniewicach

	Miasto	Oświata	Kluby sportowe i stowarzyszenia	Firmy prywatne	Ogółem
Hale widowiskowo-sportowe	3				3
Sale gimnastyczne		14		1	15
Stadiony piłkarskie	3				3
Stadiony lekkoatletyczne	1				1
Stadion do hokeja na trawie	1				1
Boiska do piłki nożnej	3	2			5
Boiska do piłki siatkowej	1	2			3
Boiska do koszykówki	3	3			6
Boiska do piłki ręcznej	1				1
Kompleks boisk sportowych Orlik	6				6
Bieżnia lekkoatletyczna		1			1
Korty tenisowe	7				7
Baseny i pływalnie	1				1
Kąpieliska letnie	1				1
Lodowiska	1				1
Skateparki	2				2
Kluby fitness i siłownie	2	4		9	15
Stoły tenisowe	2	4			6
Siłownie outdoor	10				10
Kręgielnia, bilard				2	2

STADIONY I BOISKA

Stadion Miejski, ul. Pomologiczna

Obiekt z boiskiem trawiastym o wymiarach 100 m x 65 m, nieoświetlony. Na trybunach stadionu może zasiąść 5 000 osób. Obok płyty głównej zlokalizowane jest boisko boczne o wymiarach 100 m x 60 m z nawierzchnią z trawy sztucznej. Ze kompleksu sportowego korzystają zawodnicy klubu „Unia Skierniewice”, występujący aktualnie (sezon 2017/2018) w rozgrywkach IV ligi łódzkiej oraz grupy młodzieżowe klubu (13 grup treningowych).

Stadion Leśny, ul. Nowobielańska 102

Obiekt z trybunami o pojemności 400 miejsc. Ze stadionu korzystają zawodnicy Miejskiego Ludowego Klubu Sportowego „Widok” Skierniewice. MLKS „Widok” Skierniewice prowadzi przede wszystkim szkolenie młodych zawodników (18 grup treningowych w kategoriach od bambini do trampkarzy), zaś drużyna seniorów występuje w rozgrywkach klasy okręgowej (grupa Skierniewice).

Stadion Lekkoatletyczny, ul. Przerwy-Tetmajera 7 (w zarządzie Ośrodka Sportu i Rekreacji Sp. z o.o.)

Obiekt zlokalizowany przy Hali Nr 3. Obejmuje 6-torową bieżnię o długości 324 m, skocznię w dal oraz rzutnie (kula, oszczep, dysk).

Stadion do gry w hokeja na trawie, ul. Trakcyjna 1 (w zarządzie Ośrodka Sportu i Rekreacji Sp. z o.o.)

Kompleks sportowo-rekreacyjny zlokalizowany przy ul. Trakcyjnej 1 na osiedlu Rawka. Obejmuje:

- nowoczesne boisko do gry w hokeja na trawie z możliwością gry w piłkę nożną – boisko o wymiarach 55 m x 91,40 m z trawą syntetyczną plus boks dla zawodników, boks dla sędziów, trybuna na 462 widzów (z miejscami dla osób niepełnosprawnych przy trybunie), tablica wyników i słupy oświetleniowe;
- rozbudowaną infrastrukturę towarzyszącą: 4 zespoły szatniowe z sanitariatami dla zawodników, toalety dla widzów, salę konferencyjną i pokój medyczny.

Kompleks na osiedlu Rawka jest ogrodzony, oświetlony i posiada monitoring, a obok znajduje się parking.

Zdjęcie 1. Stadion do gry w hokeja na trawie w Skierniewicach

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Stadion_hokeja_na_trawie_w_Skierniewicach.jpg (05.10.2017)

Orliki (w zarządzie Ośrodka Sportu i Rekreacji Sp. z o.o.)

W Skierniewicach funkcjonują następujące kompleksy sportowe typu „Orlik”:

- **Orlik Nr 1 przy ul. Szarych Szeregów 6** (obok Pływalni Miejskiej „Nawa”, przy Szkole Podstawowej nr 4 z klasami gimnazjalnymi) – kompleks sportowo-rekreacyjny składający się z boiska do piłki nożnej oraz boiska wielofunkcyjnego do gry w siatkówkę i koszykówkę, wyposażony w szatnie oraz natryski i toalety, a także oświetlony. W dni nauki szkolnej w godzinach 8:00-16:00 z obiektu korzysta szkoła, natomiast po godzinie 16:00 oraz w weekendy w godzinach 9:00-22:00 obiekt jest otwarty dla mieszkańców miasta oraz stowarzyszeń i klubów sportowych. Nową dyscypliną wprowadzoną na Orlik Nr 1 jest rugby.
- **Orlik Nr 2 przy ul. 1-go Maja 15** (przy Szkole Podstawowej nr 2) – kompleks sportowo-rekreacyjny składający się z boiska do piłki nożnej oraz boiska wielofunkcyjnego do gry w siatkówkę i koszykówkę, które można wykorzystać także do gry w tenisa, badminton, siatkonogę oraz inne dyscypliny sportowe, wyposażony w szatnie oraz natryski i toalety, a także oświetlony. W dni nauki szkolnej w godzinach 8:00-16:00 z obiektu korzysta szkoła, natomiast po godzinie 16:00 oraz w weekendy w godzinach 12:00-22:00 obiekt jest otwarty dla mieszkańców miasta oraz stowarzyszeń i klubów sportowych. Na Orliku Nr 2 odbywają się animacje sportowo-rekreacyjne z piłki nożnej dla dzieci i młodzieży.
- **Orlik Nr 3 przy ul. Kilińskiego 9** (przy Szkole Podstawowej nr 2 z klasami gimnazjalnymi) – kompleks sportowo-rekreacyjny składający się z boiska do piłki nożnej oraz boiska wielofunkcyjnego do gry w siatkówkę i koszykówkę, wyposażony w szatnie oraz natryski i

toalety, a także oświetlony. W dni nauki szkolnej w godzinach 8:00-16:00 z obiektu korzysta szkoła, natomiast po godzinie 16:00 oraz w weekendy w godzinach 12:00-22:00 obiekt jest otwarty dla mieszkańców miasta oraz stowarzyszeń i klubów sportowych. Na Orliku Nr 3 prowadzone są zajęcia animacyjne z zakresu unihokeja dla dzieci i młodzieży.

- **Orlik Nr 5 przy ul. Działkowej 10** (przy Zespole Szkół nr 3 „Ekonomik”) – kompleks sportowo-rekreacyjny składający się z boiska do piłki nożnej oraz boiska wielofunkcyjnego do gry w siatkówkę i koszykówkę, wyposażony w szatnie oraz natryski i toalety, a także oświetlony. W dni nauki szkolnej w godzinach 8:00-16:00 z obiektu korzysta szkoła, natomiast po godzinie 16:00 oraz w weekendy w godzinach 12:00-22:00 obiekt jest otwarty dla mieszkańców miasta oraz stowarzyszeń i klubów sportowych. Na Orliku nr 5 prowadzone są projekty „Biegaj z orlikiem” oraz nordic walking.
- **Orlik Nr 6 przy ul. Podkładowej 4** (przy Zespole Szkół nr 4 na Rawce) – kompleks sportowo-rekreacyjny składający się z boiska do piłki nożnej oraz boiska wielofunkcyjnego do gry w siatkówkę i koszykówkę, wyposażony w szatnie oraz natryski i toalety, a także oświetlony. W dni nauki szkolnej w godzinach 8:00-16:00 z obiektu korzysta szkoła, natomiast po godzinie 16:00 oraz w weekendy w godzinach 12:00-22:00 obiekt jest otwarty dla mieszkańców miasta oraz stowarzyszeń i klubów sportowych. Na Orliku nr 6 prowadzone są zajęcia animacyjne nordic walking.
- **Orlik Nr 4 przy ul. Jasnej 30** (przy Szkole Podstawowej nr 4) – kompleks sportowo-rekreacyjny składający się z boiska do piłki nożnej oraz boiska wielofunkcyjnego do gry w siatkówkę i koszykówkę, wyposażony w budynek zaplecza socjalnego, a także oświetlony.

Kompleks boisk plażowych, ul. Pomologiczna 10 (w zarządzie Ośrodka Sportu i Rekreacji Sp. z o.o.)

Kompleks boisk plażowych przy ul. Pomologicznej został otworzony w dn. 1 października 2017 roku. Obejmuje on:

- po trzy boiska do piłki siatkowej (9x18), badmintonu i tenisa ziemnego
- jedno boisko do beachsoccera (40x19) i piłki ręcznej.

Na boiskach można zagrać także w boule.

HALE SPORTOWE

Hala Nr 1, ul. Pomologiczna 1 (w zarządzie Ośrodka Sportu i Rekreacji Sp. z o.o.)

Obiekt obejmuje wielofunkcyjną halę sportową z nawierzchnią typu parkiet, na której można rozgrywać zawody w halowej piłce nożnej, piłce ręcznej, siatkówce, koszykówce, badmintonie oraz tenisie stołowym. W hali znajdują się ponadto 4 szatnie z prysznicami oraz sauna i siłownia. Na trybunach może zasiąść 596 widzów.

Przy Hali Nr 1 zlokalizowane są:

- 4 korty ziemne do tenisa,

- boisko ze sztuczną nawierzchnią.

Zdjęcie 2. Hala Nr 1 w Skierniewicach

Źródło: <http://www.osirskierniewice.pl/hale-sportowe/> (05.10.2017)

Hala Nr 2, ul. Pomologiczna 8 (w zarządzie Ośrodka Sportu i Rekreacji Sp. z o.o.)

Obiekt obejmuje wielofunkcyjną halę sportową o nawierzchni z poliuretanu, w której można rozgrywać zawody w halowej piłce nożnej, piłce ręcznej, siatkówce, koszykówce, tenisie ziemnym czy badmintonie. W hali znajduje się 6 szatni z natryskami, a na trybunach może zasiąść 185 kibiców.

Przy Hali Nr 2 znajdują się:

- pełnowymiarowe boisko do piłki nożnej o nawierzchni trawiastej
- bieżnia żużlowa o długości 400 m
- trybuna na 1500 miejsc.

Zdjęcie 3. Hala Nr 2 w Skierniewicach

Źródło: <http://www.osirskierniewice.pl/hale-sportowe/> (05.10.2017)

Hala Nr 3, ul. Przerwy-Tetmajera 7 (w zarządzie Ośrodka Sportu i Rekreacji Sp. z o.o.)

Obiekt obejmuje wielofunkcyjną halę sportową z nawierzchnią typu parkiet, na którą składają się dwa sektory z boiskami do piłki siatkowej, piłki nożnej halowej, koszykówki oraz tenisa ziemnego. W hali znajdują się także sale do sportów walki z profesjonalnymi materacami, sauna fińska oraz szatnie z natryskami.

Przy Hali nr 3 znajdują się:

- bieżnia tartanowa,
- boisko do piłki nożnej,
- boisko do piłki siatkowej
- 3 korty tenisowe.

Zdjęcie 4. Hala Nr 3 w Skierniewicach

Źródło: <http://www.osirskierniewice.pl/hale-sportowe/> (05.10.2017)

Hala sportowa, ul. kard. Stefana Wyszyńskiego 12 (CLASSIC Centrum Sportu i Rekreacji Skierniewice)

Hala o nawierzchni z tworzywa sztucznego o wymiarach 36 m x 18 m. W nowoczesnej hali sportowej można grać w piłkę halową, siatkówkę, koszykówkę, piłkę ręczną czy tenis. Sala może być również wykorzystywana jako sala treningowa do zumbi, karate, judo itp.

Zdjęcie 5. Hala sportowa CLASSIC Centrum Sportu i Rekreacji Skierniewice

Źródło: <http://www.classic-skierniewice.pl/oferta/hala-sportowa> (12.10.2017)

PŁYWALNIE I KĄPIELISKA

Pływalnia Miejska „NAWA”, ul. B. Prusa 6A

Pływalnia Miejska „NAWA” jest jedynym tego rodzaju obiektem w Skierniewicach. Oddana do użytku w 1995 roku pływalnia składa się z dwóch basenów:

- duża niecka o wymiarach 25 m x 12,5 m i głębokości od 147 do 197 cm z 6 torami pływackimi jest dostosowana do organizacji zawodów pływackich,
- mała niecka o wymiarach 12,5 m x 12,5 m i głębokości 100 m ze zjeżdżalnią i jacuzzi pełni rolę rekreacyjną.

Zdjęcie 6. Duża niecka Pływalni Miejskiej „NAWA” w Skierniewicach

Źródło: <http://www.osir.nawa-skierniewice.pl/plywalnia.html> (05.10.2017)

Zdjęcie 7. Mała niecka Pływalni Miejskiej „NAWA” w Skierniewicach

Źródło: <http://www.osir.nawa-skierniewice.pl/plywalnia.html> (05.10.2017)

Do dyspozycji odwiedzających Pływalnię jest również licząca 250 miejsc widownia, obiekty małej gastronomii, strzeżony parking na 130 miejsc oraz dobrze wyposażone zaplecze techniczne. Na

obiektach basenowych organizowane są zajęcia nauki i doskonalenia pływania dla dzieci i dorosłych oraz zajęcia aqua aerobiku. Ponadto w kompleksie Pływalni znajduje się:

- siłownia: z podziałem na strefę cardio (tzw. siłownia dolna, wyposażona w urządzenia typu bieżnia, eliptyki, rowery, stepery czy Slim Belly) oraz strefę siły (tzw. siłownia górna, wyposażona w maszyny siłowe, ciężary i worek bokserski),
- solarium,
- sauna: fińska i parowa,
- gabinet odnowy biologicznej: oferujący masaże oraz zabiegi wspomagające odchudzanie, modelowanie ciała i poprawę kondycji, a także wibrotrening na platformie wibracyjnej.

Zalew „ZADĘBIE” (w zarządzie Pływalnia Miejska „NAWA” Sp. z o.o.)

Zbiornik „ZADĘBIE” jest usytuowany w naturalnej dolinie rzeki Łupi-Skierniewki. Jego parametry techniczne są następujące: powierzchnia lustra wody 25,7 ha, długość zbiornika 2 087 m, a średnia głębokość 2,15 m. Zalew został wybudowany w latach 1966-1970, a w latach 1996-1999 nastąpiła rozbudowa obiektu.

Zalew „ZADĘBIE” pełni przede wszystkim rolę rekreacyjną i sportową dla mieszkańców Skierniewic i okolic, oferując kąpielisko, plażę i aleje spacerowe. Ponadto nad zalewem zlokalizowane są:

- boiska wielofunkcyjne, do badmintona i piłki siatkowej plażowej
- skatepark
- plac zabaw dla dzieci
- wypożyczalnia sprzętu pływającego (m.in. kajaki, rowery wodne, łodzie: wiosłowa i żaglowa)
- punkty małej gastronomii.

Nad zalewem, na terenie od ul. Konwaliowej odbywają się plenerowe imprezy sportowo-rekreacyjne i kulturalne, ale zbiornik „ZADĘBIE” pełni również funkcję retencyjną i przeciwpożarową. Jego znaczenie doceniają także wędkarze.

Zdjęcie 8. Zalew „ZABĘBIE” w Skierniewicach

Źródło: <http://wikimapia.org/950834/pl/Zalew-Zabębie> (05.10.2017)

Przy prezentacji zbiornika „ZADĘBIE” należy zwrócić uwagę, iż Skierniewice pozyskały z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 środki finansowe w wysokości niemal 6 mln na realizację zadania związanego z podniesieniem atrakcyjności turystycznej miasta. Główną inwestycją w ramach tych działań jest właśnie modernizacja infrastruktury wokół Zalewu „ZADĘBIE”, obejmująca m.in.:

- Wyznaczenie trasy wycieczkowej – trasa będzie prowadzić przez najbardziej atrakcyjne punkty miasta. W ciągu trasy zostanie przygotowany quest – zwiedzanie połączone z rozwiązywaniem quizów/zagadek, o różnych stopniach trudności. W ciągu trasy planowane jest utworzenie certyfikowanego Punktu Informacji Turystycznej.
- Wybudowanie ścieżki pieszo-rowerowej – wokół brzegów zbiornika zaprojektowana zostanie ścieżka pieszo-rowerowa o nawierzchni asfaltowej, szerokości 4,0 m i długości ok. 4,5 km. Wybudowane zostaną 3 zjazdy rowerowe do ścieżki.
- Modernizacja istniejącej plaży – zaplanowano ustawienie segmentów sanitarno-higienicznych z natryskami, węzłami sanitarnymi oraz pomieszczenia WC. Do segmentu zostanie doprowadzona sieć wodno-kanalizacyjna oraz elektryczna. Na dachu zostanie zamontowana instalacja fotowoltaiczna.
- Budowa liniowego elektrycznego wyciągu nart wodnych – zaplanowano budowę przenośnego wyciągu 2 słupowego, opartego na 2 pylonach. W skład wyciągu wejdą m.in: kotwy odciągowe, komplet przeszkód, pomost startowy pływający wyłożony sztuczną trawą, pianki, kapoki, narty i wakeboardy, ponton do obsługi i konserwacji przeszkód.
- Stworzenie elementów małej architektury – w wyznaczonych miejscach przy ścieżce rowerowo-pieszkiej zostaną zaprojektowane miejsca wypoczynkowo-widokowe o nawierzchni

z kostki betonowej, na której ustawione będą ławki, stojaki na rowery, kosze na śmieci, siłownia na powietrzu¹³.

LODOWISKO

W mieście Skierniewice dostępne jest jedno lodowisko:

- **Lodowisko „Biały” Orlik** jest obiektem sezonowym (XII-III) zarządzanym przez Pływalnię Miejską „NAWA” Sp. z o.o. Obiekt zlokalizowany jest przy ul. Szarych Szeregów 6. „Biały” Orlik jest lodowiskiem rekreacyjnym o wymiarach 20 m x 40 m, a przy lodowisku działa również wypożyczalnia łyżew, kasków i chodzików do nauki jazdy na łyżwach. Nad organizacją zajęć oraz bezpieczeństwem korzystających z obiektów czuwają animatorzy sportu.

KORTY TENISOWE

Na terenie Skierniewic znajdują się następujące korty tenisowe:

- 4 korty tenisowe do tenisa ziemnego zlokalizowane przy Hali Nr 1 przy ul. Pomologicznej 10,
- 3 korty tenisowe do tenisa ziemnego zlokalizowane przy Hali Nr 3 przy ul. Tetmajera 7.

SIŁOWNIE OUTDOOR

Na terenie miasta Skierniewice znajduje się obecnie 13 siłowni plenerowych, zarządzanych przez Ośrodek Sportu i Rekreacji Sp. z o.o. Do dyspozycji mieszkańców są obiekty zlokalizowane przy ulicach:

- ul. Szarych Szeregów
- ul. Szarych Szeregów (obiekt dla osób niepełnosprawnych)
- ul. Podkładowej 2
- ul. Konwaliowej
- ul. Sikorskiego 34
- ul. Floriana 2
- ul. Rawskiej
- ul. Jana III Sobieskiego
- ul. Kopernika
- ul. Podmiejskiej
- ul. Północnej
- ul. Szwoleżerów
- ul. Wyszyńskiego.

¹³ Za: <http://skierniewice.eu/aktualnosci/88900> (16.10.2017)

SIŁOWNIE I FITNESS

Ofertą z zakresu zajęć fitness i siłowni dla mieszkańców Skierniewic dysponują następujące podmioty:

- jednostki miejskie:
 - siłownia w kompleksie Pływalni Miejskiej „Nawa”, ul. B. Prusa 6A
 - siłownia w Hali Nr 1, ul. Pomologiczna 1
- placówki oświatowe:
 - 4 siłownie w placówkach oświatowych
- podmioty prywatne:
 - West Site Fitness Club, ul. Stefana Batorego 33
 - Inverno Fitness Club, ul. Mjr Henryka Sucharskiego 12, ul. Sienkiewicza 8
 - FORMA Siłownia & Fitness, ul. Marii Curie-Skłodowskiej 63
 - Active Gym Skierniewice, ul. Stefana Batorego 18
 - Siłownia w CLASSIC Centrum Sportu i Rekreacji Skierniewice, ul. kard. Stefana Wyszyńskiego 12
 - Estetic Fitness, ul. Aleksandra Zawadzkiego 4
 - Testosteron Club, ul. Henryka Sienkiewicza 16 (siłownia).

SKATEPARKI

W Skierniewicach znajdują się dwa skateparki:

- Skatepark na osiedlu Widok, ul. Szarych Szeregów 12
- Skatepark przy Zalewie „Zadębie”, ul. Konwaliowa.

KRĘGIELNIE, BILARD, DART

W Skierniewicach dostępna jest następująca oferta w zakresie kręgielni i bilardu:

- Kręgielnia w CLASSIC Centrum Sportu i Rekreacji Skierniewice, ul. kard. Stefana Wyszyńskiego 12 – w skład kompleksu sali bowlingowej wchodzi: 4 tory firmy GEMAX o długości 20 metrów, stoliki i siedziska oraz obuwie na zmianę w różnych rozmiarach. Na jednym torze może grać jednocześnie maksymalnie 8 osób.
- Sala bilardowa w CLASSIC Centrum Sportu i Rekreacji Skierniewice, ul. kard. Stefana Wyszyńskiego 12 – wyposażona w: 4 profesjonalne stoły WiK Kanclerz 9ft, profesjonalny stół do snookera firmy LEO 12ft z sukrem GORINA, tablicę elektroniczną do darta, bar z przekąskami oraz chłodnymi napojami, sklep z kijami bilardowymi, futerałami, końcówkami do kijów oraz akcesoriami¹⁴.

¹⁴ Za: <http://www.classic-skierniewice.pl/> (12.10.2017)

- Club Bilard, ul. Jagiellońska 8/16.

Obiekty sportowe w Skierniewicach cieszą się zróżnicowanym zainteresowaniem wśród mieszkańców miasta. Największą popularnością cieszą się hale widowiskowo-sportowe OSiR (180 tys. osób), pływalnia „Nawa” (160 tys. osób) oraz miejskie siłownie outdoorowe (150 tys. osób). Niższą frekwencję odnotowano na Orlikach (85 tys. osób), stadionach piłkarskich (69,6 tys. osób) i boiskach do piłki nożnej (niemal 46 tys. osób). Kilkanaście tysięcy mieszkańców miasta skorzystało w 2016 roku z kortów tenisowych (18 tys.), kąpieliska nad zalewem „Zadębie” (15 tys.), Białego Orlika (13 tys.), siłowni (niemal 13 tys.) oraz boisk do koszykówki (12,6 tys.). Frekwencja na poziomie kilku tysięcy osób wystąpiła na pozostałych obiektach sportowych: skateparku, salach gimnastycznych przy placówkach oświatowych, boisku do siatkówki, stołach tenisowych czy boisku do piłki ręcznej.

Tabela 9. Frekwencja na obiektach sportowych w 2016 roku

	Frekwencja na obiektach miejskich	Frekwencja na obiektach oświatowych	Frekwencja ogółem
Hale widowiskowo-sportowe	180 000	-	180 000
Salę gimnastyczne	-	4 901	4 901
Stadiony piłkarskie	69 600	-	69 900
Stadiony lekkoatletyczne	20 000	-	20 000
Stadion do hokeja na trawie	obiekt oddany do użytku w 2017 r.		
Boiska do piłki nożnej	45 000	965	45 965
Boiska do piłki siatkowej	4 000	113	4 113
Boiska do koszykówki	12 000	673	12 673
Boiska do piłki ręcznej	2 000	-	2 000
Kompleks boisk sportowych Orlik	85 000	-	85 000
Bieżnia lekkoatletyczna	-	965	965
Korty tenisowe	18 000	-	18 000
Baseny i pływalnie	160 000	-	160 000
Kąpieliska letnie	15 000	-	15 000
Lodowiska	13 000	-	13 000
Skateparki	6 000	-	6 000
Kluby fitness i siłownie	12 000	970	12 970
Stoły tenisowe	1 500	778	2 278
Siłownie outdoor	150 000	-	150 000

Źródło: dane Urzędu Miasta Skierniewice

Infrastrukturę rekreacyjno-sportową na terenie Skierniewic uzupełniają **parki i tereny rekreacyjne** zlokalizowane w granicach miasta lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie. Miasto Skierniewice sąsiaduje z obszarami przyrodniczymi podlegającymi prawnej ochronie – bezpośrednio styka się z dużymi kompleksami leśnymi (Puszczą Bolimowską, Lasem Zwierzynieckim i lasami Pamiętna i Strobów), a doliny rzeczne Rawki i Łupi zostały uznane za tereny najcenniejsze krajobrazowo. Tereny wyróżniające się ze względu na wartości przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe, a także zróżnicowanie ekosystemów oraz potrzeby związane z turystyką i wypoczynkiem zostały objęte ochroną prawną w oparciu o przepisy ustawy o ochronie przyrody. Należą do nich:

- rezerwat przyrody pn. „Rawka”

- Bolimowski Park Krajobrazowy
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy pn. „Zwierzyniec Królewski”
- Bolimowsko-Radziejowski Obszar Chronionego Krajobrazu z Doliną Środkowej Rawki
- użytki ekologiczne,
- pomniki przyrody,
- Obszar Natura 2000 pn. „Dolina Rawki” (PHL 100015).

Korzystne położenie geograficzne miasta (okolice obszarów cennych przyrodniczo i objętych ochroną) oraz walory przyrodniczo-krajobrazowe (kompleksy leśne o unikatowych walorach przyrodniczych) sprawiają, że Skierniewice są atrakcyjnym miejscem pod względem turystyki wypoczynkowej i rekreacyjnej, a dzięki temu posiadają potencjał dla rozwoju m.in. turystyki leczniczej, agroturystyki, ekoturystyki, a także rekreacji i wypoczynku, uprawiania sportu oraz edukacji dzieci i młodzieży. Sprzyjają im istniejące szlaki turystyczne przeznaczone do rekreacji pieszej, rowerowej i konnej. Są to m.in.:

- „Szlak rowerowy „Ptaki okolic Skierniewic” (48 km)
- „Szlak Starych Dworków” (55 km)
- „Szlak Kultury Janisławickiej” (37 km)
- „Szlak „Śladami Reymonta” (56,8 km)
- odcinki Łódzkiego Szlaku Konnego im. majora Henryka Dobrzańskiego „Hubala” (m.in. ok. 5 km łącznik ze Skierniewic do odcinka Ruda – Doleck)
- rzeka Rawka – choć niezakwalifikowana jako szlak turystyki kajakowej, można na niej uprawiać kajakarstwo. Rawką można spływać od Żydomic (okolice Rawy Mazowieckiej) do Kęszyc (ujście do Bzury)¹⁵.

Wśród terenów zielonych w mieście na szczególną uwagę zasługuje **Park Miejski**. Park Miejski w Skierniewicach jest zabytkiem wpisanym do Rejestru Zabytków Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Łodzi i podlega ochronie prawnej zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Dzięki uzyskanemu dofinansowaniu ze środków Unii Europejskiej Park został poddany kompleksowej rewitalizacji, stając się na nowo jednym z atrakcyjniejszych terenów miasta. Kosztem ponad 12,4 mln zł (w tym 9,9 mln zł stanowiło dofinansowanie) Parkowi przywrócono wygląd z lat jego świetności. W ramach inwestycji wykonano szereg działań: zagospodarowana została przede wszystkim zieleń w Parku, a kompleks wzbogacił się o setki nowych drzew, żywopłotów, krzewów i kwiatów. Jedną z największych atrakcji jest altana parkowa, w której odbywają się m.in. kameralne koncerty i spektakle. Dla publiczności przygotowano kamienne ławy. Sercem parku jest ogród w stylu francuskim, na wzór tego, który dawniej otaczał rezydencję arcybiskupów. Dopełnienie stanowią 23 rzeźby usytuowane w różnych częściach obiektu. Unikalny klimat zrewitalizowanego ogrodu Prymasów Polski tworzy 7 białych mostków, łączących główne aleje, które zachęcają do romantycznych spacerów. Efektowną ozdobą jest stała iluminacja świetlna mostków, którą można podziwiać po zmroku. Z myślą o rowerzystach, rolkarzach czy miłośnikach nordic walking część alejek wykonano z kostki granitowej oraz z naturalnej mieszanki mineralnej, zapewniających komfort i bezpieczeństwo. Dla rodzin z dziećmi atrakcją jest plac zabaw, usytuowany od ul. Sienkiewicza, wyposażony m.in. w piramidę ze zjeżdżalnią strażacką i mostem, zestaw linowy z domkami, bocianie

¹⁵ Informacje o atrakcjach przyrodniczych miasta za: *Strategia Rozwoju Miasta Skierniewice do roku 2020, Diagnoza uwarunkowań rozwoju miasta Skierniewice.*

gniazdo, wirujący dysk czy karuzelę z kierownicą oraz liczne huśtawki. Kompleks Parku Miejskiego rozświetlają 233 stylowe lampy. Cały teren został ogrodzony oraz wyposażony w nowoczesny system monitoringu wizyjnego¹⁶.

Zdjęcie 9. Park Miejski w Skierniewicach

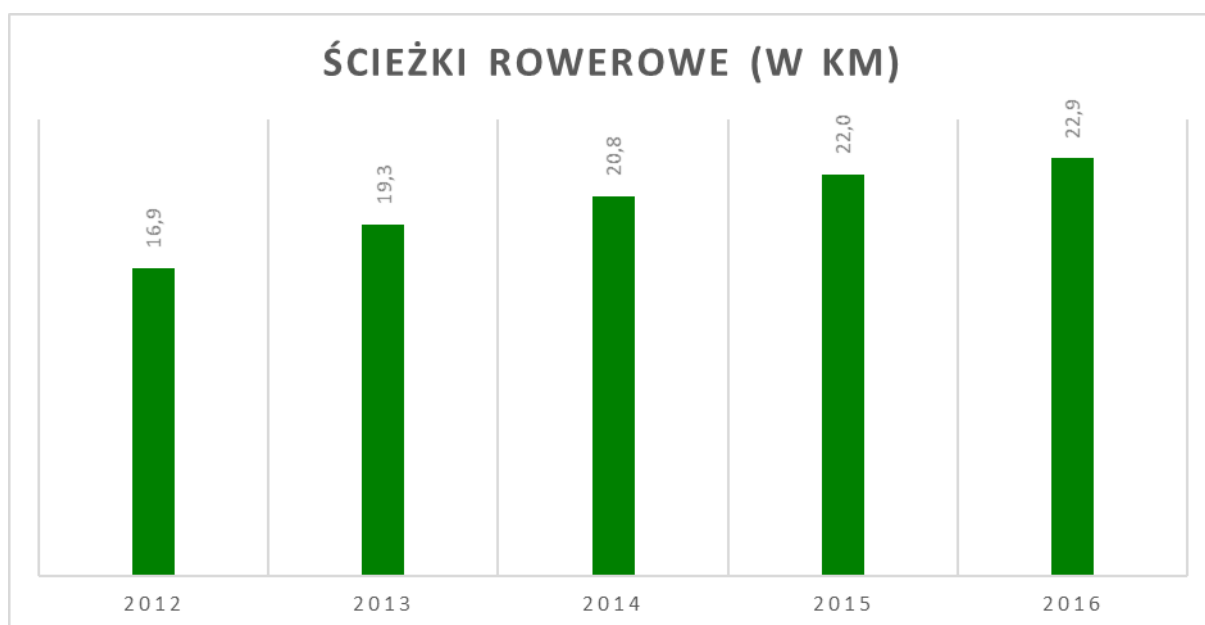
Źródło: <http://skierniewice.eu/aktualnosci/87041> (18.10.2017)

Aktywności fizycznej mieszkańców miasta sprzyjają **ścieżki rowerowe**. Rosnącemu zapotrzebowaniu starają się sprostać władze miasta, budując przy nowych i remontowanych szlakach komunikacyjnych także drogi dla rowerów. W 2016 roku Skierniewice dysponowały 22,9 km ścieżek rowerowych¹⁷. W porównaniu do 2012 roku ich długość zwiększyła się o 6 km, co oznacza przyrost na poziomie 35,5%.

¹⁶ Cyt. za: <http://skierniewice.eu/aktualnosci/87041>, <http://skierniewice.eu/aktualnosci/87774>

¹⁷ Ujęto ścieżki rowerowe służące głównie do celów komunikacyjnych, a nie turystycznych, tzw. szlaków rowerowych (przypis GUS BDL).

Wykres 14. Długość ścieżek rowerowych w Skierniewicach w latach 2012-2016

Źródło: dane BDL GUS

Przewagę Skierniewic nad innymi jednostkami w zakresie posiadanej infrastruktury rowerowej potwierdzają wskaźniki ścieżek rowerowych na 10 tys. km² i 10 tys. ludności – na tle kraju i województwa łódzkiego sytuacja miasta przedstawia się wyjątkowo korzystnie. W 2016 roku w przeliczeniu na 10 tys. km² powierzchni miasto dysponowało ponad 6,6 tys. km ścieżek rowerowych (o 1,7 tys. km więcej niż w 2012 roku), podczas gdy w pozostałych jednostkach wskaźnik przyjmował wartości kilkadziesiąt razy niższe: 360,1 km w przypadku kraju i 351 km w przypadku województwa. Również w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców Skierniewice są liderem długości ścieżek rowerowych – w 2016 roku wskaźnik wyniósł 4,7 km, tj. o 1,2 km więcej niż w 2012 roku. Tymczasem w 2016 roku na 10 tys. ludności Polski przypadało 2,9 km ścieżek rowerowych, a na 10 tys. ludności województwa łódzkiego – 2,6 km ścieżek rowerowych.

Tabela 10. Ścieżki rowerowe na 10 tys. km² i 10 tys. ludności w latach 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Ścieżki rowerowe na 10 tys. km ²					
Polska	222,4	247,1	298,9	345,3	360,1
Łódzkie	205,8	259,0	298,5	324,8	351,0
Skierniewice	4 911,4	5 608,8	6 044,8	6 358,4	6 618,5
Ścieżki rowerowe na 10 tys. ludności					
Polska	1,8	2,0	2,4	2,8	2,9
Łódzkie	1,5	1,9	2,2	2,4	2,6
Skierniewice	3,5	4,0	4,3	4,5	4,7

Źródło: dane BDL GUS

W Skierniewicach na bieżąco oddawane są do użytku mieszkańców nowe odcinki dróg rowerowych, a władze miasta, w miarę możliwości finansowych i organizacyjnych, dążą do połączenia ścieżek rowerowych w spójną całość. Zainteresowanie wykorzystaniem rowerów do celów komunikacyjnych i

rekreacyjnych w Skierniewicach zwiększy się z pewnością w efekcie realizacji założeń związanych z budową **systemu rowerów miejskich**.

W niedalekiej przyszłości skierniewiczanie będą mogli skorzystać z ogólnodostępnych jednośladów, które zostaną usytuowane w mieście w ramach wspólnego projektu przygotowywanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego. Projekt „Rowerowe Łódzkie” zakłada zorganizowanie między Łodzią a Warszawą 125 stacji, na których stanie ponad 1000 jednośladów. Stworzy to kompatybilny system umożliwiający podróże rowerami miejskimi między dowolnymi miastami objętymi programem (tj. Koluszki, Kutno, Łask, Łowicz, Łódź, Pabianice, Skierniewice, Sieradz, Zduńska Wola i Zgierz).

Na terenie miasta Skierniewice w ramach projektu ma powstać 9 stacji z 72 rowerami. Będą one zlokalizowane na osiedlu Rawka (przy ul. św. M. Kolbe), na skrzyżowaniu ulic Armii Krajowej i Nowobielańskiej, na skwerze przy ul. Szarych Szeregów, na ul. Makowskiej, na pl. Dworcowym, przy ul. Wita Stwosza (obok kinoteatru Polonez), na Rynku, na ul. Lipowej oraz na ul. Konwaliowej¹⁸.

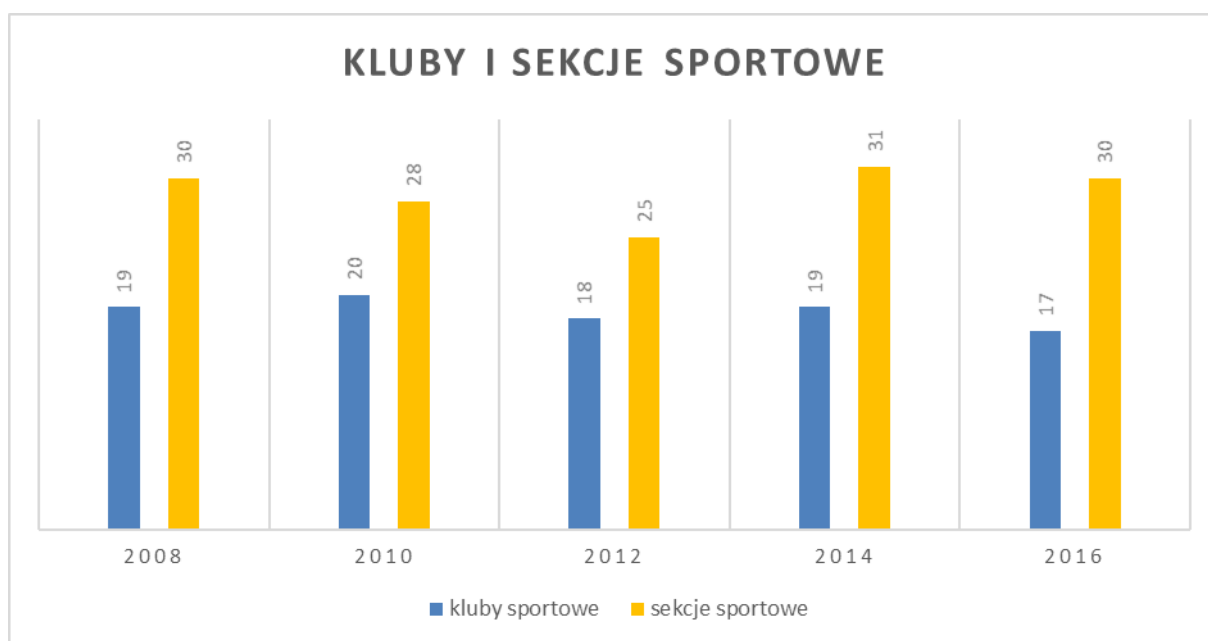
2.1.2 Kadra szkoleniowa

Informacje dotyczące działalności klubów sportowych w Skierniewicach zostały przedstawione z wykorzystaniem danych pochodzących ze statystyki publicznej (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Badania GUS dotyczące działalności sportowej realizowane są w cyklu dwuletnim i obejmują kluby sportowe wraz z wyznaniowymi i UKS. Na ich podstawie można stwierdzić, iż w 2016 roku w Skierniewicach funkcjonowało 17 klubów sportowych, w których prowadzono 30 sekcji sportowych. Liczba klubów okazała się najniższa w całym analizowanym okresie, choć różnice w poszczególnych latach nie były znaczne. Maksymalną liczbę klubów sportowych stwierdzono w Skierniewicach w 2010 roku (20 klubów), zaś maksymalną liczbę sekcji sportowych – w 2014 roku (31 sekcji). Ogółem jednak w 2016 roku w mieście działalność prowadziło o 2 kluby mniej niż w 2008 roku, zaś liczba sekcji sportowych okazała się w tych latach tożsama.

¹⁸ Za: <http://skierniewice.eu/aktualnosci/89565> (18.10.2016)

Wykres 15. Kluby i sekcje sportowe w Skierniewicach w latach 2008-2016

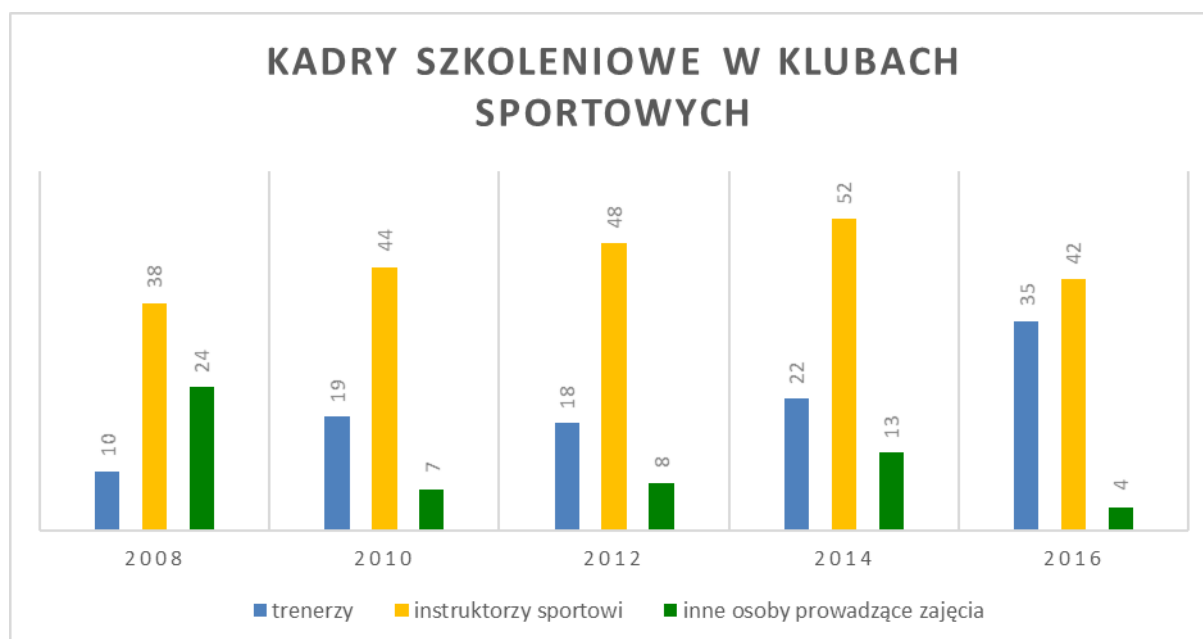

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

2.1.2.1 Zasoby kadry szkoleniowej, wyniki oraz kwalifikacje

Pozytywne zmiany można zaobserwować natomiast w zakresie zasobów kadry szkoleniowej w skierniewickich klubach sportowych. W 2016 roku pracowało w nich łącznie 35 trenerów, 42 instruktorów sportowych i 4 inne osoby prowadzące zajęcia sportowe. W porównaniu do 2008 roku zasoby kadrowe klubów wzrosły ogółem o 12,5%, przy czym najszybciej przybywało trenerów, co świadczy również o postępującym procesie profesjonalizacji kadr. Na przestrzeni lat 2008-2016 liczba pracujących w charakterze trenera w skierniewickich klubach sportowych zwiększyła się bowiem o 25 osób, tj. aż o 250%. Fluktuacje dotyczyły liczby zatrudnionych instruktorów sportowych – o ile ich liczba w 2016 roku była o 10,5% wyższa niż w 2008 roku, to jednak ukształtowała się na poziomie niższym niż w 2014 roku, gdy w klubach sportowych w Skierniewicach zatrudnionych było 52 instruktorów sportowych. Jediną kategorią, której liczebność zmniejszyła się na przestrzeni lat 2008-2016, okazały się inne osoby prowadzące zajęcia sportowe. W 2008 roku w skierniewickich klubach w tym charakterze pracowały 24 osoby, zaś w 2016 roku – jedynie 4 osoby.

Wykres 16. Trenerzy, instruktorzy sportowi i inne osoby prowadzące zajęcia sportowe w klubach sportowych w Skierniewicach w latach 2008-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Poniższa tabela przedstawia kwalifikacje kadry trenersko-instruktorskiej wybranych skierniewickich klubów sportowych. Najliczniejsze zasoby kadrowe są udziałem największych klubów, tj. UMKS Unia Skierniewice (13 osób), MLKS Widok (10 osób), MMKS Wojownik (10 osób), UKS Nawa (10 osób), KS Polonia (8 osób), WOPR Oddział w Skierniewicach (8 osób) AZS PWSZ Skierniewice (7 osób) czy MKS Ósemka (7 osób).

W większości klubów znajdują się osoby dysponujące kwalifikacjami trenerskimi. Dotyczy to kadry szkoleniowej: AZS PWSZ Skierniewice (pięciu trenerów II klasy), KS Polonia (jeden trener), MKS Ósemka (dwóch trenerów), MMKS Wojownik (trzech trenerów, w tym jeden trener klasy mistrzowskiej, jeden trener I klasy i trener II klasy), Skierniewickie Stowarzyszenie Radioorientacji Sportowej (dwóch trenerów), UKS Nawa (trzech trenerów, w tym jeden trener klasy mistrzowskiej i dwóch trenerów II klasy), UKS VIS (dwóch trenerów II klasy) oraz WOPR Oddział w Skierniewicach (jeden trener). Natomiast kadrą instruktorską (różnego stopnia) dysponują: AZS PWSZ Skierniewice (dwóch instruktorów), Karate Kyokushin (czterech instruktorów), KS Legion (jeden instruktor), KS Piątka (dwóch instruktorów), KS Polonia (siedmiu instruktorów), MKS Ósemka (czterech instruktorów), MMKS Wojownik (siedmiu instruktorów), Skierniewickie Stowarzyszenie Radioorientacji Sportowej (dwóch instruktorów), UKS Nawa (siedmiu instruktorów) oraz WOPR Oddział w Skierniewicach (siedmiu instruktorów).

Analiza uprawnień szkoleniowców zatrudnionych w skierniewickich klubach piłkarskich (MLKS Widok i UMKS Unia Skierniewice) wskazuje, że zdecydowana większość posiada licencje UEFA. Na 23 szkoleniowców pięć osób posiada licencję UEFA A (w tym trzech trenerów MLKS Widok i dwóch trenerów UMKS Unia Skierniewice), sześć osób licencję UEFA B (w tym czterech trenerów MLKS Widok i dwóch trenerów UMKS Unia Skierniewice), siedem osób licencję UEFA C (w tym dwóch trenerów MLKS Widok i pięciu trenerów UMKS Unia Skierniewice), dwie osoby licencję PZPN B, a po jednej osobie licencję PZPN A i II klasę trenerską.

Tabela 11. Kwalifikacje kadry szkoleniowej wybranych skierniewickich klubów sportowych

	Imię i nazwisko	Kwalifikacje
AZS PWSZ Skierniewice (sekcja koszykówki)	Radosław Korycki Przemysław Sas Krzysztof Wiercioch Mateusz Wiercioch Mariusz Reszel Dariusz Kłosiński Jarosław Patan	trener II klasy trener II klasy trener II klasy trener II klasy trener II klasy instruktor I klasy instruktor I klasy
Karate Kyokushin	Przemysław Matuszewski Grzegorz Wierzbiński Konrad Krzykacz Maciej Moskwa	instruktor boks i karate instruktor karate instruktor samoobrony instruktor boks
KS Legion	Barbara Czyżewska Monika Świerczyńska	instruktor tenisa stołowego nauczyciel WF w Szkole Podstawowej nr 9 w Skierniewicach
KS Piątka	Bogusław Boder Justyna Świdarska	instruktor I klasy instruktor
KS Polonia	Sylwia Koriat Marek Sikora Jacek Klaczyński Artur Zgliński Emilia Kowalska Stanisław Zmachynski Mateusz Szymczyk Maciej Widarski	wykształcenie wyższe – trener wykształcenie wyższe – instruktor klasa A wykształcenie wyższe – instruktor klasa A wykształcenie wyższe – instruktor klasa A wykształcenie wyższe – instruktor klasa C wykształcenie wyższe – instruktor klasa C wykształcenie średnie – instruktor klasa C wykształcenie średnie – instruktor klasa C
MKS Ósemka	Adrian El-Ward Cezary Włuczyński Roksana Bala Paweł Jaskuła Jacek Zieliński Mariusz Wójcik Patrycja Stangreciak	trener trener instruktor instruktor instruktor instruktor asysta trenera
MLKS Widok	Piotr Wysocki Rafał Rożek Artur Osadowski Karol Skrzydło Tomasz Kaczyński Piotr Gierach Łukasz Korwek Zbigniew Nowacki Kinga Pruszkowska Marcin Kaliszek	licencja UEFA A licencja UEFA B (w trakcie kursu na UEFA A) licencja UEFA B licencja UEFA A licencja UEFA B licencja UEFA B licencja UEFA A licencja UEFA A licencja UEFA C licencja UEFA C licencja PZPN B
MMKS Wojownik	Jerzy Gołębiewski Andrzej Owczarek Michał Gołębiewski Monika Madej Tomasz Zarębski	trener judo klasy mistrzowskiej trener judo II klasy trener judo instruktor judo instruktor judo

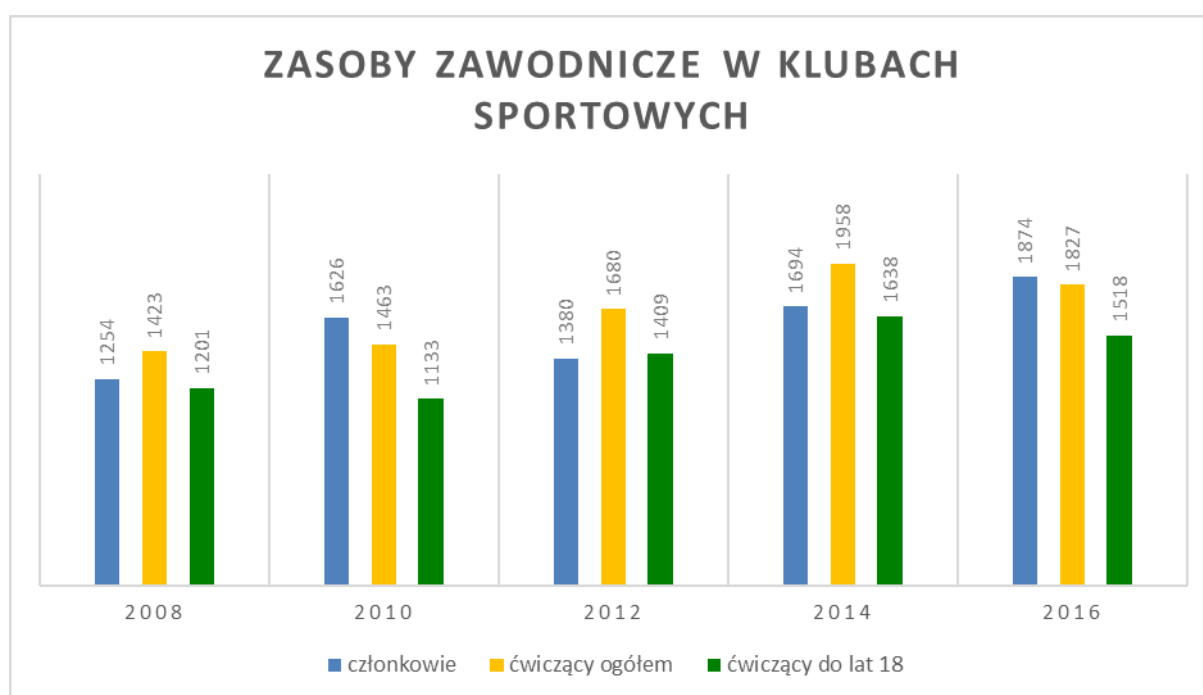
	Marcin Niemiec Robert Dobczyk Adrian Barńczyk Bartosz Ponichtera Mateusz Chmurski	instruktor judo instruktor judo instruktor judo instruktor judo instruktor judo
Skierniewickie Stowarzyszenie Radioorientacji Sportowej	Agata Kulicka Marek Kubisiak Wojciech Kubak Marcich Chyłkowski	trener trener instruktor instruktor
UKS Nawa	Marcin Sarna	trener klasy mistrzowskiej trener II klasy trener II klasy instruktor pływania instruktor pływania instruktor pływania instruktor pływania instruktor pływania instruktor pływania
UKS VIS	Joanna Korwek Jolanta Barska	mgr wychowania fizycznego – trener II klasy w lekkiej atletyce mgr sportu – trener II klasy w lekkiej atletyce, menadżer sportu
UMKS Unia Skierniewice	Rafał Smalec Piotr Kocęba Mateusz Kiczuł Marta Tręboszka Jacek Krulik Jarosław Foks Artur Szymczyk Dominik Kostecki Szymon Kiwała Konrad Kowalczyk Maciej Wyszogrodzki Patrik Bojańczyk Michalina Walczak	trener UEFA A trener UEFA A trener PZPN B trener UEFA C trener UEFA C trener UEFA C trener UEFA C trener PZPN A trener UEFA C trener II klasa trenerska trener UEFA B trener UEFA B trener UEFA C stażystka
WOPR Skierniewice	Joanna Krajewska Kacper Piguła Piotr Słupski Bernard Motylewski Piotr Wójcik Michał Wolski Konrad Prokopczyk Arleta Prokopczyk	trener instruktor instruktor instruktor instruktor instruktor instruktor instruktor

Źródło: dane klubów sportowych

2.1.2.2 Zasoby sekcyjne i zawodnicze

Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że w 2016 roku skierniewickie kluby sportowe liczyły 1 874 członków, a ćwiczyło w nich 1 827 osób. Większość ćwiczących stanowiły osoby mające nie więcej niż 18 lat – ich liczba wynosiła 1 518, tj. 83,1% ogółu ćwiczących. Rok 2016 okazał się najlepszym w analizowanym okresie pod względem liczby członków klubów sportowych w Skierniewicach, zaś pod względem liczby ćwiczących (w tym ćwiczących do lat 18) lepszy okazał się rok 2014, gdy w klubach ćwiczyło ponad 1,9 tys. osób (w tym ponad 1,6 tys. do lat 18). W chwili obecnej trudno jednak wnioskować, czy oznacza to początek trendu malejącego, czy też było to jednostkowe wahnięcie.

Wykres 17. Członkowie, ćwiczący ogółem i ćwiczący do lat 18 w klubach sportowych w Skierniewicach w latach 2008-2016

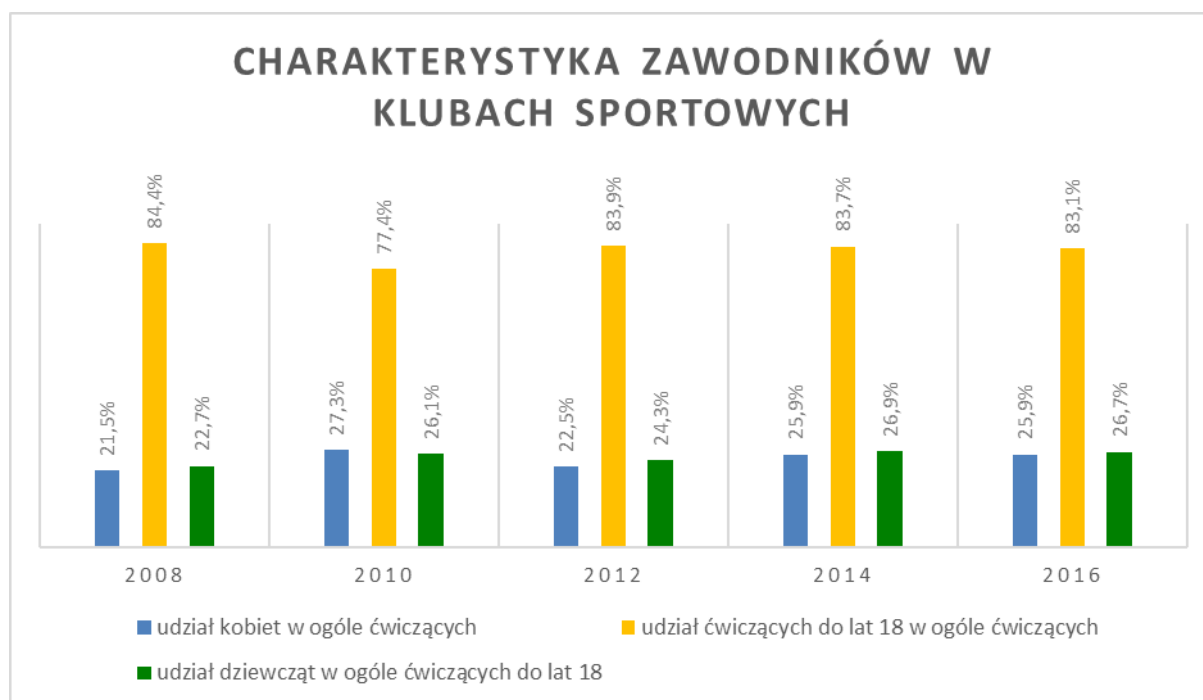

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W klubach sportowych w Skierniewicach ćwiczy przede wszystkim młodzież męska, co jest zgodne z ogólnopolskimi trendami. W 2016 roku jedynie co czwarta osoba ćwicząca była kobietą (25,9%). Maksymalny odsetek kobiet w ogóle ćwiczących, na poziomie 27,3%, odnotowano w 2010 roku. W roku kolejnym udział kobiet w ogóle ćwiczących spadł do 22,5%, aby następnie wzrosnąć do poziomu 25,9% utrzymującego się w 2014 i 2016 roku.

Niemal przez cały analizowany okres (oprócz 2010 roku) osoby do 18 lat stanowiły ponad 80% wszystkich ćwiczących w skierniewickich klubach sportowych. Również w tej kategorii liczba chłopców znacząco przewyższała liczbę dziewcząt. W 2016 roku dziewczynki stanowiły 26,7% ćwiczących do 18 lat, tj. nieznacznie więcej niż wynosił udział kobiet wśród ogółu ćwiczących. Nadal jednak dysproporcja płciowa (na korzyść mężczyzn) wśród osób ćwiczących w skierniewickich klubach sportowych była znaczna.

Wykres 18. Udział kobiet i osób do lat 18 w ogóle ćwiczących oraz udział dziewcząt w ogóle ćwiczących do lat 18 w klubach sportowych w Skierniewicach w latach 2008-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wśród klubów i stowarzyszeń prowadzących działalność sportową na terenie miasta Skierniewice najczęściej występującymi dyscyplinami są: piłka nożna, piłka koszykowa, sporty walki, sporty siłowe, pływanie oraz szachy. Natomiast na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji można stwierdzić, iż skierniewickie kluby i stowarzyszenia prowadzą następujące sekcje lub grupy sportowe:

- Piłka nożna
- Sporty walki: judo, boks, karate, taekwondo, ju-jitsu
- Sporty motorowe: samochodowe, motocyklowe
- Szachy
- Sporty siłowe i sylwetkowe (kulturystyka, trójbój nowoczesny)
- Pływanie
- Hokej na trawie
- Ratownictwo wodne
- Koszykówka
- Sporty motorowe: samochodowe, motocyklowe
- Radioorientacja i telegrafia
- Lekkoatletyka
- Tenis ziemny
- Tenis stołowy
- Taniec
- Kolarstwo
- Wędkarstwo

- Jeździectwo
- Strzelectwo
- Brydż.

2.1.3 Osiągnięcia sportowe

Placówki edukacyjne są jednym z głównych miejsc, w których kształtuje się aktywność sportowa dzieci i młodzieży. Podstawą organizacji imprez sportowych w szkołach w Polsce jest obowiązujący **System Sportu Młodzieżowego (SSM)**, czyli przyjęty zbiór zasad i regulaminów organizacji szkolenia i współzawodnictwa sportowego młodzieży uzdolnionej, opracowany na zlecenie ministra właściwego d/s kultury fizycznej i sportu przez niego nadzorowany i koordynowany oraz dofinansowywany ze środków publicznych przeznaczanych corocznie na rozwój sportu dzieci i młodzieży. Za rozwój poszczególnych sportów odpowiadają odpowiednie polskie związki sportowe, które programują i realizują szkolenie sportowe, współdziałając z innymi organizacjami i stowarzyszeniami, a także organizują i prowadzą system współzawodnictwa w swoich sportach.

Celem SSM jest zapewnienie młodzieży uzdolnionej sportowo optymalnych warunków do szkolenia i możliwości podnoszenia poziomu sportowego, a także wytypowanie zawodników o wysokim potencjale sportowym oraz przygotowanie ich do reprezentowania kraju w zawodach międzynarodowych we wszystkich kategoriach wiekowych.

System Sportu Młodzieżowego obejmuje dwa podsystemy: szkolenia sportowego młodzieży uzdolnionej oraz współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży.

Podsystem szkolenia sportowego młodzieży uzdolnionej opisany został w odpowiednich Programach współfinansowanych ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki. Szkolenie kadr wojewódzkich młodzika (KWM) realizują wojewódzkie interdyscyplinarne stowarzyszenia sportowe (WISS), a szkolenie w pozostałych kategoriach wiekowych polskie związki sportowe (PZS) lub ogólnokrajowe stowarzyszenia i związki stowarzyszeń prowadzące działalność w zakresie sportu wyczynowego. Podsystem szkolenia sportowego jest podporządkowany celom perspektywicznym, tzn. ukierunkowany na identyfikację utalentowanych zawodników, którzy w trakcie zaplanowanego wieloletniego procesu szkolenia rozwijać będą swoje indywidualne predyspozycje, tak by poprzez kolejne etapy treningu walczyć o czołowe lokaty na najważniejszych międzynarodowych zawodach mistrzowskich w kategorii seniorów.

Podsystem współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży porządkuje różne formy i rodzaje rywalizacji, przewidując pewne ograniczenia nadmiernej lub nieuzasadnionej eksploatacji startowej młodych zawodników, zależnie od kategorii wieku i płci. Celem systemu nie są bowiem wyłącznie osiągnięcia na danym etapie szkolenia, lecz sukces sportowy w dalszej perspektywie czasowej. Współzawodnictwo młodzieży uzdolnionej zostało ujęte w system punktacji opracowany dla czterech kategorii wiekowych, od młodzika do młodzieżowca, w każdym ze sportów objętych SSM.

Współzawodnictwo sportowe dzieci i młodzieży obejmuje dwa niezależne rodzaje rozgrywek:

- dla ogółu dzieci i młodzieży szkolnej

- dla dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo.

Zawody sportowe dla dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo rozgrywane są na szczeblu wojewódzkim, międzywojewódzkim i ogólnopolskim w ramach funkcjonującego w kraju od wielu lat jednolitego systemu klasyfikacji sportowej w kategoriach wiekowych:

- młodzik
- junior młodszy
- junior
- młodzieżowiec¹⁹.

System współzawodnictwa sportowego dla ogółu dzieci i młodzieży szkolnej prowadzony jest pod różnymi nazwami, w zależności od etapu nauczania (do roku szkolnego 2017/2018):

- Igrzyska Młodzieży Szkolnej w szkołach podstawowych
- Gimnazjada w szkołach gimnazjalnych
- Licealiada w szkołach ponadgimnazjalnych.

W ramach obowiązującego systemu dzieci i młodzież uczestniczą w zawodach szkolnych, rozgrywkach na poziomie gminy oraz rejonu, a następnie – w przypadku wygranej – w zawodach i rozgrywkach na szczeblu wojewódzkim oraz krajowym.

2.1.3.1 Wyniki w zawodach międzyszkolnych (na szczeblu wojewódzkim i w przypadku zwycięstwa, również krajowym)

Igrzyska Młodzieży Szkolnej

Igrzyska Młodzieży Szkolnej są formą współzawodnictwa sportowego prowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych. Organizatorem współzawodnictwa na poziomie powiatowym jest Szkolny Związek Sportowy w Skierniewicach. W powiatowych zawodach IMS uczestniczą publiczne szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży z terenu miasta²⁰:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Henryka Sienkiewicza (SP1)
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Tadeusza Kościuszki (SP2)
- Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Marii Skłodowskiej-Curie (SP4)
- Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Jana Pawła II (SP5)
- Szkoła Podstawowa Nr 7 im. Kornela Makuszyńskiego (SP7)
- Szkoła Podstawowa Nr 9 im. Marii Grzegorzewskiej (SP9).

¹⁹ Informacje na temat Systemu Sportu Młodzieżowego (SSM) za: *System Sportu Młodzieżowego Regulamin Współzawodnictwa Sportowego Młodzieży Uzdolnionej. Zasady Ogólne Systemu Sportu Młodzieżowego*, http://www.sport-mlodziezowy.pl/images/Regulamin_SSM_czesc_ogolna.pdf (17.10.2017)

²⁰ W nawiasach umieszczono skróty szkół, które są wykorzystywane w dalszych analizach. Nazewnictwo dotyczy sytuacji sprzed reformy szkolnej wprowadzanej w roku szkolnym 2017/2018.

Drużyny, które wygrywają zawody powiatowe awansują do zawodów rejonowych (w grach), zaś w pozostałych awans uzyskiwały również drużyny, które zajęły drugie miejsca (np. LA, sztafety pływackie, sztafetowe biegi przełajowe, tenis stołowy). Z kolei do zawodów wojewódzkich awansowały zespoły, które zwyciężyły w zawodach rejonowych.

W roku szkolnym **2011/2012** w ramach Igrzysk Młodzieży Szkolnej w Skierniewicach odbyło się 12 zawodów, w których uczestniczyło łącznie 734 uczniów:

- konkurs 5 milionów (k, m) – SP2, SP4, SP5
- szachy – SP4, SP5
- mini piłka siatkowa (k, m) – SP2, SP4, SP5, SP9
- minikoszykówka (k, m) – SP1, SP2, SP4, SP5, SP9
- mini piłka ręczna (k, m) – SP2, SP4, SP5, SP9
- czwórboj LA (k, m) – SP1, SP2, SP4, SP5, SP9
- mini piłka nożna (k) – SP1, SP2, SP4
- mini piłka nożna (m) – SP1, SP2, SP4, SP5
- sztafetowe biegi przełajowe (k, m) – SP2, SP5, SP9
- sztafety pływackie (k, m) – SP5, SP9
- tenis stołowy (k, m) – SP4, SP5 I/II
- unihokej (k, m) – SP1, SP4, SP9

Do największych sukcesów w roku szkolnym 2011/2012 należy zaliczyć II miejsce SP5 w szachach oraz XIV miejsce SP 5 (chłopcy) w czwórboju lekkoatletycznym. W zawodach wojewódzkich drużyny SP5 zajęły I miejsca zarówno w szachach, jak i w czwórboju LA (chłopcy).

W roku szkolnym **2012/2013** w ramach Igrzysk Młodzieży Szkolnej w Skierniewicach odbyło się 13 zawodów, w których uczestniczyło łącznie 774 uczniów:

- konkurs 5 milionów (k, m) – SP2, SP4, SP5
- szachy – SP4, SP5
- mini piłka siatkowa (k, m) – SP2, SP4, SP5, SP7, SP9
- minikoszykówka (k, m) – SP2, SP4, SP5, SP7, SP9
- mini piłka ręczna (k, m) – SP2, SP4, SP5, SP9
- czwórboj LA (k, m) – SP2, SP4, SP5, SP9
- mini piłka nożna (k) – SP1, SP2, SP4
- mini piłka nożna (m) – SP2, SP4, SP5
- indywidualne biegi przełajowe – SP1, SP2, SP4, SP5, SP9
- sztafetowe biegi przełajowe (k, m) – SP2, SP4, SP5, SP9
- sztafety pływackie (k, m) – SP2, SP4, SP5, SP9
- tenis stołowy (k, m) – SP5, SP7, SP9
- unihokej (k, m) – SP1, SP9.

Do największych sukcesów w roku szkolnym 2012/2013 należy zaliczyć I miejsce SP5 w szachach, a w zawodach wojewódzkich I miejsce SP5 w szachach, III miejsce SP5 w czwórboju LA (dziewczęta) oraz III miejsce SP9 w sztafetach pływackich (chłopcy).

W roku szkolnym **2013/2014** w ramach Igrzysk Młodzieży Szkolnej w Skierniewicach odbyło się 13 zawodów, w których uczestniczyło łącznie 763 uczniów:

- konkurs 5 milionów (k, m) – SP2, SP4, SP5
- szachy – SP2, SP9
- mini piłka siatkowa (k, m) – SP2, SP4, SP5, SP9
- minikoszykówka (k, m) – SP2, SP4, SP5, SP7, SP9
- mini piłka ręczna (k, m) – SP2, SP4, SP5, SP9
- czwórboj LA (k, m) – SP1, SP2, SP5, SP9
- mini piłka nożna (k) – SP2, SP4, SP5, SP9
- mini piłka nożna (m) – SP2, SP5, SP9
- indywidualne biegi przełajowe (k, m) – SP4, SP5, SP9
- sztafetowe biegi przełajowe (k, m) – SP1, SP2, SP4, SP5, SP9
- sztafety pływackie (k, m) – SP4, SP5, SP9
- tenis stołowy (k, m) – SP4, SP5, SP9
- unihokej (k, m) – SP1, SP4, SP9.

Do największych sukcesów w roku szkolnym 2013/2014 należy zaliczyć I miejsce SP5 w szachach oraz V miejsce SP 5 w tenisie stołowym (dziewczęta). W zawodach wojewódzkich sukcesy odnotowały: I miejsce SP5 w szachach, II miejsce SP5 w tenisie stołowym (dziewczęta) oraz III miejsce SP5 w czwórboju LA i sztafetowych biegach przełajowych (dziewczęta).

W roku szkolnym **2014/2015** w ramach Igrzysk Młodzieży Szkolnej w Skierniewicach odbyło się 13 zawodów, w których uczestniczyło łącznie 739 uczniów:

- konkurs 5 milionów (k, m) – SP2, SP4
- szachy – SP4, SP5
- mini piłka siatkowa (k, m) – SP2, SP4, SP5, SP9
- minikoszykówka (k, m) – SP2, SP4, SP5, SP7, SP9
- mini piłka ręczna (k, m) – SP2, SP4, SP5, SP9
- czwórboj LA (k, m) – SP1, SP2, SP4, SP5, SP9
- mini piłka nożna (k) – SP2, SP4, SP5
- mini piłka nożna (m) – SP2, SP4, SP5, SP9
- indywidualne biegi przełajowe (k, m) – SP4, SP5, SP9
- sztafetowe biegi przełajowe (k, m) – SP1, SP2, SP4, SP5, SP9
- sztafety pływackie (k, m) – SP4, SP5, SP9
- tenis stołowy (k, m) – SP4, SP5, SP9
- unihokej (k, m) – SP1, SP4, SP9.

Do największych sukcesów w roku szkolnych 2014/2015 należy zaliczyć I miejsce SP5 w szachach oraz IV miejsce SP9 w piłce nożnej (chłopcy), a w zawodach wojewódzkich I miejsce SP w szachach, I miejsce SP5 w tenisie stołowym (dziewczęta) i I miejsce SP9 w piłce nożnej (chłopcy).

W roku szkolnym **2015/2016** w ramach Igrzysk Młodzieży Szkolnej w Skierniewicach odbyło się 13 zawodów, w których uczestniczyło łącznie 810 uczniów:

- gry i zabawy – SP2, SP4, SP5
- szachy – SP5, SP9
- mini piłka siatkowa (k, m) – SP2, SP4, SP5
- minikoszykówka (k, m) – SP2, SP4, SP5, SP7, SP9
- mini piłka ręczna (k, m) – SP2, SP4, SP5, SP9
- czwórboj LA (k, m) – SP2, SP4, SP5, SP9
- mini piłka nożna (k) – SP2, SP4, SP9
- mini piłka nożna (m) – SP2, SP4, SP5, SP9
- indywidualne biegi przełajowe (k, m) – SP1, SP2, SP4, SP5, SP7, SP9
- sztafetowe biegi przełajowe (k, m) – SP1, SP2, SP4, SP5, SP9
- sztafety pływackie (k, m) – SP4, SP5, SP9
- tenis stołowy (k, m) – SP4, SP5, SP7, SP9
- unihokej (k, m) – SP4, SP7, SP9.

Do największych sukcesów w roku szkolnym 2015/2016 należy zaliczyć I miejsce SP5 w szachach oraz XII miejsce SP4 w minikoszykówce (chłopcy), a w zawodach wojewódzkich: I miejsce SP5 w szachach, I miejsce SP5 w tenisie stołowym (dziewczęta), I miejsce SP4 w minikoszykówce (chłopcy) oraz II miejsce SP5 w czwórboju lekkoatletycznym (dziewczęta).

Podsumowanie wyników współzawodnictwa szkół podstawowych w zawodach powiatowych organizowanych przez SZS w Skierniewicach wskazuje na dominującą pozycję Szkoły Podstawowej nr 5, Szkoły Podstawowej nr 9 i Szkoły Podstawowej nr 4 w klasyfikacji końcowej. W latach szkolnych 2011/2012-2013/2014 liderami zestawienia byli uczniowie Szkoły Podstawowej nr 5, którzy ze znaczącą przewagą punkową wygrywali klasyfikację końcową. W roku szkolnym 2014/2015 najwięcej punktów w zawodach (rekordową w całym okresie) uzyskali jednak uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 9, zaś w roku szkolnym 2015/2016 liderem klasyfikacji końcowej, zdobywając 219 punktów, została Szkoła Podstawowa Nr 4.

Tabela 12. Wyniki współzawodnictwa szkół podstawowych w zawodach powiatowych organizowanych przez SZS w Skierniewicach

	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
liczba zawodów	12	13	13	13	13
liczba uczestników	734	774	763	739	810
I miejsce	SP5 (178 pkt)	SP5 (164,5 pkt.)	SP5 (194 pkt.)	SP9 (227 pkt.)	SP4 (219 pkt.)
II miejsce	SP9 (102 pkt)	SP4 (103 pkt.)	SP9 (155 pkt.)	SP5 (167 pkt.)	SP5 (140,5 pkt.)

Źródło: dane SZS w Skierniewicach

Po zakończeniu rywalizacji na poziomie powiatowym i rejonowym najlepsze drużyny ze szkół podstawowych w Skierniewicach uczestniczyły w rywalizacji na **poziomie wojewódzkim**. W roku szkolnym **2011/2012** uczniowie ze szkół podstawowych w Skierniewicach odnieśli sukcesy w następujących zawodach IMS w ramach finałów wojewódzkich:

- Piłka nożna dziewcząt – II miejsce SP9

- Biegi rozstawne:
 - 4x100 m dziewcząt – III miejsce SP5
 - 4x100 m chłopców – II miejsce SP5
- Czwórbój lekkoatletyczny dziewcząt: drużynowo – VII miejsce SP5
- Czwórbój lekkoatletyczny chłopców:
 - drużynowo – I miejsce SP5
 - indywidualnie – III, IV i X miejsce SP5
- Szachy – I miejsce SP5
- Sztafety pływackie dziewcząt 8x25 m – VI miejsce SP9, XII miejsce SP5
- Sztafety pływackie chłopców 8x25 m – V miejsce SP9, XI miejsce SP5

W finałach ogólnopolskich IMS w roku szkolnym 2011/2012 uczniowie skierniewickich szkół podstawowych odnieśli następujące sukcesy:

- Finał Krajowy dziewcząt i chłopców w Czwórboju lekkoatletycznym – 15-17.06.2012 Olecko – XIV miejsce SP5 (chłopcy)
- Ogólnopolski Finał w biegach rozstawnych dziewcząt i chłopców Vena Sport Festiwal – 22.06.2012 Łódź – III miejsce SP5 (4x100 m; chłopcy)
- Ogólnopolskie Drużynowe Mistrzostwa Szkół Podstawowych, Gimnazjalnych i Ponadgimnazjalnych w Szachach – 18/21.05.2012 i 25/28.05.2012 Łazy k/Koszalina – II miejsce SP5.

W roku szkolnym **2012/2013** uczniowie ze szkół podstawowych w Skierniewicach odnieśli sukcesy w następujących zawodach IMS w ramach finałów wojewódzkich:

- Biegi rozstawne:
 - 4x100 m dziewcząt – I miejsce SP5
 - 4x100 m chłopców – V miejsce SP5
 - sztafeta szwedzka dziewcząt – V miejsce SP5
- Czwórbój lekkoatletyczny dziewcząt:
 - drużynowo – III miejsce SP5
 - indywidualnie – V miejsce SP5
- Szachy – I miejsce SP5
- Sztafety pływackie dziewcząt 8x25 m – V miejsce SP9, XI miejsce SP5
- Sztafety pływackie chłopców 8x25 m – V miejsce SP9, XI miejsce SP5

W roku szkolnym **2013/2014** uczniowie ze szkół podstawowych w Skierniewicach odnieśli sukcesy w następujących zawodach IMS w ramach finałów wojewódzkich:

- Biegi rozstawne:
 - 4x100 m dziewcząt – II miejsce SP5
 - 4x100 m chłopców – IV miejsce SP5
- Czwórbój lekkoatletyczny dziewcząt:
 - drużynowo – III miejsce SP5
 - indywidualnie – VII miejsce SP5
- Szachy – I miejsce SP5

- Tenis stołowy dziewcząt – II miejsce SP5 (rejon III Rawa Mazowiecka)
- Sztafety pływackie dziewcząt 8x25 m – IV miejsce SP9, VIII miejsce SP5
- Sztafety pływackie chłopców 8x25 m – III miejsce SP9
- Biegi przełajowe dziewcząt – IV miejsce SP5

W roku szkolnym **2014/2015** uczniowie ze szkół podstawowych w Skierniewicach odnieśli sukcesy w następujących zawodach IMS w ramach finałów wojewódzkich:

- Czwórbój lekkoatletyczny dziewcząt:
 - drużynowo – III miejsce SP5
- Piłka nożna chłopców – I miejsce SP9
- Unihokej dziewcząt – V miejsce ZSI
- Szachy – I miejsce SP5
- Sztafety pływackie dziewcząt 8x25 m – IV miejsce SP9
- Sztafety pływackie chłopców 8x25 m – III miejsce SP9
- Piłka ręczna dziewcząt – V miejsce SP9
- Tenis stołowy dziewcząt – I miejsce SP5
- Sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt – III miejsce SP5

W finałach ogólnopolskich IMS w roku szkolnym 2014/2015 uczniowie skierniewickich szkół podstawowych odnieśli następujące sukcesy:

- Ogólnopolskie Igrzyska Szkół Podstawowych, Gimnazjów i Szkół Ponadgimnazjalnych w Szachach 23.05.-29.05.2014 – I miejsce SP5
- Zawody Międzynarodowe i Finał Ogólnopolski w biegach sztafetowych dziewcząt i chłopców dla szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych VENA SPORT FESTIVAL 15.06.2014 Łódź – IV miejsce SP5 (4x100m; dziewczęta)
- Ogólnopolski Drużynowy Turniej Tenisa Stołowego Dziewcząt i Chłopców Szkół Podstawowych 23-24.05.2014 Rawa Mazowiecka – V miejsce SP5 (dziewczęta).

W roku szkolnym **2015/2016** uczniowie ze szkół podstawowych w Skierniewicach odnieśli sukcesy w następujących zawodach IMS w ramach finałów wojewódzkich:

- Czwórbój lekkoatletyczny dziewcząt:
 - drużynowo – II miejsce SP5
 - indywidualnie – I miejsce SP5
- Czwórbój lekkoatletyczny chłopców:
 - drużynowo – IV miejsce SP4
 - indywidualnie – VII miejsce SP4
- Piłka nożna chłopców – IV miejsce SP4
- Tenis stołowy dziewcząt – I miejsce SP5
- Szachy – I miejsce SP5
- Sztafety pływackie dziewcząt 8x25 m – V miejsce SP9
- Sztafety pływackie chłopców 8x25 m – III miejsce SP9, VI miejsce SP4

W finałach ogólnopolskich IMS w roku szkolnym 2015/2016 uczniowie skierniewickich szkół podstawowych odnieśli następujące sukcesy:

- Finał Krajowy Energa Basket Cup 15-17.06.2016 Gdańsk – XII miejsce SP4
- Ogólnopolskie Igrzyska Szkół Podstawowych, Gimnazjów i Szkół Ponadgimnazjalnych w Szachach 15-18.05.2016 Pokrzywna – I miejsce SP5

W roku szkolnym **2016/2017** uczniowie ze szkół podstawowych w Skierniewicach odnieśli sukcesy w następujących zawodach IMS w ramach finałów wojewódzkich:

- Czwórbój lekkoatletyczny dziewcząt:
 - drużynowo – IV miejsce SP5
 - indywidualnie – VI i IX miejsce SP5
- Gry i zabawy – III miejsce SP5
- Szachy – I miejsce SP5, III miejsce Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Źródła” w Skierniewicach
- Sztafety pływackie dziewcząt 8x25 m – II miejsce SP9
- Sztafety pływackie chłopców 8x25 m – III miejsce SP9, XII miejsce SP4
- Piłka ręczna chłopców – V/VI miejsce SP9
- Indywidualne biegi przełajowe chłopców – III miejsce SP2
- Indywidualne biegi przełajowe dziewcząt – II miejsce SP4
- Biegi rozstawne dziewcząt: 4x100 m – I miejsce SP5
- Biegi rozstawne chłopców: 4x100 m – II miejsce SP5.

W finałach ogólnopolskich IMS w roku szkolnym 2016/2017 uczniowie skierniewickich szkół podstawowych odnieśli następujące sukcesy:

- Ogólnopolskie Zawody w szachach drużynowych 22-24.05.2017 r. Pokrzywna – I miejsce SP5
- Ogólnopolski Turniej w mini piłce nożnej dziewcząt i chłopców dla szkół podstawowych 15-18.06.2017 r. Głucholazy – III miejsce SP4 (chłopcy).

Podsumowanie współzawodnictwa międzypowiatowego w ramach Igrzysk Młodzieży Szkolnej organizowanego przez Łódzki Szkolny Związek Sportowy pozwala stwierdzić, że najlepszą pozycję skierniewickie szkoły podstawowe uzyskały w roku szkolnym 2015/2016. Uczniowie startujący w zawodach IMS na poziomie wojewódzkim uzyskali wówczas 343 punkty, dzięki czemu zajęli 4 miejsce wśród powiatów województwa łódzkiego. Oznaczało to znaczny progres w porównaniu z latami poprzednimi – w roku szkolnym 2011/2012 uczniowie skierniewickich szkół podstawowych zajęli dopiero 13 miejsce w województwie łódzkim, zdobywając jedynie 216 punktów. W roku szkolnym 2016/2017 w kategorii IMS Skierniewice uplasowały się na 7 miejscu, gromadząc 301 punktów.

Tabela 13. Wyniki współzawodnictwa międzypowiatowego w ramach IMS w latach 2011/2012-2016/2017

	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
liczba punktów zgromadzonych przez szkoły podstawowe	216	221	260	235	343	301
miejsce Skierniewic wśród powiatów w województwie	13	10	8	9	4	7
liczba powiatów	23	23	23	23	23	23

Źródło: dane ŁSZS

Gimnazjada

Gimnazjady były formą współzawodnictwa sportowego prowadzonego wśród uczniów gimnazjów. Organizatorem współzawodnictwa na poziomie powiatowym jest Szkolny Związek Sportowy w Skierniewicach. W powiatowych zawodach Gimnazjady uczestniczyły publiczne szkoły gimnazjalne dla dzieci i młodzieży z terenu miasta²¹:

- Gimnazjum Nr 1 im. Szarych Szeregów (Gim1)
- Gimnazjum Nr 2 im. Jana Pawła II (Gim2)
- Gimnazjum Nr 3 im. Ignacego Krasickiego (Gim3)
- Gimnazjum Nr 4 (Gim4)
- Gimnazjum Integracyjne (GimZSI)

Drużyny, które wygrywają zawody powiatowe, awansują do zawodów rejonowych (w grach), zaś w pozostałych awans uzyskiwały również drużyny, które zajęły drugie miejsca (np. LA, sztafety pływackie, sztafetowe biegi przełajowe, tenis stołowy). Z kolei do zawodów wojewódzkich awansowały zespoły, które zwyciężyły w zawodach rejonowych.

W roku szkolnym **2011/2012** w ramach Gimnazjady w Skierniewicach odbyło się 11 zawodów, w których uczestniczyło łącznie 688 uczniów:

- szachy – Gim2, Gim3
- piłka siatkowa (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- koszykówka (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- LA – druż. (k, m) – Gim2, Gim3
- piłka nożna (k) – Gim2, Gim3, GimZSI
- piłka nożna (m) – Gim1, Gim2, Gim3
- sztafetowe biegi przełajowe (k, m) – Gim1, Gim2/I, Gim2/II, Gim3, GimZSI
- sztafety pływackie (k, m) – Gim1, Gim2, GimZSI
- tenis stołowy (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- unihokej (k, m):
 - Gim1, Gim3, Gim4, GimZSI

²¹ W nawiasach umieszczono skróty szkół, które są wykorzystywane w dalszych analizach. Nazewnictwo dotyczy sytuacji sprzed reformy szkolnej wprowadzanej w roku szkolnym 2017/2018.

– Gim1, Gim3, ZSI.

Do największych sukcesów w roku szkolnym 2011/2012 należy zaliczyć IV miejsce Gim2 w szachach, zaś w zawodach wojewódzkich: II miejsce Gim2 w szachach i II miejsce Gim2 w piłce nożnej (chłopcy).

W roku szkolnym **2012/2013** w ramach Gimnazjady w Skierniewicach odbyło się 13 zawodów, w których uczestniczyło łącznie 963 uczniów:

- szachy – Gim1, Gim2, Gim3
- piłka siatkowa (k, m) – Gim1, Gim2, Gim4, GimZSI
- koszykówka (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- piłka ręczna (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- LA – druż. (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- piłka nożna (k) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- piłka nożna (m) – Gim1, Gim2, Gim3, Gim4, GimZSI
- indywidualne biegi przełajowe (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- sztafetowe biegi przełajowe (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- sztafety pływackie (k, m) – Gim1, Gim2, GimZSI
- tenis stołowy (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- unihokej (k, m) – Gim1, Gim3, Gim4, GimZSI.

Do największych sukcesów w zawodach wojewódzkich w roku szkolnym 2012/2013 należy zaliczyć II miejsce Gim2 w piłce nożnej (chłopcy).

W roku szkolnym **2013/2014** w ramach Gimnazjady w Skierniewicach odbyło się 12 zawodów, w których uczestniczyło łącznie 868 uczniów:

- szachy – Gim1, Gim2, Gim3
- piłka siatkowa plażowa (k i m) – Gim1, Gim2
- koszykówka (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- mini piłka ręczna (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- Liga LA (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- piłka nożna (k) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- piłka nożna (m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- indywidualne biegi przełajowe (k, m) – Gim1, Gim3, Gim4, GimZSI
- sztafetowe biegi przełajowe (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- sztafety pływackie (k, m) – Gim1, Gim2, GimZSI
- tenis stołowy (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, Gim4, GimZSI
- unihokej (k, m) – Gim1, Gim3, Gim4, GimZSI.

Do największych sukcesów w roku szkolnym 2013/2014 w zawodach wojewódzkich należy zaliczyć: III Gim2 w szachach oraz III miejsce GimZSI w koszykówce (dziewczęta).

W roku szkolnym **2014/2015** w ramach Gimnazjady w Skierniewicach odbyło się 13 zawodów, w których uczestniczyło łącznie 788 uczniów:

- szachy – Gim2, Gim3

- piłka siatkowa (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- piłka siatkowa plażowa (k, m) – Gim1, Gim2, GimZSI
- koszykówka (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- piłka ręczna (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- Liga LA (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, Gim4, GimZSI
- piłka nożna (k) – Gim1, Gim2, Gim3
- piłka nożna (m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- indywidualne biegi przełajowe (k, m) – Gim1, Gim2, Gim4, GimZSI
- sztafetowe biegi przełajowe (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- sztafety pływackie (k, m) – Gim1, Gim2, GimZSI
- tenis stołowy (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, Gim4, GimZSI
- unihokej (k, m) – Gim1, Gim3, GimZSI.

Do największych sukcesów w roku szkolnym 2014/2015 w zawodach wojewódzkich należy zaliczyć I miejsce Gim2 w szachach.

W roku szkolnym **2015/2016** w ramach Gimnazjady w Skierniewicach odbyło się 13 zawodów, w których uczestniczyło łącznie 852 uczniów:

- szachy – Gim2, Gim3
- piłka siatkowa (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- piłka siatkowa plażowa (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3
- koszykówka (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- piłka ręczna (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- Liga LA – druż. (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- piłka nożna (k) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- piłka nożna (m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- indywidualne biegi przełajowe (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- sztafetowe biegi przełajowe (k, m) – Gim1, Gim3, Gim4, GimZSI
- sztafety pływackie (k, m) – Gim1, Gim2, GimZSI
- tenis stołowy (k, m) – Gim1, Gim2, Gim3, GimZSI
- unihokej (k, m) – Gim1, Gim3, GimZSI.

Do największych sukcesów w roku szkolnym 2015/2016 należy zaliczyć III miejsce Gim2 w szachach, zaś w zawodach wojewódzkich: I miejsce Gim2 w szachach i II miejsce Gim2 w tenisie stołowym (dziewczęta).

Podsumowanie wyników współzawodnictwa szkół gimnazjalnych w zawodach powiatowych organizowanych przez SZS w Skierniewicach wskazuje na dominującą pozycję Gimnazjum nr 2 w klasyfikacji końcowej. Rokrocznie uczniowie Gimnazjum nr 2 zdobywali najwięcej punktów w zawodach, dzięki czemu ich szkoła plasowała się na I miejscu wśród pozostałych placówek. Klasyfikowane na drugim miejscu, Gimnazjum Zespołu Szkół Integracyjnych im. Marii Grzegorzewskiej, uzyskiwało znacznie mniej punktów, choć przez cały analizowany okres utrzymywało miejsce za Gimnazjum nr 2.

Tabela 14. Wyniki współzawodnictwa szkół gimnazjalnych w zawodach powiatowych organizowanych przez SZS w Skierniewicach

	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
liczba zawodów	11	13	12	13	13
liczba uczestników	688	963	868	788	852
I miejsce	Gim2 (243 pkt.)	Gim2 (150 pkt.)	Gim2 (220 pkt.)	Gim2 (249,5 pkt.)	Gim2 (204 pkt.)
II miejsce	GimZSI (61 pkt.)	GimZSI (84 pkt.)	GimZSI (158 pkt.)	GimZSI (145 pkt.)	GimZSI (124 pkt.)

Źródło: dane SZS w Skierniewicach

Po zakończeniu rywalizacji na poziomie powiatowym i rejonowym najlepsze drużyny z gimnazjów w Skierniewicach uczestniczyły w rywalizacji na **poziomie wojewódzkim**. W roku szkolnym **2011/2012** uczniowie ze szkół gimnazjalnych w Skierniewicach odnieśli sukcesy w następujących zawodach Gimnazjady w ramach finałów wojewódzkich:

- Piłka nożna chłopców – II miejsce Gim2
- Liga LA chłopców – V miejsce Gim2
- Liga LA dziewcząt – VI miejsce Gim2
- Szachy – II miejsce Gim2
- Sztafety pływackie dziewcząt – VII miejsce GimZSI, XI miejsce Gim2
- Sztafety pływackie chłopców – X miejsce Gim1
- Biegi rozstawne dziewcząt:
 - 4x100 m – VIII miejsce Gim2
- Biegi rozstawne chłopców
 - 4x100 m – I miejsce Gim2.

W finałach ogólnopolskich Gimnazjady w roku szkolnym 2011/2012 uczniowie skierniewickich szkół gimnazjalnych odnieśli następujące sukcesy:

- Ogólnopolski Finał w biegach rozstawnych dziewcząt i chłopców Vena Sport Festiwal – 22.06.2012 Łódź – III miejsce Gim2 (4x100 m; chłopcy)
- Ogólnopolskie Drużynowe Mistrzostwa Szkół Podstawowych, Gimnazjalnych i Ponadgimnazjalnych w Szachach – 18/21.05.2012 i 25/28.05.2012 Łazy k/Koszalin – IV miejsce Gim2.

W roku szkolnym **2012/2013** uczniowie ze szkół gimnazjalnych w Skierniewicach odnieśli sukcesy w następujących zawodach Gimnazjady w ramach finałów wojewódzkich:

- Piłka nożna chłopców – IV miejsce Gim2
- Liga LA chłopców – II miejsce Gim2
- Sztafety pływackie dziewcząt – VIII miejsce GimZSI
- Sztafety pływackie chłopców – VII miejsce Gim1, X miejsce GimZSI
- Biegi rozstawne chłopców:
 - 4x100 m – II miejsce Gim2
 - Sztafeta szwedzka – V miejsce Gim2.

W finałach ogólnopolskich Gimnazjady w roku szkolnym 2012/2013 uczniowie skierniewickich szkół gimnazjalnych odnieśli następujące sukcesy:

- Ogólnopolski Finał w Biegach Rozstawnych – Vena Sport – 19.06.2013 Łódź – VIII miejsce Gim2 (4x100 m; chłopcy)

W roku szkolnym **2013/2014** uczniowie ze szkół gimnazjalnych w Skierniewicach odnieśli sukcesy w następujących zawodach Gimnazjady w ramach finałów wojewódzkich:

- Piłka nożna chłopców – V/VI miejsce Gim2
- Liga LA chłopców – VIII miejsce Gim2
- Liga LA dziewcząt – V miejsce Gim2
- Szachy – III miejsce Gim2
- Piłka koszykowa dziewcząt – III miejsce GimZSI
- Sztafety pływackie dziewcząt – IV miejsce GimZSI, IX miejsce Gim2
- Sztafety pływackie chłopców – V miejsce GimZSI, IX miejsce Gim1
- Biegi rozstawne dziewcząt:
 - 4x100 m – IV miejsce Gim2
- Biegi rozstawne chłopców
 - 4x100 m – II miejsce Gim2

W roku szkolnym **2014/2015** uczniowie ze szkół gimnazjalnych w Skierniewicach odnieśli sukcesy w następujących zawodach Gimnazjady w ramach finałów wojewódzkich:

- Piłka siatkowa plażowa dziewcząt – IV miejsce Gim2
- Liga LA chłopców – V miejsce Gim2
- Liga LA dziewcząt – IV miejsce Gim2
- Szachy – I miejsce Gim2
- Piłka koszykowa dziewcząt – IV miejsce GimZSI
- Sztafety pływackie dziewcząt – IV miejsce GimZSI
- Sztafety pływackie chłopców – II miejsce GimZSI
- Biegi rozstawne dziewcząt:
 - 4x100 m – IV miejsce Gim2
- Biegi rozstawne chłopców
 - 4x100 m – III miejsce Gim2
 - Sztafeta szwedzka – III miejsce Gim2.

W finałach ogólnopolskich Gimnazjady w roku szkolnym 2014/2015 uczniowie skierniewickich szkół gimnazjalnych odnieśli następujące sukcesy:

- Zawody Międzynarodowe i Finał Ogólnopolski w biegach sztafetowych dziewcząt i chłopców dla szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych VENA SPORT FESTIVAL 15.06.2014 Łódź – III miejsce Gim2 (4x100m; chłopcy).

W roku szkolnym **2015/2016** uczniowie ze szkół gimnazjalnych w Skierniewicach odnieśli sukcesy w następujących zawodach Gimnazjady w ramach finałów wojewódzkich:

- Piłka siatkowa plażowa dziewcząt – VI/VII miejsce Gim2
- Liga LA dziewcząt: drużynowo – VI miejsce Gim2
- Piłka siatkowa dziewcząt – IV miejsce Gim2
- Szachy – I miejsce Gim2
- Sztafety pływackie dziewcząt – V miejsce GimZSI
- Sztafety pływackie chłopców – V miejsce GimZSI.

W finałach ogólnopolskich Gimnazjady w roku szkolnym 2015/2016 uczniowie skierniewickich szkół gimnazjalnych odnieśli następujące sukcesy:

- Ogólnopolskie Igrzyska Szkół Podstawowych, Gimnazjów i Szkół Ponadgimnazjalnych w Szachach 15-18.05.2016 Pokrzywna – III miejsce Gim2.

W roku szkolnym **2016/2017** uczniowie ze szkół gimnazjalnych w Skierniewicach odnieśli sukcesy w następujących zawodach Gimnazjady w ramach finałów wojewódzkich:

- Piłka siatkowa plażowa dziewcząt – VII/VIII miejsce ZSSO Gimnazjum Skierniewice
- Piłka koszykowa dziewcząt – II miejsce Gimnazjum Integracyjne w Skierniewicach
- Sztafety pływackie dziewcząt – XI miejsce Gim1, XII miejsce GimZSI
- Sztafety pływackie chłopców – III miejsce Gim1, VI miejsce GimZSI
- Piłka siatkowa dziewcząt – V miejsce Gim2
- Szachy – I miejsce Gim2
- Tenis stołowy dziewcząt – II miejsce Gim2
- Sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt – XII miejsce Gim2
- Sztafetowe biegi przełajowe chłopców – IX miejsce Gim2
- Biegi rozstawne dziewcząt:
 - 4x100 m – II miejsce Gim2
 - Sztafeta szwedzka – III miejsce Gim2
- Biegi rozstawne chłopców 4x100 m – II miejsce Gim2

W finałach ogólnopolskich Gimnazjady w roku szkolnym 2016/2017 uczniowie skierniewickich szkół gimnazjalnych odnieśli następujące sukcesy:

- Ogólnopolskie Zawody w szachach drużynowych 22-24.05.2017 r. Pokrzywna – V miejsce Gim2.

Podsumowanie współzawodnictwa międzypowiatowego w ramach Gimnazjady organizowanego przez Łódzki Szkolny Związek Sportowy pozwala stwierdzić, że najlepszą pozycję skierniewickie szkoły gimnazjalne uzyskały w roku szkolnym 2016/2017. Uczniowie startujący w zawodach Gimnazjady na poziomie wojewódzkim uzyskali wówczas 317 punktów, dzięki czemu zajęli 5 miejsce wśród powiatów województwa łódzkiego. Oznaczało to znaczny progres w porównaniu z latami poprzednimi – w roku poprzednim (2015/2016) uczniowie skierniewickich gimnazjów zgromadzili zaledwie 215 punktów, przez co uplasowali się o dziesięć pozycji niżej niż w roku szkolnym 2016/2017. W pozostałych latach w kategorii Gimnazjady Skierniewice zajmowały głównie miejsce 10.

Tabela 15. Wyniki współzawodnictwa międzypowiatowego w ramach Gimnazjady w latach 2011/2012-2016/2017

	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
liczba punktów zgromadzonych przez gimnazja	228	203	276	275	215	317
miejsce Skierniewic wśród powiatów w województwie	10	12	10	10	15	5
liczba powiatów	23	23	23	23	23	23

Źródło: dane ŁSZS

Licealiada

Licealiady są formą współzawodnictwa sportowego prowadzonego wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Organizatorem współzawodnictwa na poziomie powiatowym jest Szkolny Związek Sportowy w Skierniewicach. W powiatowych zawodach Licealiady uczestniczą publiczne szkoły ponadgimnazjalne dla młodzieży z terenu miasta²²:

- Zespół Szkół Zawodowych Nr 1 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego (ZSZ1)
- Zespół Szkół Zawodowych Nr 2 im. Chor. Józefa Paczkowskiego (ZSZ2)
- Zespół Szkół Nr 3 (ZS3)
- Zespół Szkół Nr 4 (ZS4)
- Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Prusa (LO Prus).

Drużyny, które wygrywają zawody powiatowe, awansują do zawodów rejonowych (w grach), zaś w pozostałych awans uzyskiwały również drużyny, które zajęły drugie miejsca (np. LA, sztafety pływackie, sztafetowe biegi przełajowe, tenis stołowy). Z kolei do zawodów wojewódzkich awansowały zespoły, które zwyciężyły w zawodach rejonowych.

W roku szkolnym **2011/2012** w ramach Licealiady w Skierniewicach odbyło się 9 zawodów, w których uczestniczyło łącznie 727 uczniów:

- piłka siatkowa (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- koszykówka (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- piłka ręczna (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- LA – druż. (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- piłka nożna (k) – ZSZ1, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- piłka nożna (m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- sztafetowe biegi przełajowe (k, m) – ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- sztafety pływackie (k, m) – ZSZ3, LO Prus
- tenis stołowy (k, m) – ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus

²² W nawiasach umieszczono skróty szkół, które są wykorzystywane w dalszych analizach.

Do największych sukcesów w roku szkolnym 2011/2012 należy zaliczyć IX miejsce LO Prus w szachach, zaś w zawodach wojewódzkich: III miejsce LO Prus w koszykówce (chłopcy), III miejsce LO Prus w piłce siatkowej (dziewczęta) i IV miejsce ZSZ3 w piłce nożnej (chłopcy).

W roku szkolnym **2012/2013** w ramach Licealiady w Skierniewicach odbyło się 11 zawodów, w których uczestniczyło łącznie 786 uczniów:

- piłka siatkowa (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- koszykówka (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- piłka ręczna (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- LA – druż. (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- piłka nożna (k) – ZSZ1, ZSZ3, LO Prus
- piłka nożna (m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- piłka siatkowa plażowa (k, m) – ZSZ2, ZSZ3, LO Prus
- indywidualne biegi przełajowe (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, LO Prus
- sztafetowe biegi przełajowe (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- sztafety pływackie (k, m) – ZSZ3, LO Prus
- tenis stołowy (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus

Do największych sukcesów w roku szkolnym 2012/2013 należy zaliczyć IV miejsce LO Prus w szachach, zaś w zawodach wojewódzkich: I miejsce ZSZ3 w sztafetach pływackich (chłopcy), II miejsce LO Prus w piłce siatkowej (dziewczęta), II miejsce LO Prus w koszykówce (chłopcy) i III miejsce ZSZ3 w tenisie stołowym (dziewczęta).

W roku szkolnym **2013/2014** w ramach Licealiady w Skierniewicach odbyło się 11 zawodów, w których uczestniczyło łącznie 786 uczniów:

- piłka siatkowa (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- piłka siatkowa plażowa (k, m) – ZSZ2, ZSZ3, LO Prus
- koszykówka (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- piłka ręczna (k, m) – ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- Liga LA (k, m m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- piłka nożna (k) – ZSZ1, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- piłka nożna (m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- indywidualne biegi przełajowe – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- sztafetowe biegi przełajowe (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- sztafety pływackie (k, m) – ZSZ3, LO Prus
- tenis stołowy (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus.

Do największych sukcesów w roku szkolnym 2013/2014 należy zaliczyć IV miejsce LO Prus w koszykówce (chłopcy), zaś w zawodach wojewódzkich I miejsce LO Prus w koszykówce (chłopcy).

W roku szkolnym **2014/2015** w ramach Licealiady w Skierniewicach odbyło się 11 zawodów, w których uczestniczyło łącznie 786 uczniów:

- piłka siatkowa (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- piłka siatkowa plażowa (k, m) – ZSZ2, ZSZ3, LO Prus

- koszykówka (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- piłka ręczna (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- Liga LA (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- piłka nożna (k) – ZSZ1, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- piłka nożna (m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- indywidualne biegi przełajowe (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- sztafetowe biegi przełajowe (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- sztafety pływackie (k, m) – ZSZ3, LO Prus
- tenis stołowy (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZSZ3, ZS4, LO Prus.

Do największych sukcesów należy zaliczyć III miejsce LO Prus w szachach, zaś w zawodach wojewódzkich: II miejsce LO Prus w koszykówce (chłopcy) oraz IV miejsce ZSZ3 w pływaniu (chłopcy).

W roku szkolnym **2015/2016** w ramach Licealiady w Skierniewicach odbyło się 11 zawodów, w których uczestniczyło łącznie 676 uczniów:

- piłka siatkowa (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZS3, LO Prus
- piłka siatkowa plażowa (k i m) – ZSZ2, ZSZ3, LO Prus
- koszykówka (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZS3, LO Prus
- piłka ręczna (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZS3, LO Prus
- Liga LA – druż. (k i m) – ZSZ1, ZSZ2, ZS3, ZS4, LO Prus
- piłka nożna (k) – ZS3, ZS4, LO Prus
- piłka nożna (m) – ZSZ1, ZSZ3, ZS4, LO Prus
- indywidualne biegi przełajowe (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZS3, ZS4, LO Prus
- sztafetowe biegi przełajowe (k, m) – ZSZ1, ZS3, ZS4, LO Prus
- sztafety pływackie (k, m) – ZSZ3, LO Prus
- tenis stołowy (k, m) – ZSZ1, ZSZ2, ZS3, ZS4, LO Prus.

Do największych sukcesów w roku szkolnym 2015/2016 należy zaliczyć IX miejsce LO Prus w sztafetowych biegach przełajowych (Vena Cross K), zaś w zawodach wojewódzkich: II miejsce LO Prus w koszykówce (chłopcy).

Podsumowanie wyników współzawodnictwa szkół ponadgimnazjalnych w zawodach powiatowych organizowanych przez SZS w Skierniewicach wskazuje na dominującą pozycję Liceum Ogólnokształcącego im. Bolesława Prusa w klasyfikacji końcowej. W analizowanych latach wyłącznie raz (w roku szkolnym 2013/2014) uczniowie Liceum oddali prowadzenie Zespołowi Szkół Nr 3. W pozostałych latach to właśnie Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Prusa plasowało się na I miejscu, a także rokrocznie biło rekord liczby punktów zgromadzonych w ramach rywalizacji sportowej.

Tabela 16. Wyniki współzawodnictwa szkół ponadgimnazjalnych w zawodach powiatowych organizowanych przez SZS w Skierniewicach

	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
liczba zawodów	9	11	11	11	11
liczba uczestników	727	786	786	786	676
I miejsce	LO Prus (218 pkt.)	LO Prus (218 pkt.)	ZSZ3 (234 pkt.)	LO Prus (240 pkt.)	LO Prus (296 pkt.)

II miejsce	ZSZ3 (195 pkt.)	ZSZ3 (195 pkt.)	LO Prus (193 pkt.)	ZS3 (207 pkt.)	ZS3 (162,5 pkt.)
-------------------	--------------------	--------------------	-----------------------	-------------------	---------------------

Źródło: dane SZS w Skierniewicach

Po zakończeniu rywalizacji na poziomie powiatowym i rejonowym najlepsze drużyny ze szkół ponadgimnazjalnych w Skierniewicach uczestniczyły w rywalizacji na **poziomie wojewódzkim**. W roku szkolnym **2011/2012** uczniowie ze szkół ponadgimnazjalnych w Skierniewicach odnieśli sukcesy w następujących zawodach Licealiady w ramach finałów wojewódzkich:

- Piłka nożna chłopców – III miejsce ZSZ3
- Piłka siatkowa dziewcząt – III miejsce LO Prus
- Piłka koszykowa chłopców – III miejsce LO Prus
- Tenis stołowy dziewcząt – VII miejsce ZSZ3
- Sztafety pływackie dziewcząt – V miejsce LO Prus
- Sztafety pływackie chłopców – II miejsce ZSZ3, VIII miejsce LO Prus
- Liga LA dziewcząt – VI miejsce ZSZ3
- Biegi rozstawne dziewcząt:
 - 4x100 m – IV miejsce ZS3
 - Sztafeta szwedzka – III miejsce ZS3
- Biegi rozstawne chłopców:
 - 4x100 m – VI miejsce ZS3
 - Sztafeta szwedzka – IX miejsce ZS3.

W finałach ogólnopolskich Licealiady w roku szkolnym 2011/2012 uczniowie skierniewickich szkół ponadgimnazjalnych odnieśli następujące sukcesy:

- Ogólnopolski Finał w biegach rozstawnych dziewcząt i chłopców Vena Sport Festiwal – 22.06.2012 Łódź – VI miejsce ZSZ3
- Ogólnopolskie Drużynowe Mistrzostwa Szkół Podstawowych, Gimnazjalnych i Ponadgimnazjalnych w Szachach – 18/21.05.2012 i 25/28.05.2012 Łazy k/Koszalin – IX miejsce LO.

W roku szkolnym **2012/2013** uczniowie ze szkół ponadgimnazjalnych w Skierniewicach odnieśli sukcesy w następujących zawodach Licealiady w ramach finałów wojewódzkich:

- Piłka nożna chłopców – IV miejsce ZSZ3
- Piłka siatkowa dziewcząt – II miejsce LO Prus
- Piłka koszykowa chłopców – II miejsce LO Prus
- Tenis stołowy dziewcząt – III miejsce ZSZ3
- Sztafety pływackie dziewcząt – VI miejsce LO Prus, XI miejsce ZSZ3
- Sztafety pływackie chłopców – VIII miejsce LO Prus, IX miejsce ZSZ3
- Sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt – III miejsce ZS3
- Biegi rozstawne dziewcząt:
 - Sztafeta szwedzka – V miejsce ZS3.

W finałach ogólnopolskich Licealiady w roku szkolnym 2012/2013 uczniowie skierniewickich szkół ponadgimnazjalnych odnieśli następujące sukcesy:

- Ogólnopolskie Drużynowe Mistrzostwa Szkół Ponadgimnazjalnych w Szachach 26-29.05.13 Solina – IV miejsce LO
- Finał ogólnopolskich sztafetowych biegów przełajowych Vena Cross Festiwal dla Szkół Podstawowych, Gimnazjalnych i Ponadgimnazjalnych 21.04.2013 r. Łódź – VIII miejsce ZSZ3 (dziewczęta).

W roku szkolnym **2013/2014** uczniowie ze szkół ponadgimnazjalnych w Skierniewicach odnieśli sukcesy w następujących zawodach Licealiady w ramach finałów wojewódzkich:

- Piłka koszykowa chłopców – I miejsce LO Prus
- Tenis stołowy dziewcząt – IV miejsce ZS3
- Sztafety pływackie dziewcząt – V miejsce ZSZ3, VI miejsce LO Prus
- Sztafety pływackie chłopców – I miejsce ZSZ3
- Sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt – VIII miejsce ZSZ3
- Indywidualne biegi przełajowe dziewcząt: drużynowo – VI miejsce
- Indywidualne biegi przełajowe chłopców: drużynowo – XII miejsce.

W roku szkolnym **2014/2015** uczniowie ze szkół ponadgimnazjalnych w Skierniewicach odnieśli sukcesy w następujących zawodach Licealiady w ramach finałów wojewódzkich:

- Piłka nożna dziewcząt – IV miejsce ZS3
- Piłka nożna chłopców – IV miejsce ZSZ2
- Piłka siatkowa dziewcząt – V/VI miejsce LO Prus
- Piłka koszykowa chłopców – II miejsce LO Prus
- Sztafety pływackie dziewcząt – V miejsce LO, VI miejsce ZS3
- Sztafety pływackie chłopców – II miejsce ZSZ3, VIII miejsce LO Prus
- Tenis stołowy dziewcząt – IV miejsce ZS3
- Sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt – IX miejsce LO Prus
- Indywidualne biegi przełajowe dziewcząt: drużynowo – VII miejsce
- Biegi rozstawne dziewcząt:
 - 4x100 m – III miejsce ZS3
 - Sztafeta szwedzka – VI miejsce ZS3
- Biegi rozstawne chłopców:
 - 4x100 m – V miejsce ZS3.

W finałach ogólnopolskich Licealiady w roku szkolnym 2014/2015 uczniowie skierniewickich szkół ponadgimnazjalnych odnieśli następujące sukcesy:

- XI Ogólnopolska Licealiada w koszykówce chłopców 28-30.05.2014 Gorlice – IV miejsce LO Prus.

W roku szkolnym **2015/2016** uczniowie ze szkół ponadgimnazjalnych w Skierniewicach odnieśli sukcesy w następujących zawodach Licealiady w ramach finałów wojewódzkich:

- Piłka nożna dziewcząt – III miejsce LO Prus
- Piłka siatkowa dziewcząt – IV miejsce LO Prus
- Piłka koszykowa dziewcząt – II miejsce LO Prus
- Piłka koszykowa chłopców – III miejsce LO Prus
- Sztafety pływackie dziewcząt – IV miejsce LO Prus
- Sztafety pływackie chłopców – V miejsce ZSZ3, VI miejsce LO Prus
- Sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt – V miejsce LO Prus
- Indywidualne biegi przełajowe dziewcząt (licencja PZLA) – IX miejsce LO Prus
- Liga LA dziewcząt – IV miejsce ZS3.

W finałach ogólnopolskich Licealiady w roku szkolnym 2015/2016 uczniowie skierniewickich szkół ponadgimnazjalnych odnieśli następujące sukcesy:

- Zawody międzynarodowe i Finał Ogólnopolski w Sztafetowych Biegach Przełajowych Vena Cross 24.04.2016 Łódź – IX miejsce II LO (dziewczęta).

W roku szkolnym **2016/2017** uczniowie ze szkół ponadgimnazjalnych w Skierniewicach odnieśli sukcesy w następujących zawodach Licealiady w ramach finałów wojewódzkich:

- Piłka siatkowa plażowa dziewcząt – IV miejsce ZS3
- Piłka nożna chłopców – III miejsce ZSZ2
- Piłka siatkowa dziewcząt – IV miejsce LO Prus
- Piłka koszykowa dziewcząt – IV miejsce LO Prus
- Sztafety pływackie dziewcząt – II miejsce LO Prus
- Sztafety pływackie chłopców – III miejsce ZSZ3, V miejsce LO Prus
- Piłka ręczna dziewcząt – V/VI miejsce LO Prus
- Liga LA dziewcząt – VI miejsce ZS3
- Biegi rozstawne dziewcząt:
 - 4x100 m – II miejsce ZS3
 - Sztafeta szwedzka – III miejsce ZS3
- Biegi rozstawne chłopców:
 - 4x100 m – II miejsce ZS3
 - Sztafeta szwedzka – VII miejsce ZS3.

Podsumowanie współzawodnictwa międzypowiatowego w ramach Licealiady organizowanego przez Łódzki Szkolny Związek Sportowy pozwala stwierdzić, że najlepszą pozycję skierniewickie szkoły ponadgimnazjalne uzyskały w roku szkolnym 2012/2013 i 2016/2017. W obu przypadkach Skierniewice zajęły 5 miejsce, warto jednak zauważyć, że o ile w roku szkolnym 2012/2013 do zajęcia 5 miejsca wystarczyło 248 punktów, o tyle w roku szkolnym 2016/2017 szkoły ponadgimnazjalne ze Skierniewic zgromadziły aż 301 punktów – najwięcej od roku szkolnego 2011/2012. Niewątpliwie pozytywnym zjawiskiem jest jednak fakt, że w całym analizowanym okresie skierniewickie szkoły ponadgimnazjalne zajmowały miejsca w pierwszej dziesiątce wśród powiatów województwa łódzkiego.

Tabela 17. Wyniki współzawodnictwa międzypowiatowego w ramach Licealiady w latach 2011/2012-2016/2017

	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
liczba punktów zgromadzonych przez szkoły ponadgimnazjalne	215	248	246	288	295	301
miejsce Skierniewic wśród powiatów w województwie	7	5	8	6	6	5
liczba powiatów	23	23	23	23	23	23

Źródło: dane ŁSZS

Analiza wyników współzawodnictwa międzypowiatowego dzieci i młodzieży w ramach Igrzysk Młodzieży Szkolnej, Gimnazjady i Licealiady pozwala zaobserwować znaczną poprawę osiągnięć skierniewickich uczniów. W roku szkolnym 2011/2012 uczniowie skierniewickich szkół zgromadzili łącznie 659 punktów, co pozwoliło miastu zająć 10 miejsce wśród 23 powiatów województwa łódzkiego. Z każdym kolejnym rokiem skierniewiccy uczniowie uzyskiwali coraz więcej punktów, zajmując coraz wyższą pozycję w klasyfikacji końcowej. W roku szkolnym 2016/2017 w ramach rywalizacji sportowej uczniowie ze Skierniewic zgromadzili łącznie 919 punktów i ponownie zajęli 5 miejsce wśród powiatów w województwie łódzkim.

Tabela 18. Wyniki współzawodnictwa międzypowiatowego w latach 2011/2012-2016/2017

	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
liczba punktów zgromadzonych przez skierniewickie szkoły	659	672	782	798	853	919
miejsce Skierniewic wśród powiatów w województwie	10	10	9	7	5	5
liczba powiatów	23	23	23	23	23	23

Źródło: dane SZS

Szkolnictwo sportowe w Skierniewicach

Zasady prowadzenia szkolnictwa sportowego dla dzieci i młodzieży reguluje obowiązujące od 1 września 2017 roku *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie oddziałów i szkół sportowych oraz oddziałów i szkół mistrzostwa sportowego* (Dz.U. z dn. 29 marca 2017 r. poz. 671). Rozporządzenie określa:

- 1) warunki tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów i szkół sportowych oraz oddziałów i szkół mistrzostwa sportowego,
- 2) warunki realizacji w oddziałach i szkołach sportowych oraz oddziałach i szkołach mistrzostwa sportowego zajęć sportowych obejmujących szkolenie sportowe w oparciu o programy szkolenia opracowane przez polskie związki sportowe.

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w ww. Rozporządzeniu kształcenie sportowe może być realizowane w formie oddziałów sportowych i oddziałów mistrzostwa sportowego w szkołach podstawowych i

szkołach ponadpodstawowych dla dzieci i młodzieży oraz szkół sportowych i szkół mistrzostwa sportowego podstawowych i ponadpodstawowych dla dzieci i młodzieży. Tym samym kształcenie sportowe realizowane jest na dwóch etapach: ukierunkowanym (mającym na celu ujawnienie predyspozycji i uzdolnień kwalifikujących uczniów do szkolenia w określonym sporcie) oraz specjalistycznym.

Należy dodać, iż w latach poprzednich zasady organizacji szkolnictwa sportowego dla dzieci i młodzieży określało *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 października 2012 roku w sprawie warunków tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów sportowych, szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego* (Dz.U. z 2012 poz. 1129). Zapisy Rozporządzenia były dostosowane do obowiązującego wówczas trzyetapowego systemu edukacji dzieci i młodzieży (szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna). Nowe rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej uwzględnia zmiany systemu kształcenia obowiązujące do roku szkolnego 2017/2018.

Na terenie miasta Skierniewice kształcenie sportowe w **klasach sportowych** utworzonych na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji realizowane jest na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjum.

Możliwości kształcenia w klasach sportowych dla skierniewickich dzieci i młodzieży oferuje *Zespół Sportowych Szkół Ogólnokształcących im. Jana Pawła II*, ul. Marii Konopnickiej 5. W roku szkolnym 2017/2018 do klas sportowych w Zespole Sportowych Szkół Ogólnokształcących im. Jana Pawła II w Skierniewicach uczęszcza łącznie 197 dzieci, w tym 146 na poziomie szkoły podstawowej i 51 na poziomie gimnazjum²³. Główną dyscypliną sportową wprowadzoną w klasach sportowych w Skierniewicach jest lekkoatletyka (98 uczniów), następnie piłka nożna i piłka siatkowa (76 uczniów) oraz tenis stołowy (23 uczniów):

- Szkoła Podstawowa nr 5 im. Jana Pawła II:
 - klasa I – lekkoatletyka (24 uczniów)
 - klasa III – tenis stołowy (23 uczniów)
 - klasa IV – lekkoatletyka (26 uczniów)
 - klasa V – lekkoatletyka (27 uczniów)
 - klasa VI – lekkoatletyka (21 uczniów)
 - klasa VII – piłka nożna, piłka siatkowa (25 uczniów)
- Gimnazjum nr 2 im. Jana Pawła II:
 - klasa II – piłka nożna, piłka siatkowa (24 uczniów)
 - klasa III – piłka nożna, piłka siatkowa (27 uczniów).

Oprócz klas sportowych utworzonych na podstawie stosownego Rozporządzenia Ministra Edukacji w skierniewickich szkołach funkcjonują **klasy z rozszerzonym wymiarem godzin wychowania fizycznego**. W *Szkole Podstawowej Nr 2 im. Tadeusza Kościuszki z Oddziałami Gimnazjum Nr 3 im. Ignacego Krasickiego* w młodszych klasach (I, IV i V) zajęcia są prowadzone bez specjalizacji sportowej, natomiast w starszych klasach szkoły podstawowej i w klasach gimnazjum realizowane są zajęcia w systemie klasowo-lekcyjnym wzbogaconym o moduły specjalistyczne w wybranych

²³ Od roku szkolnego 2017/2018 w związku z reformą edukacji placówki funkcjonują pod nazwą *Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Jana Pawła II z oddziałami Gimnazjum nr 2 im. Jana Pawła II*

dyscyplinach sportowych. W roku szkolnym 2017/2018 nauką w klasach o rozszerzonym wymiarze godzin wychowania fizycznego w Szkole Podstawowej Nr 2 im. Tadeusza Kościuszki z Oddziałami Gimnazjum Nr 3 im. Ignacego Krasickiego objęto ogółem 470 dzieci, w tym 266 dzieci na poziomie szkoły podstawowej i 204 dzieci na poziomie gimnazjum. Wśród dyscyplin sportowych dominują sporty zespołowe: przede wszystkim piłka siatkowa (160 dzieci) i piłka nożna (124 dzieci), w mniejszym stopniu piłka ręczna (42 dzieci) i piłka koszykowa (37 dzieci). Ponadto prowadzone są moduły specjalistyczne z zakresu tańca/fitnessu (22 dzieci) i zajęcia ogólnorozwojowe (14 dzieci):

- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Tadeusza Kościuszki:
 - klasa I – rozszerzony wymiar godzin wychowania fizycznego (25 dzieci)
 - klasa IV – rozszerzony wymiar godzin wychowania fizycznego (23 dzieci)
 - klasa V – rozszerzony wymiar godzin wychowania fizycznego (23 dzieci)
 - klasa VI – piłka nożna (14 dzieci), piłka siatkowa (51 dzieci), piłka koszykowa (8 dzieci), piłka ręczna (28 dzieci)
 - klasa VII – piłka nożna (42 dzieci), piłka siatkowa (36 dzieci), piłka koszykowa (16 dzieci)
- Gimnazjum Nr 3 im. Ignacego Krasickiego:
 - klasa II – piłka nożna (26 dzieci), piłka siatkowa (10 dzieci), piłka ręczna (14 dzieci), taniec/fitness (22 dzieci), zajęcia ogólnorozwojowe (14 dzieci)
 - klasa III – piłka nożna (42 dzieci), piłka siatkowa (63 dzieci), piłka koszykowa (13 dzieci).

W Szkole Podstawowej Nr 9 im. Marii Grzegorzewskiej z oddziałami Gimnazjum Integracyjnego nauką w klasach o rozszerzonym wymiarze godzin wychowania fizycznego w roku szkolnym 2017/2018 objęto 93 dzieci. Zdecydowana większość z nich uczestniczy w rozszerzonych zajęciach wychowania fizycznego na basenie (71 dzieci):

- Szkoła Podstawowa Nr 9 im. Marii Grzegorzewskiej:
 - klasa I – basen (19 dzieci)
 - klasa II – basen (18 dzieci)
 - klasa III – basen (17 dzieci)
 - klasa IV – basen (17 dzieci), piłka koszykowa (22 dzieci).

Rozszerzony wymiar godzin wychowania fizycznego został wprowadzony również w *klasach OHP przy Gimnazjum Nr 3 im. Ignacego Krasickiego w Skierniewicach*. W roku szkolnym 2017/2018 objęto nim łącznie 43 dzieci, a prowadzone dyscypliny sportowe to piłka nożna i taniec:

- klasy OHP przy Gimnazjum Nr 3 im. Ignacego Krasickiego w Skierniewicach:
 - klasa II – piłka nożna i taniec (18 dzieci)
 - klasa III – piłka nożna i taniec (25 dzieci).

Rozwój dzieci i młodzieży poprzez sport i kształcenie sportowe są bardzo ważnymi elementami działań władz miasta Skierniewice. Ich egzemplifikacją są m.in. wprowadzane zmiany w kształceniu sportowców od najmłodszych lat. Dotychczasowy brak korelacji między zajęciami sportowymi prowadzonymi w szkołach i tymi oferowanymi przez kluby sportowe mają zostać zlikwidowane przez dodatkowe godziny z wychowania fizycznego oraz tzw. klasy sportowe. Zgodnie z przyjętymi

założeńmi po trzecim roku edukacji zostaną utworzone klasy sportowe zorientowane na konkretną dyscyplinę. Na tym etapie rozpocznie się też współpraca klubów i szkół, która stworzy młodym sportowcom optymalne warunki rozwoju²⁴.

2.1.3.2 Wyniki w zawodach na poziomie juniora włącznie (młodzieżowym) organizowanych przez związki sportowe²⁵

Skierniewickie kluby sportowe każdego roku uczestniczą w rozgrywkach w ramach **współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży**. Obejmują one rywalizację w czterech kategoriach wiekowych:

- młodzika (MMM),
- juniora (MPJ),
- juniora młodszego (MPJm)
- młodzieżowca (MMP).

Rozgrywki są organizowane przez związki sportowe właściwe dla danej dyscypliny sportowej na podstawie opracowanych regulaminów dla każdej dyscypliny sportowej. Zbiorcze publikacje z wynikami podsumowującymi roczne współzawodnictwo dzieci i młodzieży od 2014 roku przygotowuje Zespół Sportu Młodzieżowego Instytutu Sportu w Warszawie (do 2013 roku włącznie była to Polska Federacja Sportu Młodzieżowego).

Na podstawie danych zamieszczonych w opracowaniu *Wyniki współzawodnictwa Systemu Sportu Młodzieżowego w 2016 roku* można stwierdzić, że województwo łódzkie uplasowało się na 8 miejscu na 16 województw, gromadząc 8 685,87 pkt. Natomiast miasto powiat Skierniewice zajęło 169 miejsce wśród 362 powiatów sklasyfikowanych w skali kraju oraz 10 miejsce na 22 powiaty sklasyfikowane w województwie łódzkim. Skierniewickie kluby sportowe zgromadziły w 2016 roku łącznie 205,56 pkt., tj. więcej niż w poprzednim 2015 roku (177,43 pkt.), znacznie jednak mniej niż w latach wcześniejszych (2012-2014). W analizowanym okresie najwięcej punktów skierniewickie kluby zdobyły w 2012 roku, gromadząc 280 pkt., co pozwoliło zająć 120 miejsce wśród powiatów w kraju i 8 wśród powiatów w województwie łódzkim.

W 2016 roku skierniewickie kluby najczęściej punktowały w kategorii wiekowej młodzieżowca (63,50 pkt.), w 2015 roku najwięcej punktów zgromadziły w kategorii młodzika (54 pkt.), w 2012 i 2014 roku – w kategorii juniora młodszego (odpowiednio 104,50 pkt. i 82,50 pkt.), a w 2013 roku – w kategorii juniora (99 pkt.). Od 2015 roku zdobywcą największej liczby punktów dla Skierniewic w ramach współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży jest MMKS „Wojownik”, zaś w latach 2012-2014 był to UKS „Nawa” Skierniewice.

²⁴ Za: <http://skierniewice.eu/aktualnosci/89318> (17.10.2017)

²⁵ Informacje w podrozdziale za: *Wyniki współzawodnictwa Systemu Sportu Młodzieżowego w latach 2012-2013*, Polska Federacja Sportu Młodzieżowego (<http://www.sportmłodzieżowy.pl/wspolzawodnictwo/wspol.htm>); *Wyniki współzawodnictwa Systemu Sportu Młodzieżowego w latach 2014-2016*, Zespół Sportu Młodzieżowego Instytutu Sportu w Warszawie (<http://www.sport-młodzieżowy.pl/index.php/2014-06-19-07-22-42>).

Tabela 19. Wyniki rocznego współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży w latach 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
liczba sklasyfikowanych powiatów w kraju	364	361	365	360	362
miejsce Skierniewic w kraju	120	123	148	177	169
liczba sklasyfikowanych powiatów w województwie	24	23	23	23	22
miejsce Skierniewic w województwie	8	8	9	12	10
punktacja łączna Skierniewic	280,00	276,80	229,50	177,43	205,56
punktacja w kategoriach wiekowych					
MMP	65,50	51,00	70,00	42,00	63,50
MPJ	62,00	99,00	54,00	38,00	38,00
MPJMŁ	104,50	85,00	82,50	43,43	52,73
MMM	48,00	41,80	23,00	54,00	51,33
punktacja klubów					
MMKS Wojownik	42,50	62,00	54,00	76,00	93,50
KSz Piątka	64,00	39,00	32,00	13,00	34,00
KS Polonia	24,00	43,00	24,00	3,67	22,00
WOPR Skierniewice	27,00	39,80	36,00	28,00	20,00
AZS PWSZ				21,43	12,00
MKS Ósemka	6,00				10,73
UKS Nawa	99,50	88,00	71,00	18,00	8,00
KS Legion	3,00		3,00	3,33	3,33
UKS Vis	1,00	1,00	7,50	11,00	2,00
MKS Vis	8,00	4,00		3,00	
nst.Skierniewice			2,00		
MKS Skier-Vis	5,00				

Źródło: Wyniki współzawodnictwa Systemu Sportu Młodzieżowego w latach 2012-2016

Od 2015 roku w klasyfikacji ogólnopolskiej najwyżej plasującym się klubem sportowym ze Skierniewic jest Miejski Międzyszkolny Klub Sportowy „Wojownik” Skierniewice. Najwyższą lokatę, 403 miejsce, MMKS „Wojownik” uzyskał w 2016 roku i był to dotychczas najlepszy wynik tego klubu. Biorąc pod uwagę wszystkie skierniewickie kluby, które uczestniczyły we współzawodnictwie sportowym dzieci i młodzieży w całym analizowanym okresie, najwyższą pozycję zdobył Uczniowski Klub Sportowy „Nawa” Skierniewice, który w 2012 roku zajął 361 miejsce wśród wszystkich klubów sportowych uczestniczących w rywalizacji sportowej dzieci i młodzieży w skali kraju. Pozostałe skierniewickie kluby sportowe zajmowały w klasyfikacji ogólnopolskiej miejsca w drugim, trzecim i czwartym tysiącu wśród wszystkich klubów.

Tabela 20. Miejsce klubów sportowych ze Skierniewic w klasyfikacji ogólnopolskiej rywalizacji sportowej dzieci i młodzieży w latach 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Miejsce klubu w klasyfikacji ogólnopolskiej wg dyscyplin sportowych					
MMKS Wojownik	867	613	712	515	403
KSz Piątka	588	926	1100	1867	1091
KS Polonia	1269	849	1319	2816	1445
WOPR Skierniewice	1200	914	1012	1212	1534
AZS PWSZ				1446	1994
MKS Ósemka	2371				2149
UKS Nawa	361	425	549	1581	2421
KS Legion	2745		2821	2841	2923
UKS Vis	3133	3322	2329	2014	3255
MKS Vis	2197	2705		2850	
nst.Skierniewice			3005		
MKS Skier-Vis	2512				
Liczba sklasyfikowanych klubów sportowych w kraju	3315	3329	3371	3372	3474

Źródło: Wyniki współzawodnictwa Systemu Sportu Młodzieżowego w latach 2012-2016

W ramach współzawodnictwa dzieci i młodzieży kluby sportowe ze Skierniewic na przestrzeni lat 2012-2016 były klasyfikowane w następujących dyscyplinach sportowych: hokej na trawie mężczyzn, judo kobiet i mężczyzn, kajak polo, kajakarstwo klasyczne, koszykówka kobiet i mężczyzn, lekkoatletyka, pływanie, siatkówka kobiet, szachy i tenis stołowy.

We wskazanych dyscyplinach sportowych kluby ze Skierniewic zajmowały w poszczególnych latach różne miejsca. Na tle wszystkich klubów na szczególną uwagę zasługuje MMKS „Wojownik”, który w 2016 roku zajął 3 miejsce wśród wszystkich klubów w kraju prowadzących dyscyplinę jaką jest judo dla mężczyzn. Wysoko w klasyfikacjach klubów w swoich dyscyplinach sportowych uplasowały się ponadto Klub Sportowy „Polonia” (12 miejsce wśród klubów hokeja na trawie mężczyzn), Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Skierniewicach (20 miejsce wśród klubów kajak polo) i Klub Szachowy „Piątka” (23 miejsce wśród klubów szachowych). Pozostałe kluby zajmowały dalsze pozycje w klasyfikacjach według dyscyplin sportowych. Warto jednak zwrócić uwagę na UKS „Nawa”. W 2012 roku klub zajmował 23 miejsce wśród klubów pływackich w kraju, natomiast w 2016 roku został sklasyfikowany dopiero na odległym 115 miejscu. Był to największy spadek pozycji, jaki odnotowały skierniewickie kluby sportowe w rywalizacji sportowej dzieci i młodzieży według dyscyplin sportowych.

Tabela 21. Miejsce klubów sportowych ze Skierniewic w rywalizacji sportowej dzieci i młodzieży według dyscyplin sportowych w latach 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Hokej na trawie (m)	KS Polonia (10 miejsce)	KS Polonia (8 miejsce)	KS Polonia (10 miejsce)	KS Polonia (16 miejsce)	KS Polonia (12 miejsce)
Judo (k)	MKS Vis (86 miejsce)	MKS Vis (99 miejsce), MMKS Wojownik (107 miejsce)	MMKS Wojownik (122 miejsce)	MKS Vis (89 miejsce), MMKS Wojownik (111 miejsce)	MMKS Wojownik (77 miejsce)
Judo (m)	MMKS Wojownik (14 miejsce), MKS Vis (92 miejsce)	MMKS Wojownik (12 miejsce), MKS Vis (117 miejsce)	MMKS Wojownik (10 miejsce)	MMKS Wojownik (5 miejsce)	MMKS Wojownik (3 miejsce)
Kajak polo	WOPR Skierniewice (15 miejsce)	WOPR Skierniewice (11 miejsce)	WOPR Skierniewice (12 miejsce)	WOPR Skierniewice (14 miejsce)	WOPR Skierniewice (20 miejsce)
Kajakarstwo klasyczne	WOPR Skierniewice (72 miejsce)				
Koszykówka (k)					MKS Ósemka (71 miejsce)
Koszykówka (m)	MKS Ósemka (81 miejsce)			AZS PWSZ (39 miejsce)	AZS PWSZ (60 miejsce), MKS Ósemka (82 miejsce)
Lekkoatletyka	UKS Vis (336 miejsce)	UKS Vis (358 miejsce)	UKS Vis (272 miejsce)	UKS Vis (241 miejsce)	UKS Vis (335 miejsce)
Pływanie	UKS Nawa (23 miejsce)	UKS Nawa (25 miejsce)	UKS Nawa (27 miejsce)	UKS Nawa (77 miejsce)	UKS Nawa (115 miejsce)
Siatkówka (k)	MKS Skier-Vis (90 miejsce)				
Szachy	KSz Piątka (8 miejsce)	KSz Piątka (17 miejsce)	KSz Piątka (19 miejsce), nst.Skierniewice (123 miejsce)	KSz Piątka (49 miejsce)	KSz Piątka (23 miejsce)
Tenis stołowy	KS Legion (120 miejsce)		KS Legion (114 miejsce)	KS Legion (98 miejsce)	KS Legion (99 miejsce)

Źródło: Wyniki współzawodnictwa Systemu Sportu Młodzieżowego w latach 2012-2016

Wśród skierniewickich zawodników osiągających największe sukcesy sportowe w kategoriach młodzika, juniora młodszego, juniora i młodzieżowca wyróżniają się zawodnicy uprawiający dyscypliny związane ze sportami walki (przede wszystkim judo) i szachami. Wśród laureatów zawodów na szczeblu krajowym znajdowali się także przedstawiciele ratownictwa wodnego, pływania, koszykówki, piłki nożnej, tańca oraz lekkiej atletyki.

W poniższej tabeli przedstawiono najważniejsze sukcesy skierniewickich zawodników w rywalizacji dzieci i młodzieży, w zależności od dyscypliny sportowej:

Tabela 22. Wybrane sukcesy skierniewickich zawodników w ramach rywalizacji dzieci i młodzieży w latach 2014-2017

	2014	2015	2016	2017
Judo	Powołania do Kadry Narodowej (zawodnicy MMKS „Wojownik”): Daniel Lesiak (młodzieżowiec), Michał Gołębiowski (junior młodszy), Adrian Prochaska, Wiktor Mrówczyński, Mateusz Chmurski, Kamil Kroc, Bogusz Suchecki (junior) Puchar Polski Juniorów w Pile – I miejsce w kategorii do 66 kg (Wiktor Mrówczyński) Młodzieżowe Mistrzostwa Polski w Rzeszowie – III miejsce w kategorii pow. 100 kg (Damian Lesiak) Mistrzostwa Polski Juniorek i Juniorów w Kielcach – I miejsce w kategorii do 66 kg (Wiktor Mrówczyński) Otwarty Puchar Polski Juniorek i Juniorów w Judo (Międzynarodowe Mistrzostwa Łodzi) w Łodzi – III miejsce w kategorii powyżej 100 kg (Mateusz Chmurski) Puchar Europy Juniorów w Leibnitz – 13-16 miejsce w kat. do 66 kg (Wiktor Mrówczyński) Puchar Polski Juniorów w Opolu – III miejsce w klasyfikacji medalowej i punktowej (MMKS Wojownik), I miejsce w kategorii pow. 100 kg (Mateusz Chmurski), II miejsce w kategorii pow. 100 kg (Mateusz Gołębiowski), III miejsce w kategorii do 81 kg (Bogusz Suchecki) XX Olimpiada Młodzieży Judo Juniorów Młodszych w Oleśnicy – III miejsce w kategorii do 90 kg (Dominik Kroc) Międzynarodowy Puchar Polski Juniorów w Sochaczewie:	Powołania do Kadry Narodowej (zawodnicy MMKS „Wojownik”): Damian Lesiak, Wiktor Mrówczyński XIV Międzynarodowy Turniej Judo International Judo Baltic Cup w Gdyni – I miejsce (Adrian Prochaska), II miejsce (Bartosz Ponichtera) Międzynarodowy Turniej Juniorów i Juniorek Judo U-20 w Oleśnicy – II miejsce (Bartosz Ponichtera), III miejsce (Adrian Prochaska) Otwarty Puchar Polski Juniorów w Judo w Opolu – I miejsce w kategorii do 73 kg (Wiktor Mrówczyński), III miejsce w kategorii do 90 kg (Arkadiusz Rochmiński), III miejsce w klasyfikacji generalnej (MMKS „Wojownik”) Puchar Polski Juniorów i Juniorek w Pile – I miejsce w kategorii do 73 kg (Wiktor Mrówczyński), II miejsce w kategorii do 55 kg (Mateusz Pająk) Mistrzostwa Polski w Kata w Warszawie (w kategorii junior) – I miejsce (Michał Gołębiowski), I miejsce (Mateusz Bolimowski) Międzynarodowy Turniej Juniorów Młodszych i Młodzików w Martin (Słowacja) – I miejsce w kategorii do 66 kg (Wiktor Barańczak), III miejsce w kategorii do 73 kg (Mateusz Bolimowski) Międzynarodowy Turniej Juniorów Młodszych w Lublinie – V miejsce w kategorii do 60 kg (Mateusz Pająk), V miejsce w kategorii do 73 kg (Kacper	Powołania do Kadry Narodowej na I półroczu (zawodnicy MMKS „Wojownik”): Damian Lesiak, Bartosz Ponichtera, Adrian Prochaska, Michał Gołębiowski, Mateusz Chmurski, Wiktor Mrówczyński Powołania do Kadry Narodowej na II półroczu (zawodnicy MMKS „Wojownik”): Wiktoria Niemiec, Mateusz Bolimowski, Jakub Chmiela (junior młodszy), Bartosz Ponichtera, Adrian Prochaska (junior), Mateusz Gołębiowski (młodzieżowiec) Otwarty Międzynarodowy Puchar Polski Juniorów w Sochaczewie – I miejsce w kategorii do 81 kg (Bartosz Ponichtera), V miejsce w kategorii do 52 kg (Wiktoria Niemiec), VII miejsce w kategorii do 52 kg (Gabriela Suchecka), VII miejsce w kategorii do 73 kg (Kacper Włodarski) Mistrzostwa Polski w Judo Form Kata – I miejsce (Michał Gołębiowski), I miejsce (Mateusz Bolimowski) Otwarty Puchar Polski Juniorek i Juniorów Młodszych w Bytomiu – II miejsce w kategorii do 52 kg (Gabriela Suchecka), III miejsce w kategorii do 52 kg (Wiktoria Niemiec) Puchar Polski Juniorek i Juniorów Młodszych w Judo w Poznaniu – II miejsce w kategorii do 52 kg (Wiktoria Niemiec), III miejsce w kategorii do 52 kg (Gabriela Suchecka) Mistrzostwa Polski Młodzieży w Judo w Opolu – III miejsce w kategorii do 100 kg (Mateusz Gołębiowski), III miejsce w kategorii powyżej 100 kg (Kamil Kroc), V miejsce w punktacji punktowej (MMKS	Powołania do Kadry Narodowej (zawodnicy MMKS „Wojownik”): Kacper Włodarczyk, Michał Gołębiowski, Adrian Barańczak, Kamil Kroc (młodzieżowcy), Mateusz Bolimowski (junior), Gabriela Suchecka, Wiktoria Niemiec (junior młodszy) Międzynarodowy Puchar Polski Juniorów w Judo w Oleśnicy – V miejsce w kategorii do 81 kg (Mateusz Bolimowski) Puchar Polski Juniorów w Sochaczewie: III miejsce w kategorii do 81 kg (Mateusz Bolimowski), III miejsce w kategorii do 90 kg (Adrian Barańczak) Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodziczek w Józefowie – IV miejsce w kategorii do 40 kg (Oktawia Ciesielska) Puchar Polski w Kata w Józefowie – I miejsce (Michał Gołębiowski i Mateusz Bolimowski) XII Otwarty Puchar Polski Judo – I miejsce w kategorii do 40 kg (Oktawia Ciesielska), II miejsce w kategorii do 73 kg (Kacper Włodarski) Mistrzostwa Polski Juniorek i Juniorów Młodszych w Judo w Gorzowie Wielkopolskim – III miejsce w kategorii do 52 kg (Wiktoria Niemiec) Drużynowe Młodzieżowe Mistrzostwa Polski w Kątach Wrocławskich – III medal drużynowo (Patryk Nowak, Kacper Włodarski, Wiktor Mrówczyński, Bartosz Ponichtera, Michał Gołębiowski, Adrian Barańczak, Mateusz Bolimowski, Kamil

III miejsce w punktacji klubowej (MMKS Wojownik) III miejsce w kategorii do 73 kg (Wiktor Mrówczyński) III miejsce w kategorii pow. 100 kg (Mateusz Chmurski) Międzynarodowy Turniej Młodzików i Dzieci w Judo w Skierniewicach: I miejsce w klasyfikacji drużynowej I miejsce: Gabriela Suchecka, Julia Podwysocka, Wiktor Mrówczyński, Adrian Prochaska, Kamil Kroc, Michał Gołębiewski, Mateusz Bolimowski, Dominik Kroc, Jan Chojecki, Wiktor Barańczak, Emil Packowski II miejsce: Małgorzata Pracka, Jakub Chmielaki, Wiktor Wrzodak, Arkadiusz Rochmiński, Piotr Kroc, Mikołaj Trafisz, Bartek Langa, Kacper Laska, Jakub Puchała III miejsce: Mikołaj Kowalczyk, Oskar Baranowski, Daniel Kwiatkowski, Emil Adamiak, Bartosz Kalkuciński, Kacper Dębski Mistrzostwa Polski w Kata w Mysłowicach – III miejsce (Kamil Kroc, Arkadiusz Rochmiński, Piotr Pojawa, Michał Woźniak)	Włodarski) Otwarty Puchar Polski Juniorek i Juniorów Młodszych w judo w Luboniu – III miejsce w kategorii do 70 kg (Małgorzata Pracka), III miejsce w kategorii do 50 kg (Jakub Chmielak) Mistrzostwa Polski Młodzików i Młodziczek w judo w Bochni – V miejsce w kategorii do 73 kg (Wiktor Wrzodak) Międzynarodowy Puchar Polski – „Warsaw Judo Open” w Warszawie – III miejsce w kategorii do 100 kg (Adrian Prochaska), V miejsce w kategorii do 81 kg (Bartosz Ponichtera), IX miejsce w kategorii do 81 kg (Michał Gołębiewski) Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików w Judo w Warszawie – I miejsce w kategorii do 73 kg (Wiktor Wrzodak), III miejsce w kategorii do 66 kg (Wiktor Barańczak) Puchar Polski Juniorek i Juniorów w Sochaczewie – I miejsce w klasyfikacji medalowej i II miejsce w tabeli punktowej (MMKS „Wojownik”), I miejsce w kategorii do 81 kg (Bartosz Ponichtera), I miejsce w kategorii do 100 kg (Kamil Kroc), II miejsce w kategorii do 100 kg (Adrian Prochaska), V miejsce w kategorii do 66 kg (Kacper Włodarski), VII miejsce w kategorii do 81 kg (Michał Gołębiewski), VII miejsce w kategorii do 90 kg (Arkadiusz Rochmiński) Memoriał Józefa Wiśniewskiego – Otwarty Puchar Polski Juniorów i Juniorek Młodszych w Bytomiu – V miejsce w kategorii do 70 kg (Małgorzata Pracka), V miejsce w kategorii do 73 kg. (Mateusz Bolimowski) Puchar Polski Młodzików i Młodziczek w Suchym Lesie koło Poznania – III miejsce w kategorii do 66 kg (Wiktor Barańczak)	„Wojownik”) Puchar Polski Juniorek i Juniorów Młodszych w Pile – III miejsce w kategorii do 73 kg (Mateusz Bolimowski) Mistrzostwa Polski Juniorów w Judo w Kątach Wrocławskich – II miejsce w kategorii do 81 kg (Bartosz Ponichtera), III miejsce w kategorii do 100 kg (Adrian Prochaska), V miejsce w kategorii powyżej 100 kg (Dominik Kroc) Puchar Polski Juniorek i Juniorów młodszych w Suchym Lesie – III miejsce w kategorii do 73 kg (Mateusz Bolimowski) Baltic Judo Cup U-23 w Gdyni: I miejsce w kategorii do 81 kg (Mateusz Bolimowski), I miejsce w kategorii 73 kg (Kacper Włodarski), III miejsce w kategorii do 81 kg (Michał Gołębiewski), III miejsce w kategorii do 73 kg (Adrian Barańczak), III miejsce w kategorii do 52 kg (Wiktoria Niemiec) Warsaw Judo Open – III miejsce w kategorii do 52 kg (Gabriela Suchecka)	Kroc, Arkadiusz Rochmiński) Indywidualne Mistrzostwa Polski Młodzieży w Kątach Wrocławskich – II miejsce w kategorii do 81 kg (Bartosz Ponichtera), III miejsce w kategorii powyżej 100 kg (Kamil Kroc) Puchar Polski Juniorów i Juniorek Młodszych w judo w Suchym Lesie – II miejsce w kategorii do 52 kg (Wiktoria Niemiec) Puchar Polski Juniorek i Juniorów w Luboniu – III miejsce (Gabriela Suchecka), III miejsce w kategorii do 81 kg (Mateusz Bolimowski) Mistrzostwa Polski Juniorów w judo w Poznaniu – V miejsce w kategorii do 81 kg (Adrian Barańczak)
---	--	---	--

		Główne Mistrzostwa Polski Juniorów i Juniorek w Jastrzębiu-Zdroju – III miejsce w kategorii do powyżej 100 kg (Kamil Kroc), III miejsce w kategorii do 100 kg (Adrian Prochaska), III miejsce w kategorii do 81 kg (Bartosz Ponichtera) Drużynowe Mistrzostwa Polski Juniorów w Jastrzębiu-Zdroju – I miejsce drużynowo (Maciej Grzyb, Patryk Wawrzyczek, Wiktor Mrówczyński, Bartosz Ponichtera, Michał Gołębiowski, Arkadiusz Rochmiński, Kamil Kroc, Adrian Prochaska) Młodzieżowe Mistrzostwa Polski w Kątach Wrocławskich – III miejsce w kategorii powyżej 100 kg (Damian Lesiak)		
Ratownictwo wodne – sportowe	Powołania do Kadry Narodowej: zawodnicy WOPR Skierniewice: Karolina Faszczewska, Wiktoria Bobrowska, Izabella Karwat, Kamila Puchalska, Bartłomiej Matysiak, Agnieszka Tłaga Klubowe Mistrzostwa Świata w Ratownictwie Wodnym w Montpellier – Francja:– 50 m ratowanie manekina (Agnieszka Tłaga), sprint po plaży i flagi plażowe (Sykstus Kucharski), sprint po plaży i flagi plażowe (Kacper Piguła)	Mistrzostwa Polski w Ratownictwie Wodnym we Wrocławiu – I miejsce 100 m ratownik, III miejsce 50 m holowanie manekina (Maciej Stępowski), II miejsce 100 m ratownik, II miejsce 50 m holowanie manekina (Kacper Wierzbicki), III miejsce 100 m ratownik (Mikołaj Białkowski), II miejsce 100 m ratowanie manekina (Jan Żytyński), kwalifikacja do Kardy Juniorów i udział w Mistrzostwach Europy Juniorów w Alicante we IX. 2015 roku (Karolina Faszczewska) I Runda Grand Prix Polski w Ratownictwie Wodnym w Rudzie Śląskiej – klasyfikacja generalna kobiet - 2 JUNIOR (16-18 lat) - klasyfikacja generalna kobiet - 3 OPEN (Karolina Faszczewska), 50 m holowanie manekina – III miejsce, 100 m ratownik – III miejsce (Kamila Stępnia), 50 m holowanie manekina – III miejsce, 100 m ratowanie manekina w płetwach – III miejsce, 100 m ratownik – II miejsce (Weronika Stępnia) – WOPR Skierniewice Finał Grand Prix Polski w Ratownictwie	Mistrzostwa Polski Juniorów w Kajak Polo w Kaniowie – III miejsce drużynowo (Krzysztof Juraś, Kacper Kowalski, Juliusz Nagórka, Jakub Wierzbicki, Juliusz Białkowski, Bartek Matysiak) Powołania do Kadry Województwa Łódzkiego w Sportowym Ratownictwie Wodnym na rok 2016 (WOPR Skierniewice): Kamil Adamczyk, Paweł Bąkowski, Juliusz Białkowski, Mikołaj Białkowski, Wiktoria Bobrowska, Bartosz Karbowski, Izabella Karwat, Bartłomiej Matysiak, Filip Pokrop, Kamil Różga, Kamila Stępnia, Weronika Stępnia, Karolina Stępowka, Maciej Stępowski, Kacper Wierzbicki, Jakub Wierzbicki, Jan Żytyński Mistrzostwa Świata w Ratownictwie Wodnym „Rescue 2016” w Eindhoven (Holandia) – II miejsce 4x25 m ratowanie manekina (sztafeta żeńska: Magdalena Wolny, Karolina Faszczewska, Weronika Śliczniak, Wiktoria Samuła) Letnie Mistrzostwa Polski w Ratownictwie	Mistrzostwa Europy Juniorów w Ratownictwie Wodnym – II miejsce 4x50 m z przeszkodą (Alicja Ulicka z reprezentacją Polski) Powołania do Kadry Województwa Łódzkiego w Sportowym Ratownictwie Wodnym na rok 2017 (WOPR Skierniewice): Paweł Bakowski, Natalia Bysynger, Piotr Chudzio, Maria Kania, Izabella Karwat, Kacper Ławniczak, Julia Okraska, Filip Pokrop, Kamil Różga, Kamila Stępnia, Dominik Szałwiński, Natalia Witczak, Wiktor Zalewski, Andrzej Zrobek, Jan Żytyński Grand Prix Polski w Ratownictwie Wodnym w Sochaczewie – w kategorii młodzik: 50 m holowanie manekina – IV miejsce (Dominik Szałwiński), V miejsce (Piotr Chudzio), w kategorii młodzik: 100 m ratowanie manekina w płetwach – IV miejsce (Piotr Chudzio), V miejsce (Wiktor Zalewski), w kategorii młodzik: 100 m ratowanie z pasem – IV miejsce (Maria Kania), V miejsce (Andrzej Zrobek), w

		Wodnym w Szczecinie – klasyfikacja generalna kobiet – 3 JUNIOR (Karolina Faszczewska), 100 m ratownik – 2 (JUNIOR), 100 m ratowanie manekina w pływach – 2 (JUNIOR) (Wiktoria Bobrowska), 50 m holowanie manekina – III miejsce (JUNIOR), 100 m ratownik – III miejsce (JUNIOR) (Karolina Stępnowska), 100 m ratowanie manekina w pływach – III miejsce (Izabella Karwat) – WOPR Skierniewice VII Zimowe Mistrzostwa Polski w Ratownictwie Wodnym w Płocku – klasyfikacja generalna - 2 JUNIOR, klasyfikacja generalna - 2 OPEN (Karolina Faszczewska) – WOPR Skierniewice	Wodnym w Lublinie – klasyfikacja generalna w kategorii młodzik – VI miejsce (Julia Ochraska), klasyfikacja generalna w kategorii młodzik – VI miejsce (Piotr Stachecki) – WOPR Skierniewice Zimowe Mistrzostwa Polski w Ratownictwie Wodnym w Szczecinie – w kategorii junior: 100 m ratowanie manekina w pływach – VII miejsce, 100 m ratownik – V miejsce (Izabella Karwat), 50 m holowanie manekina VI miejsce (Kamila Stępnia) – WOPR Skierniewice Grand Prix Polski w Ratownictwie Wodnym w Rybniku – w kategorii junior młodszy: 100 m ratownik – VI miejsce (Kacper Wierzbicki), w kategorii junior: 100 m ratownik – VI miejsce (Izabella Karwat)	kategorii junior młodszy: 100 m ratowanie z pasem – VII miejsce (Kacper Ławniczak) – WOPR Skierniewice Grand Prix Polski w Ratownictwie Wodnym w Rudzie Śląskiej – III miejsce w kategorii junior młodszy 100 m ratowanie w pływach, 100 m z węgorzem (Jan Żytyński) – WOPR Skierniewice Finał Grand Prix Polski w Ratownictwie Wodnym w Kędzierzynie Koźlu – II miejsce w kategorii młodzik 100 m z przeszkodą (Anna Bibik), II miejsce w kategorii młodzik 100 m ratownik (Maria Kania) – WOPR Skierniewice 51. Letnie Mistrzostwa Polski w Ratownictwie Wodnym we Wrocławiu – II miejsce w kategorii junior młodszy 100 m ratownik, III miejsce w kategorii junior młodszy 100 m ratowanie manekina w pływach (Jan Żytyński); IV miejsce drużyny WOPR województwa mazowieckiego (reprezentantki UKS „Nawa”: Alicja Ulicka, Kornelia Walz), III miejsce w klasyfikacji wszystkich konkurencji w kategorii junior, IV miejsce w kategorii open (Alicja Ulicka)
Pływanie	Powołania do Kadry Narodowej PZP – Julian Dudek, Szymon Dębski, Marcin Łowicki, Izabela Zyga, Julia Soliwoda, Kacper Cwalina Zimowe Mistrzostwa Polski Juniorów w Olsztynie – III miejsce 200 m stylem klasycznym, IV miejsce 100 m stylem klasycznym, IV miejsce 50 m stylem klasycznym (Kacper Orzechowski); VI miejsce 200 m stylem klasycznym (Kornelia Walz); X miejsce 200 m stylem motylkowym (Bartosz Brodowski) Zimowe Mistrzostwa Polski Juniorów w Gliwicach – IX miejsce 100 m stylem	Powołanie do kadry narodowej – zawodnicy UKS Nawa Skierniewice: Krzysztof Jankiewicz, Kacper Perzankowski (Kadra Narodowa Seniorów), Kacper Perzankowski, Krzysztof Karwat (Kadra Polski Juniorów), Kacper Orzechowski, Szymon Dębski, Julia Soliwoda (Kadra Polski Juniorów Młodszych) Mistrzostwa Polski Juniorów w Ostrowcu Św. –VII miejsce 200 m stylem motylkowym (Bartosz Brodowski), V miejsce 200 m stylem klasycznym (Kacper Orzechowski), VII miejsce 200 m stylem klasycznym (Kornelia Walz)	Powołania do Kadry Narodowej PZP – Krzysztof Jankiewicz, Julia Soliwoda, Kacper Orzechowski Mistrzostwa Polski Seniorów i Młodzieżowców w Opolu – II miejsce 4x200 m stylem dowolnym (Izabela Zyga, Patrycja Białkowska, Gabriela Góral, Pamela Broniarek) Mistrzostwa Polski Juniorów w Olsztynie – IX miejsce 200 m stylem motylkowym (Zuzanna Orłowska) Mistrzostwa Polski Juniorów w Gorzowie	Powołania do Kadry Narodowej PZP – Julia Soliwoda, Alicja Ulicka, Bartosz Stefanowski Mistrzostwa Polski Seniorów i Młodzieżowców w Lublinie – II miejsce 4x200 m stylem dowolnym w kategorii młodzieżowej (Klaudia Soliwoda, Patrycja Białkowska, Katarzyna Sarna, Pamela Broniarek) Grand Prix Pucharu Polski w Lublinie: I miejsce 200 m stylem grzbietowym, II miejsce 100 m stylem grzbietowym (Alicja Ulicka), II miejsce 200 m stylem

motylkowym (Szymon Dębski) Mistrzostwa Polski Juniorów w Opolu – III miejsce 200 m stylem grzbietowym (Krzysztof Karwat), IV miejsce 100 m i 200 m stylem motylkowym (Kacper Perzankowski), VI miejsce sztafety męskiej 4x100 m stylem zmiennym (Ernest Meszka, Kacper Cwalina, Kacper Perzankowski i Krzysztof Karwat) Puchar Polski Grand Prix w Opolu – I miejsce 100 m stylem klasycznym, II miejsce 50 m stylem motylkowym, II miejsce 400 m stylem zmiennym (Kornelia Walz), I miejsce 50 m stylem dowolnym (Julian Dudek), I miejsce 50 m stylem grzbietowym, II miejsce 200 m stylem grzbietowym, II miejsce 100 m stylem motylkowym (Ernest Meszka), II miejsce 50 m i 100 m stylem motylkowym (Szymon Dębski) Mistrzostwa Polski Juniorów w Dębicy – IV miejsce 400 m stylem zmiennym, V miejsce 200 m stylem klasycznym (Kacper Orzechowski) Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży – V miejsce 200 m stylem motylkowym (Kacper Perzankowski), VI miejsce 200 m stylem klasycznym (Izabela Zyga) Mistrzostwa Polski Juniorów w Gliwicach – V miejsce 200 m stylem motylkowym (Szymon Dębski) Zimowe Mistrzostwa Polski Seniorów i Młodzieżowców w Ostrowie Świętokrzyskim – III miejsce 100 m stylem motylkowym, I miejsce 200 m stylem motylkowym (Kacper Perzankowski), III miejsce 50 m stylem grzbietowym, III miejsce 200 m stylem grzbietowym (Krzysztof Jankiewicz), V miejsce 4x100 m stylem zmiennych (Krzysztof Jankiewicz, Jakub Kotynia, Kacper Perzankowski, Marcin Łowicki)	Mistrzostwa Polski Juniorów w Oświęcimiu – V miejsce 200 m stylem motylkowym (Szymon Dębski) Mistrzostwa Polski Juniorów w Gliwicach – XII miejsce 200 m stylem grzbietowym (Ernest Meszka) Mistrzostwa Polski Juniorów w Olsztynie – V miejsce 200 m stylem grzbietowym (Julia Soliwoda) Mistrzostwa Polski Juniorów w Ostrowcu Św. – VIII miejsce 200 m stylem grzbietowym (Kornelia Walz) Mistrzostwa Polski Juniorów w Dębicy – VI miejsce 200 m stylem motylkowym (Szymon Dębski) Finał II dywizji NCAA – I miejsce i Rekord Dywizji 50y stylem grzbietowym (Krzysztof Jankiewicz) Grand Prix – Puchar Polski w Opolu – II miejsce 200 m stylem grzbietowym, III miejsce 100 m stylem grzbietowym (Julia Soliwoda), III miejsce 200 m stylem klasycznym (Kacper Orzechowski) ISM Berlin 2015 International Swim Meeting w Belinie (Niemcy) – udział reprezentacji klubu UKS „Nawa” Międzywojewódzkie Drużynowe Mistrzostwach Młodzików w Aleksandrowie Łódzkim – I miejsce 100 m stylem dowolnym, I miejsce 100 m stylem motylkowym, III miejsce 400 m stylem dowolnym (Bartosz Stefanowski), I miejsce 200 m stylem motylkowym, III miejsce 100 m stylem klasycznym (Maciej Zarzycki), I miejsce 100 m stylem klasycznym, II miejsce 200 m stylem klasycznym, III miejsce 100 m stylem dowolnym (Wojciech Styczyński), IV miejsce 100 m stylem grzbietowym, IV	Wlkp. – XI miejsce 200 m stylem grzbietowym (Julia Soliwoda) Mistrzostwa Polski Juniorów w Gliwicach – IX miejsce 200 m stylem motylkowym (Bartosz Brodowski) Mistrzostwa Polski Juniorów w Ostrowcu Świętokrzyskim – IX miejsce 200 m stylem motylkowym (Bartosz Brodowski) Główne Mistrzostwa Polski Seniorów i Młodzieżowców w Szczecinie – II miejsce 4x200 m stylem dowolnym w kategorii młodzieżowców (Paulina Zyga, Patrycja Białkowska, Pamela Broniarek, Izabela Zyga) Ogólnopolskie Drużynowe Mistrzostwa Dzieci 10-11 lat w Łodzi – III miejsce w rywalizacji zespołowej (UKS Nawa), I miejsce 50 m stylem motylkowym (Jakub Lesiński), II miejsce 100 m stylem grzbietowym (Anna Bibik) Międzywojewódzkie Drużynowe Mistrzostwa Młodzików (12-13 lat) w Rawie Mazowieckiej – I miejsce 100 m stylem motylkowym, II miejsce 100 m stylem dowolnym (Bartek Stefanowski), II miejsce 200 m stylem klasycznym (Jan Michalak), III miejsce 100 m stylem motylkowym (Bartek Kaczor), II miejsce 4x50 m stylem zmiennym, III miejsce 4x50 stylem dowolnym (Bartek Stefanowski, Kacper Krakowiak, Jan Michalak, Bartek Kaczor) Drużynowe Mistrzostwa Młodzików w Ostrowcu Św. – V miejsce 100 m stylem motylkowym (Bartosz Stefanowski), VI miejsce 100 m stylem klasycznym, VI miejsce 200 m stylem klasycznym (Jan Michalak)	grzbietowym (Julia Soliwoda), III miejsce 200 m stylem dowolnym (Maciej Zarzycki), III miejsce 50 m stylem motylkowym (Bartosz Stefanowski) Zimowe Mistrzostwa Polski Juniorów w Gliwicach – I miejsce 200 m stylem grzbietowym, III miejsce 100 m stylem grzbietowym, IV miejsce 50 m stylem grzbietowym (Alicja Ulicka), IX miejsce 200 m stylem grzbietowym (Julia Soliwoda) Mistrzostw Polski Juniorów 14-letnich w pływaniu w Olsztynie – IV miejsce 100 m 200 m stylem motylkowym, VI miejsce 50 m stylem motylkowym (Bartosz Stefanowski) Zimowe Mistrzostwa Polski Juniorów 17-18 lat – VI miejsce 100 m stylem zmiennym, X miejsce 50 m stylem dowolnym (Kornelia Walz) Międzynarodowe zawody pływackie w Brnie (Czechy) – I miejsce 200 m stylem motylkowym, III miejsce 100 m stylem motylkowym (Bartosz Stefanowski) Mistrzostwa Polski Juniorów 14 lat w Olsztynie – IV miejsce 200 m stylem motylkowym, VI miejsce 50 m stylem motylkowym (Bartosz Stefanowski) Mistrzostwa Polski Juniorów 16 lat w Opolu – I miejsce 200 m stylem grzbietowym, I miejsce 100 m stylem grzbietowym, VI miejsce 50 m stylem grzbietowym (Alicja Ulicka), IV miejsce 200 m stylem grzbietowym, VI miejsce 100 m stylem grzbietowym (Julia Soliwoda) Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży w Warszawie – VII miejsce 50 m stylem dowolnym (Kornelia Walz), X miejsce 200
---	---	---	---

II Mistrzostwa Polski w Pływaniu Długodystansowym na Wodach Otwartych w Kryspinowie – V miejsce na dystansie 10 km w kategorii młodzieżowiec (Marcin Łowicki) Ogólnopolskie Drużynowe Mistrzostwa Młodzików 10-11 lat w Piotrkowie Trybunalskim: I miejsce 50 m stylem motylkowym (Bartosz Stefański), II miejsce 50 m stylem motylkowym (Bartłomiej Kaczor), II miejsce 100 m stylem grzbietowym, III miejsce 100 m stylem klasycznym, III m 200 m stylem zmiennym (Jan Michalak), III miejsce 100 m stylem zmiennym (Katarzyna Matyjek), I miejsce 4x50 m stylem zmiennym, 4x50 m stylem dowolnym (Jan Michalak, Bartłomiej Kaczor, Kacper Krakowiak, Bartosz Stefanowski) Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików – I miejsce 100 m stylem klasycznym, II miejsce 200 m stylem klasycznym (Wojciech Styczyński), III miejsce 200 m stylem klasycznym (Igor Smolczewski), III miejsce 100 m stylem motylkowym (Aleks Tarnowski), I miejsce 200 m stylem klasycznym (Maciej Zarzycki), II miejsce sztafeta 4x50m stylem dowolnym, III miejsce sztafeta 4x50m stylem zmiennym Ogólnopolskie zawody od Młodzika do Olimpijczyka Warszawa – II miejsce 100 m stylem klasycznym, II miejsce 200 m stylem zmiennym (Kornelia Walz), III miejsce 100 m stylem motylkowym (Bartosz Brodowski), II miejsce 50 m stylem dowolnym (Jakub Lesiński), I miejsce 100 m stylem klasycznym (Kacper Orzechowski) Międzywojewódzkie Drużynowe Mistrzostwa Młodzików – II miejsce 100 m stylem motylkowym (Zuzanna Orłowska), I miejsce 100 m stylem klasycznym (Wojciech Styczyński), I miejsce 200 m stylem klasycznym (Maciej Zarzycki), III miejsce	miejsce 200 m stylem grzbietowym, IV miejsce 100 m stylem klasycznym, IV miejsce 200 m stylem klasycznym (Jan Michalak), II miejsce 100 m stylem motylkowym (Bartek Kaczor), III miejsce 200 m stylem grzbietowym (Hubert Skowronek), II miejsce 4x50 m stylem zmiennym (12 i 13-latkowie) Ogólnopolskie Drużynowe Zawody Dzieci 10-11 lat w Piotrkowie Trybunalskim – I miejsce 50 m stylem dowolnym, I miejsce 50 m stylem grzbietowym, II miejsce 100 m stylem zmiennym (Jakub Lesiński), III miejsce 50 m stylem grzbietowym (Anna Bibik), II miejsce drużynowo w kategorii 10 latków (UKS „Nawa”)		m stylem motylkowym (Szymon Dębski) Drużynowe Mistrzostwa Młodzików w Piotrkowie Tryb. – III miejsce 100 m stylem grzbietowym, III miejsce 200 m stylem grzbietowym (Anna Bibik), III miejsce sztafeta 4x50 m stylem dowolnym (Bibik, Górską, Kostański, Lesiński), III miejsce sztafeta 4x50m stylem zmiennym (Bibik, Górską, Lesiński, Kostański) Drużynowy Wielobój Pływacki 10-11 lat w Ożarowie Mazowieckim – IV miejsce 100 m stylem grzbietowym (Paulina Dudek), V miejsce 50 m stylem motylkowym (Nadia Lipowska) V-ce Mistrzostwo Europy Juniorów w Ratownictwie Wodnym – Alicja Ulicka
---	--	--	--

	sztafeta 4x50 m stylem dowolnym			
Szachy	Indywidualne Mistrzostwa Polski w szachach klasycznych dzieci do lat 12 i 14 – II miejsce (Radosław Psyk) Mistrzostwa Polski w Szachach Szybkich i Błyskawicznych we Wrocławiu – II miejsce w rywalizacji błyskawicznej, III miejsce w rywalizacji szybkiej (Radosław Psyk) Mistrzostwa Europy w szachach klasycznych w Batumi (Gruzja) – V miejsce w grupie chłopców do lat 12 (Radosław Psyk) Ogólnopolskie Igrzyska Szkół Podstawowych w Szachach – I miejsce SP5 Mistrzostwa Europy w rozwiązywaniu zadań szachowych (Serbia) – III miejsce (Radosław Psyk) Mistrzostwa Europy w szachach szybkich (Estonia) – VI miejsce (Radosław Psyk) Mistrzostwa Europy w szachach szybkich (Estonia 2014) – V miejsce (Jakub Mechliński) Mistrzostwa Europy w szachach błyskawicznych (Estonia) – IX miejsce (Jakub Mechliński) Mistrzostwa Europy w szachach błyskawicznych i szybkich (Estonia) – V miejsce (Zuzanna Łukasik)	Mistrzostwa Europy w Szachach Szybkich i Błyskawicznych w Mińsku (Białoruś) – III miejsce w szachach błyskawicznych w kategorii do lat 14 (Radosław Psyk) Mistrzostwa Polski Młodzików i Juniorów w szachach szybkich i błyskawicznych w Katowicach – III miejsce w szachach błyskawicznych w grupie do lat 10 (Zuzanna Łukasik), III miejsce w szachach błyskawicznych w grupie do lat 10 (Jakub Mechliński) Mistrzostwa Europy Juniorów w Szachach Szybkich i Błyskawicznych w Novy Sad (Serbia) – II miejsce w szachach błyskawicznych w kategorii wiekowej do lat 14, III miejsce w rozwiązywaniu zadań szachowych w kategorii do lat 14 (Radosław Psyk), III miejsce w turnieju szachów szybkich w kategorii do lat 10 lat, III miejsce w turnieju szachów błyskawicznych w kategorii do lat 10 (Jakub Mechliński), II miejsce w rozwiązywaniu zadań szachowych w kategorii wiekowej do lat 10 (Maria Sokół), II miejsce drużynowo w kategorii do lat 10 (Jakub Mechliński, Oskar Ogłaza z Opolą, Maria Sokół, Zuzanna Łukasik) Mistrzostwa Europy w szachach szybkich (Serbia) – VIII miejsce (Radosław Psyk) Mistrzostwa Europy w szachach błyskawicznych (Serbia) – VIII miejsce (Zuzanna Łukasik) Międzynarodowe Mistrzostwa Najmłodszych (kat. do lat 6) w Szachach Szybkich w Poroninie – I miejsce (Szymon Kowalczyk) Ogólnopolskie Igrzyska Szkół Podstawowych w Szachach w Ustroniu – I miejsce SP5	Mistrzostwa Europy Juniorów w Szachach Szybkich i Błyskawicznych w Novy Sad (Serbia) – I miejsce w szachach błyskawicznych do lat 14, I miejsce w rozwiązywaniu zadań szachowych (Radosław Psyk); X miejsce polskiej drużyny do lat 14 (skierniewiccy zawodnicy: Radosław Psyk, Jakub Mechliński, Zuzanna Łukasik i Maria Sokół) Drużynowe Mistrzostwa Polski Szkół Podstawowych w szachach – I miejsce SP5 Drużynowe Mistrzostwa Polski Szkół Gimnazjalnych w Pokrzywnie – III miejsce Międzynarodowy Festiwal Szachowy „GWIAZDA PÓŁNOCY” w Jastrzębiej Górze – I miejsce w grupie do lat 12, II miejsce w grupie do lat 14 (Zofia Reszka), II miejsce w grupie do lat 8 (Jan Dudek), II miejsce w grupie do lat 12 (Franciszek Bartosik), II miejsce w grupie juniorów (Radosław Psyk) Mistrzostwa Polski Młodzików U-8 – VI miejsce i kwalifikacja do Mistrzostw Europy (Jacek Adamala) Grand Prix Chylice – dwukrotnie I miejsce w klasyfikacji juniorów U-8 w turniejach, III miejsce w klasyfikacji juniorów U-8 w cyklu turniejów (Jacek Adamala) MetLife Warsaw Najdorf Chess Festival – IV miejsce (Jacek Adamala) Turniej szachów błyskawicznych SKIERCON – V miejsce (Jacek Adamala) Otwarte Mistrzostwa Łodzi – I miejsce w klasyfikacji juniorów U-10 (Jacek Adamala) Mistrzostwa Województwa Juniorów – III	Mistrzostwa Unii Europejskiej Juniorów do lat 14 w Kouty nad Desnou (Czechy) – IX miejsce w kategorii dziewcząt do lat 12 (Zuzanna Łukasik) Mistrzostwa Polski Juniorów do lat 6 i 7 w Poroninie – IV miejsce w grupie dziewcząt do lat 6 (Antonina Dudek) Indywidualne Mistrzostwa Polski Juniorów Młodszych do 12 i 14 lat w Szachach Klasycznych w Drzonkowie – V miejsce w kategorii chłopców do lat 12 + prawo startu w Mistrzostwach Polski w 2018 roku oraz możliwość udziału w Mistrzostwach Świata i Europy do lat 12 (Jakub Mechliński) Szkolne Indywidualne Mistrzostwa Polski w Szachach w Poroninie – I miejsce w kategorii dziewcząt do lat 13 (Zuzanna Łukasik) Mistrzostwa Polski w Szachach Szybkich w Zgierzu – I miejsce w kategorii juniorów do lat 16 (Radosław Psyk), I miejsce w kategorii juniorów do lat 12 (Jakub Mechliński), V miejsce (Mateusz Wysocki), III miejsce w kategorii juniorów do lat 8 (Antoni Bartosik), IV miejsce (Jakub Kowalczyk) Drużynowe Mistrzostwa Polski Szkół Podstawowych w szachach w Pokrzywnie – I miejsce (drużyna SP5: Jakub Mechliński, Mateusz Wysocki, Franciszek Bartosik, Maria Sokół i Zuzanna Łukasik) I Mistrzostwach Świata Kadetów w szachach szybkich i błyskawicznych w Mińsku (Białoruś) – VI miejsce w szachach szybkich (Mateusz Wysocki), IX miejsce w szachach szybkich, XI miejsce w szachach

		Drużynowe Mistrzostwa Polski Szkół Ponadgimnazjalnych w Ustroniu – III miejsce	miejsce U-9 (Jacek Adamala) Mistrzostwa Polski Młodzików w Szachach Szybkich – VI miejsce U-8 (Jacek Adamala) Mistrzostwa Europy Juniorów w Szachach Klasycznych – reprezentowanie Polski w kategorii U-8 (Jacek Adamala)	błyskawicznych (Zuzanna Łukasik) Mistrzostwa Europy w Szachach Szybkich w Budwie (Czarnogóra) – IV miejsce w szachach szybkich w kategorii dziewcząt do lat 12 (Zuzanna Łukasik), V miejsce w szachach szybkich w kategorii chłopców do lat 16 (Radosław Psyk), VI miejsce w szachach szybkich w kategorii chłopców do lat 12 (Jakub Mechliński), IX miejsce w szachach szybkich w kategorii dziewcząt do lat 12 (Maria Sokół) Prawo startu w Mistrzostwach Polski Juniorów i Młodzików w szachach klasycznych w 2018 roku: Mateusz Wysocki, Zuzanna Łukasik, Karolina Szymajda, Jan Dudek, Jakub Kowalczyk, Jakub Mechliński, Radosław Psyk 53. Międzynarodowy Festiwal Szachowy im. Akiby Rubinsteina w Polanicy – III miejsce w grupie open D dziewcząt , VII miejsce w turnieju (Maria Sokół), V miejsce w grupie open E (Włodzimierz Psyk), V miejsce w grupie open C (Michał Słomczewski), VI miejsce w grupie open A (Radosław Psyk) V Międzynarodowy Festiwal Szachowy „GWIAZDA PÓŁNOCY” w Jastrzębiej Górze – I miejsce w grupie B (Maria Sokół), II miejsce w turnieju błyskawicznym (Franciszek Bartosik), III miejsce w grupie C (Włodzimierz Psyk) Indywidualne Mistrzostwa Europy Szkół (Czarnogóra 2017) – VIII miejsce (Radosław Psyk) Mistrzostwa Polski w szachach szybkich we Wrocławiu – II miejsce (Zuzanna Łukasik) Szkolne Indywidualne Mistrzostwa Polski – X miejsce U-11 (Anna Nowacka), IV
--	--	---	--	---

				miejsce U-7 (Tomasz Adamala), V miejsce U-9 (Filip Nowicki), IV miejsce (Jacek Adamala); II miejsce w klasyfikacji drużynowej (Anna Nowacka, Wojciech Adamala, Tomasz Adamala, Filip Nowicki, Jacek Adamala) Mistrzostwa Polski Juniorów U-6 – udział w finałach (Maria Augustyniak) Mistrzostwa Polski Młodzików – udział w finałach U-8 i U-7 (Wojciech Adamala), udział w finałach U-10 (Filip Nowicki) Eliminacje Międzywojewódzkie do Mistrzostw Polski – IV miejsce U-9 i kwalifikacja do finału (Wojciech Adamala), I miejsce U-11 i kwalifikacja do finału (Filip Nowicki), II miejsce U-9 i kwalifikacja do finału (Jacek Adamala) Mistrzostwa Polski Młodzików U-10 – XIV miejsce i kwalifikacja do Mistrzostw Europy (Jacek Adamala) Mistrzostwa Europy Juniorów w Szachach Klasycznych – reprezentowanie Polski w kategorii U-10 (Jacek Adamala)
Koszykówka	Powołania do reprezentacji województwa łódzkiego: Mateusz Bałut, Jakub Niedźwiadek, Sebastian Zaręba (AZS PWSZ Skierniewice rocznik 2001) Liga Wojewódzka: – Juniorzy starsi U-20 AZS PWSZ – II miejsce i awans do finału strefowego we Włocławku, gdzie zajęli III miejsce – Żacy U-12 pierwszy zespół AZS PWSZ – II miejsce – Skrzaci U-11 pierwszy zespół AZS PWSZ – I miejsce – Skrzaci U-11 drugi zespół AZS PWSZ – III miejsce	Ogólnopolski Turniej Koszykówki Ulicznej „Basketmania 2015” w Łodzi – I miejsce (MKS „Ósemka”: Patrycja Stangreciak, Julia Zbudniewek, Karolina Zaborska, Zuzanna Włodarczyk) Powołania do reprezentacji województwa łódzkiego: Dominik Bartoniewicz, Michał Gędek, Jakub Owczarek (AZS PWSZ Skierniewice rocznik 2002) Liga Wojewódzka: – Juniorzy starsi U-20 AZS PWSZ – II miejsce i awans do finału strefowego w Łodzi, gdzie zajęli IV miejsce (Dominik Janus został najlepszym strzelcem ligi U-20)	Powołania do reprezentacji województwa łódzkiego: Kamil Patan, Piotr Pawłowski, Dawid Przyżycki, Antoni Sadowniczyk (AZS PWSZ Skierniewice rocznik 2003) Liga Wojewódzka: – Młodzicy U-14 pierwszy zespół AZS PWSZ – III miejsce – Żacy U-12 pierwszy zespół AZS PWSZ – I miejsce – Skrzaci U-11 pierwszy zespół AZS PWSZ – II miejsce Turniej Koszykówki w Grójcu – IV miejsce (AZS PWSZ Skierniewice rocznik 2006)	Powołanie do Kadry Narodowej U-14 (zawodnik AZS PWSZ Skierniewice): Antoni Sadowniczyk Powołania do reprezentacji województwa łódzkiego: Kamil Bieliński, Jakub Domanowski, Jakub Marat, Mateusz Zaręba (AZS PWSZ Skierniewice rocznik 2004) Liga Wojewódzka: – Młodzicy U-14 AZS PWSZ – II miejsce i awans do finału strefowego we Włocławku, gdzie zajęli IV miejsce, dające awans do Ćwierćfinałów Mistrzostw Polski młodzików w

Ogólnopolski Finał IV edycji „Orlik Basketmanii 2014” w Łodzi – I miejsce (Gimnazjum ZSI) Zwycięzcy klasyfikacji najsukuteczniejszy zawodnik województwa w sezonie 2013/2014: Zuzanna Włodarczyk, U12K – I miejsce, Łucja Gędek U11K – II miejsce, Julia Świech U11K – III miejsce, Kamil Nowicki U18M – III miejsce, Piotr Skrzypiński U16M – I miejsce, Oliwier Zbudniewek U11M – II miejsce (zawodnicy MKS „Ósemka”)	– Młodzicy U-14 AZS PWSZ – II miejsce i awans do finału strefowego w Toruniu, gdzie zajęli IV miejsce, dające awans do Ćwierćfinałów Mistrzostw Polski młodzików w Sopocie zajmując IV miejsce (Michał Gędek został najlepszym strzelcem ligi U-14) – Żacy U-12 pierwszy zespół AZS PWSZ – I miejsce – Żacy U-12 drugi zespół AZS PWSZ – V miejsce – Skrzaci U-11 pierwszy zespół AZS PWSZ – I miejsce (Jakub Domanowski został najlepszym strzelcem ligi U-11) Turniej Koszykówki w Łomży – I miejsce (AZS PWSZ Skierniewice rocznik 2004) Turniej Koszykówki w Żyrardowie – II miejsce (AZS PWSZ Skierniewice rocznik 2001) Turniej Koszykówki w Białymstoku – III miejsce (AZS PWSZ Skierniewice rocznik 2004) Turniej Koszykówki w Komorowie – III miejsce (AZS PWSZ Skierniewice rocznik 2006) Turniej Koszykówki w Grójcu – IV miejsce (rocznik 2003 AZS PWSZ Skierniewice) Turniej Koszykówki w Bydgoszczy – IV miejsce (rocznik 2004 AZS PWSZ Skierniewice) Zwycięzcy klasyfikacji najsukuteczniejszy zawodnik województwa w sezonie 2014/2015: Łucja Gędek U12K – I miejsce, Patrycja Stangreciak U16K – I miejsce, Kacper Dominiak U18M – I miejsce (zawodnicy MKS „Ósemka”)	Międzynarodowy Turniej Koszykówki w Zambrowie – V miejsce (AZS PWSZ Skierniewice rocznik 2004) IV Turniej BYDGOSZCZ CUP – III miejsce (AZS PWSZ Skierniewice, rocznik 2006) Ogólnopolski Festiwal Koszykówki U-18 w Płocku – I miejsce MKS „Ósemka” Międzynarodowy Turniej w Katowicach – IV miejsce (MKS „Ósemka” rocznik 2006) Zwycięzcy klasyfikacji najsukuteczniejszy zawodnik województwa w sezonie 2015/2016: Karolina Zaborska U18K – I miejsce, Kacper Dominiak U20M – I miejsce i U18M – I miejsce, Gratys Małgorzata U14K – I miejsce (zawodnicy MKS „Ósemka”)	Warszawie zajmując IV miejsce – Żacy U-12 pierwszy zespół AZS PWSZ – IV miejsce – Skrzaci U-11 pierwszy zespół AZS PWSZ – II miejsce Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży w Wieliczce – VI miejsce kadry województwa łódzkiego, w tym: Kamil Patan, Piotr Pawłowski, Dawid Przyżycki, Antoni Sadowniczyk (AZS PWSZ rocznik 2003) Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży – VI miejsce kadry województwa łódzkiego, w tym: Łucja Gędek (MKS „Ósemka”) Finał Krajowy Grand Prix Polski 2017 w Zamościu – I miejsce w kategorii gry mieszanej (Karolina Zaborska, Kacper Dominiak, MKS „Ósemka”) XIII Międzynarodowy Festiwal Koszykówki PIVOT CUP 2017 w Żyrardowie – III miejsce MKS „Ósemka” (chłopcy), III miejsce MKS „Ósemka” (dziewczęta rocznik 2006 i młodsze), IV miejsce MKS „Ósemka” (dziewczęta rocznik 2005) Mistrzostwo Wojewódzkie Skrzatów w sezonie 2016/2017 w kat. U-11 (MKS „Ósemka”) Ogólnopolski Turniej Minikoszykówki – I miejsce MKS „Ósemka” (rocznik 2007 i młodzi) Zwycięzcy klasyfikacji najsukuteczniejszy zawodnik województwa w sezonie 2016/2017: Karolina Zaborska U18K – I miejsce, Patrycja Stangreciak U18K – II miejsce, Małgorzata Gratys U16K – II miejsce, Łucja Gędek U14K – I miejsce, Julia Świech U14K – II miejsce, Kacper Dominiak U20M – I miejsce, Michał Skrzypiński U18M – II miejsce, Dorian El-
---	---	--	---

				Ward U12M – I miejsce, Dorian El-Ward U11M – I miejsce (zawodnicy MKS „Ósemka”)
Piłka nożna	MLKS „Widok” rocznik 2002 – I miejsce: Stomil Cup, Puchar Mazovii, Widok Cup, Finał Wojewódzki turnieju „Z podwórka na stadion o Puchar Tymbarku”; II miejsce: Turniej im. Macieja Famulskiego, Bełchatów Cup MLKS „Widok” rocznik 2003 – I miejsce: Częstochowa Cup; III miejsce: Turniej w Ksawerowie MLKS „Widok” rocznik 2004 – II miejsce: Turniej w Nadarzynie, Częstochowa Cup; III miejsce: Puchar Mazovii MLKS „Widok” rocznik 2005 – II miejsce: Wilczki Cup MLKS „Widok” rocznik 2006 – I miejsce: Pol-Hun Cup, Sochaczew Cup; II miejsce: Milan Cup; III miejsce: Turniej w Grodzisku Maz., Milan Cup	Członkowie reprezentacji Polski w piłce nożnej (letnie zgrupowanie kadry PZPN U-14): Damian Makuch, Jakub Jasiński, Kacper Karasek (MLKS „Widok”, rocznik 2002) III Liga Kobiet w Grupie Łódzkiej – II miejsce „Wojownik” Skierniewice MLKS „Widok” rocznik 1999 – awans do I ligi wojewódzkiej, II miejsce Ogólnopolski Turniej Stadion Śląski Cup MLKS „Widok” rocznik 2002 – I miejsce: Ogólnopolski Turniej Stomil Cup, Ogólnopolski Turniej o Puchar Burmistrza Wolborza, Ogólnopolski Turniej o Puchar Mazovii; II miejsce: Międzynarodowy Turniej Silesia Cup; III miejsce: Międzynarodowy Turniej Widok Cup; Mistrzostwo Okręgu Skierniewickiego i Województwa Łódzkiego Trampkarzy Młodszych MLKS „Widok” rocznik 2003 – I miejsce: Ogólnopolski Turniej w Konstancinie Jeziorna; II miejsce: Ogólnopolski Turniej Uhlsport Cup (Kraków); III miejsce: Ogólnopolski Turniej Widok Cup MLKS „Widok” rocznik 2004 – I miejsce: Ogólnopolski Turniej Puchar Wyżyn, Ogólnopolski Turniej o Puchar Mazovii; II miejsce: Ogólnopolski Turniej o Puchar Mazovii, Ogólnopolski Turniej Widok Cup, Ogólnopolski Turniej o Puchar Burmistrza Kłobucka; III miejsce: Międzynarodowy Turniej Stomil Cup; Mistrzostwo Województwa Łódzkiego w halowej piłce nożnej (Puchar Marszałka Województwa) MLKS „Widok” rocznik 2005 – I miejsce: Turniej Mazovia Cup, Ogólnopolski Turniej w	Powołanie do Letniej Akademii Młodych Orłów: Eryk Gross (MLKS „Widok”, rocznik 2004) MLKS „Widok” rocznik 2004 – I miejsce: Turniej Włocławia Cup, Puchar Marszałka woj. łódzkiego; II miejsce Turniej Polonia Warszawa Cup MLKS „Widok” rocznik 2005 – I miejsce: Turniej okręgowy o Puchar Marszałka woj. łódzkiego, Turniej Górnik Cup w Koninie; II miejsce: turniej Widok Cup, turniej SRT HALINÓW CUP, turniej Diament Cup MLKS „Widok” rocznik 2006 – I miejsce w turnieju okręgowym o Puchar Marszałka woj. łódzkiego MLKS „Widok” rocznik 2007 – I miejsce: Turniej Gedanii w Gdańsku; II miejsce: turniej OSiR Wochy Cup; III miejsce: turniej w Ursynowie MLKS „Widok” rocznik 2008 – II miejsce: Turniej o Puchar Burmistrza Mogielnicy; III miejsce: Ogólnopolski Turniej w Kobyłce MLKS „Widok” rocznik 2009 – I miejsce Turniej Włochy Cup; II miejsce Turniej Talent Cup, Turniej w Nadarzynie	Powołanie do Letniej Akademii Młodych Orłów U-13 (zawodnik MLKS „Widok”): Mikołaj Pruszkowski (rocznik 2004) Puchar im. Kazimierza Górskiego – Wicemistrzostwo w kategorii trampkarzy U15 (Piotr Kłab, Jakub Pawelec i Jakub Jasiński (wychowanek) z MLKS „Widok” w kadrze ŁZPN) MLKS „Widok” rocznik 2002 – III miejsce w I lidze wojewódzkiej C1 MLKS „Widok” – rocznik 2003 – awans do I ligi wojewódzkiej C1 MLKS „Widok” rocznik 2004 – awans do I ligi wojewódzkiej MLKS „Widok” rocznik 2005 – II miejsce w lidze Młodzik D1 MLKS „Widok” rocznik 2006 – I miejsce: turniej Jutrzenka Bychlew, Międzynarodowy Turniej w Świdnicy, I miejsce w Lidze Młodzik D2 MLKS „Widok” rocznik 2007 – I miejsce w łódzkiej Lidze Orlik E1 MLKS „Widok” rocznik 2008 – III miejsce: Widok CUP, Znicz Nice Cup, Międzynarodowy Turniej Arka Gdynia Summer Cup MLKS „Widok” rocznik 2009 – II miejsce: AP Żyrardów CUP, III miejsce: BeKSa Cup, Ciechanów Cup, III miejsce w turnieju Sportini Cup w Krakowie Finał Klubowych Mistrzostw Polski –

		Raszynie; II miejsce: Ogólnopolski Turniej Master Kids, Ogólnopolski Turniej Orzeł Cup; III miejsce – Ogólnopolski Turniej Kujawy Cup; Wicemistrzostwo Województwa Łódzkiego w halowej piłce nożnej (Puchar Marszałka Województwa) MLKS „Widok” rocznik 2006 – II miejsce: Ogólnopolski Turniej Puchar Wyżyn, Ogólnopolski Turniej Widok Cup; III miejsce: Ogólnopolski Turniej Master Kids MLKS „Widok” rocznik 2007 – I miejsce: Turniej 4 Miast; II miejsce: Ogólnopolski Turniej Delta Cup, Ogólnopolski Turniej (Dwunastka Cup), Cosinus Cup; II miejsce: Ogólnopolski Turniej w Luboniu MLKS „Widok” rocznik 2008 – III miejsce Ogólnopolski Turniej w Piotrkowie Trybunalskim MLKS „Widok” rocznik 2009 – II miejsce Turniej Milan CUP		udział piłkarzy MLKS „Widok” Skierniewice (rocznik 2008 i 2009)
Taniec				Grand Prix Top Art Festival w Rzymie – I miejsce w układach choreograficznych (3x), II miejsce w kategorii solo (Małgorzata Miklaszewska), III miejsce w kategorii duetów (Agata Baran, Agnieszka Chejak), wyróżnienie (Szymon Maciejewski), kwalifikacja na festiwal w Hiszpanii w 2018 roku (Art.Station) Mistrzostwa Europy WADF 2017 w Warszawie – I miejsce (duży zespół), I miejsce duety (Malwina Olczyk, Patrycja Czarnecka), I miejsce duety (Michalina Karwat, Tomasz Zbącki), I miejsce trio (Anna Łazęcka, Maja Milczarek, Zuzanna Wilczyńska), II miejsce duety (Ewa Tartanus, Paulina Przybyszewska), III miejsce (mały zespół), III miejsce duety (Amelia Gawinowska, Anna Łazęcka)

				Mistrzostwa Polski WADF w Białych Błotach – I miejsce jazz dance powyżej 15 lat, II miejsce mini formacja jazz dance powyżej 15 lat, III miejsce duet jazz dance powyżej 15 lat (Michalina Karwat, Tomasz Zbącki), III miejsce solo jazz dance powyżej 15 lat (Tomasz Zbącki)
Trójbój siłowy				Mistrzostwa Polski w Trójbój Siłowym Klasycznym w Kielcach – I miejsce w kategorii junior do 20 lat, 120 kg (Seweryn Rzepecki)
Karate, MMA, Jiu-Jitsu, Boks	III Ogólnopolski Turniej Karate Kyokushin w Rawie Mazowieckiej – I miejsce (Adrianna Lipień, Jakub Caban), II miejsce (Dawid Zdunkiewicz, Justyna Budaszewska, Iza Budaszewska, Bartek Grzywacz, Krystian Bochniewski, Dawid Szczepakowski), III miejsce (Igor Ślawski, Wiktoria Podladowska, Kamil Błoński) Ogólnopolski Turniej o Puchar Ziemi Koneckiej – III miejsce (Igor Ślawski)	IV ogólnopolski Turniej Karate Kyokushin w Rawie Mazowieckiej – I miejsce (Jakub Caban), II miejsce (Mikołaj Maciesiak, Kamil Błoński, Oliwier Nieborski, Adrian Pauliński), III miejsce (Maciej Maciesiak)	Ogólnopolski Turniej Karate Wszechstyłowego dla dzieci i młodzieży – I miejsce (Oliwier Nieborski, Mikołaj Maciesiak, Bartek Boratyński), III miejsce (Damian Buczyński) V Ogólnopolski Turniej Karate Kyokushin w Rawie Mazowieckiej – I miejsce (Michał Bobrzak), II miejsce (Walas, Oliwier Adamiec), III miejsce (Michał Brzeziński, Wiktoria Podladowska, Oliwier Nieborski) Mistrzostwa Polski Brazylijskiego Jiu Jitsu – III miejsce (Patryk Maciejak) XIV Puchar Polski BJJ – III miejsce (Patryk Maciejak) Octopus Cup III (BJJ) – II miejsce (Patryk Maciejak) III Ogólnopolski Turniej o Puchar Ziemi Koneckiej – II miejsce (Mikołaj Maciesiak), III miejsce (Oliwier Adamiec)	VI Ogólnopolski Turniej Karate Kyokushin w Rawie Mazowieckiej – I miejsce (Julia Głuchowska, Oliwier Nieborski), II miejsce (Przemysław Depta), III miejsce (Michał Bobrzak, Bartosz Boratyński) Ogólnopolski Turniej Karate Wszechstyłowego dla dzieci i młodzieży w Ujeździe – I miejsce (Michał Bobrzak, Natalia Płużka, Patryk Maciejak), III miejsce (Nika Plucińska, Franciszek Grotkowski, Oliwia Śmieszek) Mistrzostwa Polski BJJ Power Kids – I miejsce (Michał Brzeziński) Puchar 560-Lecia Skierniewic Karate Kyokushin – I miejsce (Michał Kubik), II miejsce (Jan Zagibajło, Jan Kotowoda, Julia Głuchowska, Brzeziński Michał, Wiktoria Bzoma, Przemysław Depta, Julia Paciorek Oliwier Adamiec), III miejsce (Nika Plucińska, Miłosz Witerek, Franciszek Grotkowski, Natalia Cieślak, Daria Płużka, Natalia Płużka, Bartosz Boratyński, Dominika Domagalska, Julia Sękalska, Michalina Ceroń, Konrad Pracki, Michał Bobrzak)

Lekkoatletyka				
	Międzynarodowe zawody w chodzie sportowym w Zaniemyślu – VII miejsce chód na 10 km (Adam Muchyński) Indywidualne Mistrzostwa Województwa Łódzkiego młodzików – II miejsce rzut oszczepem (Aleksandra Mrówka), IV miejsce w biegu na 100 m, V miejsce skok w dal (Roksana Zwolińska), VI miejsce skok w dal (Małgorzata Paradowska), VI miejsce pchnięcie kulą (Paulina Kłęb) Międzywojewódzkie Mistrzostwa młodzików – II miejsce skok w dal (Roksana Zwolińska), VI miejsce pchnięcie kulą (Paulina Kłęb) Mistrzostwa Polski podczas Vena Sport Festiwal – III miejsce sztafeta 4x100 m (chłopcy w kategorii gimnazjum), IV miejsce sztafeta 4x100 m (dziewczeta w kategorii szkół podstawowych)	finał Krajowy Czwartków Lekkoatletycznych – I miejsce skok w dal (Anna Kłosińska), III miejsce bieg 60 m (Maja Jabłońska) Ogólnopolski Halowy Czwartek Lekkoatletyczny – I miejsce skok w dal (Anna Kłosińska), V miejsce bieg 60 m (Maja Jabłońska) Letnie Mistrzostwa Polski juniorów młodszych – VIII miejsce bieg 100 m (Daniel Bobrowski) Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików – II miejsce rzut oszczepem (Aleksandra Mrówka) Indywidualne Mistrzostwa Województwa Łódzkiego młodzików – II miejsce rzut oszczepem (Aleksandra Mrówka), IV miejsce rzut oszczepem (Wiktoria Jędrzejewska), IV miejsce pchnięcie kulą (Paulina Kłęb), V miejsce sztafeta 4x100 m (Marta Kocemba, Klaudia Trojanowska, Natalia Grabowicz, Roksana Zwolińska) Wojewódzki finał VENA SPORT FESTIVAL – III miejsce sztafeta 4x100 m (Rafał Piłat, Łukasz Buler, Hubert Gutkowski i Bartosz Matysiak), III miejsce sztafeta szwedzka 100, 200, 300, 400 (Mateusz Adamicki, Michał Karwat, Jakub Brzozowski, Kacper Madej), IV miejsce sztafeta 4x100 m (Wiktoria Wróblewska, Klaudia Trojanowska, Natalia Grabowicz, Roksana Zwolińska)	Międzynarodowe „Czwartki lekkoatletyczne” w Łowiczu – IV miejsce skok w dal (Anna Kłosińska) finał Krajowy „Czwartków LA” w Łodzi – I miejsce skok w dal (Anna Kłosińska), III miejsce bieg 300 m (Aleksandra Tarnowska), VI miejsce skok w dal (Mateusz Łukasiewicz) Ogólnopolskie Halowe „Czwartki LA” w Spale – II miejsce bieg 60 m (Julia Dobrosz), VI miejsce skok w dal (Adrianna Świniarska), VI miejsce bieg 60 m (Zuzanna Lipke) Halowe Mistrzostwa Polski Juniorów w Spale – XVIII bieg 200 m (Daniel Bobrowski) Halowe Mistrzostwa Województwa Łódzkiego Młodzików – IV miejsce skok w dal (Klaudia Trojanowska), VI miejsce skok w dal Jakub Kowalski) Ogólnopolski Miting „Szukamy Olimpijczyków” w Radomiu – I miejsce skok w dal (Anna Kłosińska), III miejsce skok w dal Jakub Kowalski) Ogólnopolskie Eliminacje do Mistrzostw Polski Juniorów w Łodzi – I miejsce bieg 100 m (Daniel Bobrowski), III miejsce rzut oszczepem (Aleksandra Mrówka) Vena Sport Festiwal w Łodzi – I miejsce sztafeta 4x100 m (dzieci starsze – dziewczeta), II miejsce sztafeta 4x100 m (dzieci starsze – chłopcy), II miejsce sztafeta 4x100 m (młodzik), III miejsce sztafeta szwedzka (w kategorii młodziczek)	Halowe Mistrzostwa Województwa Łódzkiego Młodzików w Łodzi – III miejsce bieg 60 m, IV miejsce skok w dal (Anna Kłosińska) Ogólnopolskie Kwalifikacje do Mistrzostw Polski Juniorów w Łodzi – I miejsce rzut oszczepem (Aleksandra Mrówka), IV miejsce skok w dal (Anna Kłosińska) Ogólnopolski Miting im. Marka Łuczyńskiego w Kozienicach – I miejsce rzut oszczepem (Aleksandra Mrówka), II miejsce skok w dal, VI miejsce bieg na 100 m (Anna Kłosińska), VII miejsce pchnięcie kulą (Wiktoria Nowicka), VIII miejsce skok w dal (Jakub Kowalski) Mistrzostwa Województwa Łódzkiego Młodzików w Łodzi – I miejsce bieg na 100 m, I miejsce skok w dal (Anna Kłosińska), V miejsce skok w dal (Jakub Kowalski), VIII miejsce bieg na 100 m (Weronika Sitarek), IX miejsce bieg 80 m przez płotki (Martyna Jabłońska) finał Krajowy „Czwartków lekkoatletycznych” – IV miejsce bieg na 300 m (Aleksandra Tarnowska) Ogólnopolski Miting IX Otwarte Mistrzostwa Aleksandrowa Łódzkiego Młodzików – I miejsce bieg na 100 m, I miejsce skok w dal (Anna Kłosińska), III miejsce bieg na 1000 m (Jan Gołębiowski), III miejsce bieg na 300 m, IV miejsce bieg na 100 m (Aleksandra Tarnowska) Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików w Łodzi – I miejsce skok w dal, II miejsce sprint 100 m, awans do Mistrzostw Polski Młodzików w Białej Podlaskiej (Anna Kłosińska) Ogólnopolski Mityng Młodzików

				„Szukamy Olimpijczyków” w Radomiu – I miejsce skok w dal, IV miejsce sprint 100 m (Anna Kłosińska), I miejsce bieg 300 m (Wojciech Żączkiewicz) Mistrzostwa Polski Młodzików w Białej Podlaskiej – IV miejsce skok w dal (Anna Kłosińska)
Hokej na trawie	Powołania do kadry narodowej U-16 (4 zawodników KS Polonia) Awans do Finału Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży (KS Polonia) Finały OOMŁ w Siemianowicach Śląskich – VI miejsce (juniorzy młodszy KS Polonia) Mistrzostwa OZHT juniorów młodszych Łódź – I miejsce (KS Polonia) Zgrupowanie Kadry Narodowej M-16 5-7.12.2014 roku w Wałczu (4 zawodników KS Polonia) 7-12.11.2014 roku Siemianowice Śląskie (5 zawodników KS Polonia) Zgrupowanie Kadry Narodowej Poznań M16 24-26.10.2014 roku (4 zawodników KS Polonia)	Powołania do kadry narodowej U16 (4 zawodników KS Polonia) Powołania do kadry wojewódzkiej młodzików (10 zawodników KS Polonia) Udział w barażach do Finału Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży (KS Polonia) Mistrzostwa OZHT juniorów młodszych Łódź Polonia – II miejsce (KS Polonia) Mistrzostwa OZHT Łódź młodzików Polonia – I miejsce (KS Polonia)	Powołania do kadry wojewódzkiej młodzików (10 zawodników KS Polonia) Powołania do kadry wojewódzkiej młodzików młodszych (8 zawodników KS Polonia) Mistrzostwa OZHT juniorów młodszych Łódź Polonia – I miejsce (KS Polonia) Mistrzostwa OZHT Łódź młodzików Polonia – II miejsce (KS Polonia) Udział w rozgrywkach Juniora Młodszego grupa Śląska – III miejsce (KS Polonia)	Powołania do kadry wojewódzkiej młodzików (10 zawodników KS Polonia) Powołania do kadry wojewódzkiej młodzików młodszych (8 zawodników KS Polonia) Mistrzostwa OZHT juniorów młodszych Łódź Polonia – II miejsce (KS Polonia) Mistrzostwa OZHT Łódź młodzików Polonia – II miejsce (KS Polonia)
Kajakarstwo	IV edycja Pucharu Polski w kajak polo w Leśnej – VII miejsce drużyny w składzie: Kamil Kawa, Juliusz Nagórka, Mateusz Kwaśniewski, Krzysztof Juraś, Maciej Juraś, Jakub Skarżyński Mistrzostwa Polski Juniorów Młodszych w Kajak-Polo w Kaniowie – VII miejsce drużyny chłopców w składzie: Kamil Rózga, Krzysztof Juraś, Maciej Juraś, Jakub Wierzbicki, Juliusz Nagórka; VII miejsce drużyny dziewcząt w składzie: Karolina Stępowaska, Joanna	Mistrzostwa Polski Juniorów Młodszych w Kajak-Polo w Kaniowie – VI miejsce drużyny w składzie: Kacper Kowalski, Krzysztof Juraś, Jakub Wierzbicki, Bartłomiej Matysiak, Karol Gansner, Juliusz Białkowski, Juliusz Nagórka Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików w Kajak-Polo w Skierniewicach (organizator: WOPR Oddział w Skierniewicach) – I miejsce w makroregionie drużyny chłopców w składzie: Paweł Bąkowski, Bartosz Foks, Kacper Wierzbicki,	Puchar Polski w Kajak-Polo w Kaniowie – XIII miejsce w II dywizji w ramach Turnieju Międzynarodowego II Edycja Pucharu Polski w Kaliszu – V miejsce w II dywizji w ramach Otwartego Turnieju Kajak-Polo (III Edycji Pucharu Polski) Puchar Polski w Kajak-Polo w Choszczynie – VII miejsce w II dywizji, VIII miejsce w III dywizji w ramach Otwartych Mistrzostw	XII Międzynarodowy Turniej, II edycja Pucharu Polski, Panda Cup w Kaniowie – XI miejsce (III dywizja), VIII miejsce (II dywizja), XIII miejsce (I dywizja) XVII Mistrzostwa Polski Juniorów i XIV Mistrzostwa Polski Juniorów Młodszych w Kajak-Polo w Kaniowie – IV miejsce drużyny juniorów starszych w składzie: Kacper Kowalski, Jakub Wierzbicki, Bartłomiej Matysiak, Krzysztof Juraś, Juliusz Białkowski, Juliusz

	Pokrop, Izabela Karwat, Wiktoria Bobrowska, Paulina Safarzyńska, Kamila Puchalska Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików w Kajak-Polo – II miejsce w makroregionie drużyny chłopców w składzie: Kacper Kowalski, Bartosz Foks, Kacper Wierzbicki, Michał Krakowiak, Karol Gansner	Michał Krakowiak, Mikołaj Białkowski	Choszczna (IV edycja Pucharu Polski) Mistrzostwa Polski Juniorów i Juniorów Młodszych w Kajak-Polo w Kaniowie – III miejsce drużyny w składzie: Krzysztof Juraś, Juliusz Nagórka, Juliusz Białkowski, Bartłomiej Matysiak, Jakub Wierzbicki Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików – Strefa D w Kajak-Polo w Księżpolu – III miejsce drużyny w składzie: Kacper Wierzbicki, Mikołaj Białkowski, Bartosz Foks, Michał Krakowiak, Piotr Stachecki, VII miejsce na turnieju drużyny w składzie: Bartłomiej Pijus, Konrad Rymarczyk, Rafał Wawrzyniak, Michał Zatorski, Hubert Gansner	Nagórka; V miejsce drużyny juniorów młodszych w składzie: Kacper Wierzbicki, Michał Krakowiak, Kacper Ławniczak, Konrad Rymarczyk, Mikołaj Białkowski Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików w Kajak-Polo w Kaniowie – II miejsce drużyny w składzie: Bartosz Foks, Piotr Stachecki, Bartłomiej Pijus, Rafał Wawrzyniak, Michał Zatorski, Hubert Gansner
--	--	---	--	---

2.1.3.3 Wyniki w zawodach na poziomie seniorskim organizowane przez związki sportowe

Rywalizacja na poziomie seniorskim podejmowana jest przez zawodników reprezentujących poszczególne kluby sportowe w Skierniewicach. Największe sukcesy na arenie krajowej i międzynarodowej osiągają startujący w kategoriach seniorskich zawodnicy MMKS „Wojownik” oraz zawodnicy Academia Gorila Skierniewice, którzy wielokrotnie stawali na najwyższych podiach największych imprez rangi ogólnopolskiej. Skierniewice mogą poszczycić się również znacznymi sukcesami seniorów w szachach, trójboju siłowym, armwrestlingu, wyścigach samochodowych, a także w sporcie osób niepełnosprawnych (udział byłej reprezentantki skierniewickiego klubu ZSN „Start” Skierniewice w Igrzyskach Paraolimpijskich w Rio de Janeiro w 2016 roku). W latach wcześniejszych sukcesy odnosili wychowankowie skierniewickich klubów sportowych, w tym m.in. judoka Wiktor Mrówczyński (wychowanek MMKS „Wojownik”) czy pływak Krzysztof Jankiewicz (wychowanek UKS „Nawa” Skierniewice).

W poniższej tabeli przedstawiono najważniejsze sukcesy skierniewickich zawodników w sporcie seniorskim, w zależności od dyscypliny sportowej:

Tabela 23. Wybrane sukcesy skierniewickich zawodników w ramach rywalizacji seniorskiej w latach 2014-2017

	2014	2015	2016	2017
Judo	Powołanie do kadry narodowej – zawodnik MMKS „Wojownik”: Paweł Mróz Puchar Polski Seniorów w Luboniu – V miejsce w kategorii do 66 kg (Wiktor Mrówczyński) Akademickie Mistrzostwa Polski w Bytomiu – III miejsce w kategorii 100 kg (Damian Lesiak) Puchar Polski Seniorów w Suchym Lesie – II miejsce w kategorii do 90 kg (Paweł Mróz) 58. Mistrzostwa Polski Seniorów w Judo w Katowicach – III miejsce w kategorii do 73 kg (Wiktor Mrówczyński) VI Międzynarodowy Turniej Mistrzów w kategorii OPEN do 75 kg – V miejsce (Wiktor Mrówczyński) Mistrzostwa Wojska Polskiego w Judo w Gdyni – II miejsce w kategorii do 90 kg (Andrzej Umański)	Mistrzostwa Polski w Kata w Warszawie (w kategorii senior) – V miejsce (Michał Gołębiowski), V miejsce (Mateusz Bolimowski) Puchar Polski Seniorów i Seniorek w Luboniu – III miejsce w kategorii do 73 kg (Wiktor Mrówczyński), III miejsce w kategorii powyżej 100 kg (Damian Lesiak) Mistrzostwa Polski Seniorów w Kielcach – VII miejsce w kategorii powyżej 100 kg (Damian Lesiak)	Puchar Polski Seniorów w Oleśnicy – VII miejsce w kategorii do 81 kg (Bartosz Ponichtera) Mistrzostwa Polski w Katowicach – IX miejsce (Bartosz Ponichtera) Puchar Polski Seniorów i Seniorek w Luboniu koło Poznania – VII miejsce w kategorii do 81 kg (Bartosz Ponichtera), IX miejsce w kategorii do 100 kg (Damian Lesiak)	Powołania do Kadry Narodowej (zawodnicy MMKS „Wojownik”): Bartosz Ponichtera (senior) Mistrzostwa Polski Seniorów w Opolu – V miejsce w kategorii do 81 kg (Bartosz Ponichtera) VI Otwarty Puchar Polski Judo: V miejsce w kategorii do 90 kg (Arkadiusz Ściegosz) V miejsce w kategorii do 81 kg (Rafał Gorczyca) Puchar Polski Seniorów w Luboniu – II miejsce w kategorii do 81 kg (Bartosz Ponichtera) European Open Men - Puchar Świata Seniorów w Katowicach – występ w kategorii do 81 kg (Bartosz Ponichtera) Puchar Polski Seniorów w Judo w Mysiadle koło Warszawy – III miejsce w kategorii do 100 kg (Paweł Mróz), VII miejsce w kategorii do 81 kg (Bartosz Ponichtera) Nastula Cup w Łomiankach – II miejsce w kategorii do 90 kg (Arkadiusz Ściegosz)
Pływanie	Powołanie do Kadry Narodowej Seniorów – Krzysztof Jankiewicz (UKS NAWA Skierniewice) Akademickie Mistrzostwa Polski – I miejsce 50 m stylem grzbietowym, I miejsce 100 m stylem grzbietowym (Krzysztof Jankiewicz) Polska Liga Pływacka Kraków – II miejsce 50	Powołanie do kadry narodowej (zawodnik UKS „Nawa” Skierniewice): Krzysztof Jankiewicz Główne Mistrzostwa Polski Seniorów i Młodzieżowców w Opolu – II miejsce 50 m stylem grzbietowym, III miejsce 100 m stylem grzbietowym (Krzysztof Jankiewicz)	Powołanie do kadry narodowej (zawodnik UKS „Nawa” Skierniewice): Krzysztof Jankiewicz Grand Prix Puchar Polski w Lublinie – VII miejsce 200 m stylem motylkowym (Katarzyna Sarna) Grand Prix Puchar Polski w Opolu – III	Grand Prix Puchar Polski w Kozienicach – III miejsce 200 m stylem grzbietowym, IV miejsce 100 m stylem grzbietowym, V miejsce 50 m stylem grzbietowym (Alicja Ulicka) Grand Prix Puchar Polski w Lublinie – II miejsce 200 m stylem grzbietowym (Julia Soliwoda), III miejsce 50 m stylem

m stylem grzbietowym, III miejsce 100 m stylem grzbietowym, III miejsce 200 m stylem grzbietowym (Krzysztof Jankiewicz), III miejsce 100 m stylem motylkowym, III miejsce 200 m stylem motylkowym (Kacper Perzankowski) Grand Prix Pucharu Polski w Kozienicach – III miejsce 50 m stylem grzbietowym, III miejsce stylem grzbietowym (Krzysztof Jankiewicz) Puchar Polski Grand Prix w Opolu: II miejsce 200 m stylem grzbietowym, III miejsce 100 m stylem grzbietowym, III miejsce 50 m stylem grzbietowym (Krzysztof Jankiewicz) Grand Prix Puchar Polski w Olsztynie – IV miejsce 100 m stylem motylkowym (Kacper Perzankowski), IV miejsce 100 m stylem grzbietowym (Krzysztof Jankiewicz) Mistrzostwa Polski Seniorów – III miejsce 50 m stylem grzbietowym, III miejsce 200 m stylem grzbietowym (Krzysztof Jankiewicz), III miejsce 100 m stylem motylkowym, IV miejsce 200 m stylem motylkowym (Kacper Perzankowski), V miejsce 200 m stylem dowolnym, VI miejsce 1500 m stylem dowolnym (Marcin Łowicki) Grand Prix Puchar Polski w Krakowie – III miejsce 50 m stylem grzbietowym (Krzysztof Jankiewicz) Grand Prix Polski w Poznaniu – II miejsce 200 m stylem grzbietowym, III miejsce 50 m stylem grzbietowym, III miejsce 100 m stylem grzbietowym (Krzysztof Jankiewicz), IV miejsce 800 m stylem dowolnym (Marcin Łowicki) Grand Prix Puchar Polski w pływaniu w Łodzi – I miejsce 200 m stylem grzbietowym, II miejsce 100 m i 50 m stylem grzbietowym (Krzysztof Jankiewicz)	Główne Mistrzostwa Polski Seniorów i Młodzieżowców w Szczecinie – II miejsce 50 m stylem grzbietowym, III miejsce 100 m stylem grzbietowym (Krzysztof Jankiewicz), X miejsce 200 m stylem grzbietowym (Krzysztof Karwat) Polska Liga Pływacka Warszawa – VI miejsce 100 m stylem motylkowym (Kacper Perzankowski) Grand Prix Puchar Polski – VI miejsce 200 m stylem grzbietowym (Krzysztof Karwat) Grand Prix Puchar Polski w Łodzi – XI miejsce 200 m stylem motylkowym (Katarzyna Sarna), XI miejsce 200 m stylem grzbietowym (Julia Soliwoda) Zimowe Mistrzostwa Polski Seniorów – IV miejsce 50 m stylem grzbietowym, V miejsce 100 m stylem grzbietowym (Krzysztof Jankiewicz)	miejsce 100 m stylem motylkowym (Zuzanna Orłowska), II miejsce 200 m stylem klasycznym (Maciej Zarzycki) Grand Prix Puchar Polski w Łodzi – I miejsce 100 m stylem grzbietowym, I miejsce 200 m stylem grzbietowym, I miejsce 50 m stylem grzbietowym (Alicja Ulicka), I miejsce 50 m stylem klasycznym, II miejsce 100 m stylem klasycznym, II miejsce 200 m stylem klasycznym (Maciej Zarzycki), III miejsce 50 m stylem motylkowym (Kornalia Walz), II miejsce 50 m stylem klasycznym (Wojciech Styczyński), III miejsce 200 m stylem grzbietowym (Julia Soliwoda), III miejsce 50 m stylem klasycznym (Igor Smolczewski) Zimowe Mistrzostwa Polski Seniorów – VI miejsce 200 m stylem grzbietowym (Alicja Ulicka)	motylkowym (Bartosz Stefanowski), I miejsce 200 m stylem grzbietowym, II miejsce 100 m stylem grzbietowym (Alicja Ulicka), III miejsce 200 m stylem klasycznym (Maciej Zarzycki) Grand Prix Puchar Polski w Łodzi – II miejsce 200 m stylem motylkowym, III miejsce 100 m stylem motylkowym (Bartosz Stefanowski), I miejsce 50 m stylem grzbietowym, I miejsce 200 m stylem grzbietowym, II miejsce 100 m stylem grzbietowym (Alicja Ulicka), II miejsce 50 m stylem dowolnym, III miejsce 50 m stylem motylkowym (Kornelia Walz) Główne Mistrzostwa Polski Seniorów w Lublinie – VIII miejsce 200 m stylem grzbietowym (Alicja Ulicka)
--	---	--	---

	Główne Mistrzostwa Polski w Pływaniu w Olsztynie – II miejsce 100 m stylem grzbietowym, III miejsce 200 m stylem grzbietowym (Krzysztof Jankiewicz) Polska Liga Pływacka Opole – I miejsce 200 m stylem grzbietowym, II miejsce 50 m stylem grzbietowym, III miejsce 100 m stylem grzbietowym (Krzysztof Jankiewicz), III miejsce 200 m stylem motylkowym (Kacper Perzankowski)			
Karate, ju-jitsu, MMA, boks	Puchar Polski Centralnej MMA w Żyrardowie – I miejsce (Norbert Blesiński), II miejsce (Bartek Michalak) Mistrzostwa Polski Centralnej ALMMA: I miejsce w ju-jitsu Gi, III miejsce w ju-jitsu No-Gi (Gabriel Głowka) IV Mistrzostwa Polski MMA w Żyrardowie – III miejsce (Norbert Blesiński) Shido Liga – I miejsce w MMA, grapplingu, tajskim boksie (Norbert Blesiński), I miejsce w tajskim boksie (Marzena Strzelczyk), I miejsce (Patryk Zaborski), I miejsce w MMA, II miejsce w grapplingu (Arkadiusz Kolas), III miejsce w tajskim boksie (Łukasz Pająk) 22. Shido Liga Brzeziny – I miejsce (Michał Godos), II miejsce (Tomasz Marcinek)	Międzynarodowe Zawody Karate Kyokushin w Sieradzu – II miejsce (Konrad Krzykacz) OPEN GI w Luboniu – I miejsce w kategorii do 57 kg (Gabriel Głowka), I miejsce w kategorii 64 kg (Wojciech Gala), I miejsce w kategorii 100,5 kg (Bartek Michalak), II miejsce w kategorii 53,5 kg (Aleksandra Wojciechowska) Puchar Polski w Koninie – III miejsce w kategorii do 70 kg białe pasy BJJ (Maciej Moskwa) Mistrzostwa Krajów Nadbałtyckich MMA w Krynicy Morskiej – I miejsce (Gabriel Głowka), II miejsce (Arkadiusz Kolas), III miejsce (Adrian Kołczyński) Akademickie Mistrzostwa Polski MMA w Żyrardowie – I miejsce (Norbert Blesiński) Octopus Cup Łódź – III miejsce (Gabriel Głowka, Kamil Kobus) Mistrzostwa Polski w Brazylijskim Jiu Jitsu – II miejsce (Piotr Drozdowski)	Mistrzostwa Polski Brazylijskiego Jiu Jitsu w Legionowie – I miejsce (Aleksandra Wojciechowska), I miejsce (Patryk Maciejak), I miejsce (Kamil Kobus) Międzynarodowy Turniej Karate Kyokushin w Skarżysku Kamiennej – III miejsce (Piotr Muras) Puchar Polski BJJ w Koninie – II miejsce w kategorii 53,5 kg białe pasy (Aleksandra Wojciechowska), III miejsce 74 kg junior (Patryk Maciejak), III miejsce +100,5 kg białe pasy (Łukasz Karwat), III miejsce -82,3 kg białe pasy (Arkadiusz Kolas) Puchar Polski ADCC w Warszawie – V miejsce w kategorii do 83 kg (Arkadiusz Kolas) Puchar Polski MMA Real Pharm – II miejsce w kategorii do 77 kg (Arkadiusz Kolas), II w kategorii do 83 kg miejsce (Arkadiusz Kolas) III ogólnopolski Turniej o Puchar Ziemi Koneckiej – I miejsce (Piotr Muras, Michał Godos), II miejsce (Karolina Rosak), III miejsce (Jakub Kędziora, Hubert Bors) Octopus CUP III – I miejsce (Przemysław Matuszewski), II miejsce (Paweł Ruzik), III	Berlin BJJ Summer Cup w Berlinie (Niemcy) – I miejsce w kat. junior 79,3 kg (Patryk Maciejak), II miejsce w kategorii +100,5 kg adult białe pasy (Łukasz Karwat), II miejsce -70 kg niebieskie pasy (Maciej Moskwa) Mistrzostwa Makroregionu Wschodniego Karate Kyokushin w Radomiu – III miejsce w kategorii +80 kg (Piotr Muras), III miejsce (Michał Godos) VIII Turniej Bokserski Paweł Skrzecz Zaprasza – walki zwycięskie” Paulina Biernat, Krzysztof Kamiński I Zawodowa Gala Boks w Skierniewicach. Krzysztof Kamiński – zdobywca Pucharu Prezydenta Skierniewic XIII Mistrzostwa Polski BJJ – I miejsce (Łukasz Karwat) XVIII Puchar Burmistrza Józefowa – III miejsce (Piotr Muras) Puchar 560-lecia Skierniewic Karate Kyokushin – I miejsce (Kamil Boryna), II miejsce (Karolina Rosak), III miejsce (Katarzyna Rydzor, Weronika Rutkowska, Hubert Bors, Tomasz Kwiatkowski)

			miejsce (Wojciech Gala, Aleksandra Wojciechowska) XIV Puchar Polski BJJ – II miejsce (Aleksandra Wojciechowska), III miejsce (Łukasz Karwat, Arkadiusz Kolas)	
Sporty siłowe i sylwetkowe: armwrestling, kulturystyka, fitness i trójbój siłowy		Otwarte Mistrzostwa Pomorza w Kulturystyce i Fitness Bytów 2015 – I miejsce w kategorii kulturystyka klasyczna powyżej 180 cm (Michał Rurarz) XXIX Ogólnopolskie Zawody Kulturystyczne w Słupsku – I miejsce w kategorii kulturystyka klasyczna powyżej 180 cm (Michał Rurarz) Mistrzostwa Polski Federacji IFBB – I miejsce w kategorii Męska Sylwetka 175 cm (Filip Piątek) Mistrzostwa Polski Federacji NAC 2015 w Kaliszu – II miejsce w kategorii kulturystyka klasyczna +175 cm (Michał Rurarz) Międzynarodowe Mistrzostwa Polski w Kulturystyce WPF/WFF-WBBF w Siedlcach – II miejsce w kategorii kulturystyka klasyczna +180 cm (Michał Rurarz) Kwalifikacje na Mistrzostwa Świata (Michał Rurarz) Mistrzostwa Polski w Trójboku Siłowym Klasycznym Kielce 2015 – II miejsce w kategorii Junior do 18 lat (Seweryn Rzepecki), III miejsce w kategorii Weteranów 40-49 lat (Sebastian Stępnik) Mistrzostwa Polski Seniorów i Juniorów w Wyciskaniu Leżąc Klasycznie – II miejsce w kategorii Junior do lat 18 (Seweryn Rzepecki) Mistrzostwa Polski w Trójboku Siłowym – II	Powołanie do Kadry Narodowej w Trójboku Siłowym: Seweryn Rzepecki (junior do 20 lat) Fit Festival 2016 w Gdańsku – I miejsce w kategorii kulturystyka do 70 kg (Michał Starosta) Mistrzostwa Pomorza Kulturystyce i Fitness w Bytowie – II miejsce w kategorii kulturystyka Klasyczna powyżej 180 cm (Marcin Kotleszka), III miejsce w kategorii kulturystyka do 80 kg (Michał Starosta) Mistrzostwa Polski w Kulturystyce i Fitness w Kielcach – I miejsce w kategorii kulturystyka Klasyczna 171 cm (Filip Piątek) Międzynarodowy Puchar Bałtyku w Trójboku Siłowym Klasycznym – II miejsce w kategorii do 83 kg (Sebastian Stępnik) Mistrzostwa Polski Juniorów w Trójboku Siłowym Klasycznym w Kielcach – II miejsce w kategorii Junior do lat 20 (Seweryn Rzepecki) XVI Ogólnopolskie Mistrzostwa Małopolskiego w TKKF w Zielonkach – II miejsce w Trójboku Siłowym Klasycznym (Sebastian Stępnik) Mistrzostwa Polski w wyciskaniu klasycznym leżąc w Knurowie – III miejsce w kategorii junior do lat 20 (Seweryn Rzepecki) Mistrzostwa Polski w Trójboku Siłowym w	Powołania do kadry narodowej: Marcin Kotleszka Arnold Classic Columbus Ohio (USA) – II miejsce (Marcin Kotleszka) XIII Puchar Ziemi Puckiej w Żelistrzewie – I miejsce w kategorii Weterani Open (Marcin Denisiuk), III miejsce w kategorii Kulturystyka do 75 kg (Michał Starosta) Otwarte Mistrzostwa Wielkopolski – I miejsce w kategorii kulturystyka klasyczna +180 cm (Michał Rurarz) Mistrzostwa Polski – I miejsce w kategorii kulturystyka klasyczna +180 cm (Marcin Kotleszka) Puchar Polski w Trójboku Siłowym Klasycznym w Rudzie Śląskiej: I miejsce w kategorii +83 kg Open Junior do 20 lat i kwalifikacja do Mistrzostw Świata w Mińsku (Seweryn Rzepecki), III miejsce w kategorii +83 kg M1 (Sebastian Stępnik), IV miejsce Otwartych Mistrzostw Śląska, V miejsce w klasyfikacji Pucharu Polski (Anna Tarnowska) XV Ogólnopolskie Mistrzostwa MTKKF w Wyciskaniu Leżąc Klasycznym w Zielonkach – II miejsce (Sebastian Stępnik), III miejsce w TSK (Sebastian Stępnik) Mistrzostwa Polski w Kielcach – II miejsce w kategorii M1 do 83 kg, II miejsce w

		miejsce w kategorii Junior do lat 18 oraz III miejsce Open do lat 18 w kategorii do 93 kg (Seweryn Rzepecki)	Spale – I miejsce (Seweryn Rzepecki)	kategorii open weteranów (Sebastian Stępnik), I miejsce w kategorii junior do lat 20 (Seweryn Rzepecki) Mistrzostwa Polski w Trójbój Siłowym Klasycznym w Sosnowcu: III miejsce w kategorii do 23 lat, 120 kg (Seweryn Rzepecki) Kwalifikacje do Mistrzostw Europy w Szwecji (Anna Tarnowska, Sebastian Stępnik) XVII Mistrzostwa Polski w Armwrestlingu w Szczyrku – III miejsce w siłowaniu prawą ręką w kategorii senior +110 kg (Szymon Walczak)
Szachy	Indywidualne Mistrzostwa Polski w szachach – II miejsce (Grzegorz Gajewski) Mistrzostwa Europy w szachach szybkich we Wrocławiu – III miejsce (Grzegorz Gajewski)	Indywidualne Mistrzostwa Polski w szachach klasycznych w Poznaniu – I miejsce (Grzegorz Gajewski), V miejsce (Joanna Gajewska)	Turniej szachów szybkich z okazji Święta Niepodległości – I miejsce (Tomasz Klepaczka), III miejsce (Piotr Laskowski), II miejsce (Szymon Adamala) Turniej szachów błyskawicznych SKIERCON – I miejsce (Tomasz Klepaczka), II miejsce (Piotr Laskowski), IV miejsce (Krzysztof Sitarek), VIII miejsce (Armen Bagdasaryan), VI miejsce (Vazgen Bagdasaryan) Memoriał Stanisława Kurta – III miejsce drużynowo (Piotr Laskowski), III miejsce (Armen Bagdasaryan), III miejsce (Vazgen Bagdasaryan) Turniej Ułańska Fantazja – III miejsce (Piotr Laskowski) Otwarte Mistrzostwa Skierniewic w Szachach Błyskawicznych – IX miejsce (Piotr Laskowski) MetLife Warsaw Najdorf Chess Festival – IX miejsce (Szymon Adamala) Memoriał Józefa Kochana – VIII miejsce (Szymon Adamala)	Mistrzostwa Świata w szachach w Chanty-Mansyjsku (Rosja) – III miejsce (Grzegorz Gajewski z reprezentacją Polski) Indywidualne Mistrzostwa Polski w szachach – III miejsce (Grzegorz Gajewski) Turniej szachów szybkich z okazji Święta Niepodległości – I miejsce (Tomasz Klepaczka), V miejsce (Stanisław Adamczyk), VIII miejsce (Vazgen Bagdasaryan), IX miejsce (Dobromir Biernat) Otwarte Mistrzostwa Skierniewic w Szachach Błyskawicznych – I miejsce (Tomasz Klepaczka) Skierniewicki Turniej Zimowy – I miejsce (Tomasz Klepaczka), IV miejsce (Piotr Laskowski), II miejsce (Krzysztof Sitarek), III miejsce (Armen Bagdasaryan) 1.Skierniewicki Turniej Jesienny – I miejsce (Tomasz Klepaczka), II miejsce (Piotr Laskowski), III miejsce (Krzysztof Sitarek), IV miejsce (Dobromir Biernat)

			Grand Prix Chylice – dwukrotnie III miejsce (Szymon Adamala)	2.Skierniewicki Turniej Jesienny – I miejsce (Tomasz Klepaczka), III miejsce (Krzysztof Sitarek), II miejsce (Armen Bagdasaryan) Mistrzostwach Województwa Mazowieckiego Sędziów Szachowych – VIII miejsce (Piotr Laskowski) Mecz scheveningen UKS Hetman Puszcza Mariańska - LogIN Skierniewice – I miejsce w klasyfikacji indywidualnej (Armen Bagdasaryan), II miejsce w klasyfikacji indywidualnej (Dobromir Biernat), III miejsce w klasyfikacji indywidualnej (Vazgen Bagdasaryan), IV miejsce w klasyfikacji indywidualnej (Lech Śniegula), I miejsce drużynowo (Armen Bagdasaryan, Vazgen Bagdasaryan, Dobromir Biernat, Lech Śniegula)
Lekkoatletyka	XXIV Mistrzostwa Polski Weteranów Lekkiej Atletyki- Radom 2014 – II miejsce na 100 m, II miejsce na 100 m (Krzysztof Garbicz)	Halowe Mistrzostwa Europy Weteranów Lekkiej Atletyki Toruń 2015 – XIII miejsce na 60 m, XIII miejsce na 200 m (Krzysztof Garbicz) Halowe Mistrzostwa Polski Weteranów – II miejsce na 60 m, II miejsce na 200 m (Krzysztof Garbicz) Mistrzostwa Polski Weteranów – II miejsce na 100 m, III miejsce na 200 m (Krzysztof Garbicz)	Halowe Mistrzostwa Polski Weteranów w Toruniu – V miejsce na 60 m (Krzysztof Garbicz)	Mistrzostwa Polski Weteranów w Toruniu – II miejsce wielobój sprinterski (Krzysztof Garbicz) Halowe Mistrzostwa Województwa Weteranów – III miejsce na 60 m (Krzysztof Garbicz)
Wędkarstwo		Mistrzostwa Polski Seniorów w Wędkarstwie Spławikowym w Świerkocinie – II miejsce członków ZSN „Start” (Sławomir Przybysz, Stanisław Pięcek, Eugeniusz Błaszczak) Mistrzostwa Polski osób niepełnosprawnych w wędkarstwie spławikowym w Skierniewicach – II miejsce drużynowo ZSN „Start” Skierniewice	Powołanie do kadry narodowej niepełnosprawnych w wędkarstwie spławikowym: Sławomir Przybysz Mistrzostwa Polski w dyscyplinie spławikowej dla osób z niepełnosprawnością narządu ruchu w Pruszkowie – II miejsce (Sławomir Przybysz), VI miejsce (Stanisław Pięcek)	Mistrzostwa Polski w wędkarstwie osób z niepełnosprawnością narządu ruchu na zalewie Wykrot koło Myszyńca – II miejsce (Sławomir Przybysz)

Tenis stołowy	Ogólnopolski Turniej Tenisa Stołowego Sulęcyno – II miejsce drużynowo	Powołanie do kadry narodowej: Igor Misztal, Wojciech Wlazło Drużynowe Mistrzostwa Europy w tenisie stołowym w Vejle (Dania) – I miejsce drużynowo (Igor Misztal) Mistrzostwa Polski Niepełnosprawnych w Gdańsku – I miejsce gr. X (Igor Misztal), II miejsce gr. VI (Wojciech Wlazło), II miejsce gr. V (Sławomir Przybysz), III miejsce w grze podwójnej (Igor Misztal-Wojciech Wlazło) Turniej Para Table Tennis China Open (Pekin) – III miejsce drużynowo (Igor Misztal) Belgia Sint-Niklaas – III miejsce indywidualnie, I miejsce drużynowo (Igor Misztal) Ogólnopolski Turniej Tenisa Stołowego Węgierska Górka – III miejsce drużynowo (Sławomir Przybysz, Wojciech Wlazło, Andrzej Pankiewicz), II miejsce indywidualnie (Sławomir Przybysz), III miejsce indywidualnie (Wojciech Wlazło)	Indywidualne Mistrzostwa Polski Osób Niepełnosprawnych w tenisie stołowym w Gdańsku – I miejsce (Igor Misztal), II miejsce (Sławomir Przybysz indywidualnie), III miejsce (Wojciech Wlazło oraz Sławomir Przybysz w deblu z Dariuszem Drzewuckim z Start Siedlce) Romania International Table Tennis Open 2016 – I miejsce w kategorii juniorów, II miejsce w kategorii seniorów, II miejsce drużynowo z reprezentantem Rosji (Igor Misztal) Ogólnopolski Turniej Tenisa Stołowego Łodygowice – II miejsce drużynowo, I miejsce indywidualnie w kategorii 9-10 (Damian Winnicki), II miejsce indywidualnie w kategorii 1-5 (Sławomir Przybysz)	2 Grand Prix Polski osób niepełnosprawnych w tenisie stołowym w Gdańsku – I miejsce w klasie 5 (Sławomir Przybysz), III miejsce w klasie 7 (Wojciech Wlazło) Ogólnopolski Turniej Tenisa Stołowego Sulęcyno – II miejsce indywidualnie (Sławomir Przybysz), II miejsce drużynowo (Wojciech Wlazło, Sławomir Przybysz wraz z zawodnikami z Żywca)
Radioorientacja sportowa			Mistrzostwa Świata w Radioorientacji Sportowej w Albanii (Bułgaria) – II miejsce w konkurencji sprint (Agata Kulicka)	21 Mistrzostwa Europy i 1 Regionu IARU w Radioorientacji w Druskiennikach (Litwa) – I miejsce w konkurencji bieg klasyczny w paśmie KF, III miejsce w konkurencji sprint (Agata Kulicka)
Motoryzacja		53. Rajd Warszawskiej Barbórki – III miejsce w klasie 2 i XV pozycja w klasyfikacji generalnej (załoga Piotr Połec, Konrad Kosiński)	Cork International Rally (Irlandia) – I miejsce w klasie 17 (Łukasz Czapnik, Piotr Szadkowski)	Irish Forest Rally Championship (Irlandia) klasa 20 – III miejsce w klasyfikacji pilotów (Piotr Szadkowski), IV miejsce w klasyfikacji kierowców (Łukasz Czapnik)
Maratony		Paweł Gwozdecki – zdobywca Korony		

		Maratonów Świata, Korony Maratonów Polski i krajowych półmaratonów.		
Koszykówka	III liga – III miejsce w Lidze Wojewódzkiej (seniorzy AZS PWSZ) II liga mężczyzn – IV miejsce w grupie (MKS „Ósemka”)	III liga – III miejsce w Lidze Wojewódzkiej (seniorzy AZS PWSZ) II liga mężczyzn – VII miejsce w grupie (MKS „Ósemka”)	III liga mężczyzn – I miejsce w województwie (MKS „Ósemka”) Zwycięzca klasyfikacji najsukuteczniejszy zawodnik województwa w sezonie 2015/2016 – Adrian El-Ward III liga mężczyzn – I miejsce (MKS „Ósemka”)	
Hokej na trawie	Rozgrywki ligowe – II miejsce w II lidze i udział w barażach o wejście do I ligi (KS Polonia) Liga centralna seniorów 25.01.2014 roku Siemianowice Śląskie – III miejsce (KS Polonia)	Rozgrywki ligowe – II miejsce w II lidze i udział w barażach o wejście do I Ligi (KS Polonia) Liga centralna seniorów – Mistrzostwo Ligi Centralnej (KS Polonia)	Rozgrywki II ligi Hokeja na trawie – III miejsce (KS Polonia) Liga centralna seniorów – II miejsce (KS Polonia)	II liga hokeja na trawie – III miejsce (KS Polonia) Liga centralna seniorów – IV miejsce (KS Polonia)

2.1.3.4 Pozostałe rozgrywki i imprezy sportowe

Oprócz przedstawionego w poprzednich podrozdziałach współzawodnictwa dzieci i młodzieży oraz rozgrywek klubowych, w Skierniewicach organizowane są liczne zawody, imprezy i wydarzenia o charakterze sportowym. Są one przeznaczone zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i dorosłych, klubów sportowych i nieformalnych organizacji. Imprezy i wydarzenia tego typu przyczyniają się do rozpowszechniania w społeczeństwie dobrych nawyków sportowych, promują ruch i aktywność fizyczną jako elementy zdrowego stylu życia oraz wpływają na poprawę kondycji mieszkańców.

W kalendarzu imprez o charakterze sportowym, jakie w 2017 roku zorganizowano (lub których organizacja jest planowana w tym roku) w Skierniewicach, znalazły się m.in. następujące:

- rozgrywki ligowe klubów sportowych (seniorzy):
 - piłka nożna mężczyzn: IV liga (Unia Skierniewice)
 - piłka nożna mężczyzn: Skierniewicka Klasa Okręgowa (Widok Skierniewice)
 - piłka nożna mężczyzn: Skierniewicka Klasa B grupa II (Unia II Skierniewice)
 - piłka nożna kobiet: III Liga Kobiet Grupa Łódzka (Wojownik Skierniewice)
 - hokej na trawie mężczyzn: II liga (KS Polonia Skierniewice)
- rozgrywki amatorskie sportów zespołowych:
 - Skierniewicka Liga Futsalu (1 liga, 2 liga, 3 liga)
 - Skierniewicka Liga Siatkówki (1 liga, 2 liga)
- zawody i rozgrywki o zasięgu międzynarodowym:
 - Międzynarodowy Turniej Hokeja na Trawie U-16
- zawody i rozgrywki o zasięgu ogólnopolskim:
 - Mistrzostwa Polski w Siatkówce Mieszanej
 - I Skierniewicka Gala Boks Olimpijskiego i Zawodowego
 - I Memoriał Siatkarski im. Wojciecha Skrzypińskiego
 - Zawody Strongman „I Starcie Gigantów”
 - II Skierniewicki Bieg im. Edmunda Jaworskiego
 - XX Skierniewicki Bieg Niepodległości
 - V Skierniewicki Maraton Pływacki o Puchar Prezydenta Miasta Skierniewice
 - II Mistrzostwa Skierniewic w Bumper Ball „SkierBall 2017”
 - II Skierniewicki Bieg Pływacki
 - Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików w Hokeju na Trawie (organizowane przez KS „Polonia” Skierniewice)
 - Ogólnopolski Turniej Judo o Puchar Banku Spółdzielczego
 - Turniej Widok CUP (dla rocznika 2009)
 - XXIII Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży w Hokeju na Trawie (junior młodszy)
 - II Ogólnopolski Turniej Karate Kyokushin Skierniewice Cup 2017
 - Mistrzostwa Skierniewic Dzieci w Judo pod Patronatem Prezydenta Miasta Skierniewice

- XIII Mistrzostwa Polski Szkół Ponadgimnazjalnych im. B. Prusa w Piłce Siatkowej Mieszanej
- zawody i rozgrywki o zasięgu miejskim i lokalnym:
 - Mecz nauczyciele vs uczniowie w piłkę nożną
 - Urodzinowe miksty w siatkówce halowej
 - Mecz piłki siatkowej nauczyciele vs uczniowie
 - II Charytatywny Turniej Piłki Siatkowej o Puchar OSiR w Skierniewicach
 - GP Skierniewic: Bieg majowy, Bieg do lata, Bieg wrześniowy
 - Turniej piłki siatkowej Czwórek
 - Turniej piłki siatkowej trawiastej
 - Moje miasto nocą – bieg nocny
 - Moje miasto nocą – nocny przejazd rowerowy
 - Orlikowa liga piłki nożnej (od 16 roku życia)
 - Otwarty turniej tenisa ziemnego
 - Przejazd rowerowy Babie Lato
 - Rowerowy Rajd Śniadaniowy
 - Dzień Niepodległości z Tenisem
 - IV Świąteczny Nocny Turniej Siatkówki
 - Turnieje siatkówki plażowej
 - II Turniej Miast w Siatkówce Plażowej
 - Zawody w wyciskaniu sztangi leżąc
 - Otwarte Zimowe Mistrzostwa Skierniewic w Pływaniu
 - Otwarte Zawody Hokejowe
 - II Jubileusz Parkrun Skierniewice
 - I Maraton Skierniewice „560 Challenge” (zawody w unoszeniu odważników kettlebells)
 - XV Rodzinny Rajd Rowerowy
 - II Turniej Piłkarski im. Andrzeja Czarneckiego (regionalny, dla rocznika 2009)
 - Bieg z okazji World Orienteering Day (organizowany przez Skierniewickie Stowarzyszenie Radioorientacji Sportowej)
 - I Bieg Papieski (open)
 - Weekendy Rodzinne na Sportowo
 - Turniej 3X3 Orlik Basket Cup
 - Skierniewicki Turniej w Boule
- zawody i rozgrywki dla dzieci i młodzieży szkolnej:
 - Turniej piłki siatkowej czwórek (szkoły ponadgimnazjalne i wyższe)
 - Turniej piłki ręcznej (szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne)
 - Turniej tenisa stołowego (open do lat 18)
 - Turniej tenisa ziemnego (open do lat 14)
 - Turniej INDIACA (szkoły ponadgimnazjalne i wyższe, 11-16 lat)
 - Turniej „Dwa Ognie” (szkoły podstawowe)
 - Lekkoatletyka na hali (szkoły podstawowe klasy I-III, klasy IV-VI)

- Turniej koszykówki (szkoły ponadgimnazjalne, szkoły gimnazjalne)
- Turniej piłki siatkowej (szkoły ponadgimnazjalne)
- Bieg wagarowicza (open)
- Turniej 5-piłkarskich (szkoły podstawowe)
- Czwartki Lekkoatletyczne (szkoły podstawowe)
- Olimpiada Przedszkolaka (przedszkola)
- Turniej Piłki Plażowej (szkoły gimnazjalne, szkoły ponadgimnazjalne)
- Mistrzostwa Skierniewic w Skuwanego (szkoła podstawowa)
- Turniej tenisa ziemnego (dzieci)
- II Skierniewicki Festiwal Sztafet „I Ty możesz zostać olimpijczykiem” (szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne)
- Sportowe zabawy z OSiR (przedszkola)
- Turniej w kwadranta (szkoły podstawowe)
- I Nieolimpijskie Igrzyska Skierniewic (szkoły podstawowe, szkoły gimnazjalne)
- Europejski Tydzień Sportu (11-13 lat)
- Turniej zabawowo-sportowy (7-8 lat, 9-10 lat, 11-12 lat)
- Turniej piłki nożnej kobiet (szkoły podstawowe, szkoły gimnazjalne, szkoły ponadgimnazjalne)
- Turniej piłki nożnej mężczyzn (szkoły podstawowe, szkoły gimnazjalne, szkoły ponadgimnazjalne)
- Turniej piłki ręcznej kobiet (szkoły gimnazjalne, szkoły ponadgimnazjalne)
- Turniej piłki ręcznej mężczyzn (szkoły gimnazjalne, szkoły ponadgimnazjalne)
- Turniej piłki siatkowej kobiet (szkoły gimnazjalne, szkoły ponadgimnazjalne)
- Turniej piłki siatkowej mężczyzn (szkoły gimnazjalne, szkoły ponadgimnazjalne)
- Turniej piłki koszykowej kobiet (szkoły gimnazjalne, szkoły ponadgimnazjalne)
- Turniej piłki koszykowej mężczyzn (szkoły gimnazjalne, szkoły ponadgimnazjalne)
- Skierniewicka Szkolna Liga Pływacka o Puchar Prezesa Pływalni Miejskiej „Nawa” (szkoły podstawowe, szkoły gimnazjalne, szkoły ponadgimnazjalne).

2.1.4 Formy spędzania wolnego czasu a aktywność fizyczna

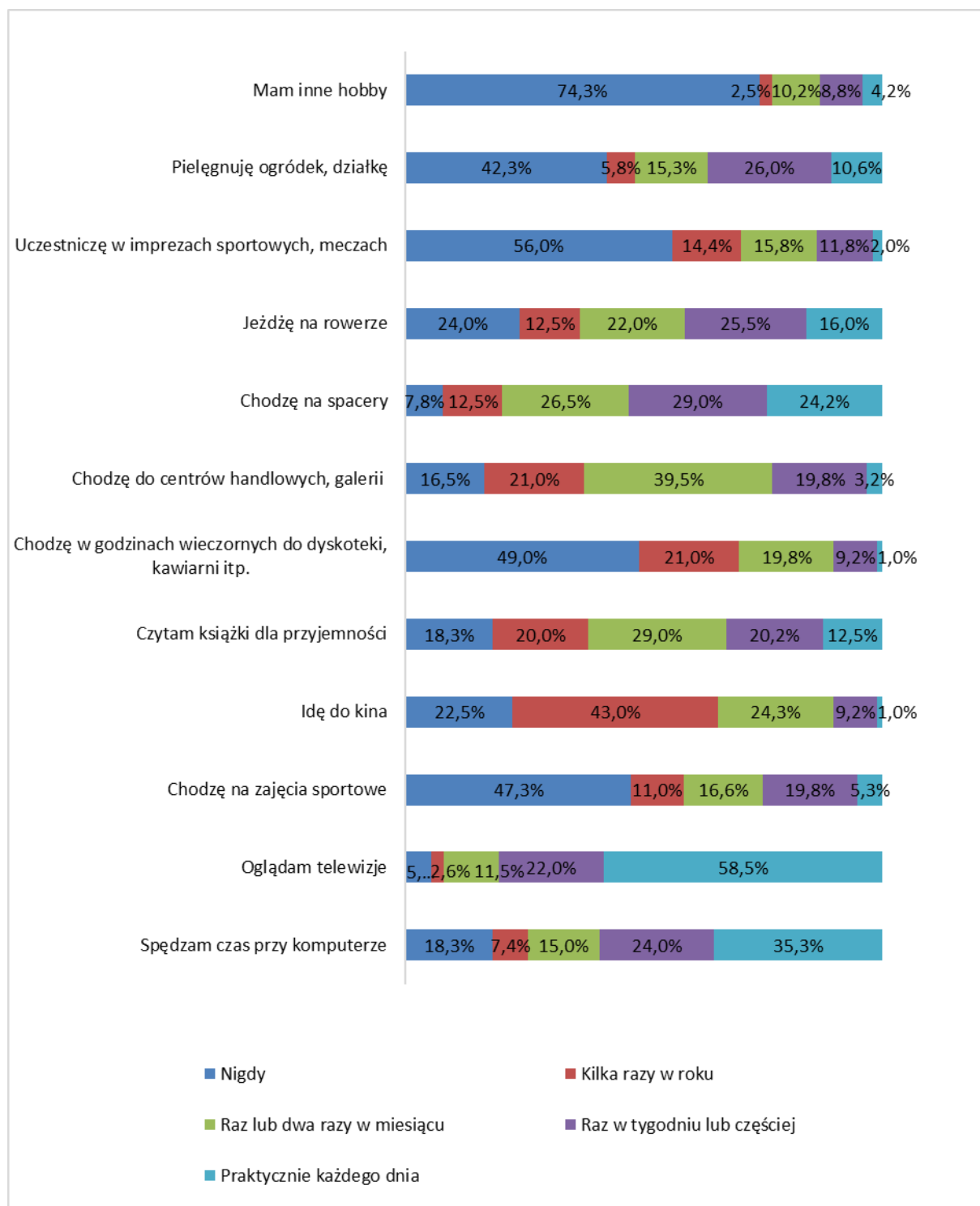
Najpopularniejszymi sposobami spędzania wolnego czasu, który praktycznie codziennie wybierają mieszkańcy Skierniewic jest oglądanie telewizji (58,5% wskazań) oraz spędzanie czasu przy komputerze (35,3% wskazań). Im starszy respondent tym częściej spędza czas przed telewizorem, 75,6% najstarszych respondentów (powyżej 65 roku życia) wybiera tę formę rozrywki praktycznie codziennie, 71,2% badanych w wieku 56-65 lat oraz 64,5% w wieku 46-55 lat. Częściej są to kobiety niż mężczyźni (59,8% do 57,1% mężczyzn). Praktycznie codziennie czas przy komputerze spędzają najmłodsi uczestnicy badania (41,9%) oraz ankietowani między 26 a 35 rokiem życia (49,4%), w tym wypadku są to częściej mężczyźni (36,7% do 33,8% kobiet).

Do równie popularnych rozrywek wybieranych praktycznie codziennie było chodzenie na spacer dla 24,2% ankietowanych oraz jeżdżenie na rowerze dla 16%. Codzienne spacery najczęściej wybiera

48,7% respondentów powyżej 65 roku życia, 18,2% między 56 a 65 rokiem życia oraz 24,2% między 46 a 55 rokiem życia, ten sposób spędzania wolnego czasu jest najpopularniejszy wśród kobiet, 32,8% z nich deklaruje, że swój wolny czas poświęca na spacerowanie prawie codziennie. Co do jazdy na rowerze sytuacja jest podobna, 29,5% respondentów powyżej 65 roku życia uprawia tę aktywność fizyczną praktycznie codziennie i robią to częściej kobiety (19,1% z nich).

Do najczęściej wybieranych raz w tygodniu lub częściej rozrywek są: spacerowanie (29,0% wskazań), jazda na rowerze (25,5%), spędzanie czasu przed komputerem oglądanie telewizji (22,0%) oraz czytanie książek dla przyjemności (20,2%). Na spacerowanie co najmniej raz w tygodniu najczęściej chodzą mężczyźni (32,1%) i ankietowani między 56 a 65 rokiem życia (42,4%), jazdę na rowerze i spędzanie czasu przed komputerem wybierają mężczyźni (kolejno 30,1% i 26,0%). Raz w tygodniu na rowerze jeżdżą najczęściej badani w wieku 36- 45 lat 31,1% a spędzają czas przed komputerem ankietowani w wieku 18 – 25 lat (32,6%).

Rysunek 1. Sposoby spędzania czasu wolnego przez mieszkańców Skierniewic, N=500

Źródło: badanie CATI Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o., wrzesień 2017

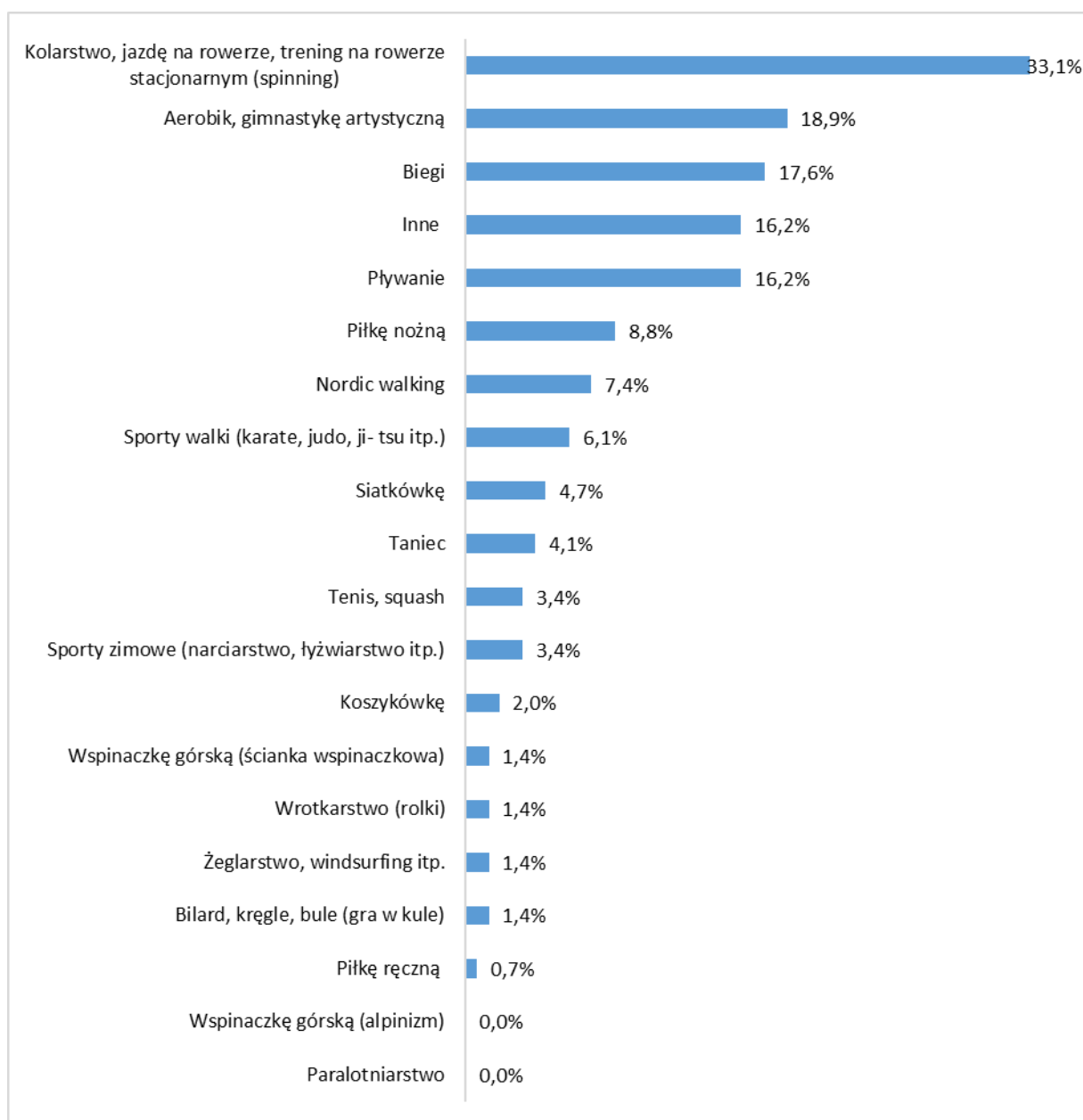
Oglądanie telewizji z częstotliwością raz w tygodniu lub częściej zadeklarowało najwięcej badanych w wieku 18-25 lat (34,9%) oraz mężczyzn (25,5%), książki dla przyjemności najczęściej czytają kilka razy w tygodniu kobiety (21,1%) oraz ankietowani w wieku 26-35 lat (29,9%).

63,0% mieszkańców Skierniewic nie uprawia żadnej aktywności fizycznej, częściej są to kobiety niż mężczyźni (63,2% do 62,8%) oraz osoby najstarsze (powyżej 65 roku życia). Do podstawowych przyczyn braku aktywności fizycznej należą:

- Brak czasu na aktywność fizyczną (39,7%);
- Brak potrzeby (29,8%);
- Stan zdrowia respondenta nie pozwala na uprawianie sportu (25,0%).

Do najbardziej popularnej dyscypliny sportu uprawianej przez aktywnych mieszkańców Skierniewic należy jazda na rowerze, trening na rowerze stacjonarnym (spinning) (33,1% wskazań), im starszy respondent tym częściej wybiera tę dyscyplinę, częściej wybierają ją również mężczyźni (37,0%). W dalszej kolejności wybierano: aerobik, gimnastykę artystyczną (18,9%), biegi (17,6%) oraz po 16,2% wskazań na pływanie i kategorie inne. Do kategorii inne należały najczęściej siłownia i spacer. Mniej popularnymi aktywnościami sportowymi były: piłka nożna (8,8%), nordic walking (7,4%), sporty walki (karate, judo, jujitsu itp. – 6,1%), siatkówka (4,7%), taniec (4,1%), sporty zimowe (3,4%) a pozostałe aktywności sportowe wskazywano na poziomie 2,0% i mniej.

Rysunek 2. Dyscypliny sportu uprawiane przez mieszkańców Skierniewic, n=198

Źródło: badanie CATI Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o., wrzesień 2017

92,6% respondentów, którzy uprawiają jakąkolwiek aktywność sportową, uprawiają ją głównie na terenie Skierniewic, ponadto sport uprawiają również na terenie takich miejscowości i obszarów jak:

- Kawęczyn;
- Kołobrzeg, Międzyzdroje;
- Mazury i Pojezierze Iławskie;
- Polskie góry;
- Puszcza Mariańska, Żyrardów;
- Rawa Mazowiecka;
- Warszawa;

- cała Polska.²⁶

2.1.5 Stan organizacji sportu w Skierniewicach

Nadzór nad realizacją zadań jednostki w zakresie sportu i rekreacji sprawują odpowiednie organy Urzędu Miasta w Skierniewicach. W działalność w tym obszarze zaangażowane są poszczególne wydziały i jednostki organizacyjne urzędu, a zadania z zakresu kultury fizycznej nadzoruje *Pierwszy Zastępca Prezydenta*. Pierwszy Zastępca nadzoruje bezpośrednio pracę m.in. Wydziału Rozwoju Gospodarczego, Sportu i Spraw Społecznych, a także placówek oświatowych, Pływalni Miejskiej „NAWA” oraz Ośrodka Sportu i Rekreacji. Ponadto przy Radzie Miasta Skierniewice funkcjonuje stała *Komisja Kultury, Sportu i Współpracy z Zagranicą*, której przedmiotem działania są m.in. sprawy kultury fizycznej i sportu, w tym ośrodków sportu i rekreacji, stadionów i innych urządzeń sportowych oraz terenów rekreacyjnych i klubów sportowych oraz inwestycji na rzecz kultury fizycznej i sportu.

Działania samorządu związane ze sportem w Skierniewicach znajdują się przede wszystkim w gestii *Wydziału Rozwoju Gospodarczego, Sportu i Spraw Społecznych*. Wydział ten realizuje m.in. zadania z zakresu spraw kultury fizycznej, a w szczególności:

- udzielanie stosownej pomocy placówkom kultury fizycznej i organizacjom sportowym, itp. w realizacji ustawowych zadań miasta;
- współdziałanie dla rozwoju kultury fizycznej ze stowarzyszeniami kultury fizycznej oraz udzielanie im pomocy w realizacji zadań;
- prowadzenie spraw związanych z przyznawaniem nagród Prezydenta Miasta Skierniewice za osiągnięcia w dziedzinie kultury fizycznej;
- prowadzenie spraw związanych z przyznawaniem stypendiów za wysokie osiągnięcia w dziedzinie kultury fizycznej;
- prowadzenie ewidencji uczniowskich klubów sportowych i klubów sportowych działających w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej;
- uczestniczenie w wykonywaniu nadzoru właścicielskiego nad Spółką Ośrodek Sportu i Rekreacji NAWA Sp. z o.o. w zakresie spraw merytorycznych.

Zadania mające pośredni wpływ na działalność sportową oraz infrastrukturę sportowo-rekreacyjną w mieście znajdują się również w zakresie zadań innych wydziałów m.in. Wydziału Edukacji (nadzór nad placówkami edukacyjnymi, w tym ich bazą sportową), Wydziału Inwestycji Kubaturowych (prowadzenie spraw związanych z przygotowaniem i realizacją inwestycji oraz kapitalnych remontów obiektów użyteczności publicznej wraz z modernizacją infrastruktury technicznej), Wydziału Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa (gospodarowanie nieruchomościami stanowiącymi własność miasta oraz własność Skarbu Państwa), Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska, w tym Referatu Ochrony Środowiska (prowadzenie spraw dotyczących gospodarki odpadami przemysłowymi, ochrony zieleni, ochrony powietrza, wód i powierzchni ziemi) czy Biura

²⁶ Źródło: Raport z badań CATI z dorosłymi mieszkańcami Skierniewic, październik 2017 roku, próba = 500 osób.

Planowania Przestrzennego i Planowania Inwestycji (zadania związane z planowaniem przestrzennym i zagospodarowaniem miasta).

Działalność w obszarze sportu i kultury fizycznej w Skierniewicach prowadzą dwie spółki miejskie: *Ośrodek Sportu i Rekreacji Sp. z o.o.* oraz *Pływalnia Miejska „NAWA” Sp. z o.o.* Spółki administrują miejskimi obiektami sportowymi, tj.:

- Ośrodek Sportu i Rekreacji Sp. z o.o.:
 - Hale sportowe: Hala Nr 1, Hala Nr 2, Hala Nr 3 z infrastrukturą towarzyszącą
 - Boiska: boisko do gry w hokeja na trawie z możliwością gry w piłkę nożną (os. Rawka)
 - Orliki: Nr 1, Nr 2, Nr 3, Nr 5, Nr 6
 - Siłownie plenerowe przy ulicach: Szarych Szeregów, Podkładowej, Konwaliowej, Sikorskiego, Floriana, Rawskiej, Jana III Sobieskiego, Kopernika, Podmiejskiej i Północnej.
- Pływalnia Miejska „NAWA” Sp. z o.o.:
 - Pływalnia NAWA,
 - Zalew „Zadębie”,
 - Lodowisko „Biały Orlik”.

2.1.5.1 Skierniewickie Kluby Sportowe

Na terenie miasta Skierniewice działalność w zakresie uprawiania i upowszechniania sportu prowadzi około 45 podmiotów. Wśród nich znajdują się kluby sportowe oraz stowarzyszenia kultury fizycznej, zrzeszające zarówno dzieci i młodzież, jak i dorosłych mieszkańców miasta.

Uczniowie skierniewickich szkół mogą podnosić swoje umiejętności sportowe w jednym z uczniowskich klubów sportowych, funkcjonujących przy szkołach podstawowych, i ponadgimnazjalnych. Uczniowskie kluby sportowe oferują zajęcia z różnych dyscyplin sportowych, zarówno gier zespołowych, jak i sportów indywidualnych: pływania, szachów, lekkoatletyki, piłki siatkowej czy piłki nożnej.

Natomiast oferta pozostałych klubów i stowarzyszeń sportowych na terenie miasta Skierniewice obejmuje m.in. następujące dyscypliny sportowe: sporty walki (karate, judo, boks, ju-jitsu, taekwondo), sporty zespołowe (głównie piłka nożna, ale również koszykówka i siatkówka), hokej na trawie, lekkoatletyka (bieganie), tenis ziemny i stołowy, sporty siłowe i sylwetkowe, sporty motorowe, radioorientacja i telegrafia, jeździectwo, a także taniec czy ratownictwo wodne.

Większość skierniewickich klubów i stowarzyszeń sportowych to jednostki zajmujące się sportem amatorskim oraz nastawione na rozwój sportowy dzieci i młodzieży. Natomiast wśród klubów, w których sport jest uprawiany w sposób profesjonalny, wyróżniają się w Skierniewicach kluby reprezentujące gry zespołowe (m.in. Unia Skierniewice – zespół uczestniczący w rozgrywkach IV ligi piłki nożnej mężczyzn, „Wojownik” Skierniewice – zespół uczestniczący w rozgrywkach III Ligi Kobiet Grupa Łódzka w piłce nożnej kobiet czy KS „Polonia” Skierniewice – zespół uczestniczący w

rozgrywkach II ligi hokeju na trawie mężczyzn), sporty walki (MMKS „Wojownik”, Academia Gorila Skierniewice, K.O.WAL Boxing) (bo czy ratownictwo wodne można uznać za sport?).

Tabela 24. Związki sportowe oraz kluby i stowarzyszenia sportowe na terenie miasta Skierniewice

	Związki sportowe	
1	Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Skierniewicach	wędkarstwo
2	Okręgowy Związek Piłki Nożnej Skierniewice	piłka nożna
3	Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe	sport
4	Szkolny Związek Sportowy w Skierniewicach	sport
5	Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”	tenis stołowy, wędkarstwo
	Kluby i stowarzyszenia sportowe	
6	Academia Gorila Skierniewice	karate kyokushin, kickboxing, muay thai, jiu-jitsu, boks
7	Akademia Kulturalno-Sportowa „Viktoria”	x
8	Auto Klub Skierniewice	motoryzacja
9	Klub Jeździecki „Galop”	jeździectwo
10	Klub Motocyklowy „Upper Silesian MC Poland Chapter Skierniewice”	motocykle
11	Klub Sportowy „Legion” Skierniewice	tenis stołowy
12	Klub Sportowy „logIN”	szachy, brydż
13	Klub Sportowy „Polonia”	hokej na trawie
14	Klub Sportowy „Rugby League Club Executioners”	rugby
15	Klub Uczelniany Akademickiego Związku Sportowego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Skierniewicach	sekcje AZS: piłka nożna mężczyzn, koszykówka mężczyzn, piłka siatkowa, samoobrona-aikido, aerobik, boks, siłownia
16	Liga Obrony Kraju	strzelectwo
17	Miejski Klub Sportowy „Ósemka” Skierniewice	koszykówka (dziewcząt i chłopców)
18	Miejski Klub Sportowy „Rawka Skierniewice”	piłka nożna
19	Miejski Ludowy Klub Sportowy „Sorento-Zadębie” Skierniewice	piłka nożna
20	Miejski Ludowy Klub Sportowy „Widok”	piłka nożna
21	Miejski Międzyszkolny Klub Sportowy „Wojownik”	judo
22	Międzyszkolny Klub Sportowy „Skier-Vis” Skierniewice	siatkówka (dziewczęta)
23	Oddział PTTK „Szaniec” w Skierniewicach	turystyka
24	Polski Ruch Motocyklowy	motocykle
25	Skierniewice Turystyka Emocje Rekreacja „STER”	turystyka
26	Skierniewicki Klub Karate Kyokushinkai	karate
27	Skierniewicki Klub Motocyklowy „Motorix”	motocykle
28	Skierniewicki Klub Motorowy MX-Skierniewice	motocykle
29	Skierniewicki Klub Taekwon-do	taekwondo
30	Skierniewickie Stowarzyszenie „Sportowe Wariacje”	sporty siłowe i sylwetkowe (kulturystyka, trójbój siłowy)
31	Skierniewickie Stowarzyszenie Ju Jitsu	ju-jitsu

32	Skierniewickie Stowarzyszenie Motocyklowe „Żelazny Orzeł”	motocykle
33	Skierniewickie Stowarzyszenie „Olimpijczyk”	sport, lekkoatletyka (biegi)
34	Skierniewickie Stowarzyszenie Radioorientacji Sportowej	radioorientacja i telegrafia
35	Skierniewickie Towarzystwo Tenisowe „Uzar”	tenis ziemny
36	Skierniewicki Klub Krótkofalowców „SP7PBC”	krótkofalarstwo
37	Stowarzyszenie Klub Biegacza „tRUCh Maraton Skierniewice”	lekkoatletyka (biegi)
38	Stowarzyszenie Miłośników Zdrowego Wypoczynku „Moveo”	kolarstwo
39	Stowarzyszenie Sportowe „K.O.WAL Boxing”	boks
40	Stowarzyszenie Sportu Tanecznego „World Dance Council Poland”	taniec
41	Uczniowski Miejski Klub Sportowy „Unia” Skierniewice	piłka nożna
42	Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	ratownictwo wodne
Uczniowskie Kluby Sportowe		
43	Klub Szachowy „Piątka”	szachy
44	Uczniowski Klub Sportowy „Nawa Skierniewice”	pływanie, pięciobój nowoczesny
45	Uczniowski Klub Sportowy „Prus”	lekkoatletyka, siatkówka, piłka nożna
46	Uczniowski Klub Sportowy „Vis”	lekkoatletyka

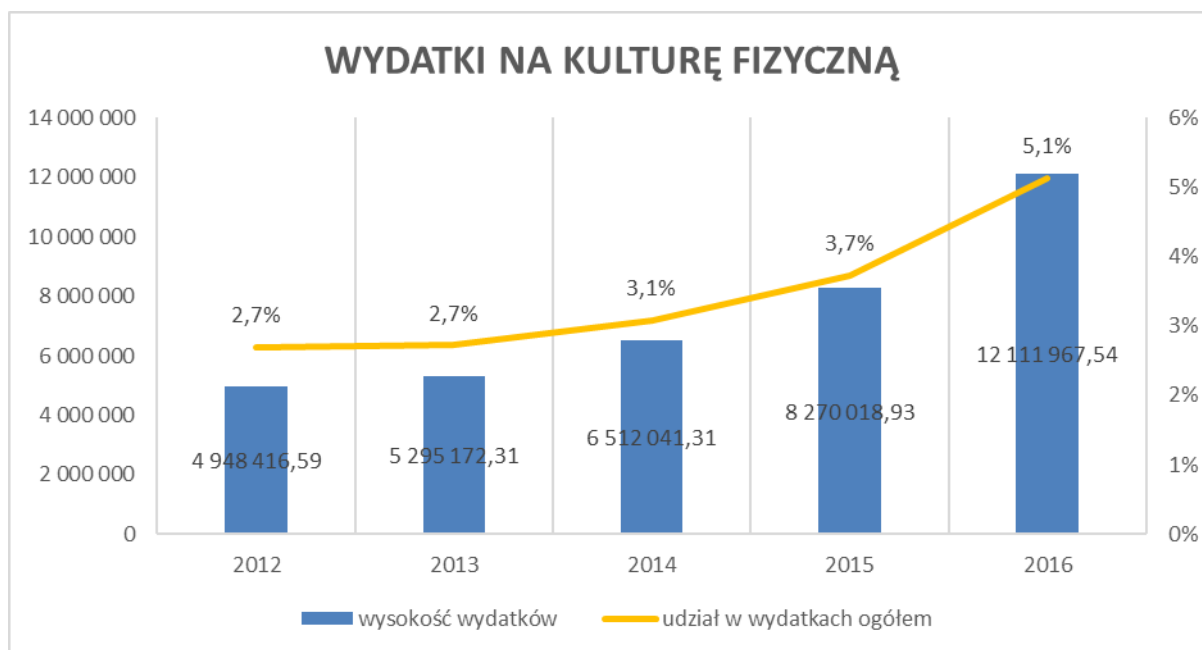
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Skierniewice oraz www.bazy.ngo.pl (05.10.2017)

2.5.1.2 Analiza systemu finansowania sportu w Skierniewicach

Miasto Skierniewice wspiera rozwój sportu dzieci i młodzieży oraz działalność klubów sportowych, stwarzając odpowiednie warunki dla ich funkcjonowania. Władze gminy realizują inwestycje w zakresie poprawy infrastruktury sportowej i rekreacyjnej w mieście, ale, co bardzo istotne, podmiotom i osobom związanym ze sportem, udzielane jest również wsparcie finansowe. Uzdolniona sportowo młodzież i dzieci (od lat 14) osiągająca sukcesy sportowe na arenie krajowej i międzynarodowej może ubiegać się o przyznanie stypendium sportowego. Działalność sportowa klubów w Skierniewicach jest wspierana w formie powierzenia lub wsparcia realizacji zadania publicznego z zakresu kultury fizycznej, na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Wydatki miasta Skierniewice na kulturę fizyczną wykazują stałą tendencję rosnącą w latach 2012-2016. Ich wysokość jest związana z rosnącymi nakładami władz samorządowych na finansowanie zadań związanych ze sportem. W 2016 roku wydatki z budżetu Skierniewic w *dziale 926 Kultura fizyczna* wyniosły ponad 12,1 mln zł, co stanowiło 5,1% ogółu wydatków miasta. Pięć lat wcześniej, w 2012 roku, w *dziale 926 Kultura fizyczna* wydatkowano 4,9 mln zł, tj. 2,7% wydatków z budżetu ogółem. Oznacza to, że w latach 2012-2016 wydatki miasta Skierniewice na zadania związane ze sportem zwiększyły się o ponad 7,1 mln zł. Tym samym tempo wzrostu wydatków w *dziale 926 Kultura fizyczna* w ciągu pięciu ostatnich lat wyniosło 144,7%.

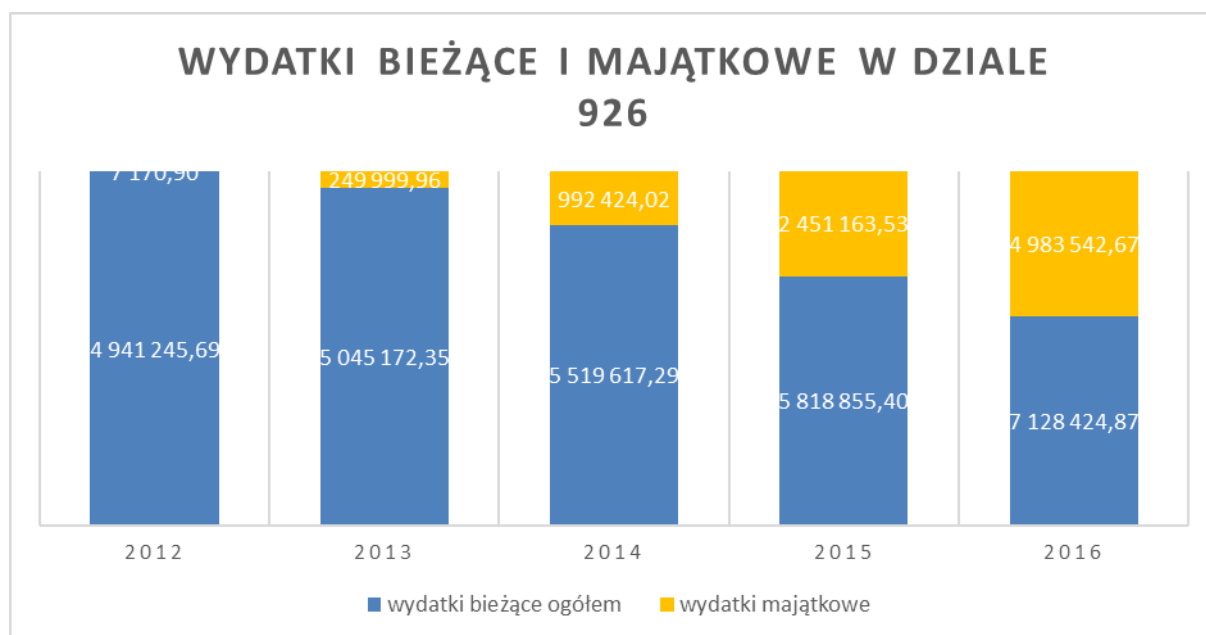
Wykres 19. Wydatki z budżetu miasta Skierniewice w dziale 926 Kultura fizyczna w zł w latach 2012-2016

Źródło: dane BDL GUS

W ramach wydatków ponoszonych z budżetu miasta wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje: bieżące i majątkowe. W latach 2012-2016 zarówno w jednej, jak i drugiej kategorii nastąpił wzrost, przy czym w przypadku wydatków majątkowych był on nieporównywalnie większy. W 2012 roku wydatki bieżące w *dziale 926 Kultura fizyczna* wyniosły ponad 4,9 mln zł, co stanowiło 99,9% ogólnej kwoty wydatków. W latach kolejnych, mimo że wysokość wydatków bieżących systematycznie wzrastała, ich udział w ogólnej kwocie wydatków zmniejszał się, na korzyść wydatków majątkowych. W efekcie w 2016 roku, chociaż na wydatki bieżące przeznaczono ponad 7,1 mln zł, czyli o 44,3% więcej niż w 2012 roku, stanowiły one jedynie 58,9% ogólnej kwoty wydatkowej w ramach *działu 926 Kultura fizyczna*. Jak wskazano powyżej przyczyną zmian struktury wydatków na kulturę fizyczną w Skierniewicach był ogromny wzrost wydatków majątkowych. Wydatki majątkowe wzrosły z niewiele ponad 7 tys. zł w 2012 roku do niemal 5 mln zł w 2016 roku. Dzięki temu ich udział w ogólnej kwocie wydatków w *dziale 926 Kultura fizyczna* wzrósł z 0,1% do 41,4%.

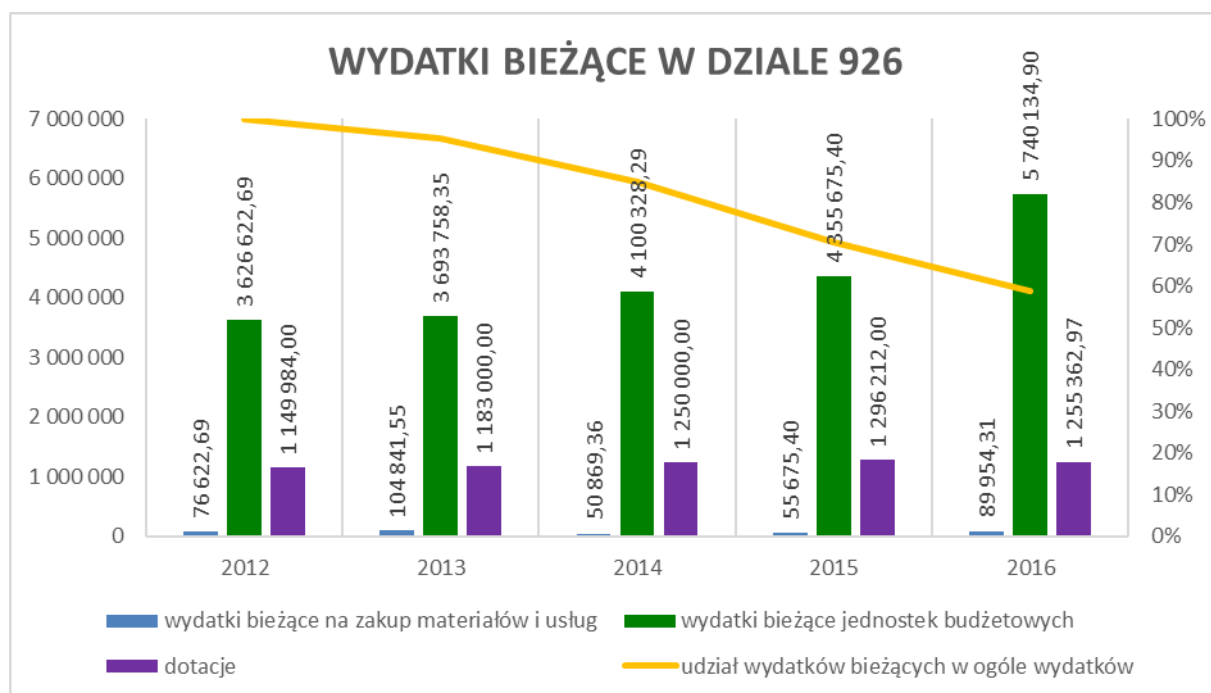
Wykres 20. Wydatki bieżące i majątkowe z budżetu miasta Skierniewice w dziale 926 Kultura fizyczna w zł w latach 2012-2016

Źródło: dane BDL GUS

W wydatkach bieżących w *dziale 926* dominują wydatki bieżące jednostek budżetowych. W 2012 roku wydatkowano na ten cel ponad 3,6 mln zł, zaś w 2016 roku – ponad 5,7 mln zł. Udział wydatków bieżących jednostek budżetowych w ogóle wydatków bieżących wzrósł w tym okresie z 73,4% do 80,5%. Wśród wydatków bieżących w *dziale 926* na uwagę zasługują również dotacje przyznawane na działania związane z kulturą fizyczną. W 2012 roku przeznaczono na ten cel przeznaczono 1,15 mln zł, zaś w 2016 roku – 1,25 mln zł. O ile jednak w latach 2012-2015 dotacje stanowiły ok. 22-23% wydatków bieżących w *dziale 925*, to w 2016 roku ich udział zmniejszył się do 17,6%.

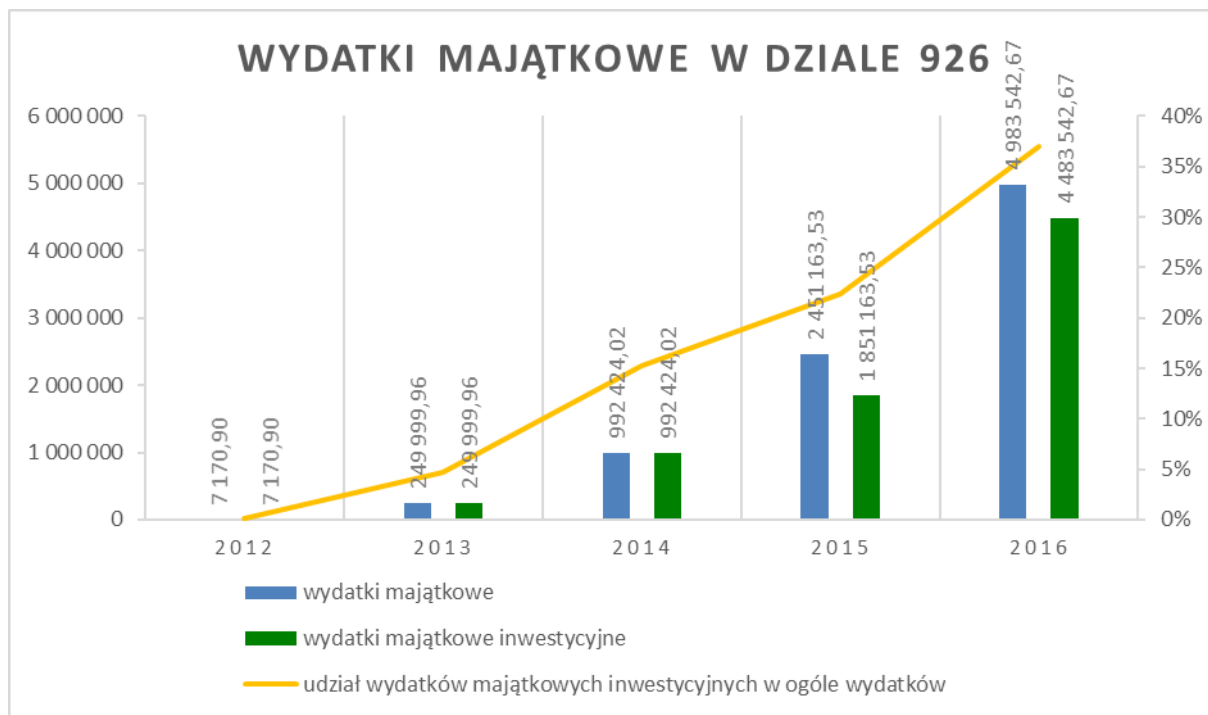
Wykres 21. Charakterystyka wydatków bieżących z budżetu miasta Skierniewice w dziale 926 Kultura fizyczna w zł w latach 2012-2016

Źródło: dane BDL GUS

Jak wskazywano poprzednio, wydatki majątkowe z budżetu miasta Skierniewice w *dziale 926 Kultura fizyczna*, znacząco wzrosły w latach 2012-2016. Niemal całość wydatków majątkowych stanowią wydatki inwestycyjne. W 2012 roku na inwestycje związane z kulturą fizyczną wydatkowano niewiele ponad 7 tys. zł, zaś w 2016 roku kwota ta wzrosła do niemal 4,5 mln zł. Tym samym udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w ogóle wydatków majątkowych w *dziale 926* wzrósł w analizowanym okresie z 0,1% do 37%.

Wykres 22. Charakterystyka wydatków majątkowych z budżetu miasta Skierniewice w dziale 926 Kultura fizyczna w zł latach 2012-2016

Źródło: dane BDL GUS

O zamiarze kontynuowania działań inwestycyjnych w obszarze infrastruktury sportowej przez władze samorządowe świadczą zapisy budżetu miasta w 2017 i 2018 roku. W budżecie Miasta Skierniewice na najbliższe lata 2017-2018 zaplanowano kolejne, następujące zadania inwestycyjne w *dziale 926 Kultura fizyczna*:

Rok 2017

- Budowa dwóch siłowni plenerowych w mieście Skierniewice
- Siłownia zewnętrzna dla osób niepełnosprawnych (Budżet Obywatelski)
- Zestaw STREET WORKOUT (Budżet Obywatelski)
- Stworzenie placu zabaw dla osób niepełnosprawnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą i nasadzeniami (Budżet Obywatelski)
- Budowa placu zabaw przy ul. Szarych Szeregów (Budżet Obywatelski)
- Budowa trzech placów zabaw w Skierniewicach (ul. Podmiejska, ul. Sobieskiego 16, ul. Domarasiewicza)

Rok 2018

- Skierniewicki Pumptrack (Budżet Obywatelski)
- Modernizacja/remont stadionu miejskiego
- Budowa pływalni miejskiej wraz z lodowiskiem

Ponadto w budżecie miasta na 2018 rok zaplanowano następujące inwestycje:

- Budowa ścieżki pieszo-rowerowej w ul. Rawskiej na odc. od ul. Strobowskiej do granicy miasta
- Budowa sali gimnastycznej z zapleczem w Szkole Podstawowej Nr 4

Dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego

Organizacje sportowe w Skierniewicach mogą ubiegać się o **dotacje celowe** z budżetu miasta na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego. Dotacje przyznawane są w efekcie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych, ogłaszanego przez Prezydenta Miasta. Podmiotom udzielana jest dotacja na realizację zadań publicznych m.in. z zakresu *wspierania i upowszechniania kultury fizycznej*, obejmującej:

- stwarzanie warunków prawno-organizacyjnych i ekonomicznych dla rozwoju kultury fizycznej w tym doskonalenia uzdolnień i sprawności fizycznej, wychowania i rozwoju psychofizycznego człowieka;
- upowszechnianie sportu wśród dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez organizowanie zajęć i współzawodnictwa sportowego w Mieście w różnych dyscyplinach sportu;
- organizowanie zajęć, zawodów, imprez sportowych i sportowo-rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym.

Na realizację zadań z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej w 2017 roku miasto Skierniewice przeznaczyło 1,3 mln zł. W wyniku rozstrzygnięcia Otwartego Konkursu Ofert dotacje otrzymało 25 podmiotów, z czego najwięcej otrzymał Miejski Ludowy Klub Sportowy „Widok” (piłka nożna) – 215 tys. zł. Relatywnie wysokie kwoty dotacji przyznane zostały również następującym klubom: UMKS „Unia Skierniewice” (piłka nożna - 180 tys. zł), MMKS „Wojownik” (judo i piłka nożna kobiet - 120 tys. zł), Uczniowski Klub Sportowy „Nawa Skierniewice” (pływanie - 120 tys. zł) oraz Miejski Klub Sportowy „Ósemka” (koszykówka - 118 tys. zł). Wysokość dotacji dla pozostałych organizacji sportowych nie przekraczała kilkudziesięciu tysięcy złotych.

W poprzednich latach kwota dotacji przeznaczona przez władze Skierniewic na realizację zadań z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej była zbliżona: 1,2 mln zł w 2013 roku, 1,25 mln zł w 2014 roku, 1,3 mln zł w 2015 roku i 1,26 mln zł w 2016 roku. Natomiast liczba klubów, którym przyznano dotację, wahała się od 22 (2014 rok) do 28 podmiotów (2015 rok).

Tabela 25. Wykaz podmiotów, które otrzymały dotację z budżetu miasta Skierniewice na zadania z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej w latach 2013-2016

łącznie – 1 200 000 zł		łącznie – 1 250 000 zł		łącznie – 1 300 000 zł		łącznie – 1 260 000 zł		łącznie – 1 300 000 zł	
Klub Sportowy „LEGION”	34 000	Klub Sportowy „LEGION”	37 000	Klub Sportowy „LEGION”	35 000	Klub Sportowy „LEGION”	35 000	Klub Sportowy „LEGION”	20 000
Miejski Ludowy Klub Sportowy „WIDOK”	308 000	Miejski Ludowy Klub Sportowy „WIDOK”	316 000	Miejski Ludowy Klub Sportowy „WIDOK”	320 000	Miejski Ludowy Klub Sportowy „WIDOK”	255 000	Miejski Ludowy Klub Sportowy „WIDOK”	215 000
Okręgowy Związek Piłki Nożnej	3 000	Okręgowy Związek Piłki Nożnej	3 000	MLKS „SORENTO ZADĘBIE”	30 000	MLKS „SORENTO ZADĘBIE”	30 000	Okręgowy Związek Piłki Nożnej	2 000
Miejski Klub Sportowy „VIS”	22 000	Miejski Klub Sportowy „VIS”	24 000	Okręgowy Związek Piłki Nożnej	3 000	Okręgowy Związek Piłki Nożnej	3 000	Uczniowski Klub Sportowy „VIS”	20 000
Uczniowski Klub Sportowy „VIS”	22 000	Uczniowski Klub Sportowy „VIS”	23 000	Miejski Klub Sportowy „VIS”	24 000	Uczniowski Klub Sportowy „VIS”	23 000	Uczniowski Klub Sportowy „VIS”	31 610
Uczniowski Klub Sportowy „VIS”	15 000	Uczniowski Klub Sportowy „VIS”	16 000	Uczniowski Klub Sportowy „VIS”	23 000	Uczniowski Klub Sportowy „VIS”	30 000	Uczniowski Klub Sportowy „NAWA SKIERNIEWICE”	120 000
Uczniowski Klub Sportowy „NAWA SKIERNIEWICE”	107 000	Uczniowski Klub Sportowy „NAWA SKIERNIEWICE”	114 000	Uczniowski Klub Sportowy „VIS”	26 500	Uczniowski Klub Sportowy „NAWA SKIERNIEWICE”	110 000	Skierniewicki Klub Karate „KYOKUSHINKAI”	69 590
Skierniewicki Klub Karate „KYOKUSHINKAI”	18 000	Skierniewicki Klub Karate „KYOKUSHINKAI”	22 000	Uczniowski Klub Sportowy „NAWA SKIERNIEWICE”	100 000	Skierniewicki Klub Karate „KYOKUSHINKAI”	40 000	Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	40 000
Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	84 000	Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	93 000	Skierniewicki Klub Karate „KYOKUSHINKAI”	37 000	Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	45 000	Miejski Klub Sportowy „ÓSEMKA”	118 000
Miejski Klub Sportowy „ÓSEMKA”	110 000	Miejski Klub Sportowy „ÓSEMKA”	115 000	Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	30 000	Miejski Klub Sportowy „ÓSEMKA”	114 000	Szkolny Związek Sportowy w Skierniewicach	28 000
Szkolny Związek Sportowy w Skierniewicach	30 000	Szkolny Związek Sportowy w Skierniewicach	30 000	Fundacja „ÓSEMKA”	45 000	Szkolny Związek Sportowy w Skierniewicach	33 000	MMKS „WOJOWNIK”	120 000
MMKS „WOJOWNIK”	188 000	MMKS „WOJOWNIK”	199 000	Miejski Klub Sportowy „ÓSEMKA”	125 000	MMKS „WOJOWNIK”	119 000	Okęg Polskiego Związku Wędkarskiego	7 000
Okęg Polskiego Związku Wędkarskiego	3 000	Okęg Polskiego Związku Wędkarskiego	4 000	Szkolny Związek Sportowy w Skierniewicach	33 000	Okęg Polskiego Związku Wędkarskiego	8 000	Uczniowski Klub Sportowy „PRUS”	5 000

Uczniowski Klub Sportowy „PRUS”	7 000	Uczniowski Klub Sportowy "PRUS"	8 000	MMKS „WOJOWNIK”	100 000	Uczniowski Klub Sportowy „PRUS”	8 000	Klub Szachowy „PIĄTKA”	88 000
Fundacja Pomocy Społecznej „CHODŹMY RAZEM”	2 000	Fundacja Pomocy Społecznej „CHODŹMY RAZEM”	3 000	Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego	8 000	Fundacja Pomocy Społecznej „CHODŹMY RAZEM” – zajęcia sportowe „SALOS FAUSTYNA”	2 000	Klub Sportowy „POLONIA”	50 000
Klub Szachowy „PIĄTKA”	75 000	Klub Szachowy „PIĄTKA”	81 000	Uczniowski Klub Sportowy „PRUS”	8 000	Klub Szachowy „PIĄTKA”	88 000	MKS „Skier-VIS” Skierniewice	70 000
Klub Sportowy „POLONIA”	28 000	Klub Sportowy „POLONIA”	32 000	Fundacja Pomocy Społecznej „CHODŹMY RAZEM” – zajęcia sportowe „SALOS FAUSTYNA”	2 000	Klub Sportowy „POLONIA”	50 000	Skierniewickie Stowarzyszenie Radioorientacji Sportowej	18 000
MKS „Skier-VIS” Skierniewice	80 000	MKS „Skier-VIS” Skierniewice	65 000	Klub Szachowy „PIĄTKA”	88 000	MKS „Skier-VIS”	70 000	UMKS „UNIA SKIERNIEWICE”	180 000
Liga Obrony Kraju	3 000	Skierniewickie Stowarzyszenie Radioorientacji Sportowej	18 000	Klub Sportowy „POLONIA”	50 000	Skierniewickie Stowarzyszenie Radioorientacji Sportowej	18 000	KU Akademickiego Związku Sportowego PWSZ w Skierniewicach	54 000
Skierniewickie Stowarzyszenie Radioorientacji Sportowej	17 000	KU Akademickiego Związku Sportowego PWSZ w Skierniewicach	5 000	MKS „Skier-VIS”	70 000	Skierniewickie Stowarzyszenie „SPORTOWE WARIACJE”	10 000	KU Akademickiego Związku Sportowego PWSZ w Skierniewicach	5 000
Stowarzyszenie Sportowe K.O.WAL BOXING	6 000	KU Akademickiego Związku Sportowego PWSZ w Skierniewicach	41 000	Skierniewickie Stowarzyszenie Radioorientacji Sportowej	18 000	UMKS „UNIA SKIERNIEWICE”	88 000	Klub Biegacza "tRUCHt" Maraton Skierniewice	5 000
KU Akademickiego Związku Sportowego PWSZ w Skierniewicach	35 000	Związek Harcerstwa Polskiego	1 000	UMKS „UNIA SKIERNIEWICE”	45 000	KU Akademickiego Związku Sportowego PWSZ w Skierniewicach	54 000	Skierniewickie Towarzystwo Tenisowe „UZAR”	8 000
KU Akademickiego Związku Sportowego PWSZ w Skierniewicach	3 000			KU Akademickiego Związku Sportowego PWSZ w Skierniewicach	45 000	KU Akademickiego Związku Sportowego PWSZ w Skierniewicach	5 000	KS „LogIN” Skierniewice	5 000
				KU Akademickiego Związku Sportowego PWSZ w Skierniewicach	5 000	ZHP Chorągiew Łódzka - Komenda Hufca Skierniewice	3 000	Skierniewickie Stowarzyszenie „OLIMPIJCZYK”	800
				ZHP Chorągiew Łódzka -	3 500	Klub Biegacza	8 000	Stowarzyszenie	10 000

				Komenda Hufca Skierniewice		„tRUChT” Maraton Skierniewice		Sportu Tanecznego „WORLD DANCE COUNCIL POLAND”	
				Klub Biegacza „tRUChT” Maraton Skierniewice	10 000	Skierniewickie Towarzystwo Tenisowe „UZAR”	7 000		
				Skierniewickie Towarzystwo Tenisowe „UZAR”	8 000	KS „LogIN” Skierniewice	4 000		
				Stowarzyszenie Sportowe K.O.WAL BOXING	8 000				

Źródło: <http://www.bip.um.skierniewice.pl/kategorie/dotacje> (17.10.2017)

Stypendia sportowe

Istotnym elementem budowania systemu wsparcia dla lokalnych sportowców przez władze miasta Skierniewice jest funkcjonujący system stypendialny oraz system nagród dla zawodników osiągających wysokie wyniki sportowe.

Szczegóły dotyczące zasad przyznawania stypendiów sportowych zostały przyjęte Uchwałą Nr XXIX/141/2016 Rady Miasta Skierniewice z dnia 22 września 2016 r. w sprawie *ustalenia szczegółowych zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych, za osiągnięte wyniki sportowe w międzynarodowym współzawodnictwie sportowym lub krajowym współzawodnictwie sportowym*.

Zgodnie z treścią ww. uchwały zawodnikowi (tj. mieszkańcowi Skierniewic, który reprezentuje na zawodach Miasto Skierniewice lub Polskę oraz jest członkiem klubu sportowego lub stowarzyszenia działającego na terenie Miasta Skierniewice) osiągającemu wyniki sportowe we współzawodnictwie krajowym lub międzynarodowym, w dyscyplinach indywidualnych i grach zespołowych, może być przyznane stypendium sportowe. Stypendium może otrzymać zawodnik, który w dniu złożenia wniosku ukończył 14 rok życia i spełnia jednocześnie następujące warunki:

- 1) jest członkiem klubu sportowego lub stowarzyszenia działającego na terenie Miasta Skierniewice, zamieszkałym na terenie Miasta Skierniewice, które reprezentuje na zawodach;
- 2) czynnie uczestniczy we współzawodnictwie sportowym organizowanym przez polski związek sportowy, organizację o zasięgu ogólnopolskim lub międzynarodową organizację w danej dyscyplinie;
- 3) wywiązuje się z podstawowych obowiązków sportowca i przestrzega powszechnie obowiązujących norm społecznych;
- 4) cechuje się nienaganną postawą etyczną i moralną, przestrzega obowiązujących przepisów sportowych, godnie reprezentuje Miasto Skierniewice;
- 5) reprezentuje barwy skierniewickiego klubu sportowego lub stowarzyszenia co najmniej pół roku.

Wysokość i liczba stypendiów uzależniona jest od kwoty zapisanej na ten cel w uchwale budżetowej, a także dyscypliny sportowej oraz kategorii wiekowej sportowców:

- 1) dla zawodników, którzy osiągają wyniki sportowe we współzawodnictwie krajowym lub międzynarodowym, w dyscyplinach indywidualnych:
 - a) w kategorii Senior:
 - reprezentujących Polskę i Skierniewice na Mistrzostwach Świata, Pucharach Świata, Europy lub posiadających klasę Mistrzowską Międzynarodową – do 1 700 zł brutto miesięcznie,
 - powołanych do Kadry Narodowej Polski, medalistów Mistrzostw Polski lub posiadających klasę Mistrzowską Krajową – do 1 100 zł brutto miesięcznie,
 - powołanych do Kadry Województwa, medalistów Pucharu Polski, Grand Prix Polski lub posiadających I klasę sportową – do 600 zł brutto miesięcznie,
 - b) w kategorii Młodzieżowiec, Junior:

- reprezentujących Polskę i Skierniewice na Mistrzostwach Świata, Pucharach Świata, Europy lub posiadający klasę Mistrzowską Międzynarodową – do 1 100 zł brutto miesięcznie,
 - powołanych do Kadry Narodowej Polski, medalistów Mistrzostw Polski lub posiadających klasę Mistrzowską Krajową – do 800 zł brutto miesięcznie,
 - powołanych do Kadry Województwa, medalistów Pucharu Polski, Grand Prix Polski lub posiadających I klasę sportową – do 400 zł brutto miesięcznie;
- 2) dla zawodników, którzy osiągają wyniki sportowe we współzawodnictwie krajowym lub międzynarodowym, w grach zespołowych:
- a) reprezentujących Polskę i Skierniewice na Mistrzostwach Świata, Europy lub powołanych do Kadry Narodowej Polski – do 1 000 zł brutto miesięcznie,
 - b) Medalistów Mistrzostw Polski lub powołanych do Kadry Województwa – do 500 zł brutto miesięcznie.

Stypendium może być przyznawane na okres do 10 miesięcy w danym roku kalendarzowym w oparciu o wyniki sportowe uzyskane w roku poprzedzającym przyznanie stypendium. Wniosek o stypendium może złożyć klub sportowy zawodnika, a same stypendia przyznaje Prezydent Miasta Skierniewice po zasięgnięciu opinii właściwej Komisji Rady Miasta Skierniewice ds. sportu.

Oprócz stypendiów skierniewiccy sportowcy mogą uzyskać nagrody i wyróżnienia. Szczegółowe zasady, tryb przyznawania i wysokość nagród pieniężnych oraz rodzaje wyróżnień dla zawodników osiągających wysokie wyniki sportowe oraz dla trenerów prowadzących szkolenie zawodników osiągających wysokie wyniki sportowe określa Uchwała Nr XXXVII/49/2017 Rady Miasta Skierniewice z dnia 27 kwietnia 2017 r. w sprawie nagród i wyróżnień za wysokie wyniki sportowe w międzynarodowym lub krajowym współzawodnictwie sportowym.

Na podstawie ww. uchwały ustanowiono nagrody i wyróżnienia dla *zawodników* osiągających wysokie wyniki sportowe w międzynarodowym lub krajowym współzawodnictwie sportowym oraz nagrody dla *trenerów* zasłużonych w osiąganiu wysokich wyników sportowych we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym. Są one przyznawane zawodnikom i trenerom należącym do klubów sportowych posiadających siedzibę na terenie miasta Skierniewice. Zawodnicy mogą uzyskać nagrody i wyróżnienia, zaś trenerzy – wyłącznie nagrody. Na podstawie ww. uchwały sportowcom można przyznać nagrody pieniężne indywidualne lub wyróżnienia w postaci statuetek, odznak, nagród rzeczowych i dyplomów.

Wysokość nagród pieniężnych w dyscyplinach indywidualnych i drużynowych dla zawodników za wysokie wyniki sportowe osiągnięte we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym określono następująco:

- 1) za zajęcie I-VIII miejsca na Mistrzostwach Świata, Europy, Pucharach Świata, Europy w wysokości do 2 200 zł;
- 2) za zajęcie I-III miejsca na Mistrzostwach Polski, Młodzieżowych Mistrzostwach Polski, Mistrzostwach Polski Juniorów w wysokości do 1 500 zł;
- 3) za zajęcie I-III Miejsca w Pucharze Polski, Grand Prix Polski w wysokości do 1 000 zł;
- 4) za zajęcie I-III miejsca w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży w wysokości do 600 zł.

Natomiast wyróżnienia w dyscyplinach indywidualnych mogą być przyznawane zawodnikom za uzyskane wyniki sportowe:

- 1) za zajęcie IV–X miejsca w Młodzieżowych Mistrzostwach Polski i Mistrzostwach Polski Juniorów w dyscyplinach olimpijskich i nieolimpijskich;
- 2) za zajęcie IV–X miejsca w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży.

Z kolei trenerom może być przyznana nagroda pieniężna za całokształt pracy z zawodnikami osiągającymi wysokie wyniki sportowe w międzynarodowym lub krajowym współzawodnictwie sportowym. Nagroda pieniężna dla trenera można wynosić od 600 zł do 2 500 zł.

Przyznanie nagrody pieniężnej lub wyróżnienia może nastąpić z inicjatywy Prezydenta Miasta Skierniewice lub na wniosek: Zastępcy Prezydenta odpowiedzialnego za sport; Komisji Kultury, Sportu i Współpracy z Zagranicą Rady Miasta Skierniewice lub Stowarzyszenia Sportowego. Natomiast o rodzaju nagród i wyróżnień oraz liczbie nagrodzonych i wyróżnionych zawodników oraz trenerów decyduje Prezydent Miasta, po uprzednim zasięgnięciu opinii merytorycznej komisji Rady Miasta.

W 2016 roku na stypendia i nagrody dla sportowców w mieście Skierniewice wydatkowano kwotę 132 450,00 zł, natomiast na 2017 rok zaplanowane zostały środki w łącznej wysokości 150 000,00 zł.

W 2016 roku na stypendia sportowe dla skierniewickich zawodników, którzy w minionym roku osiągnęli najlepsze wyniki na arenie krajowej i międzynarodowej, przeznaczono niemal 116 tys. zł. Wśród sportowców, którzy otrzymali stypendia znaleźli się zawodnicy z 12 klubów:

- MKS „Ósemka”
- WOPR
- MKS SKIER-VIS
- MMKS „Wojownik”
- MLKS „Widok”
- UKS „Nawa”
- KU AZS PWSZ
- UMKS „Unia” Skierniewice
- UKS Vis
- KS „Legion”
- KS „Polonia”
- KS „Piątka”²⁷.

W 2017 roku stypendia sportowe otrzymali zawodnicy 9 klubów:

- MMKS „Wojownik” (5 zawodników)
- KS „Polonia” (4 zawodników)
- MKS „Ósemka” (1 zawodnik)
- UKS „Nawa” (16 zawodników)

²⁷ Za: <http://skierniewice.eu/aktualnosci/88650> (17.10.2017)

- Skierniewickie Stowarzyszenie „Sportowe Wariacje” (1 zawodnik)
- Skierniewicki Klub Karate Kyokushinkai (1 zawodnik)
- KS „Piątka” (3 zawodników)
- WOPR (9 zawodników)
- MLKS „Widok” (2 zawodników)²⁸.

W 2017 roku przyznane zostały nagrody i wyróżnienia za wysokie osiągnięcia sportowe w ubiegłym roku. Nagrodzono 22 zawodników i zawodniczek, reprezentujących 6 klubów:

- UKS „Nawa” (8 zawodników)
- WOPR (5 zawodników)
- MMKS „Wojownik” (6 zawodników)
- KS „Polonia” (1 zawodnik)
- KS „Piątka” (1 zawodnik)
- ZSN „Start” (1 zawodnik).

Nagrody przyznane zostały również 10 trenerom z 9 skierniewickich klubów sportowych: KS „Piątka”, MKS „Ósemka”, MMKS „Wojownik”, KU AZS PWSZ, Skierniewickie Stowarzyszenie Radioorientacji Sportowej, ZSN „Start”, UKS „Nawa” (2 nagrodzonych), WOPR Skierniewice i KS „Polonia”²⁹.

²⁸ Za: <http://skierniewice.eu/aktualnosci/89263> (17.10.2017)

²⁹ Za: <http://skierniewice.eu/aktualnosci/89210> (17.10.2017)

2.2 Analiza benchmarkowa Skierniewic z miastami o porównywalnych warunkach demograficznych i infrastrukturalnych

2.2.1 Wstęp

Analiza benchmarkowa na potrzeby opracowania *Strategii Rozwoju Sportu dla Miasta Skierniewice na lata 2018-2023* polegała na porównaniu specyficznych wskaźników opisujących potencjał demograficzny, organizacyjno-finansowy oraz aktywność fizyczną w mieście Skierniewice na tle kilku innych miast Polski. Do analizy porównawczej zostały wybrane następujące miasta:

- Bełchatów
- Kutno
- Łowicz
- Mielec
- Piotrków Trybunalski
- Radomsko
- Żyrardów.

Dobór został dokonany na podstawie podobnych uwarunkowań demograficznych, infrastrukturalnych oraz geograficznych.

Celem analizy było wskazanie stopnia wykorzystania istniejących potencjałów demograficznych, finansowych oraz infrastrukturalnych, a także wskazanie zależności, które przyczyniły się do rozwoju poziomu kultury fizycznej w poszczególnych miastach.

Podstawą analizy były dane Głównego Urzędu Statystycznego Banku Danych Lokalnych zagregowane w następujących grupach tematycznych:

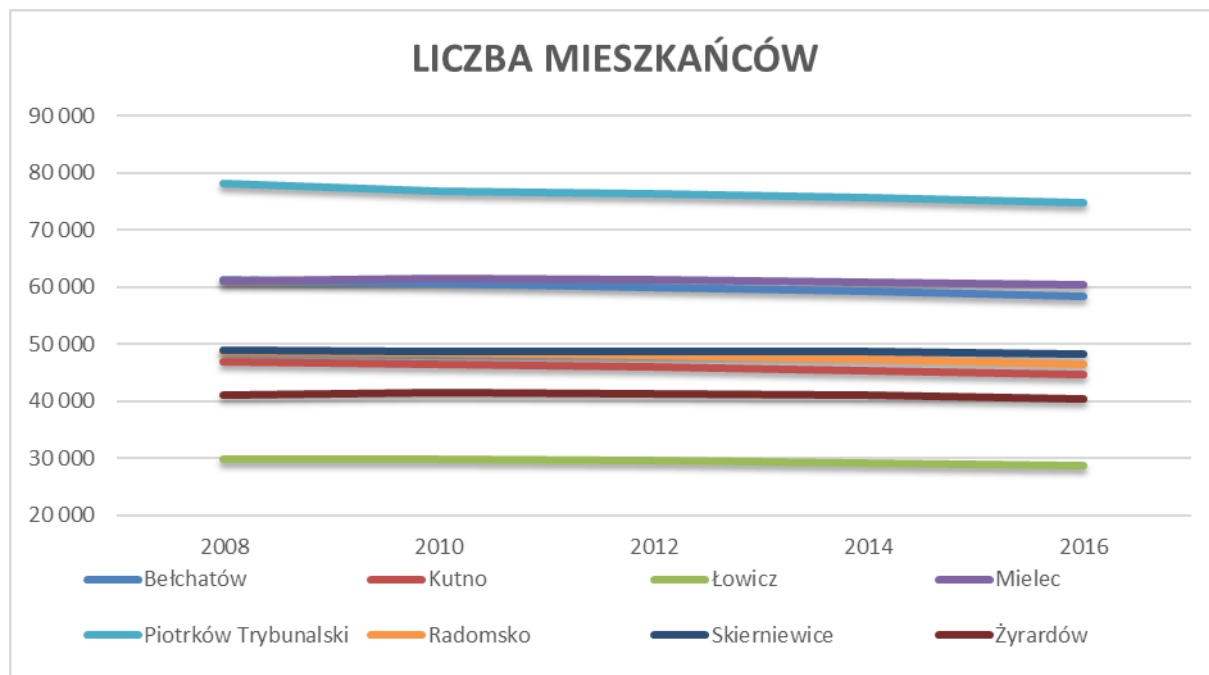
- potencjał demograficzny,
- potencjał finansowy,
- potencjał organizacyjny,
- potencjał aktywności fizycznej dzieci i młodzieży do 18 roku życia,
- potencjał aktywności fizycznej dorosłej ludności (powyżej 18 roku życia).

2.2.1 Potencjał demograficzny

Wśród wybranych do analizy benchmarkowej miast największym, pod względem liczby ludności, jest Piotrków Trybunalski. W 2016 roku zamieszkiwało w nim ponad 74,5 tys. osób. Ponad dwuipółkrotnie mniejszy jest Łowicz, liczący w 2016 roku 28,8 tys. mieszkańców. Skierniewice, z 48,3 tys. mieszkańców, plasowały się pośrodku zestawienia. Niezależnie jednak od ilości zameldowanych osób,

liczba ludności wybranych miast w latach 2012-2016 wskazuje na występującą tendencję spadkową – na przestrzeni ostatnich 5 lat we wszystkich liczba mieszkańców zmniejszyła się. Najszybciej wyludniały się: Bełchatów, Łowicz i Radomsko (-2,8%), a także Kutno (-2,7%). Na tle pozostałych miast Skierniewice wyróżniały się najniższym tempem spadku liczby mieszkańców – w latach 2012-2016 liczba ludności zmniejszyła się jedynie o 0,8%.

Wykres 23. Liczba mieszkańców w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Porównywane miasta są zróżnicowane pod względem liczby ludności przypadającej na 1 km². Największą gęstością zaludnienia charakteryzuje się Żyrardów (2 823 osób na 1 km²), zaś najmniejszą – Radomsko (906 osób na 1 km²). Skierniewice, z 1 397 osobami na 1 km², należały do miast o przeciętnej gęstości zaludnienia. Wartości wskaźnika gęstości zaludnienia w latach 2012-2016 potwierdzają wskazywane powyżej spadki liczby ludności poszczególnych miast. We wszystkich gęstość zaludnienia zmniejszyła się w analizowanym okresie.

Tabela 26. Gęstość zaludnienia w latach 2006-2016 (analiza benchmarkowa)

Bełchatów	1 733	1 720	1 712	1 694	1 684
Kutno	1 369	1 359	1 351	1 340	1 331
Łowicz	1 266	1 256	1 245	1 236	1 230
Mielec	1 306	1 303	1 297	1 293	1 290
Radomsko	932	926	922	915	906
Piotrków Trybunalski	1 136	1 129	1 124	1 118	1 111
Skierniewice	1 415	1 413	1 414	1 399	1 397
Żyrardów	2 879	2 864	2 857	2 833	2 823

Źródło: dane BDL GUS

We wszystkich analizowanych miastach osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły mniej niż 20% społeczeństwa. Najniższy udział tej kategorii wśród mieszkańców stwierdzono w Kutnie, gdzie osoby poniżej 18 roku życia stanowiły w 2016 roku zaledwie 15% ludności. Z kolei najwyższy wystąpił w Skierniewicach i Żyrardowie, gdzie ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 18,3% ogółu mieszkańców. Te dwa miasta są ponadto jedynymi, w których odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym w 2016 roku okazał się wyższy (odpowiednio o 0,2% i 0,3%) niż w 2012 roku.

Tabela 27. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogóle ludności (%) w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

Bełchatów	17,3	17,3	17,3	17,3	17,3
Kutno	15,2	15,0	15,0	15,0	15,0
Łowicz	17,4	17,3	17,1	16,9	16,9
Mielec	16,8	16,7	16,6	16,6	16,6
Piotrków Trybunalski	17,6	17,6	17,5	17,5	17,4
Radomsko	16,8	16,6	16,4	16,2	16,0
Skierniewice	18,1	17,9	18,0	18,0	18,3
Żyrardów	18,0	17,9	18,0	18,2	18,3

Źródło: dane BDL GUS

Pod względem udziału ludności w wieku produkcyjnym w ogóle ludności na tle innych miast wyróżniał się Bełchatów, w którym do kategorii tej zaliczano w 2016 roku 66,6% mieszkańców, a w 2012 roku ponad 71% mieszkańców. W pozostałych miastach odsetek ludności w wieku produkcyjnym oscylował wokół ok. 60%, przy czym najniższy był w Żyrardowie (59,5%) i Piotrkowie Trybunalskim (59,8%).

Tabela 28. Udział ludności w wieku produkcyjnym w ogóle ludności (%) w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

Bełchatów	71,1	70,1	69,0	67,8	66,6
Kutno	64,2	63,3	62,4	61,2	60,2
Łowicz	64,0	63,1	62,3	61,3	60,4
Mielec	65,5	64,8	64,1	63,2	62,2
Piotrków Trybunalski	62,9	62,1	61,4	60,5	59,8
Radomsko	63,0	62,3	61,8	61,3	60,7
Skierniewice	64,4	63,7	62,8	61,8	60,7
Żyrardów	63,0	62,3	61,4	60,4	59,5

Źródło: dane BDL GUS

Bełchatów cechował się także najniższym udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców. W 2012 roku do tej kategorii zaliczano jedynie 11,5% ludności miasta, zaś w 2016 roku odsetek ten wzrósł do 16,1%. W pozostałych miastach ludność w wieku poprodukcyjnym stanowiła ponad 20% mieszkańców. Najtrudniejsza sytuacja dotyczyła Kutna, gdzie w 2016 roku co czwarty mieszkaniec miasta należał do kategorii osób w wieku poprodukcyjnym (24,7%). Nieznacznie niższe odsetki występowały w Radomsku (23,3%), Piotrkowie Trybunalskim (22,8%), Łowiczu (22,7%) i Żyrardowie (22,2%). Na tle tych miast (oprócz Bełchatowa) Skierniewice wyróżniały się najniższym

udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców (21%), przy czym minimalnie wyższy był on w Mielcu (21,2%).

Tabela 29. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności (%) w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

Bełchatów	11,5	12,6	13,6	14,9	16,1
Kutno	20,6	21,6	22,7	23,8	24,7
Łowicz	18,6	19,6	20,5	21,7	22,7
Mielec	17,7	18,5	19,3	20,2	21,2
Piotrków Trybunalski	19,5	20,3	21,2	22,0	22,8
Radomsko	20,3	21,1	21,8	22,5	23,3
Skierniewice	17,5	18,4	19,2	20,2	21,0
Żyrardów	19,0	19,8	20,6	21,4	22,2

Źródło: dane BDL GUS

Kolejne obejmują kwestie ruchu naturalnego w wybranych miastach. Pierwszy wskaźnik dotyczy urodzeń żywych na 1000 ludności. Do miast o najwyższych wartościach tego wskaźnika należą: Żyrardów (11,02 w 2016 roku), Skierniewice (10,74) i Bełchatów (10,0). Z kolei najmniej dzieci w przeliczeniu na 1000 mieszkańców rodziło się w Radomsku (8,07) i Kutnie (8,25). W pozostałych miastach wskaźnik urodzeń żywych na 1000 ludności w 2016 roku kształtował się w przedziale od 9,05 (Piotrków Trybunalski) do 9,86 (Mielec).

Tabela 30. Urodzenia żywe na 1000 ludności w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

Bełchatów	10,58	10,84	11,05	9,92	10,00
Kutno	8,45	7,27	8,61	8,58	8,25
Łowicz	10,47	10,32	8,30	8,37	9,37
Mielec	8,66	9,02	8,64	9,16	9,86
Piotrków Trybunalski	9,70	8,65	9,77	8,89	9,05
Radomsko	8,20	7,74	7,72	7,71	8,07
Skierniewice	10,54	9,53	10,60	9,99	10,74
Żyrardów	10,57	10,10	10,52	10,73	11,02

Źródło: dane BDL GUS

Analiza wskaźnika zgonów na 1000 ludności pozwala podzielić wybrane miasta na trzy grupy. Do pierwszej, o najwyższym poziomie wskaźnika zgonów na 1000 mieszkańców należą: Piotrków Trybunalski (12,35 w 2016 roku), Kutno (12,28), Żyrardów (12,23) i Radomsko (12,21). Po przeciwnej stronie znajdują się Bełchatów i Mielec, gdzie wskaźniki zgonów na 1000 mieszkańców przyjmowały bardzo niskie wartości – odpowiednio 7,0 i 8,05. Z kolei Skierniewice i Łowicz to miasta, w których wskaźnik zgonów przyjmował wartości przeciętne, tj. ok. 10 zgonów na 1000 ludności w 2016 roku.

Tabela 31. Zgony na 1000 ludności w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

Bełchatów	6,22	6,98	7,05	6,72	7,00
Kutno	11,41	11,84	10,50	11,70	12,28

Łowicz	11,75	11,20	10,62	10,30	10,51
Mielec	7,23	7,74	8,33	8,89	8,05
Piotrków Trybunalski	11,10	10,23	10,43	12,29	12,35
Radomsko	11,13	11,63	10,77	11,39	12,21
Skierniewice	8,14	9,41	8,63	9,70	10,10
Żyrardów	11,63	11,24	11,25	11,76	12,23

Źródło: dane BDL GUS

Różnica między liczbą urodzeń i liczbą zgonów stanowi o wartości przyrostu naturalnego. Przewaga urodzeń powoduje dodatni przyrost naturalny, zaś przewaga zgonów – ujemny. Wśród analizowanych miast dodatnim przyrostem naturalnym charakteryzowały się jedynie trzy: Bełchatów, Mielec i Skierniewice. W 2016 roku wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców Bełchatowa wynosił 3,00, w przypadku Mielca było to 1,81, zaś w przypadku Skierniewic – 0,64. W pozostałych miastach występowały ujemne wartości wskaźnika przyrostu naturalnego na 1000 ludności. Najniższe wartości stwierdzono w Radomsku (-4,14) i Kutnie (-4,04), a także Piotrkowie Trybunalskim (-3,30).

Tabela 32. Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

Bełchatów	4,36	3,86	4,00	3,20	3,00
Kutno	-2,95	-4,57	-1,89	-3,12	-4,04
Łowicz	-1,28	-0,88	-2,32	-1,93	-1,14
Mielec	1,43	1,28	0,31	0,26	1,81
Piotrków Trybunalski	-1,40	-1,58	-0,66	-3,40	-3,30
Radomsko	-2,93	-3,89	-3,05	-3,68	-4,14
Skierniewice	2,40	0,12	1,97	0,29	0,64
Żyrardów	-1,06	-1,14	-0,73	-1,03	-1,21

Źródło: dane BDL GUS

Końcowa część analizy potencjału demograficznego wybranych do analizy benchmarkowej miast dotyczy zjawiska migracji. Saldo migracji na 1000 osób pozwala stwierdzić, że największy ubytek ludności w wyniku wyjazdów z dotychczasowego miejsca zamieszkania występuje w przypadku Bełchatowa – w 2016 roku na 1000 mieszkańców saldo migracji wyniosło -10,5. Była to najwyższa wartość wśród wszystkich analizowanych miast, kilkakrotnie przekraczająca wartości osiągane w pozostałych jednostkach. Co prawda we wszystkich miastach saldo migracji na 1000 osób przyjmowało wartości ujemne, jednak wahało się ono między -2,2 w Skierniewicach do -4,4 w Żyrardowie.

Tabela 33. Saldo migracji na 1000 osób w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

Bełchatów	-7,9	-10,2	-8,7	x	-10,5
Kutno	-4,0	-2,9	-4,0	x	-2,9
Łowicz	-4,2	-5,2	-6,9	x	-3,1
Mielec	-4,4	-5,3	-4,1	x	-2,9
Piotrków Trybunalski	-1,3	-4,1	-3,6	x	-2,5

Radomsko	-0,9	-3,4	-1,6	x	-4,2
Skierniewice	-1,9	-3,3	-0,8	x	-2,2
Żyrardów	-2,9	-4,1	-2,3	x	-4,4

Źródło: dane BDL GUS

Większość analizowanych miast cechowała się natomiast w 2016 roku dodatnim saldem migracji zagranicznych na 1000 osób. Ujemne wystąpiło jedynie w Radomsku (-0,75) i Żyrardowie (-0,40). Z kolei najwyższym poziomem wskaźnika salda migracji zagranicznych na 1000 osób cechowały się Skierniewice – wartość osiągnięta w 2016 roku (0,87) okazała się najwyższa zarówno w tym roku, jak i wcześniejszych we wszystkich analizowanych miastach.

Tabela 34. Saldo migracji zagranicznych na 1000 osób w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

Bełchatów	-0,15	-0,28	-0,30	x	0,12
Kutno	-0,17	-0,52	-0,44	x	0,47
Łowicz	-0,03	-0,07	0,10	x	0,38
Mielec	0,16	-0,38	0,56	x	0,26
Piotrków Trybunalski	0,42	0,14	0,24	x	0,20
Radomsko	-0,66	-0,65	0,19	x	-0,75
Skierniewice	0,27	-0,21	0,39	x	0,87
Żyrardów	-0,12	-0,85	-0,37	x	-0,40

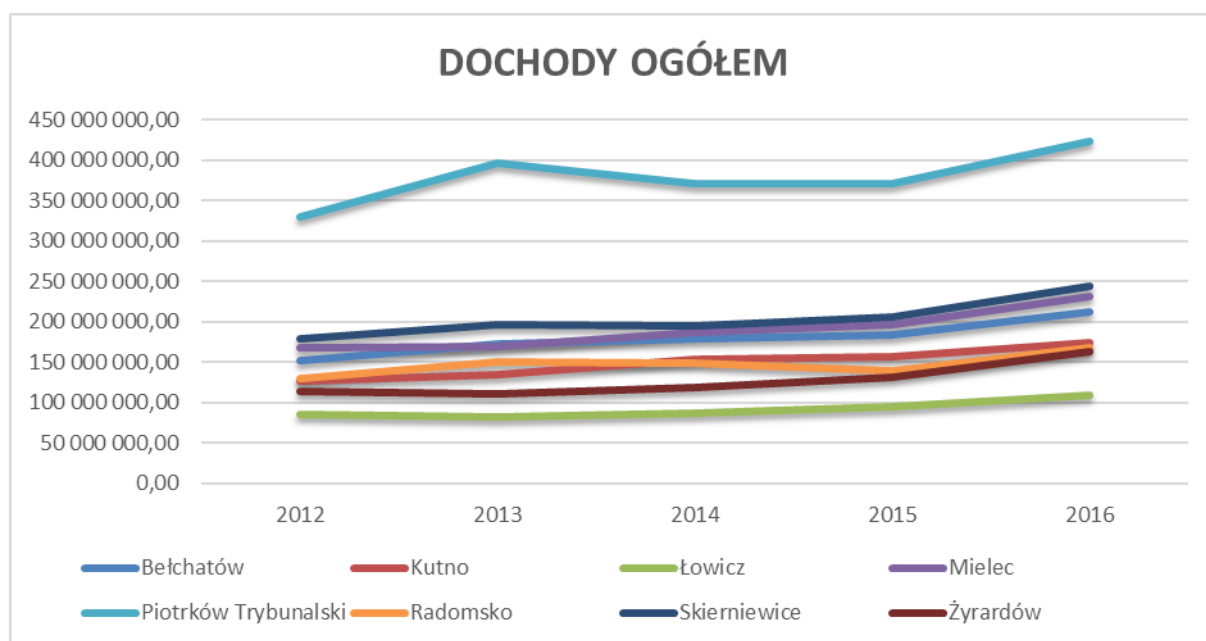
Źródło: dane BDL GUS

2.2.2 Potencjał finansowy

Zakres analizy porównawczej w sferze *potencjału finansowego* obejmował dane dotyczące dochodów i wydatków poszczególnych miast, ze szczególnym uwzględnieniem wydatków na kulturę fizyczną i sport.

Analizowane miasta różnią się pod względem osiąganego dochodu. Biorąc pod uwagę liczby bezwzględne, najbogatszym miastem jest Piotrków Trybunalski, którego dochody w 2016 roku przekroczyły 423,5 mln zł. W pozostałych miastach osiągnęto znacznie niższe dochody, przy czym wyróżnić można pewne grupy o zbliżonym poziomie. Do pierwszej należą Skierniewice (244 mln zł), Mielec (231 mln zł) i Bełchatów (212,8 mln zł), a do drugiej Kutno (174,7 mln zł), Radomsko (164 mln zł) i Żyrardów (162,7 mln zł). Natomiast w Łowiczu osiągnięto najniższe dochody, na poziomie 108,5 mln zł. Należy dodać, że dochody wszystkich miast wzrosły w latach 2012-2016. Największy przyrost dotyczył budżetu Żyrardowa (43,3%), zaś najniższy – Łowicza (27,7%).

Wykres 24. Dochody ogółem w zł w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Faktyczne różnice między miastami pozwala zauważyć wskaźnik dochodów ogółem na 1 mieszkańca. Na podstawie tych danych można stwierdzić, iż najwięcej w przeliczeniu na 1 mieszkańca uzyskuje Piotrków Trybunalski – ponad 5,6 tys. zł w 2016 roku. Na drugim miejscu znalazły się Skierniewice z dochodem ponad 5 tys. zł na 1 mieszkańca, a na trzecim – Żyrardów, gdzie dochód na osobę wyniósł ponad 4 tys. zł. W pozostałych miastach nie przekroczono kwoty 4 tys. zł, a dochody ogółem na 1 mieszkańca wahały się od 3,5 tys. w Radomsku do 3,8 tys. w Kutnie. Podobnie jak dochody ogółem, również dochody na 1 mieszkańca wzrastały w latach 2012-2016. Najwięcej zyskali mieszkańcy Skierniewic (wzrost dochodu o 1 381,41 zł na 1 osobę) i Piotrkowa Trybunalskiego (o 1 330,73 zł), a także Żyrardowa (o 1 279,99 zł), Kutna (o 1 131,23 zł), Bełchatowa (o 1 106,77 zł) i Mielca (o 1 072,14 zł).

Tabela 35. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w zł w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

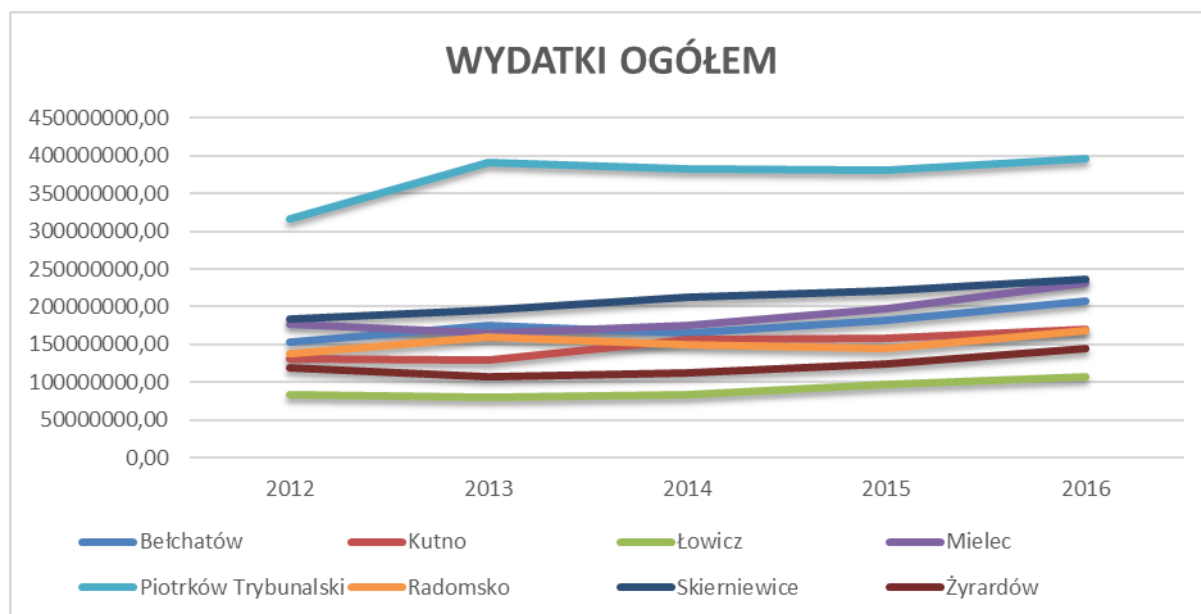
	2012	2013	2014	2015	2016
Bełchatów	2 536,88	2 895,87	3 017,25	3 119,84	3 643,65
Kutno	2 764,29	2 932,19	3 359,17	3 476,49	3 895,52
Łowicz	2 860,79	2 765,57	2 992,24	3 255,01	3 762,12
Mielec	2 738,92	2 780,09	3 077,36	3 232,43	3 811,06
Piotrków Trybunalski	4 323,73	5 215,01	4 891,64	4 924,56	5 654,46
Radomsko	2 701,09	3 140,29	3 144,46	2 956,94	3 573,92
Skierniewice	3 673,94	4 034,24	4 002,87	4 249,09	5 055,35
Żyrardów	2 739,62	2 694,69	2 878,95	3 204,41	4 019,61

Źródło: dane BDL GUS

Również w zakresie wydatków ogółem liderem zestawienia pozostaje Piotrków Trybunalski – w 2016 roku z budżetu miasta wydano ponad 375,7 mln zł. Znacznie niższy poziom wydatków wystąpił w kolejnych w klasyfikacji Skierniewicach (235,9 mln zł) i Mielcu (230,7 mln zł). Najmniej ze swojego

budżetu wydatkowali władze Łowicza (106,3 mln zł), wyższe kwoty wystąpiły w Żyrardowie (144,6 mln zł), Radomsku (167,9 mln zł) i Kutnie (169,9 mln zł) oraz Bełchatowie (208 mln zł). Podobnie jak dochody, w latach 2012-2016 wzrosły wydatki wszystkich miast, przy czym tempo wzrostu wahało się od 21,6% (w Żyrardowie) do 30,7% (w Mielcu).

Wykres 25. Wydatki ogółem w zł w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Również w przeliczeniu na 1 mieszkańca najwyższe wydatki ponoszono w Piotrkowie Trybunalskim – w 2016 roku ukształtowały się one na poziomie 5,2 tys. zł. W tym samym czasie władze Skierniewic na 1 mieszkańca wydatkowały przeciętnie 4,8 tys. zł, zaś w pozostałych miastach – mniej niż 4 tys. zł. Rokrocznie wydatki poszczególnych miast w przeliczeniu na 1 mieszkańca wzrastały, przy czym najwięcej wzrosły one w Piotrkowie Trybunalskim (o 1 146,37 zł), Skierniewicach (o 1 106,81 zł) i Bełchatowie (o 1 009,65 zł).

Tabela 36. Wydatki ogółem na 1 mieszkańca w zł w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

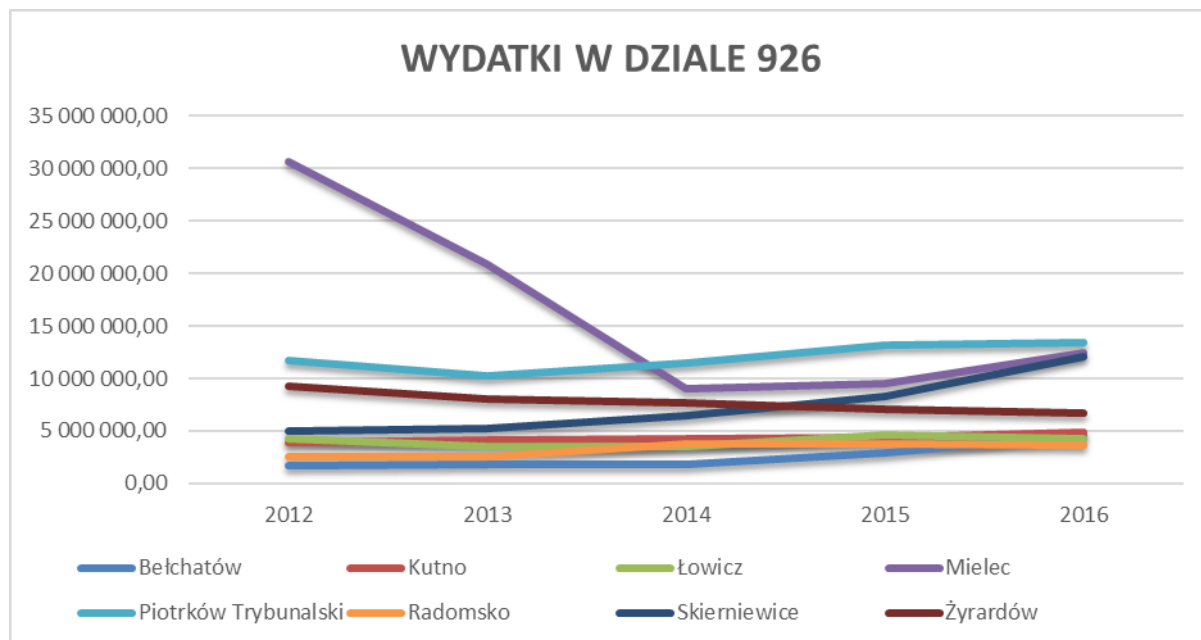
	2012	2013	2014	2015	2016
Bełchatów	2 552,40	2 934,97	2 785,01	3 085,74	3 562,05
Kutno	2 854,41	2 840,16	3 443,37	3 513,19	3 787,67
Łowicz	2 810,76	2 720,85	2 818,97	3 321,65	3 689,33
Mielec	2 874,79	2 701,35	2 879,62	3 242,12	3 805,77
Piotrków Trybunalski	4 136,60	5 125,49	5 058,93	5 050,33	5 282,97
Radomsko	2 853,12	3 361,75	3 147,18	3 053,25	3 584,57
Skierniewice	3 777,47	4 011,09	4 355,58	4 567,65	4 884,28
Żyrardów	2 870,73	2 581,61	2 738,53	3 019,65	3 573,89

Źródło: dane BDL GUS

Wydatki samorządów na kulturę fizyczną (wydatki w *dziale* 926) cechowały się w latach 2012-2016 znaczną zmiennością. Rekordowy poziom wystąpił w 2012 roku w Mielcu, gdzie wydatki w *dziale* *Kultura fizyczna* wyniosły ponad 30,6 mln zł. W latach kolejnych wydatki z budżetu Mielca w tym

dziale malały, do 8,9 mln zł w 2014 roku, a następnie stopniowo wzrastały, do 12,4 mln zł w 2016 roku. W przypadku Kutna, Piotrkowa Trybunalskiego i Skierniewic można mówić o stałym, rocznym wzroście wydatków z budżetów tych miast w *dziale* 926. Tempo wzrostu było zróżnicowane, a najszybciej przybywało wydatków na kulturę fizyczną w Skierniewicach – wzrost z 4,9 mln zł w 2012 roku do 12,1 mln zł w 2016 roku (tj. o 144,8%).

Wykres 26. Wydatki w dziale 926 Kultura fizyczna w zł w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Wydatki w *dziale* 926 stanowią zróżnicowaną część wydatków miast ogółem. Rekordowy poziom (17,3%) wystąpił w Mielcu w 2012 roku, wysoki był również w roku kolejnym (12,7%). Natomiast w 2016 roku w żadnym z analizowanych miast udział wydatków na kulturę fizyczną w ogóle wydatków budżetowych nie przekraczał 5,5%. Najwyższy okazał się ponownie w Mielcu (5,4%), ale wysoki był również w Skierniewicach (5,1%). Natomiast najniższym udziałem wydatków w *dziale* 926 w ogóle wydatków budżetowych charakteryzowały się Radomsko (2,1%) i Bełchatów (2,2%). W pozostałych miastach wydatki na kulturę fizyczną stanowiły od 2,9% (w Kutnie) do 4,7% (w Żyrardowie) wydatków ogółem.

Tabela 37. Udział wydatków w dziale 926 Kultura fizyczna w wydatkach ogółem w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

	2012	2013	2014	2015	2016
Bełchatów	1,1%	1,0%	1,1%	1,6%	2,2%
Kutno	2,9%	3,2%	2,7%	2,8%	2,9%
Łowicz	5,2%	4,4%	4,3%	4,8%	4,0%
Mielec	17,3%	12,7%	5,1%	4,8%	5,4%
Piotrków Trybunalski	3,7%	2,6%	3,0%	3,5%	3,4%
Radomsko	1,9%	1,5%	2,5%	2,6%	2,1%
Skierniewice	2,7%	2,7%	3,1%	3,7%	5,1%
Żyrardów	7,8%	7,6%	6,9%	5,7%	4,7%

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Zmienność poziomu wydatków miast w *dziale 926 Kultura fizyczna* powodowała zmienność wskaźnika w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W 2016 roku liderem zestawienia zostały Skierniewice, gdzie na kulturę fizyczną na 1 osobę wydatkowano ponad 250 zł. Kwotę przewyższającą 200 zł osiągnięto jeszcze w Mielcu (205,15 zł), gdzie z kolei w 2012 roku uzyskano rekordowo wysoką wartość wskaźnika wydatków na kulturę fizyczną na 1 mieszkańca – ponad 500 zł. Pozostałe jednostki samorządowe ponosiły znacznie niższe wydatki w *dziale 926* w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim było to 179,7 zł, w Żyrardowie – 166,7 zł, w Łowiczu – 147,9 zł, a w Kutnie – 109,8 zł. Najniższe wydatki na kulturę fizyczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca były natomiast udziałem Bełchatowa (79,07 zł) i Radomska (77,19 zł).

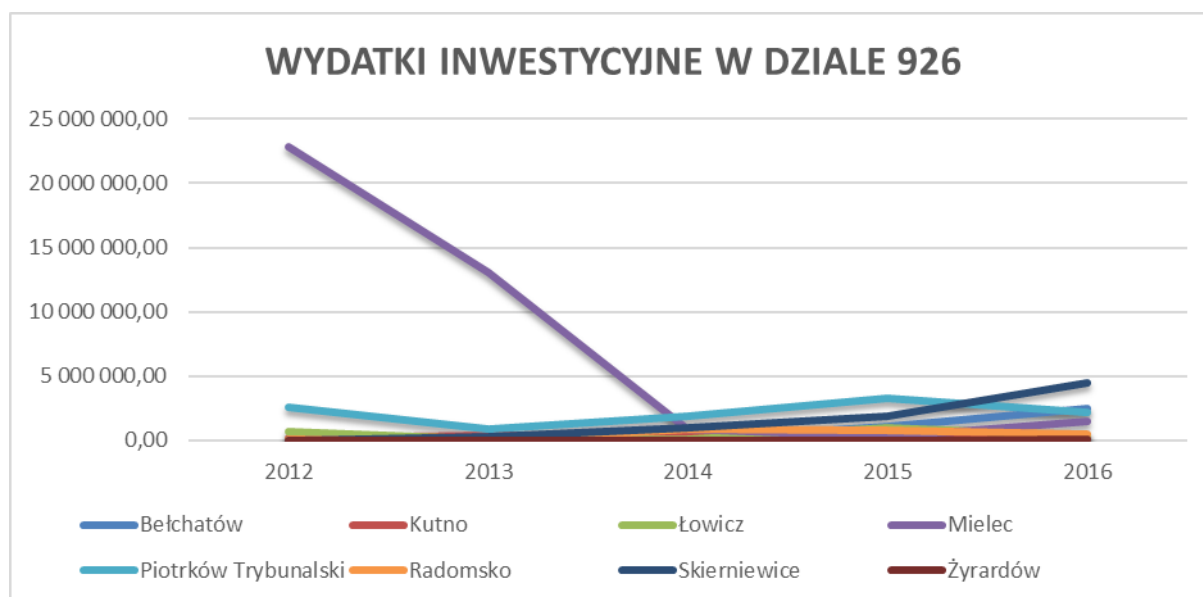
Tabela 38. Wydatki w dziale 926 Kultura fizyczna na 1 mieszkańca w zł w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

Bełchatów	27,83	30,06	29,25	49,36	79,07
Kutno	82,64	89,59	91,71	97,58	109,84
Łowicz	144,86	118,23	119,03	157,72	147,91
Mielec	502,08	339,01	146,48	156,90	205,15
Piotrków Trybunalski	150,27	133,40	149,60	173,99	179,72
Radomsko	52,68	51,39	78,70	80,61	77,19
Skierniewice	100,96	108,88	133,73	169,96	250,63
Żyrardów	226,27	194,69	186,90	173,16	166,71

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Specyficznym rodzajem wydatków są wydatki majątkowe inwestycyjne. W ramach *działu 926* poszczególne miasta przeznaczały zróżnicowane kwoty na inwestycje. Uwagę ponownie zwraca Mielec, gdzie w 2012 roku na inwestycje w obszarze kultury fizycznej wydatkowano ponad 22,8 mln zł, a w 2013 roku – ponad 13 mln zł. W żadnym innym mieście nie osiągnięto takiego pułapu. Natomiast w 2016 roku największy poziom wydatków majątkowych inwestycyjnych w *dziale 926* wystąpił w Skierniewicach. Na inwestycje w obszarze kultury fizycznej wydano wówczas ponad 4,4 mln zł, tj. znacznie więcej niż w Bełchatowie (2,5 mln zł), Piotrkowie Trybunalskim (2,2 mln zł) czy Mielcu (1,5 mln zł). W pozostałych miastach poziom wydatków inwestycyjnych w *dziale 926* nie przekraczał kilkuset (Radomsko, Łowicz i Kutno) czy kilkudziesięciu (Żyrardów) tysięcy złotych.

Wykres 27. Wydatki majątkowe inwestycyjne w dziale 926 Kultura fizyczna w zł w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Na podstawie poniższej tabeli można stwierdzić, iż relatywnie najniższe nakłady na inwestycje w *dziale 926* występują w Żyrardowie. Przez cały analizowany okres albo wydatki majątkowe na kulturę fizyczną w ogóle się nie pojawiały (w 2012, 2014 i 2015 roku) albo też nie przekraczały kilkunastu (2013 rok) czy kilkudziesięciu (2016 rok) tysięcy złotych. W pozostałych miastach udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w ogóle wydatków w *dziale 926* kształtował się na wyższym poziomie. Ponownie rekordową wartość odnotowano w Mielcu w 2012 roku (74,6%), choć rok później także była ona wysoka (62,5%). W 2016 roku relatywnie najwięcej na inwestycje w kulturze fizycznej przeznaczono w Bełchatowie – wydatki majątkowe inwestycyjne stanowiły wówczas ponad połowę (53,3%) wydatków w *dziale 926* ogółem. W analizowanym zestawieniu warto zwrócić uwagę również na Skierniewice. W 2012 roku na inwestycje sportowe przeznaczono jedynie 0,1% wydatków w *dziale 926*. W latach kolejnych udział wydatków inwestycyjnych wzrastał, osiągając w 2016 roku poziom 37%. Niższe wartości występowały w Piotrkowie Trybunalskim (16,3%), Radomsku (14%) i Mielcu (12%), a także Łowiczu (9%), Kutnie (5,7%) i Żyrardowie (0,7%).

Tabela 39. Udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w dziale 926 Kultura fizyczna w wydatkach w dziale 926 ogółem w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

	2012	2013	2014	2015	2016
Bełchatów	0,0%	11,0%	2,7%	36,5%	53,3%
Kutno	4,2%	9,1%	6,8%	10,4%	5,7%
Łowicz	16,6%	1,2%	1,7%	21,3%	9,0%
Mielec	74,6%	62,5%	10,2%	3,3%	12,0%
Piotrków Trybunalski	22,0%	8,7%	16,6%	24,9%	16,3%
Radomsko	3,7%	0,8%	23,3%	21,6%	14,4%
Skierniewice	0,1%	4,7%	15,2%	22,4%	37,0%
Żyrardów	0,0%	0,2%	0,0%	0,0%	0,7%

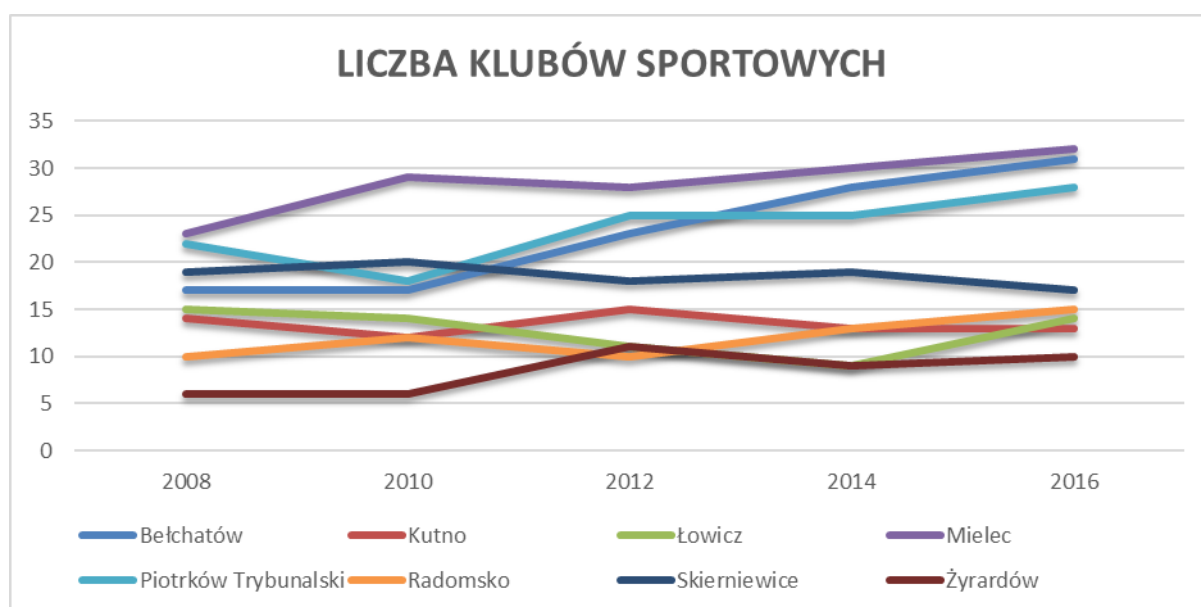
Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

2.2.3 Potencjał organizacyjny

Zakres analizy porównawczej w sferze *potencjału organizacyjnego* obejmował dane dotyczące klubów sportowych (łącznie z wyznaniowymi i UKS), sekcji sportowych oraz zasobów kadrowych klubów sportowych (trenerów, instruktorów sportowych i innych osób organizujących zajęcia sportowe) dostępnych w statystyce publicznej.

Pod względem liczby istniejących klubów sportowych surowe dane liczbowe wskazują na najlepszą sytuację w największych pod względem liczby mieszkańców miastach: Mielcu (32 kluby), Bełchatowie (31 klubów) i Piotrkowie Trybunalskim (28 klubów). Znacznie mniej klubów sportowych funkcjonowało w 2016 roku w Żyrardowie (10 klubów), Kutnie (13 klubów), Łowiczu (14 klubów) czy Radomsku (15 klubów). Skierniewice znajdowały się wśród miast o niższej liczbie klubów (17 klubów).

Wykres 28. Liczba klubów sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Faktyczne różnice między miastami pozwala zaobserwować wskaźnik liczby klubów sportowych w przeliczeniu na 10 tys. ludności. Na tej podstawie można stwierdzić, iż najlepsza sytuacja dotyczy Bełchatowa (5,31 klubów na 10 tys. mieszkańców) i Mielca (5,29), a także Łowicza (4,86). Najmniejszą liczbą klubów w przeliczeniu na 10 tys. ludności dysponują z kolei Żyrardów (2,47) i Kutno (2,91). Skierniewice, z 3,52 klubami na 10 tys. mieszkańców, uplasowały się pośrodku stawki, razem z Piotrkowem Trybunalskim (3,75) i Radomskiem (3,22).

Tabela 40. Liczba klubów sportowych na 10 tys. ludności w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

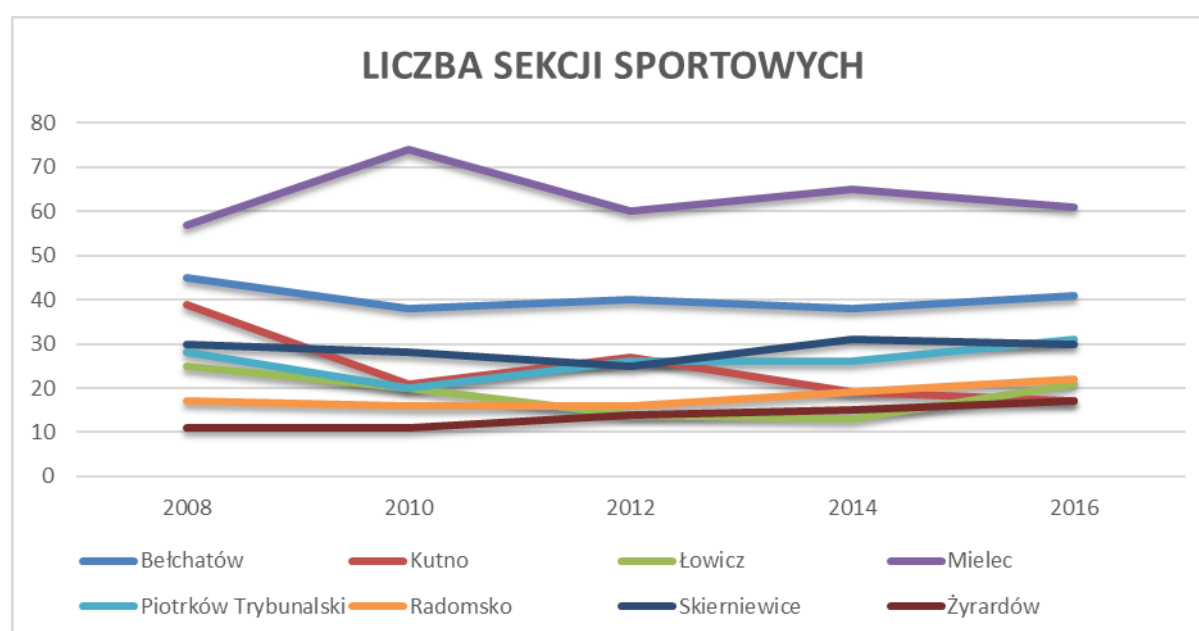
	2008	2010	2012	2014	2016
Bełchatów	2,77	2,80	3,83	4,72	5,31
Kutno	2,99	2,58	3,26	2,87	2,91
Łowicz	5,03	4,68	3,71	3,09	4,86

Mielec	3,77	4,71	4,57	4,93	5,29
Piotrków Trybunalski	2,82	2,34	3,27	3,31	3,75
Radomsko	2,05	2,48	2,09	2,74	3,22
Skierniewice	3,88	4,11	3,70	3,90	3,52
Żyrardów	1,46	1,44	2,66	2,19	2,47

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Bezsprzecznym liderem pod względem liczby sekcji sportowych wśród analizowanych miast okazał się Mielec, gdzie w 2016 roku funkcjonowało 61 sekcji. Kolejne miasta pod względem liczby sekcji sportowych to Bełchatów (41 sekcji), Piotrków Trybunalski (31 sekcji) i, na czwartym miejscu, Skierniewice (30 sekcji). Najmniej sekcji sportowych funkcjonowało natomiast w Kutnie i Żyrardowie (po 17), nieco więcej było ich w Łowiczu (21) i Radomsku (22).

Wykres 29. Liczba klubów sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Również wskaźnik sekcji sportowych w przeliczeniu na 10 tys. ludności wskazuje na dominującą pozycję Mielca. W 2016 roku wskaźnik wynosił w tym mieście aż 10,08. Po przeciwnej stronie znalazło się Kutno z 3,80 sekcjami sportowymi na 10 tys. mieszkańców, ale relatywnie niskie wartości wskaźnika stwierdzono również w Piotrkowie Trybunalskim (4,15), Żyrardowie (4,20) i Radomsku (4,72). Skierniewice znalazły się pośrodku stawki, osiągając w 2016 roku wartość wskaźnika na poziomie 6,21. Oprócz wspomnianego Mielca, wyższe wartości wskaźnika sekcji sportowych na 10 tys. mieszkańców wystąpiły w Bełchatowie (7,03) i Łowiczu (7,29).

Tabela 41. Liczba sekcji sportowych na 10 tys. ludności w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

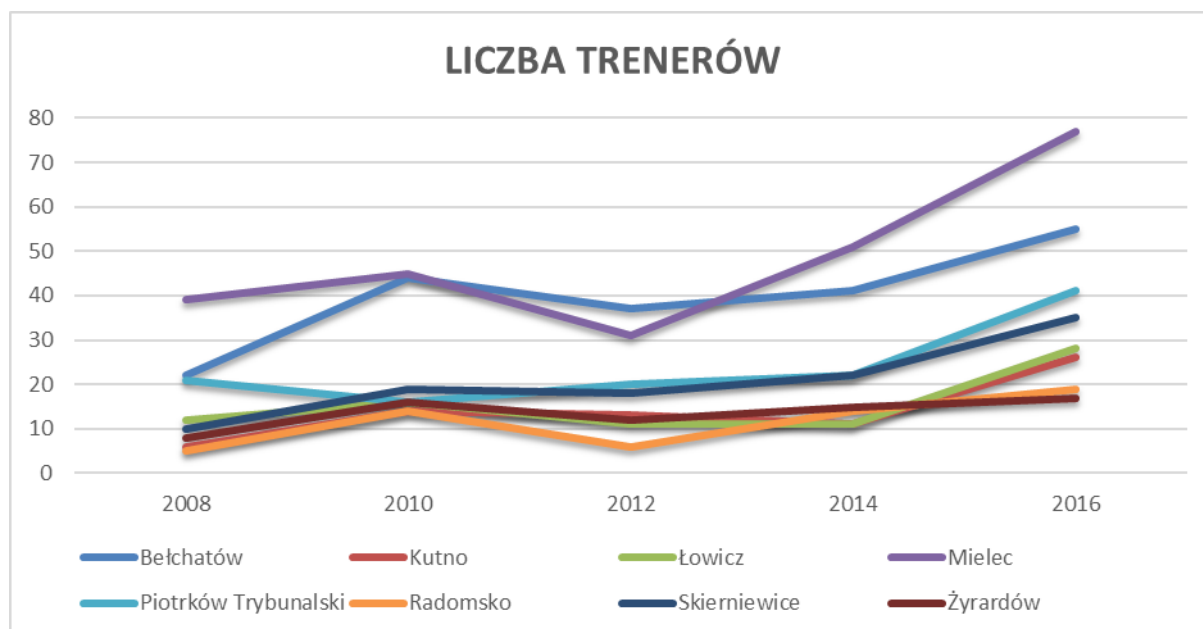
Bełchatów	7,33	6,26	6,66	6,41	7,03
Kutno	8,33	4,51	5,87	4,19	3,80
Łowicz	8,39	6,68	4,72	4,46	7,29
Mielec	9,35	12,02	9,80	10,69	10,08

Piotrków Trybunalski	3,58	2,60	3,40	3,44	4,15
Radomsko	3,49	3,30	3,34	4,01	4,72
Skierniewice	6,12	5,76	5,13	6,37	6,21
Żyrardów	2,68	2,64	3,39	3,66	4,20

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Największa liczba trenerów w klubach sportowych występowała w miastach o największej liczbie mieszkańców i klubów sportowych: przede wszystkim Mielcu (77 trenerów), ale również Bełchatowie (55 trenerów) i Piotrkowie Trybunalskim (41 trenerów). Z kolei najmniej terenów pracowało w klubach sportowych w Żyrardowie (17 klubów) i Radomsku (19 trenerów). Skierniewice, z 35 trenerami, znalazły się na czwartym miejscu wśród analizowanych miast. We wszystkich miastach w latach 2008-2016 nastąpił rozwój liczbowy kardy trenerskiej, choć tempo zmian było zróżnicowane. Najszybciej przybywało trenerów w Kutnie (wzrost o 333,3%), najwolniej – w Piotrkowie Trybunalskim (95,2%) i Mielcu (97,4%).

Wykres 30. Liczba trenerów w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Wskaźnik trenerów na 10 tys. mieszkańców potwierdza dominującą pozycję Mielca. W 2016 roku na 10 tys. ludności tego miasta przypadało aż 12,73 trenerów, tj. najwięcej w analizowanym okresie wśród wszystkich miast. Na kolejnych miejscach znalazły się Łowicz (9,72) i Bełchatów (9,43), a na czwartym miejscu – Skierniewice z 7,24 trenerami w klubach sportowych na 10 tys. ludności. Niższe wartości wskaźnika występowały natomiast w Kutnie (5,81), Piotrkowie Trybunalskim (5,49), Żyrardowie (4,20) i Radomsku (4,08).

Tabela 42. Liczba trenerów w klubach sportowych na 10 tys. ludności w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

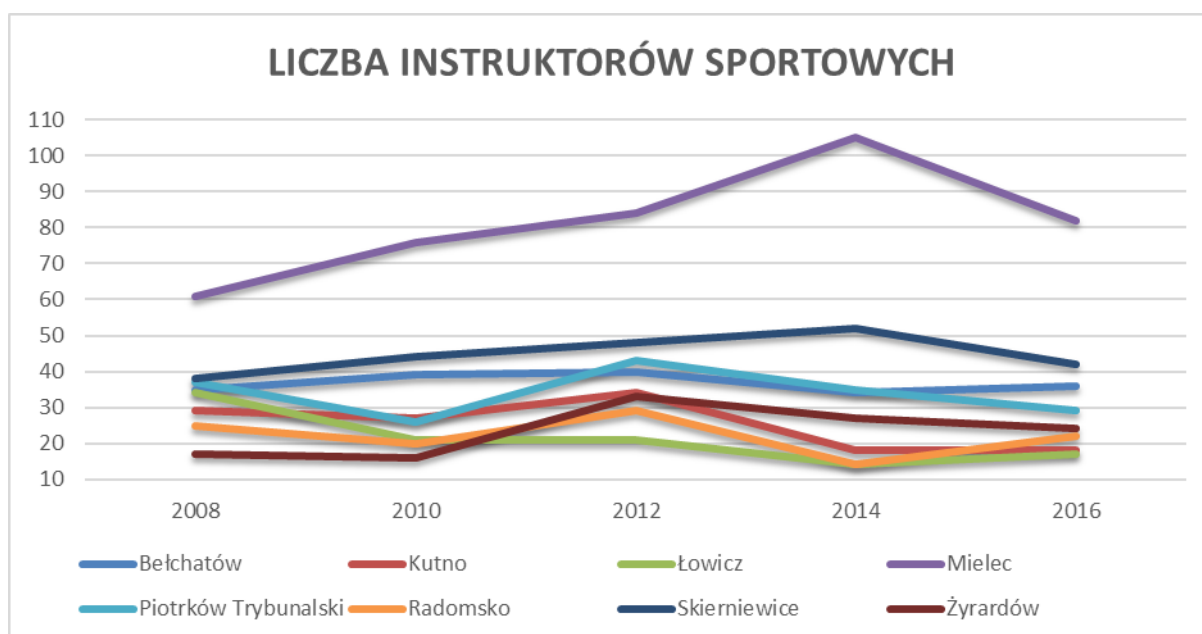
Bełchatów	3,58	7,25	6,16	6,91	9,43
Kutno	1,28	3,01	2,83	2,42	5,81

Łowicz	4,03	5,35	3,71	3,77	9,72
Mielec	6,40	7,31	5,06	8,38	12,73
Piotrków Trybunalski	2,69	2,08	2,62	2,91	5,49
Radomsko	1,03	2,89	1,25	2,95	4,08
Skierniewice	2,04	3,91	3,70	4,52	7,24
Żyrardów	1,95	3,84	2,90	3,66	4,20

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Również liczba instruktorów sportowych w poszczególnych miastach okazała się silnie zróżnicowana. Ponownie liderem pozostał Mielec, z 82 instruktorami w 2016 roku, ale na drugim miejscu wśród analizowanych miast przez cały okres 2008-2016 utrzymywały się Skierniewice. W 2016 roku w skierniewickich klubach sportowych zatrudnionych było 42 instruktorów, tj. więcej niż w Bełchatowie (36), a także pozostałych miastach: Piotrkowie Trybunalskim (29), Żyrardowie (24), Radomsku (22), Kutnie (18) i Łowiczu (18).

Wykres 31. Liczba instruktorów sportowych w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Najlepszą pozycję Mielca potwierdza wskaźnik instruktorów sportowych w klubach w przeliczeniu na 10 tys. ludności. W 2016 roku osiągnął wartość 13,55 instruktorów na 10 tys. mieszkańców tego miasta. W Skierniewicach uzyskano poziom 8,69 instruktorów na 10 tys. ludności, dzięki czemu miasto znalazło się na drugim miejscu w całym zestawieniu. Najniższą wartością analizowanego wskaźnika cechował się Piotrków Trybunalski, gdzie w 2016 roku na 10 tys. mieszkańców przypadło zaledwie 3,88 instruktorów sportowych w klubach. Lepiej przedstawiała się sytuacja w Kutnie (4,03), Radomsku (4,72), Łowiczu (5,90), Żyrardowie (5,93) i Bełchatowie (6,17).

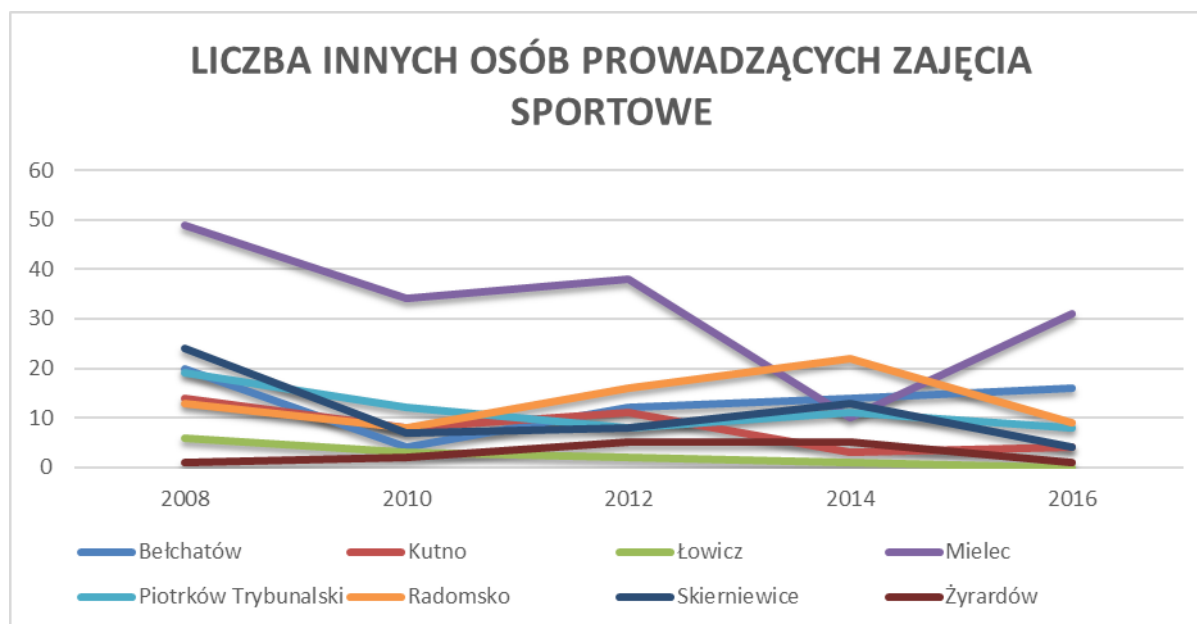
Tabela 43. Liczba instruktorów sportowych w klubach sportowych na 10 tys. ludności w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Bełchatów	5,70	6,43	6,66	5,73	6,17
Kutno	6,19	5,80	7,40	3,97	4,03
Łowicz	11,41	7,02	7,09	4,80	5,90
Mielec	10,00	12,34	13,72	17,26	13,55
Piotrków Trybunalski	4,73	3,38	5,63	4,63	3,88
Radomsko	5,13	4,13	6,05	2,95	4,72
Skierniewice	7,75	9,05	9,86	10,69	8,69
Żyrardów	4,14	3,84	7,99	6,58	5,93

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Mocno zróżnicowana okazała się liczba innych osób prowadzących zajęcia sportowe w klubach. Zmienność dotyczyła zarówno wartości w poszczególnych latach, jak i dla miast. W 2016 roku w klubach sportowych w Łowiczu nie było ani jednej innej osoby prowadzącej zajęcia sportowe, w Żyrardowie wystąpiła 1 taka osoba, zaś w Kutnie i Skierniewicach – po 4. Ponownie najwięcej innych osób prowadzących zajęcia sportowe pracowało w klubach w Mielcu (31 osób), zaś mniej było ich w Bełchatowie (16 osób).

Wykres 32. Liczba innych osób prowadzących zajęcia sportowe w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Powyższe analizy znajdują swoje potwierdzenie w wartościach wskaźnika innych osób prowadzących zajęcia sportowe w klubach w przeliczeniu na 10 tys. ludności. Najwyższe wartości, znacznie przekraczające poziomy w pozostałych miastach, występowały w Mielcu – w 2016 roku na 10 tys. mieszkańców przypadło 5,12 innych osób prowadzących zajęcia sportowe. Dla Bełchatowa wskaźnik przyjął wartość 2,74, jeszcze niższe okazały się wartości dla Radomska (1,93) i Piotrkowa

Trybunalskiego (1,07), a także dla pozostałych miast (w tym Skierniewic), gdzie wskaźnik innych osób prowadzących zajęcia sportowe w klubach na 10 tys. ludności ukształtował się na poziomie poniżej 1.

Tabela 44. Liczba innych osób prowadzących zajęcia sportowe w klubach sportowych na 10 tys. ludności w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Bełchatów	3,26	0,66	2,00	2,36	2,74
Kutno	2,99	1,72	2,39	0,66	0,89
Łowicz	2,01	1,00	0,67	0,34	0,00
Mielec	8,04	5,52	6,21	1,64	5,12
Piotrków Trybunalski	2,43	1,56	1,05	1,45	1,07
Radomsko	2,67	1,65	3,34	4,64	1,93
Skierniewice	4,90	1,44	1,64	2,67	0,83
Żyrardów	0,24	0,48	1,21	1,22	0,25

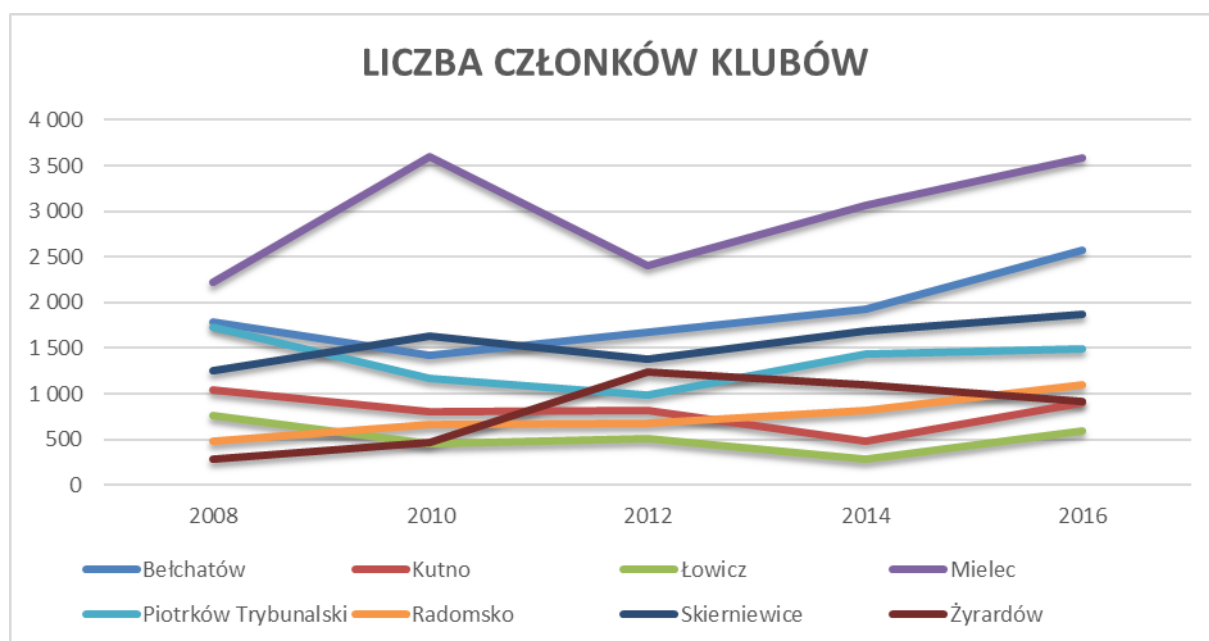
Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

2.2.4 Potencjał aktywności fizycznej

Zakres analizy porównawczej w sferze *potencjału aktywności fizycznej* polegał na porównaniu danych dotyczących liczby członków klubów sportowych oraz liczby ćwiczących w klubach sportowych z podziałem na płeć dostępnych w statystyce publicznej.

Liczba członków klubów sportowych w wybranych miastach kształtowała się na zróżnicowanym poziomie w poszczególnych latach. Przez cały okres 2008-2016 liderem wśród miast był Mielec, gdzie liczba członków klubów sportowych znacząco przewyższała wartości osiągnięte w innych miastach. W 2016 roku w Mielcu zanotowano 3 580 członków klubów sportowych, na drugim miejscu uplasował się Bełchatów z 2 573 członkami klubów sportowych, zaś na trzecim – Skierniewice z 1 874 członkami.

Wykres 33. Liczba członków klubów sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Przewagę Mielca nad innymi miastami potwierdza również wskaźnik członków klubów sportowych w przeliczeniu na 1000 ludności. W 2016 roku ukształtował się w Mielcu na poziomie 59, podczas gdy w Bełchatowie wyniósł 44, zaś w Skierniewicach 39. W pozostałych miastach wskaźnik członków klubów sportowych na 1000 ludności okazał się znacznie niższy i oscylował wokół 20 członków klubów na 1000 mieszkańców (od 20 w Kutnie do 24 w Radomsku).

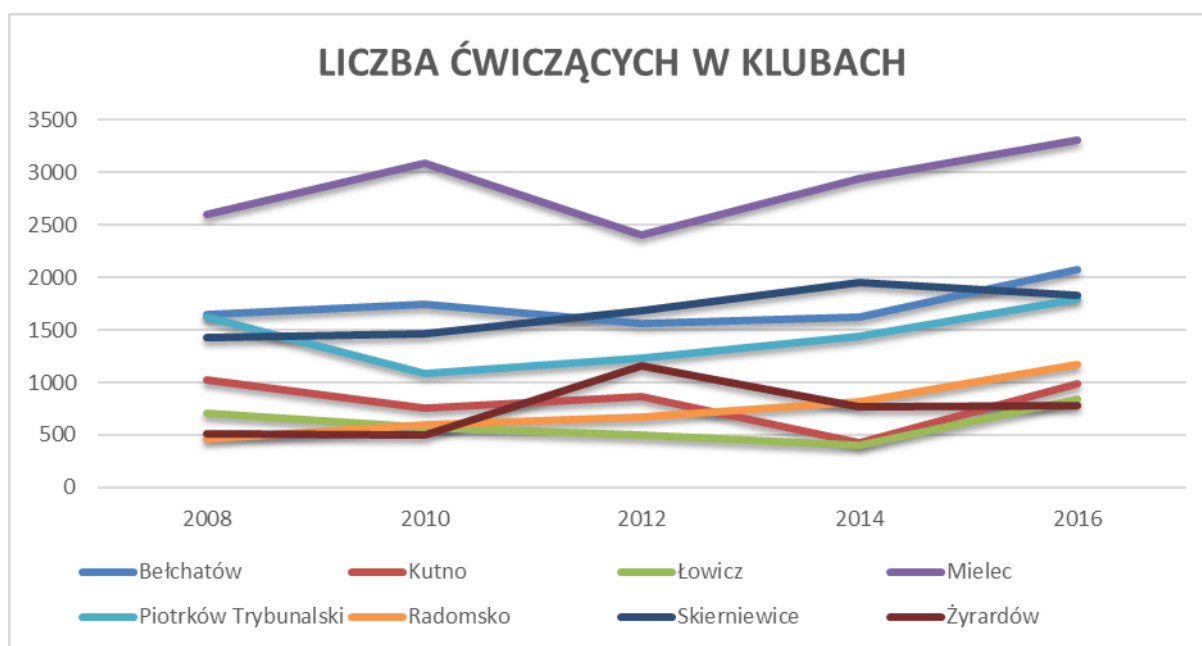
Tabela 45. Liczba członków klubów sportowych na 1000 ludności w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Bełchatów	29	23	28	32	44
Kutno	22	17	18	11	20
Łowicz	25	15	17	10	21
Mielec	36	58	39	50	59
Piotrków Trybunalski	22	15	13	19	20
Radomsko	10	14	14	17	24
Skierniewice	26	33	28	35	39
Żyrardów	7	11	30	27	22

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Także w przypadku ćwiczących ogółem w klubach sportowych zaznacza się przewagę Mielca nad innymi miastami. W 2016 roku w mieleckich klubach sportowych ćwiczyło 3 308 osób, tj. o 26,9% więcej niż w 2008 roku. W Skierniewicach w klubach sportowych ćwiczyło w 2016 roku 1 827 osób (o 28,4% więcej niż w 2008 roku), tj. mniej niż we wspomnianym Mielcu, a także Bełchatowie (2 079 ćwiczących ogółem), ale jednocześnie więcej niż w Piotrkowie Trybunalskim (1 797 ćwiczących).

Wykres 34. Liczba ćwiczących w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Powyższe dane znajdują potwierdzenie we wskaźniku ćwiczących w klubach sportowych w przeliczeniu na 1000 ludności wybranych miast. Najmniej ćwiczących przypadało na 1000 mieszkańców Żyrardowa (19 osób), ale niskie wartości wskaźnika wystąpiły również w Kutnie (22 ćwiczących na 1000 ludności), Piotrkowie Trybunalskim (24 ćwiczących) i Radomsku (25 ćwiczących), a także Łowiczu (29 ćwiczących). Zdecydowanie najlepiej przedstawiała się sytuacja w Mielcu, gdzie na 1000 mieszkańców przypadało 55 ćwiczących w klubach sportowych. Na drugim miejscu znalazły się Skierniewice z 38 ćwiczącymi na 1000 ludności, zaś na trzecim – Bełchatów z 36 ćwiczącymi na 1000 mieszkańców.

Tabela 46. Liczba ćwiczących w klubach sportowych na 1000 ludności w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

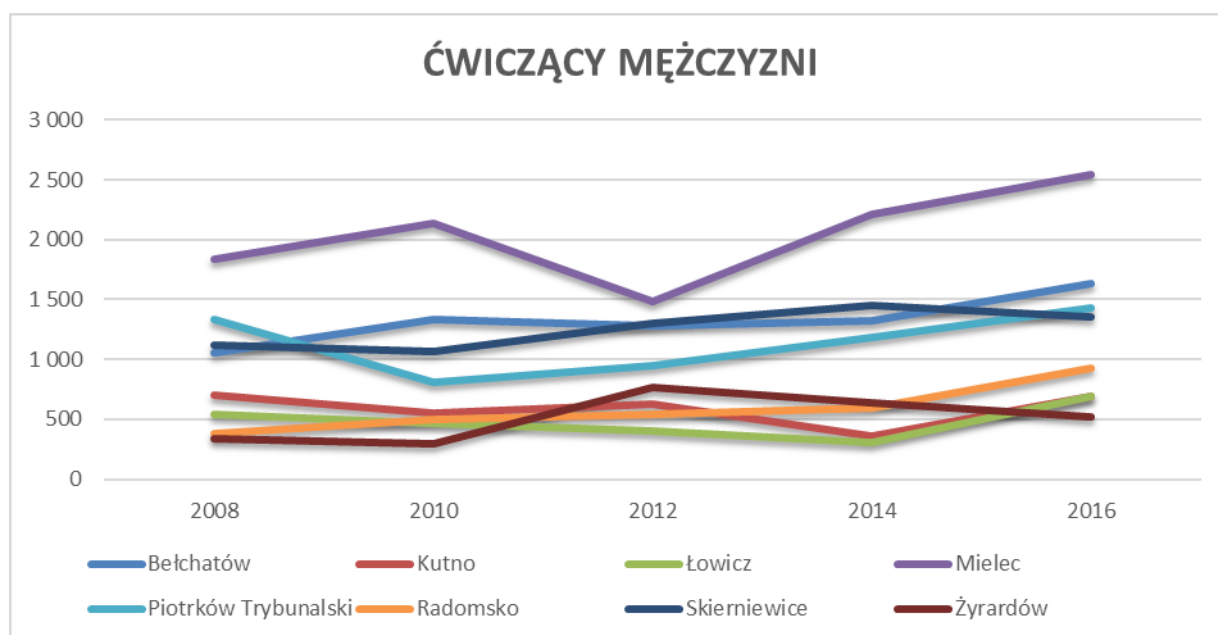
	2008	2010	2012	2014	2016
Bełchatów	27	29	26	27	36
Kutno	22	16	19	9	22
Łowicz	24	19	17	14	29
Mielec	43	50	39	48	55
Piotrków Trybunalski	21	14	16	19	24
Radomsko	9	12	14	17	25
Skierniewice	29	30	35	40	38
Żyrardów	13	12	28	19	19

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Liczba ćwiczących mężczyzn w klubach sportowych w wybranych miastach wahała się w 2016 roku od 522 w Żyrardowie do 2 547 w Mielcu. Do grupy miast z niską liczbą ćwiczących mężczyzn zaliczono ponadto Kutno (694 ćwiczących) i Łowicz (691 ćwiczących). Z kolei do miast o wyższej liczbie

ćwiczących mężczyzn należały: Bełchatów (1 635 ćwiczących), Piotrków Trybunalski (1 433 ćwiczących) i Skierniewice (1 354 ćwiczących).

Wykres 35. Liczba ćwiczących mężczyzn w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Wskaźnik ćwiczących mężczyzn na 1000 mieszkańców płci męskiej w poszczególnych miastach wahał się od 27 do 87. Najniższy okazał się w Żyrardowie, a najwyższy w Mielcu. Po Mielcu, na drugim miejscu pod względem ćwiczących mężczyzn na 1000 mężczyzn mieszkających, uplasowały się Skierniewice, gdzie na 1000 mieszkańców płci męskiej przypadało 59 mężczyzn ćwiczących w klubach sportowych. Zbliżoną wartość osiągnięto w Bełchatowie (57 ćwiczących), niższe okazały się one w pozostałych miastach: Łowiczu (51 ćwiczących mężczyzn) oraz Radomsku (42) i Piotrkowie Trybunalskim (41), a także Kutnie (33).

Tabela 47. Liczba ćwiczących mężczyzn na 1000 mężczyzn w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

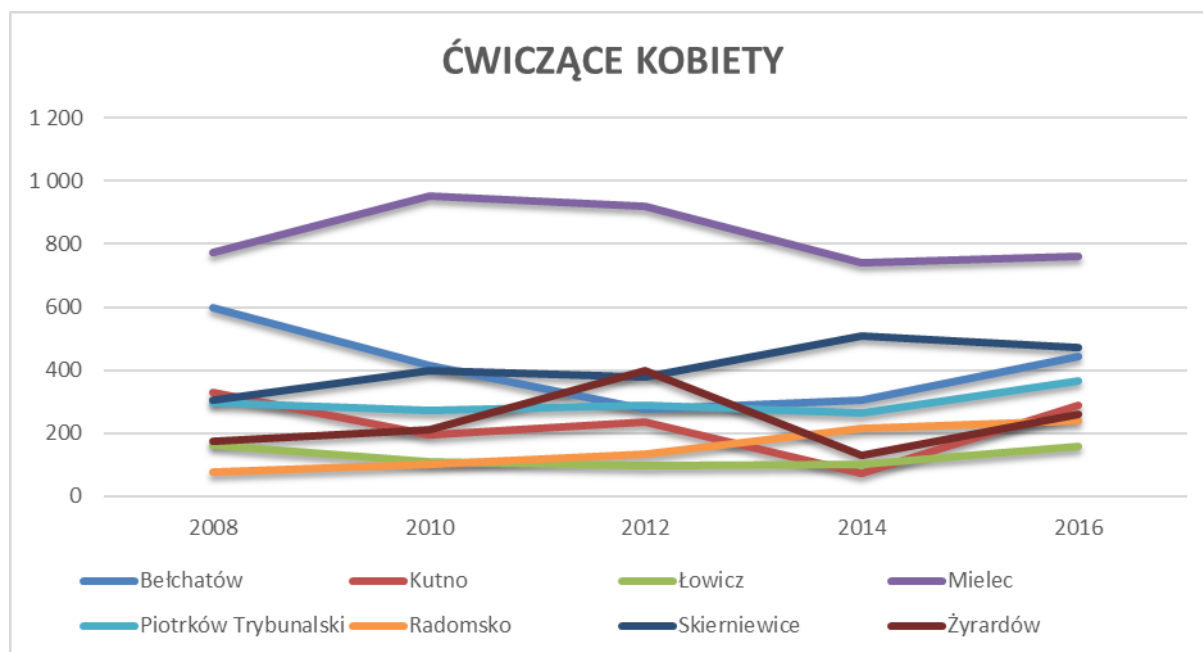
	2008	2010	2012	2014	2016
Bełchatów	35	45	43	46	57
Kutno	32	25	29	17	33
Łowicz	39	33	29	22	51
Mielec	62	72	50	75	87
Piotrków Trybunalski	36	23	26	33	41
Radomsko	16	22	24	27	42
Skierniewice	47	46	56	62	59
Żyrardów	18	15	39	33	27

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Liczba kobiet ćwiczących w klubach sportowych przyjmowała w 2016 roku wartości z przedziału od 156 (Łowicz) do 761 (Mielec). W większości przypadków nie obserwowano jednolitej tendencji w zakresie zmian liczby kobiet ćwiczących w klubach sportowych. Wyjątkiem jest Radomsko, w którym liczba kobiet w klubach sportowych zwiększyła się z 77 w 2008 roku do 240 w 2016 roku, co oznacza

wzrost na poziomie 212%. Znacząco wzrosła także liczba kobiet wśród ćwiczących w skierniewickich klubach sportowych (o 55%), żyrardowskich (47%) i piotrkowskich (22%). W pozostałych przypadkach, tj. w Bełchatowie, Kutnie, Łowiczu i Mielcu liczba kobiet wśród ćwiczących w klubach sportowych w 2016 roku okazała się niższa niż w 2008 roku.

Wykres 36. Liczba ćwiczących kobiet w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Poszczególne miasta cechowały się zróżnicowanym udziałem kobiet w ogóle ćwiczących, choć w żadnym przypadku nie można mówić o równowadze struktury płciowej ćwiczących. W 2016 roku odsetek kobiet w ogóle ćwiczących wahał się od 18,4% w Łowiczu do 33,1% w Żyrardowie. Relatywnie wysokim udziałem kobiet w ogóle ćwiczących charakteryzowało się także Kutno (29,5%) oraz Skierniewice (25,9%). Kobiety stanowiły natomiast około jednej piątej ćwiczących w Piotrkowie Trybunalskim (20,3%), Radomsku (20,5%) i Bełchatowie (21,4%).

Tabela 48. Udział kobiet w ogóle ćwiczących w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Bełchatów	36,2%	23,8%	17,7%	18,7%	21,4%
Kutno	31,9%	26,0%	27,2%	16,6%	29,5%
Łowicz	23,0%	19,1%	19,5%	24,7%	18,4%
Mielec	29,6%	30,8%	38,3%	25,1%	23,0%
Piotrków Trybunalski	18,3%	25,1%	23,3%	18,3%	20,3%
Radomsko	16,8%	17,0%	19,6%	26,4%	20,5%
Skierniewice	21,5%	27,3%	22,5%	25,9%	25,9%
Żyrardów	34,1%	41,9%	34,3%	17,1%	33,1%

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Niewielka liczba kobiet wśród osób ćwiczących w klubach sportowych przekłada się bezpośrednio na niskie wartości wskaźnika ćwiczących kobiet na 1000 mieszkanki miast. Najwyższy poziom, 24

ćwiczących kobiet na 1000 kobiet w ogóle, występował w Mielcu. Na drugim miejscu, z 19 ćwiczącymi kobietami na 1000 mieszkank znalazły się Skierniewice, na kolejnym Bełchatów (15 kobiet), a na następnych Kutno i Żyrardów (po 12). Najniższym wskaźnikiem charakteryzował się Piotrków Trybunalski, gdzie na 1000 mieszkank przypadało jedynie 9 kobiet ćwiczących w klubach sportowych. Minimalnie lepiej było w Radomsku, gdzie wskaźnik ćwiczących kobiet na 1000 mieszkank wynosił 10.

Tabela 49. Liczba ćwiczących kobiet na 1000 kobiet w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Bełchatów	19	13	9	10	15
Kutno	13	8	10	3	12
Łowicz	10	7	6	6	10
Mielec	24	30	29	23	24
Piotrków Trybunalski	7	7	7	7	9
Radomsko	3	4	5	9	10
Skierniewice	12	16	15	20	19
Żyrardów	8	9	18	6	12

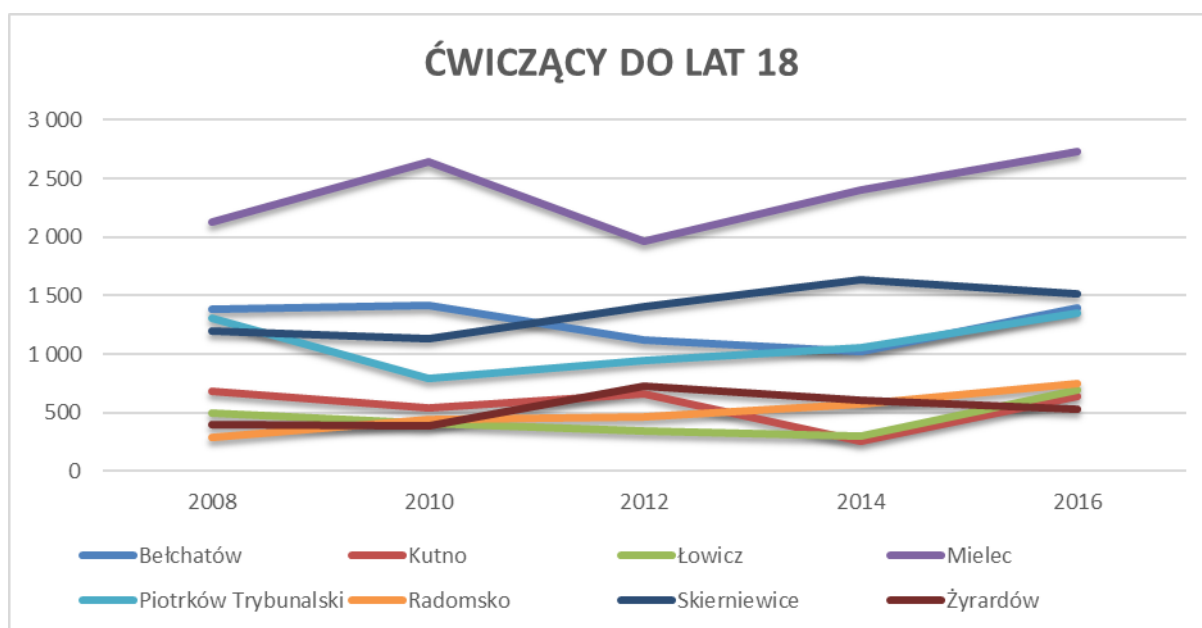
Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

2.2.5 Potencjał aktywności fizycznej dzieci i młodzieży do 18 roku życia

Zakres analizy porównawczej w sferze *potencjału aktywności fizycznej dzieci i młodzieży do 18 roku życia* polegał na porównaniu danych dotyczących liczby osób do lat 18 ćwiczących w klubach sportowych dostępnych w statystyce publicznej.

Analizowane miasta charakteryzowały się zróżnicowaną liczbą ćwiczących do lat 18 w klubach sportowych. Pod względem ilości takich osób wyróżniał się Mielec (2 725 osób), ale również Skierniewice (1 518 osób), Bełchatów (1 396 osób) i Piotrków Trybunalski (1 353 osoby). W pozostałych czterech miastach liczba ćwiczących do lat 18 ukształtowała się na znacznie niższym poziomie i wynosiła: 753 osoby w Radomsku, 695 osób w Łowiczu, 636 osób w Kutnie i 528 osób w Żyrardowie.

Wykres 37. Liczba ćwiczących do lat 18 w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Niezależnie od miasta, osoby do lat 18 stanowiły większość ćwiczących w klubach sportowych, choć należy stwierdzić, iż odsetek ten był silnie zróżnicowany. Najwyższym udziałem ćwiczących do lat 18 w ogóle ćwiczących w klubach charakteryzowały się Skierniewice – w 2016 roku młodzież stanowiła 83,1% ćwiczących. Nieznacznie niższe odsetki uzyskano w Mielcu (82,4%) oraz Łowiczu (82,1%). Na znacznie niższym poziomie ukształtował się z kolei odsetek młodzieży w ogóle ćwiczących w Kutnie (64,6%), Bełchatowie (67,1%) i Żyrardowie (67,7%).

Tabela 50. Udział ćwiczących do lat 18 w ogóle ćwiczących w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Bełchatów	84,1%	80,9%	72,0%	63,0%	67,1%
Kutno	66,6%	71,3%	76,4%	61,0%	64,6%
Łowicz	71,0%	72,0%	68,2%	76,1%	82,1%
Mielec	81,7%	85,4%	81,7%	81,7%	82,4%
Piotrków Trybunalski	80,0%	72,8%	76,3%	72,7%	75,3%
Radomsko	63,0%	73,8%	69,5%	70,1%	64,3%
Skierniewice	84,4%	77,4%	83,9%	83,7%	83,1%
Żyrardów	76,2%	77,2%	62,3%	78,9%	67,7%

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Wskaźnik ćwiczących do lat 18 w przeliczeniu na 1000 ludności w wieku przedprodukcyjnym wyraźnie wskazuje na różnice między miastami. Najwyższy poziom wskaźnika osiągnięto w Mielcu, gdzie na 1000 ludności w wieku przedprodukcyjnym przypadało 271 osób do lat 18 ćwiczących w klubach sportowych. Znacznie niższe wartości wskaźnika osiągnięto w Skierniewicach (172 ćwiczących), Łowiczu (143 ćwiczących) i Bełchatowie (138 ćwiczących). Z kolei najniższym poziomem wskaźnika ćwiczących do lat 18 na 1000 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym cechował się Żyrardów, gdzie występowało zaledwie 71 takich osób.

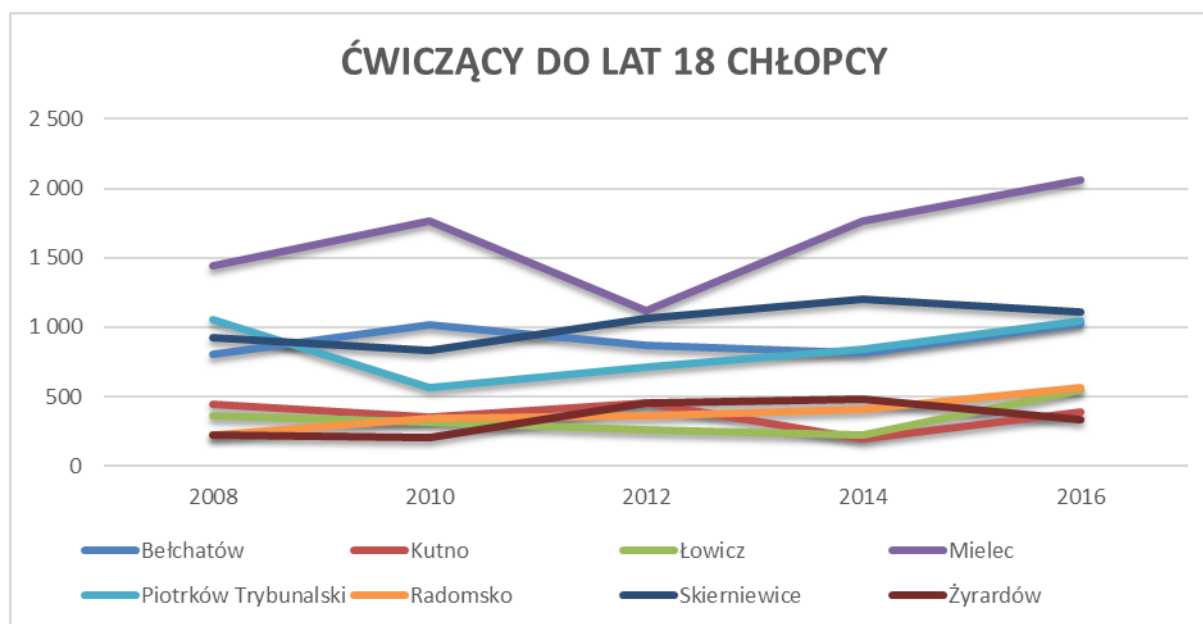
Tabela 51. Liczba ćwiczących do lat 18 na 1000 ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Bełchatów	121	130	108	100	138
Kutno	90	74	94	38	95
Łowicz	93	79	66	61	143
Mielec	187	246	190	238	271
Piotrków Trybunalski	93	58	70	80	104
Radomsko	32	52	58	73	101
Skierniewice	133	128	160	187	172
Żyrardów	52	51	97	82	71

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Większość ćwiczących do lat 18 w klubach sportowych stanowiła młodzież męska. W 2016 roku liczba chłopców w klubach kształtowała się w poszczególnych miastach od 330 (w Żyrardowie) do 2 060 (w Mielcu). Wysoka liczba ćwiczących do lat 18 chłopców wystąpiła również w Skierniewicach (1 113), Piotrkowie Trybunalskim (1 046) i Bełchatowie (1 027). Z kolei niską liczbę ćwiczących do lat 18 chłopców stwierdzono w Kutnie (388), Łowiczu (550) i Radomsku (567).

Wykres 38. Liczba ćwiczących do lat 18 chłopców w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Faktyczne różnice między miastami uwidacznia wskaźnik ćwiczących do lat 18 chłopców na 1000 mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym. W 2016 roku w Mielcu na 1000 młodych chłopców 399 osób ćwiczyło w klubach sportowych – była to najwyższa wartość wśród wszystkich miast w całym analizowanym okresie. Wśród pozostałych miast wysoki poziom wskaźnika ćwiczących do lat 18 chłopców w ogóle mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym wystąpił w Skierniewicach (241), niższy okazał się w Łowiczu (219) czy Bełchatowie (196), a także Piotrkowie Trybunalskim (158) i pozostałych miastach.

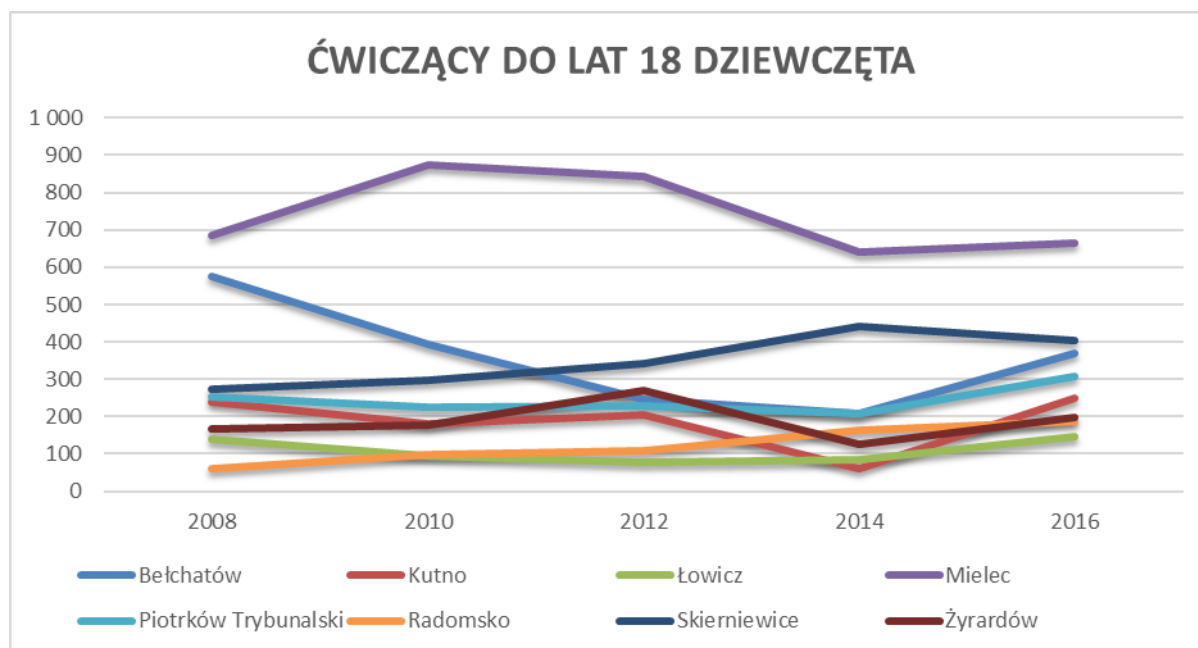
Tabela 52. Liczba ćwiczących do lat 18 chłopców na 1000 mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Bełchatów	138	184	163	155	196
Kutno	114	96	126	57	112
Łowicz	134	119	100	87	219
Mielec	247	322	212	344	399
Piotrków Trybunalski	149	81	104	126	158
Radomsko	49	79	87	103	149
Skierniewice	195	179	231	260	241
Żyrardów	59	54	119	125	86

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Liczba dziewcząt do lat 18 ćwiczących w klubach sportowych we wszystkich miastach kształtowała się na znacznie niższym poziomie niż liczba chłopców. Najwięcej dziewcząt ćwiczyło w mieleckich klubach sportowych (665), a w pozostałych miastach ich liczba wahała się od 145 (w Łowiczu) do 405 (w Skierniewicach).

Wykres 39. Liczba ćwiczących do lat 18 dziewcząt w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Fakt, że dziewczęta stanowią mniejszość ćwiczących w klubach sportowych można zaobserwować na podstawie ich udziału w ogóle ćwiczących do lat 18. W 2016 roku zdecydowanie najwyższym odsetkiem dziewcząt w ogóle ćwiczących do 18 lat charakteryzowały się Kutno (39%) i Żyrardów (37,5%). W pozostałych miastach kształtował się on na niższym poziomie, przyjmując wartości z przedziału od 20,9% (w Łowiczu) do 26,7% (w Skierniewicach).

Tabela 53. Udział dziewcząt w ogóle ćwiczących do 18 lat w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Bełchatów	41,6%	27,8%	22,0%	20,4%	26,4%
Kutno	35,0%	33,5%	31,3%	23,4%	39,0%
Łowicz	27,6%	23,2%	22,4%	27,2%	20,9%
Mielec	32,2%	33,1%	43,0%	26,6%	24,4%
Piotrków Trybunalski	19,3%	28,4%	24,4%	19,8%	22,7%
Radomsko	21,2%	22,2%	23,3%	28,5%	24,7%
Skierniewice	22,7%	26,1%	24,3%	26,9%	26,7%
Żyrardów	42,0%	46,0%	37,3%	20,7%	37,5%

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

W przeliczeniu na 1000 kobiet w wieku przedprodukcyjnym najwięcej ćwiczących do lat 18 dziewcząt występowało w Mielcu – przez cały okres wskaźnik utrzymywał się na poziomie powyżej 120, w 2016 roku osiągając 136. Poza Mielcem, na tle innych miast wyróżniały się Skierniewice, gdzie na 1000 kobiet w wieku przedprodukcyjnym przypadało 96 dziewcząt do lat 18 ćwiczących w klubach sportowych. Znacznie niższe wartości wskaźnika osiągnięto w Bełchatowie i Kutnie (po 76), a także Łowiczu (61), Żyrardowie (56) i Radomsku (51). Natomiast na 1000 mieszkanek Piotrkowa Trybunalskiego w wieku przedprodukcyjnym przypadało jedynie 48 dziewcząt ćwiczących w klubach sportowych.

Tabela 54. Liczba ćwiczących do lat 18 dziewcząt na 1000 kobiet w wieku przedprodukcyjnym w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Bełchatów	104	74	49	42	76
Kutno	65	52	61	19	76
Łowicz	51	37	30	34	61
Mielec	123	166	168	129	136
Piotrków Trybunalski	36	33	35	32	48
Radomsko	14	24	28	43	51
Skierniewice	64	71	82	106	96
Żyrardów	44	48	75	35	56

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

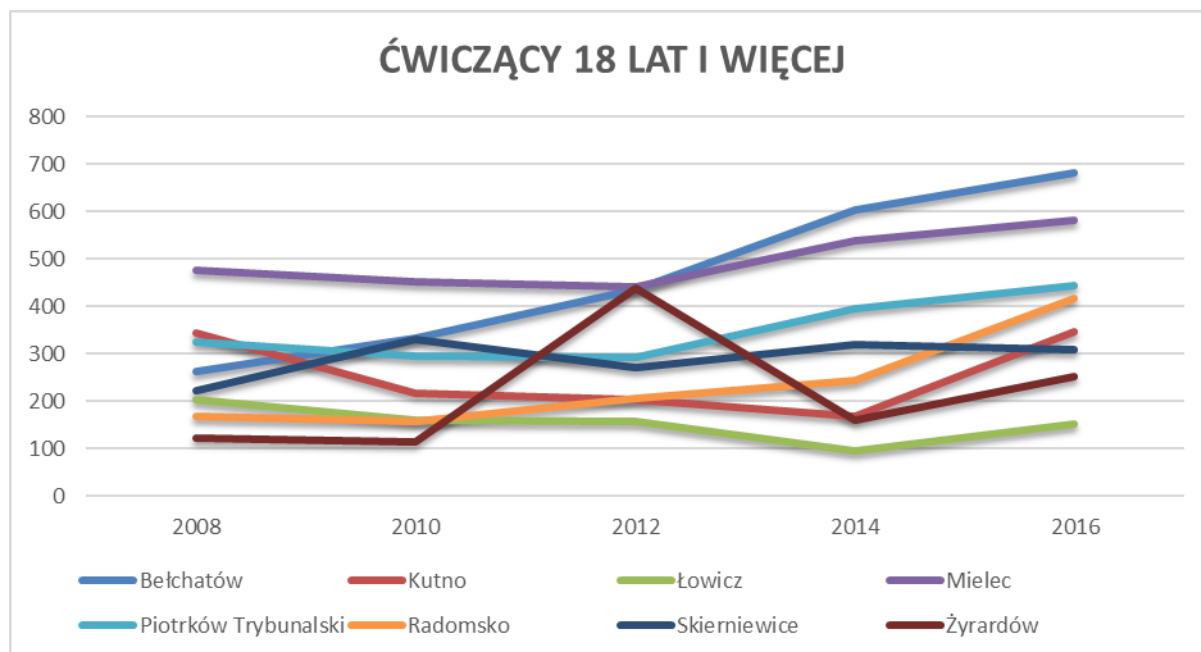
2.2.6 Potencjał aktywności fizycznej dorosłej ludności (powyżej 18 roku życia)

Zakres analizy porównawczej w sferze potencjału aktywności fizycznej dorosłej ludności polegał na porównaniu danych dotyczących liczby osób powyżej 18 roku życia ćwiczących w klubach sportowych dostępnych w statystyce publicznej.

Liczba ćwiczących osób dorosłych w klubach sportowych kształtowała się na znacznie niższym poziomie niż miało to miejsce w przypadku dzieci i młodzieży do lat 18. Najmniej osób dorosłych należało do klubów sportowych w Łowiczu (152 osoby), a ponadto wyłącznie w tym mieście liczba

ćwiczących powyżej 18 roku życia w 2016 roku okazała się niższa niż w 2008 roku (spadek o 25,5%). W pozostałych analizowanych miastach w latach 2008-2016 liczba ćwiczących dorosłych wzrosła. Najszybciej proces ten postępował w Bełchatowie (wzrost z 263 do 683 osób, tj. o 160%), a także w Radomsku (z 169 do 418, tj. o 147%) i Żyrardowie (z 123 do 252, tj. o 105%).

Wykres 40. Liczba ćwiczących w wieku 18 lat i więcej w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Osoby dorosłe stanowią zdecydowaną mniejszość ćwiczących w klubach sportowych, choć ich odsetek w poszczególnych latach w wybranych miastach kształtował się na zróżnicowanym poziomie. Największym udziałem osób mających 18 lat i więcej w ogóle ćwiczących w klubach sportowych charakteryzowały się Radomsko (36% w 2016 roku), Kutno (35%), Bełchatów (33%) i Żyrardów (32%). W Piotrkowie Trybunalskim co czwarta osoba ćwicząca w klubach miała 18 i więcej lat (25%), zaś w Łowiczu i Mielcu było to 18%. Najniższy udział dorosłych wśród ćwiczących występował w Skierniewicach i wynosił 17%.

Tabela 55. Udział ćwiczących 18 lat i więcej w ogóle ćwiczących w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Bełchatów	16%	19%	28%	37%	33%
Kutno	33%	29%	24%	39%	35%
Łowicz	29%	28%	32%	24%	18%
Mielec	18%	15%	18%	18%	18%
Piotrków Trybunalski	20%	27%	24%	27%	25%
Radomsko	37%	26%	31%	30%	36%
Skierniewice	16%	23%	16%	16%	17%
Żyrardów	24%	23%	38%	21%	32%

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Wskaźniki ćwiczących w wieku 18 lat i więcej na 1000 dorosłych mieszkańców miast przyjmowały w poszczególnych latach zróżnicowane wartości. W 2016 roku najwyższe wystąpiły w Bełchatowie (14 ćwiczących dorosłych na 1000 ludności w wieku 18 i więcej lat), Mielcu (12) i Radomsku (11). Niższe wartości wskaźnika odnotowano w Kutnie (9), Skierniewicach i Żyrardowie (po 8), a także Piotrkowie Trybunalskim (7) i Łowiczu (6).

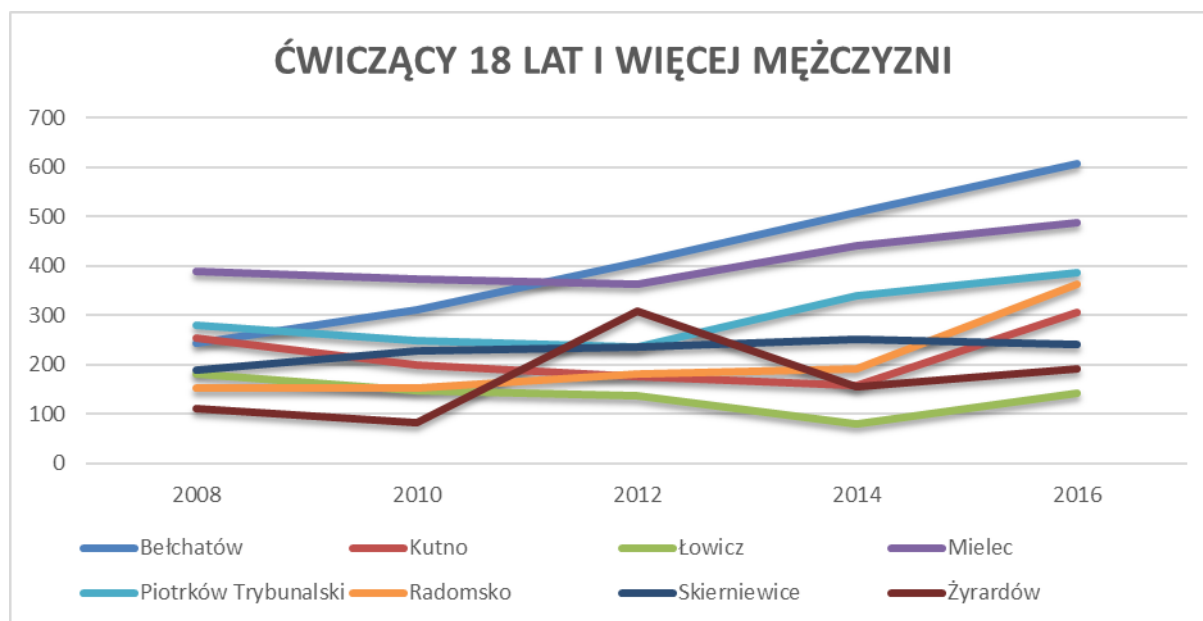
Tabela 56. Liczba ćwiczących w wieku 18 lat i więcej na 1000 ludności w wieku 18 lat i więcej w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Bełchatów	5	7	9	12	14
Kutno	9	5	5	4	9
Łowicz	8	7	6	4	6
Mielec	10	9	9	11	12
Piotrków Trybunalski	5	5	5	6	7
Radomsko	4	4	5	6	11
Skierniewice	6	8	7	8	8
Żyrardów	4	3	13	5	8

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Liczba ćwiczących dorosłych mężczyzn w klubach sportowych wahała się w 2016 roku od 141 w Łowiczu do 608 w Bełchatowie. Niemal we wszystkich miastach liczba ćwiczących mężczyzn mających 18 lat i więcej zwiększyła się w latach 2008-2016. Jedynym wyjątkiem był Łowicz, gdzie liczba dorosłych ćwiczących mężczyzn zmniejszyła się w tym okresie o 21,7%. W pozostałych miastach nastąpił wzrost, przy czym wahał się on od 20% (Kutno) do 150% (Bełchatów).

Wykres 41. Liczba ćwiczących w wieku 18 lat i więcej mężczyzn w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Udział dorosłych mężczyzn w ogóle mężczyzn ćwiczących w klubach sportowych kształtował się na zróżnicowanym poziomie. Najniższy odsetek ćwiczących w wieku 18 lat i więcej mężczyzn w ogóle ćwiczących mężczyzn wystąpił w Skierniewicach (18%), a niewiele wyższy był w Mielcu (19%) i Łowiczu (20%). W pozostałych miastach udział dorosłych mężczyzn w ogóle ćwiczących mężczyzn wahał się od 27% (w Piotrkowie Trybunalskim), przez 37% (w Bełchatowie i Żyrardowie) i 39% (w Radomsku) do 44% (w Kutnie).

Tabela 57. Udział ćwiczących w wieku 18 lat i więcej mężczyzn w ogóle ćwiczących mężczyzn w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Bełchatów	23%	23%	32%	38%	37%
Kutno	36%	36%	28%	44%	44%
Łowicz	33%	32%	34%	26%	20%
Mielec	21%	17%	25%	20%	19%
Piotrków Trybunalski	21%	30%	25%	29%	27%
Radomsko	40%	31%	34%	32%	39%
Skierniewice	17%	21%	18%	17%	18%
Żyrardów	33%	28%	40%	24%	37%

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

W przeliczeniu na 1000 mężczyzn w wieku 18 lat i więcej najwyższą liczbą ćwiczących dorosłych mężczyzn charakteryzował się Bełchatów, gdzie wskaźnik osiągnął w 2016 roku wartość 26. Relatywnie wysoki wskaźnik ćwiczących w wieku 18 lat i więcej mężczyzn na 1000 dorosłych mężczyzn występował ponadto w Mielcu i Radomsku (po 20) oraz Kutnie (17). Z kolei Łowicz, Skierniewice i Żyrardów cechowały się najniższymi wartościami analizowanego wskaźnika – na 1000 dorosłych mieszkańców płci męskiej tych miast przypadało zaledwie po 13 mężczyzn ćwiczących w klubach sportowych.

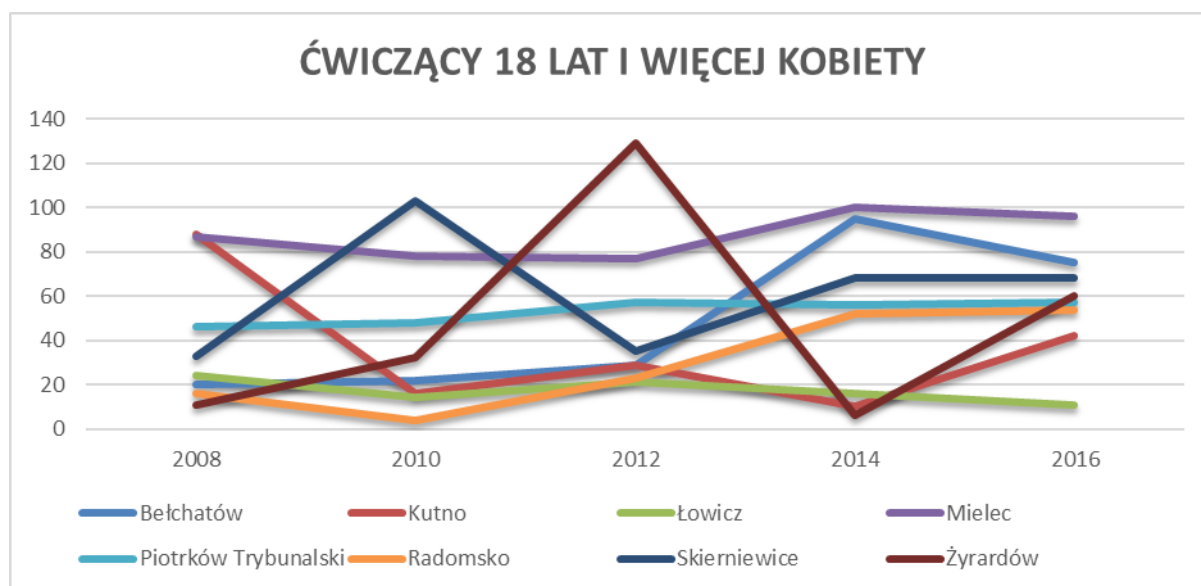
Tabela 58. Liczba ćwiczących w wieku 18 lat i więcej mężczyzn na 1000 mężczyzn w wieku 18 lat i więcej w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Bełchatów	10	13	17	21	26
Kutno	14	11	10	9	17
Łowicz	16	13	12	7	13
Mielec	17	15	15	18	20
Piotrków Trybunalski	9	8	8	12	14
Radomsko	8	8	10	10	20
Skierniewice	10	12	13	14	13
Żyrardów	7	5	20	10	13

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Liczba dorosłych kobiet ćwiczących w klubach sportowych kształtowała się na znacznie niższym poziomie niż liczba dorosłych mężczyzn, ponadto cechowała się znaczną zmiennością w czasie. Najwięcej kobiet w wieku 18 lat i więcej ćwiczyło w mieleckich klubach sportowych (96 w 2016 roku), znacznie mniej było ich w Bełchatowie (75 kobiet), Skierniewicach (68 kobiet) i Żyrardowie (60 kobiet). W Łowiczu jedynie 11 dorosłych kobiet ćwiczyło w lokalnych klubach sportowych.

Wykres 42. Liczba ćwiczących w wieku 18 lat i więcej kobiet w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Poszczególne miasta charakteryzowały się zróżnicowanym udziałem dorosłych kobiet w ogóle ćwiczących zawodniczek. W 2016 roku największy odsetek wystąpił w Radomsku i Żyrardowie (po 23%). Znacznie niższy udział dorosłych ćwiczących kobiet w ogóle kobiet ćwiczących w klubach sportowych odnotowano w Bełchatowie (17%), Piotrkowie Trybunalskim (16%), Skierniewicach i Kutnie (po 14%) oraz Mielcu (13%). Natomiast najniższy odsetek kobiet w wieku 18 lat i więcej w ogóle ćwiczących wystąpił w Łowiczu, gdzie wynosił jedynie 7%.

Tabela 59. Udział ćwiczących w wieku 18 lat i więcej kobiet w ogóle ćwiczących kobiet w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Bełchatów	3%	5%	11%	31%	17%
Kutno	27%	8%	12%	14%	14%
Łowicz	15%	13%	22%	16%	7%
Mielec	11%	8%	8%	14%	13%
Piotrków Trybunalski	15%	18%	20%	21%	16%
Radomsko	21%	4%	17%	24%	23%
Skierniewice	11%	26%	9%	13%	14%
Żyrardów	6%	15%	32%	5%	23%

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Z uwagi na niską ogólną liczbę dorosłych kobiet ćwiczących w klubach sportowych, również wskaźnik w przeliczeniu na 1000 kobiet w wieku 18 lat i więcej przyjmował bardzo niskie wartości we wszystkich miastach. W 2016 roku maksymalny poziom wskaźnika wystąpił w Mielcu (3,6), nieznacznie niższy okazał się w Żyrardowie (3,3), Skierniewicach (3,2) i Bełchatowie (3,0). Z kolei w Łowiczu na 1000 kobiet w wieku 18 lat i więcej przypadła zaledwie 1 dorosła kobieta ćwicząca w klubach sportowych.

Tabela 60. Liczba ćwiczących w wieku 18 lat i więcej kobiet na 1000 kobiet w wieku 18 lat i więcej w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Bełchatów	0,8	0,9	1,1	3,8	3,0
Kutno	4,1	0,8	1,4	0,5	2,0
Łowicz	1,8	1,1	1,6	1,2	0,9
Mielec	3,3	2,9	2,9	3,8	3,6
Piotrków Trybunalski	1,3	1,4	1,7	1,7	1,7
Radomsko	0,8	0,2	1,1	2,5	2,6
Skierniewice	1,6	4,9	1,6	3,2	3,2
Żyrardów	0,6	1,7	7,0	0,3	3,3

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

2.2.7 Podsumowanie analizy porównawczej

W ramach analizy benchmarkowej na potrzeby opracowania *Strategii Rozwoju Sportu dla Miasta Skierniewice na lata 2018-2023* badaniu poddano sytuację w Skierniewicach na tle siedmiu wybranych miast: Bełchatowa, Kutna, Łowicza, Mielca, Piotrkowa Trybunalskiego, Radomska i Żyrardowa. Poniżej przedstawiono podsumowanie analizy benchmarkowej w przyjętych blokach tematycznych.

W sferze potencjału demograficznego:

- Spadek liczby mieszkańców, przy czym Skierniewice cechowały się najwolniejszym tempem spadku liczby ludności (-0,8% w latach 2012-2016; -2,8% w Bełchatowie, Łowiczu i Radomsku);
- Skierniewice charakteryzowały się przeciętną gęstością zaludnienia;
- Relatywnie wysoki udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogóle ludności w Skierniewicach (18,3%);
- Zbliżony do większości analizowanych miast (oprócz Bełchatowa) udział ludności w wieku produkcyjnym w ogóle ludności w Skierniewicach (60,7%);
- Rosnący, ale niższy niż w pozostałych miastach (oprócz Bełchatowa), udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności w Skierniewicach (21%);
- Wysoki wskaźnik urodzeń żywych na 1000 ludności w Skierniewicach (także w Żyrardowie i Bełchatowie);
- Przeciętne wartości wskaźnika zgonów na 1000 ludności w Skierniewicach;
- Dodatni przyrost naturalny przez cały okres między 2012 a 2016 rokiem (najwyższe wartości wystąpiły w Bełchatowie, a dodatni przyrost naturalny był również w Mielcu);
- Ujemne saldo migracji na 1000 ludności przez cały okres między 2012 a 2016 rokiem – ujemne saldo występowało we wszystkich miastach (najwyższe było w Bełchatowie i wynosiło -10,5 w 2016 roku), choć w Skierniewicach było najniższe (-2,2);
- Dodatnie saldo migracji zagranicznych na 1000 ludności – w 2016 roku w Skierniewicach było najwyższe wśród analizowanych miast.

W sferze potencjału finansowego:

- Dominująca pozycja Piotrkowa Trybunalskiego odnośnie wysokości dochodów i wydatków z budżetu miasta;
- Skierniewice znajdowały się na drugim miejscu wśród analizowanych miast pod względem wysokości dochodów i wydatków z budżetu, *także w przeliczeniu na 1 mieszkańca*;
- Rokroczny wzrost wydatków w *dziale 926 Kultura fizyczna* w Skierniewicach, które cechowały się ponadto najszybszym tempem wzrostu tej kategorii wydatków w latach 2012-2016 (o 144,8%);
- Rosnący i wysoki udział wydatków w *dziale 926 Kultura fizyczna* w Skierniewicach w ogóle wydatków z budżetu miasta – w 2016 roku stanowiły one 5,1%, a wyższe wystąpiły jedynie w Mielcu (5,4%);
- Znaczący wzrost wydatków w *dziale 926 Kultura fizyczna* w Skierniewicach spowodował wzrost wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W 2016 roku w *dziale 926* w przeliczeniu na 1 mieszkańca najwięcej wydatkowano właśnie w Skierniewicach (ponad 250 zł);
- Najwyższy poziom wydatków majątkowych inwestycyjnych w 2016 roku w Skierniewicach (w porównaniu z innymi miastami), które stanowiły 37% ogółu wydatków w *dziale 926*.

W sferze potencjału organizacyjnego:

- Skierniewice należą do miast o niższej liczbie klubów sportowych; w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców Skierniewice (3,52) plasowały się dość daleko za Bełchatowem (5,31), Mielcem (5,29) i Łowiczem (4,86), ale jednocześnie przed Piotrkowem Trybunalskim (3,75), Radomskiem (3,22), Kutnem (2,91) i Żyrardowem (2,47);
- Podobna sytuacja dotyczyła liczby sekcji sportowych w klubach – Skierniewice cechowały się niższą liczbą sekcji sportowych; w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców (6,21) była to wartość znacznie niższa niż w Mielcu (10,08), ale także Łowiczu (7,29) i Bełchatowie (7,03), choć wyższa niż w pozostałych miastach, w tym w Piotrkowie Trybunalskim (4,15);
- Zasoby kadrowe klubów sportowych tworzą głównie trenerzy, a także instruktorzy sportowi. Marginalne jest znaczenie innych osób prowadzących zajęcia sportowe;
- W przypadku liczby trenerów (zarówno ogółem, jak w przeliczeniu na 10 tys. ludności) Skierniewice również plasowały się na czwartym miejscu (7,24) wśród analizowanych miast: za Mielcem (12,73), Łowiczem (9,72) i Bełchatowem (9,43), a przed Kutnem (5,81), Piotrkowem Trybunalskim (5,49), Żyrardowem (4,20) i Radomskiem (4,08). *Pozytywnym zjawiskiem jest stale rosnąca liczba trenerów pracujących w skierniewickich klubach sportowych*;
- Skierniewice znajdowały się na drugim miejscu wśród wszystkich miast w przypadku liczby instruktorów sportowych w klubach, zarówno ogółem, jak i w przeliczeniu na 10 tys. ludności (8,69 w 2016 roku). Liderem ponownie okazał się Mielec (13,55).

W sferze potencjału aktywności fizycznej:

- W 2016 roku członkami skierniewickich klubów sportowych były 1 874 osoby – była to trzecia wartość wśród analizowanych miast (po Mielcu i Bełchatowie, a przed m.in. Piotrkowem Trybunalskim). Natomiast liczba ćwiczących w skierniewickich klubach sportowych wynosiła w 2016 roku 1 827 osób – również była to trzecia wartość wśród pozostałych miast. W obu

przypadkach – liczba członków i liczba ćwiczących w 2016 roku okazała się wyższa niż w 2008 roku;

- Wskaźnik członków klubów sportowych na 1000 ludności w Skierniewicach wyniósł w 2016 roku 39 osób i był najwyższy w całym analizowanym okresie. Wyższe wartości wystąpiły w Mielcu (59 członków klubów na 1000 mieszkańców) i Bełchatowie (44 członków na 1000 mieszkańców).
- Wskaźnik ćwiczących w klubach sportowych na 1000 ludności w Skierniewicach wyniósł w 2016 roku 38 osób i był wyższy niż w latach 2008, 2010 i 2012, ale niższy niż w 2014 roku. Natomiast w 2016 roku wyższą wartość wskaźnika niż w Skierniewicach odnotowano wyłącznie w Mielcu (55 ćwiczących w klubach na 1000 mieszkańców);
- Struktura płciowa osób ćwiczących w klubach sportowych wskazuje na znaczną przewagę mężczyzn. Udział kobiet w ogóle ćwiczących wahał się w 2016 roku między 18,4% (Łowicz) a 33,1% (Żyrardów). W Skierniewicach kobiety stanowiły 25,9% ogółu ćwiczących w klubach sportowych;
- Dysproporcję płciową potwierdzają wskaźniki ćwiczących mężczyzn na 1000 mężczyzn i ćwiczących kobiet na 1000 kobiet. W 2016 roku na 1000 mieszkańców Skierniewic przypadało 59 mężczyzn ćwiczących w klubach sportowych, a na 1000 mieszkanki Skierniewic – 19 kobiet ćwiczących w klubach sportowych. W obu przypadkach Skierniewice znalazły się na drugim miejscu, liderem zestawienia był Mielec, gdzie na 1000 mieszkańców przypadało 87 mężczyzn ćwiczących w klubach sportowych, a na 1000 mieszkanki – 24 ćwiczące w klubach sportowych.

W sferze potencjału aktywności fizycznej dzieci i młodzieży do 18 roku życia:

- *Kluby sportowe są zdominowane przez dzieci i młodzież do 18 roku życia.* Ćwiczący do lat 18 stanowią większość ćwiczących w klubach sportowych we wszystkich miastach, niezależnie od roku. W 2016 roku w Skierniewicach udział tej kategorii w ogóle ćwiczących wynosił 83,1% i była to najwyższa wartość wśród wszystkich miast (minimalnie niższe odsetki wystąpiły w Mielcu – 82,4% i Łowiczu – 82,1%);
- Niemal przez cały analizowany okres Skierniewice charakteryzowały się najwyższym udziałem ćwiczących do lat 18 w ogóle ćwiczących (oprócz 2010 roku);
- W przeliczeniu na 1000 ludności w wieku przedprodukcyjnym najwyższą liczbą ćwiczących do lat 18 w klubach sportowych przez cały analizowany okres cechował się Mielec, zaś na drugim miejscu znajdowały się Skierniewice. W 2016 roku na 1000 ludności w wieku przedprodukcyjnym przypadało 271 osób do lat 18 ćwiczących w klubach sportowych w Mielcu, zaś w Skierniewicach – 172 osoby;
- Dziewczęta stanowią mniejszość ćwiczących w klubach sportowych – w 2016 ich udział w ogóle ćwiczących do lat 18 wahał się od 20,9% (Łowicz) do 39% (Kutno). W Skierniewicach dziewczęta stanowiły 26,7% ogółu ćwiczących do lat 18;
- Znaczne różnice płciowe w zakresie ćwiczących do lat 18 w klubach sportowych potwierdzają wskaźniki. W 2016 roku w Skierniewicach na 1000 młodych chłopców przypadało 241 chłopców ćwiczących w klubach sportowych, a na 1000 młodych dziewcząt – jedynie 96 ćwiczących w klubach sportowych. W obydwu przypadkach wyższe wartości wskaźnika odnotowano jedynie w Mielcu, gdzie wynosiły odpowiednio 399 i 136.

W sferze potencjału aktywności fizycznej dorosłej ludności (powyżej 18 roku życia):

- *Osoby dorosłe stanowią zdecydowaną mniejszość ćwiczących w klubach sportowych.* W 2016 roku ich udział wahał się od 17% (Skierniewice) do 36% (Radomsko);
- Niemal przez cały analizowany okres Skierniewice charakteryzowały się najniższym udziałem ćwiczących w wieku 18 lat i więcej w ogóle ćwiczących w klubach sportowych (oprócz 2010 roku);
- Skierniewice cechowały się tym samym relatywnie niskimi wartościami wskaźnika ćwiczących w wieku 18 lat i więcej na 1000 dorosłych mieszkańców. W 2016 wskaźnik dla miasta wyniósł 8, a niższy był jedynie w Łowiczu (6 osób) i Piotrkowie Trybunalskim (7 osób);
- Również wśród dorosłych osób ćwiczących w klubach sportowych występowała znaczna dysproporcja płciowa na korzyść mężczyzn;
- W przeliczeniu na 1000 mężczyzn w wieku 18 lat i więcej w Skierniewicach w 2016 roku przypadło 13 mężczyzn ćwiczących w klubach sportowych, zaś w przeliczeniu na 1000 kobiet w wieku 18 lat i więcej – jedynie 3 kobiety. Podobne dysproporcje dotyczyły także pozostałych analizowanych miast.

3. Podsumowanie diagnozy, analiza SWOT

Przeprowadzona diagnoza potencjałów i problemów dotyczących sportu w Skierniewicach oparta została o różne narzędzia badawcze. Przeanalizowano szereg dostępnych danych o charakterze statystycznym, w tym dokonano porównania sytuacji sportu w Skierniewicach, z sytuacją w kilku miastach o podobnym potencjalnie społeczno-gospodarczym. Istotny wkład w określenie sytuacji strategicznej sportu miały również bezpośrednie badania z mieszkańcami miasta. Badania przeprowadzono na grupie 500 mieszkańców. Ponadto o sytuację sportu zapytano liderów społeczności lokalnej, w tym przedstawicieli klubów i stowarzyszeń sportowych podczas wywiadów pogłębionych. Ostatnim elementem diagnozy było spotkanie o charakterze dyskusyjnym z przedstawicielami klubów i organizacji sportowych, w tym podmiotów prywatnych i publicznych.

Sport w Skierniewicach postrzegany jest przez zarządzających miastem priorytetowo, co ma swój wyraz z ujęciu „potrzeby” rozwoju sportu w najważniejszym dokumencie strategicznym miasta, tj. **Strategii Rozwoju Miasta Skierniewice na lata 2014 – 2020 (III. Cel strategiczny Rozwój infrastruktury i usług na potrzeby mieszkańców i przyjezdnych, Cel operacyjny C. Rozwój bazy oraz usług kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych)**. W odniesieniu do potrzeb rozwoju sportu w Strategii rozwoju zdefiniowano następujące działania:

- Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej o charakterze sportowym m.in.: przebudowa stadionu piłkarskiego, budowa ośrodka sportów walki oraz ośrodka sportów wodnych nad zalewem,
- Rozbudowa zaplecza rekreacyjnego (ścieżki rowerowe, szlaki i tereny spacerowe, wyciąg nart wodnych, mała infrastruktura np. siłownie zewnętrzne),
- Promowanie sportu i rekreacji,
- Opracowanie listy dyscyplin kluczowych,
- Organizacja imprez o charakterze sportowym i rekreacyjnym,
- Współpraca i wspieranie działalności lokalnych organizacji pozarządowych (w tym klubów sportowych),
- Wspieranie i promowanie osiągnięć lokalnych sportowców i twórców.

Ww. ujęcie potrzeb rozwoju sportu w Skierniewicach wskazuje na wyraźne rozdzielenie potrzeb związanych z rozwojem sportu profesjonalnego oraz rekreacji. Ponadto zauważa się potrzebę promocji sportu, jak również organizację imprez sportowych i rekreacyjnych (powszechność sportu). Istotną rolę w krzewieniu sportu upatruje się we współpracy i działalności organizacji pozarządowych. Zwraca się również uwagę na osiągnięcia lokalnych sportowców.

SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

Rozpatrując potencjał rozwoju sportu w Skierniewicach nie sposób nie odnieść się do sytuacji społeczno-gospodarczej miasta i regionu. Dane dot. aktywności gospodarczej wskazują, że miasto i jego otoczenie systematycznie się rozwija. Widoczne jest to m. in. w spadających i bardzo niskich wskaźnikach bezrobocia, jak również rosnących dochodach budżetu miasta. Oznacza to, że mieszkańcy Skierniewic bogacą się, a tym samym stać ich na finansowanie szeregu aktywności, w tym sportowych. Istotna dla określenia przyszłości rozwoju aktywności sportowej w mieście jest ocena sytuacji demograficznej miasta. Jak pokazują dane dot. liczby ludności – sytuację demograficzną miasta należy ocenić jako stabilną. W ciągu lat 2006 - 2016 roku liczba ludności miasta zmniejszyła się nieznacznie, tj. o 445 osób (0,9% ludności miasta). Na zmiany liczby ludności w największym stopniu wpłynęły migracje poza granice administracyjne miasta. Dane dot. migracji nie podają kierunków przemieszczania się ludności, jednak analizując dane dot. ludności gmin sąsiadujących można zauważyć, że część osób wyprowadzających się z miasta przenosi się na tereny podmiejskie. Tym samym ludność ta pozostaje w sferze powiązań funkcjonalnych, tj. nadal korzysta z oferty miasta, w tym również sportowej i rekreacyjnej. Jak podkreślają uczestnicy spotkań warsztatowych – Skierniewice to „sypialnia” dla osób pracujących w aglomeracji warszawskiej i łódzkiej. Korzystna lokalizacja miasta pozytywnie wpływa na stabilność liczby ludności w mieście. Dla „oferty klubów” sportowych, jak również dla wykorzystania infrastruktury społecznej w mieście – oznacza to stabilność, tj. można założyć, że potencjalne zainteresowanie uczestnictwem w zajęciach sportowych, udziałem w imprezach sportowych jako kibic, czy też korzystanie z istniejących obiektów sportowych nie powinno maleć. Przewiduje się raczej wzrost zainteresowania ofertą sportową i rekreacyjną, mając na uwadze wzrost zamożności mieszkańców miasta.

Istotnym pytaniem w ujęciu strategicznym będzie to, czy miasto wraz ze swoim potencjałem infrastruktury oraz partnerów społecznych, będzie w stanie „spełnić” oczekiwania mieszkańców. Właśnie w tym kontekście należy rozpatrywać rozważania strategiczne rozwoju sportu w Skierniewicach. Istotne jest także rozdzielenie oferty rekreacyjnej od potrzeb rozwoju sportu profesjonalnego.

AKTYWNOŚĆ SPORTOWA W MIEŚCIE – SPORT PROFESJONALNY, KSZTAŁCENIE DZIECI I MŁODZIEŻY, REKREACJA I WYPOCZNEK

Sport profesjonalny w Skierniewicach związany jest z działalnością kilkunastu organizacji sportowych. Wśród tych organizacji są takie, które osiągają sukcesy na poziomie krajowym, a większość z nich posiada długą i bogatą historię, jak również tradycje. Historia sportu w Skierniewicach sięga początku XX wieku. Pierwszy klub sportowy – Spółdzielczy Klub Sportowy „Zgoda” – powstał pod koniec lat 20. XX wieku. Współzałożycielem skupiającego wyłącznie piłkarzy klubu był Stanisław Domarasiewicz.

W Skierniewicach działają dwa kluby piłkarskie, Unia Skierniewice oraz Widok Skierniewice. Oba kluby występują na niższych poziomach rozgrywkowych, tj. Unia w IV lidze, z szansami na awans do III ligi, Widok w klasie okręgowej. Istotne jest jednak to, że oba kluby bardzo aktywnie działają w polu kształcenia dzieci i młodzieży. W obu klubach prowadzonych jest kilka różnych wiekowo grup dzieci i młodzieży. W odniesieniu do ambicji sportowych, klub Unii celuje w II ligę. Może to wiązać się jednak z potrzebą zwiększenia budżetu klubu, a tym samym konieczność pozyskiwania sponsorów prywatnych. Jak pokazują doświadczenia wielu innych miast – stabilność finansową można uzyskać poprzez zaangażowanie do współpracy przedsiębiorstw lokalnych, z dużym poczuciem lokalnej tożsamości. Nie bez znaczenia są jednak aspiracje i sukces sportowy, który można przekuć w sukces

komunikacji marketingowej przedsiębiorcy wspierającego klub. Istotne jest również profesjonalne zarządzanie klubem. Bardzo ważna jest również infrastruktura sportowa.

Gry zespołowe w Skierniewicach reprezentowane są również przez koszykówkę, siatkówkę i hokej na trawie.

Sekcja koszykówki była jedną z sekcji powołanych w 1945 roku w klubie Unia Skierniewice. Obecnie w Skierniewicach funkcjonują dwa kluby koszykarskie: Miejski Klub Sportowy „Ósemka” Skierniewice i Klub Uczelniany AZS Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Skierniewicach. „Ósemka” Skierniewice to klub mający na koncie wiele sukcesów. Bierze udział w rywalizacji ligowej organizowanej przez Łódzki Związek Koszykówki, gdzie zajmuje wysokie lokaty. Organizuje turnieje (także cykliczne) dla dziewcząt i chłopców. Obecnie wielu wychowanków Ósemki gra na drugoligowych parkietach. W drugim klubie koszykarskim ze Skierniewic w chwili obecnej pracuje 5 trenerów i 2 instruktorów. Wszyscy są nauczycielami skierniewickich szkół.

Sekcja piłki siatkowej pojawiła się w Unii (wówczas Kolejacz) w 1955 roku. Dyscyplinę reprezentowała drużyna męska, uczestnicząca w rozgrywkach klasy A okręgu łódzkiego. Tradycje siatkarskie w Skierniewicach kontynuuje Międzyszkolny Klub Sportowy Skier-Vis Skierniewice, prowadzący sekcję piłki siatkowej dziewcząt. MKS Skier-Vis został założony w 1986 roku (w 2016 roku obchodzone było 30-lecie klubu), a w sezonie 2017/18 dziewczęta MKS Skier-Vis uczestniczą w rywalizacji kadetek w rozgrywkach wojewódzkich. O tym, jak silna jest pozycja siatkówki w Skierniewicach świadczą rozgrywane od lat spotkania amatorskiej Skierniewickiej Ligi Siatkówki.

Drużyna hokeja na trawie, Klub Sportowy Polonia Skierniewice, powstał w 1988 roku. Założycielem klubu był Edmund Klimczak. Początkowo klub funkcjonował jako sekcja hokeja pod egidą Legionu Skierniewice. W 1990 roku klub usamodzielniał się, a jego prezesem został Edmund Klimczak. Treningi i rozgrywki klubu odbywały się na boisku z trawą naturalną przy ul. Pomologicznej 10. W 2017 roku Skierniewice wzbogaciły się o nowy obiekt sportowy – boisko do gry w hokeja na trawie powstało przy ul. Trakcyjnej. Na otwartym w kwietniu nowym boisku swoje mecze rozgrywają m.in. zawodnicy KS Polonia Skierniewice. Od wielu lat KS Polonia Skierniewice uczestniczy w rozgrywkach Mistrzostw Polski II ligi hokeja na trawie.

Skierniewice posiadają duże tradycje związane z lekką atletyką (od ponad 20 lat Uczniowski Klub Sportowy „VIS” organizuje „Czwartki Lekkoatletyczne” dla dzieci klas IV, V, VI, które cieszą się dużą popularnością, na jednych zawodach startuje 320-350 dzieci).

Sekcja tenisa stołowego istniała w Unii Skierniewice niemal od samego początku klubu. Tenisiści stołowi, jako jedyni w Unii, mogli pochwalić się grą w II lidze rozgrywek krajowych. Obecnie klub skupia zawodników wielu kategorii wiekowych, choć większość stanowią zawodnicy sekcji dziecięcej. Treningi KS Legion Skierniewice odbywają się w Hali nr 1, przy ul. Pomologicznej 10. W sezonie 2017/18 klub wystawił w rozgrywkach drużynowych zespół II ligi mężczyzn.

Sekcja szachowa pojawiła się w Unii Skierniewice w 1948 roku. Na początku lat 90. sekcja szachowa została przekazana do Szkoły Podstawowej nr 5 w Skierniewicach. Od tego czasu młodzi szachiści w Skierniewicach rozwijają swoje umiejętności w Klubie Szachowym „Piątka” Skierniewice przy Zespole Sportowych Szkół Ogólnokształcących w Skierniewicach. Klub może poszczycić się wieloma sukcesami swoich wychowanków na arenie lokalnej, wojewódzkiej, krajowej i międzynarodowej. Znaczące

sukcesy w dyscyplinach szachowych odnoszą również zawodnicy Klubu Sportowego „LogIN” Skierniewice.

Wśród skierniewickich klubów sportowych, znaczącymi sukcesami na arenie krajowej i międzynarodowej, wyróżniają kluby prowadzące sekcje sportów walki. Tradycje sportów walki sięgają w mieście początków istnienia pierwszego powojennego klubu sportowego.

Miejski Międzyszkolny Klub Sportowy „Wojownik” Skierniewice powstał w 1993 roku z inicjatywy trenera Jerzego Gołębiewskiego. Klub prowadzi sekcję sportową judo, zajęcia rekreacyjne judo dla każdego, ale również (od 2013 roku) sekcję piłki nożnej kobiet (MMKS „Wojownik” Skierniewice uczestniczy w rozgrywkach III ligi kobiet, grupa łódzka). Zawodnicy judo MMKS „Wojownik” Skierniewice osiągają znaczące sukcesy na arenie krajowej i międzynarodowej, zarówno w kategoriach juniorskich, jak i seniorskich. Zawodniczki i zawodnicy MMKS „Wojownik” Skierniewice, podopieczni trenera Jerzego Gołębiewskiego, wywalczyli w latach 2005-2017 kilkadziesiąt medali Mistrzostw Polski (ponad 70).

Academia Gorila Skierniewice jest filią warszawskiego klubu Academia Gorila, jednego z największych klubów zrzeszających amatorów sportów walki. W klubie prowadzone są zajęcia dla dzieci i dorosłych w następujących dyscyplinach: boks, MMA, brazylijskie ju-jitsu, karate kyokushin, kick-boxing oraz boks tajski. Klub prowadzi zarówno zajęcia rekreacyjne, jak i przygotowuje zawodników do różnych turniejów i zawodów, zarówno lokalnych, jak i krajowych.

Historia pływania jako dyscypliny sportowej uprawianej w Skierniewicach sięga 1998 roku. Wówczas przy Pływalni Miejskiej „Nawa” Skierniewice, dzięki staraniom trenera Marcina Sarny, powstała sekcja pływacka. W latach 1998-2003 pływacy z sekcji osiągnęli wiele sukcesów na arenie wojewódzkiej i krajowej, co skutkowało pierwszymi powołaniami do kadry narodowej. W marcu 2003 roku sekcja przekształciła się w stowarzyszenie sportowe i rozpoczęła funkcjonowanie pod nazwą Uczniowski Klub Sportowy „Nawa” Skierniewice. Aktualnie klub skupia ponad 120 młodych zawodników w wieku 8-18 lat, trenujących pływanie, pięciobój nowoczesny i inne pokrewne dyscypliny.

Wśród skierniewickich klubów na szczególne wyróżnienie zasługuje także WOPR Skierniewice. Działalność WOPR można podzielić na następujące działy: ratownictwo i pływanie, miniszkoła WOPR, nurkowanie, grupa operacyjna, szkolenia motorowodne i kajakarstwo sportowe. WOPR organizuje i uczestniczy w licznych imprezach sportowych, także na szczeblu krajowym i międzynarodowym. W szeregach klubu WOPR Skierniewice startują młodzicy, juniorzy młodsi i juniorzy, ale także seniorzy, którzy mają na swoim koncie wiele medali i sukcesów sportowych.

W mieście działa Skierniewicki Klub Krótkofalowców SP7PBC. Jest zarejestrowany w Polskim Związku Krótkofalowców, a swoją działalność rozpoczął w 1962 roku. Działalność klubu obejmuje m.in. aktywną pracę w eterze na falach KF i UKF różnymi emisjami polegającej na nawiązywaniu łączności ze wszystkimi stacjami na całym świecie czy branie udziału w międzynarodowych i krajowych zawodach łączności.

Skierniewickie Stowarzyszenie „SPORTOWE WARIACJE” powstało w październiku 2014 roku. Główną działalnością Klubu są przygotowania i starty w sportach siłowych i sylwetkowych. Klub zrzeszony jest w Polskim Związku Kulturystryki i Fitness, gdzie corocznie wystawia do rywalizacji zawodników w

dwóch kategoriach: kulturystyka i trójbój siłowy. Zawodnicy biorą udział w najbardziej prestiżowych zawodach na całym świecie. Marcin Kotleszka z sekcji Kulturystycznej wywalczył II miejsce na Arnold Classic w Stanach Zjednoczonych. Klub posiada również 2-krotny tytuł Mistrza Polski w Trójboju Siłowym Klasycznym z roku 2016 oraz 2017. Z uwagi na specyfikę dyscyplin większość zawodników startuje w kategoriach seniorskich. Od 2017 roku Klub prowadzi nabór do młodzieżowej sekcji Trójboju oraz przygotowuje się do Debiutów w Trójboju Siłowym Klasycznym, które będą miały miejsce w XII 2017.

W mieście istnieje Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start” Skierniewice. Jest to klub skupiający osoby niepełnosprawne, a jego zawodnicy uczestniczą głównie w zawodach wędkarskich i tenisa stołowego. Zawodnicy Związku Sportu Niepełnosprawnych START Skierniewice corocznie biorą udział w najważniejszych imprezach krajowych oraz międzynarodowych, osiągając w nich bardzo dobre wyniki.

Wśród pozostałych klubów sportowych prowadzących obecnie działalność w Skierniewicach warto wymienić:

- Klub Biegacza „tRUChT” – skupiający amatorów biegania, w tym maratończyków; zawodnicy występują zarówno w zawodach indywidualnych, jak drużynowych (do czołowych zawodników należy Artur Kamiński);
- Skierniewickie Towarzystwo Tenisowe „Uzar” – klub z 25-letnią tradycją, prowadzący zajęcia dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych w formie zajęć grupowych i indywidualnych, ale również organizujący turnieje, imprezy sportowe czy szkoleniowe obozy tenisowe.
- Nową dyscypliną wprowadzoną na boisku Orlik Nr 1 jest rugby.

Powyższe dane wskazują na dużą różnorodność oferty sportowej miasta, jak również profesjonalizm działań, który widoczny jest m. in. w sukcesach sportowych. Podsumowując część diagnozy należy podkreślić, iż kluby i związki sportowe w mieście to istotny potencjał rozwoju sportu (mocna strona). Część oferty klubów sportowych to oferta sportu profesjonalnego (dotyczy rozgrywek ligowych, uczestnictwa w zawodach na poziomie krajowym i wyższym), część to element rekreacji, ale przede wszystkim edukacji dzieci i młodzieży.

W tym miejscu podsumowanie diagnozy warto uzupełnić wybranymi danymi o charakterze statystycznym, w tym takimi, które można porównać z innymi miastami. W części diagnozy porównawczej zestawiono ze sobą dane dla następujących miast: Bełchatów, Kutno, Łowicz, Mielec, Piotrków Trybunalski, Radomsko, Skierniewice, Żyrardów.

W 2016 roku wg danych GUS na 10 tys. mieszkańców miasta w Skierniewicach było 3,52 klubów sportowych. W latach 2008 – 2016 wskaźnik ten oscylował pomiędzy wartościami od 3,52 do 4,11. Większą wartość nasycenia klubami sportowymi odnotowano w Bełchatowie (5,31), Mielcu (5,29), Łowiczu (4,86), Piotrkowie Trybunalskim (3,75). Powyższe dane wskazują, że liczba klubów sportowych w mieście jest umiarkowana na tle porównywanych miast.

W 2016 roku wg danych GUS na 10 tys. mieszkańców miasta odnotowano w Skierniewicach 6,21 sekcji sportowych. Była to wartość niższa od danych dla Mielca (10,08), Łowicza (7,29) oraz Bełchatowa (7,03) oraz wyższa od danych dla Kutna (3,80), Piotrkowa Trybunalskiego (4,15),

Żyrardowa (4,20) i Radomska (4,72). Oznacza to, umiarkowane nasycenie różnorodnością oferty sportowej w Skierniewicach.

Potencjał rozwoju sportu związany jest także z kadrami sportu. W 2016 roku wg danych GUS na 10 tys. mieszkańców w Skierniewicach było 7,24 trenerów. Warto zwrócić uwagę na dynamiczny wzrost tego wskaźnika w Skierniewicach (w 2008 było to zaledwie 2,04). W 2016 roku wyższą wartość wskaźnika liczby trenerów w klubach sportowych przypadających na 10 tys. mieszkańców odnotowano w Mielcu (12,73), Łowiczu (9,72) i Bełchatowie (9,43). Skierniewice posiadały większą wartość wskaźnika od Radomska (4,08), Piotrkowa Trybunalskiego (5,49), Kutna (5,81), czyli uplasowały się w środku stawki ww. miast.

Kadry sportu uzupełniają instruktorzy sportowi. Wskaźnik liczby instruktorów sportowych w klubach w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniósł w 2016 roku w Skierniewicach wg danych GUS 8,69. Wyższą wartość odnotowano jedynie w Mielcu (13,55).

Powyższe dane wskazują na dobrą sytuację zaplecza organizacyjnego sportu oraz zaplecza kadrowego. Wzrost liczby trenerów i instruktorów w klubach sportowych świadczy o ich rozwoju, a tym samym o rosnącym zapotrzebowaniu na organizację i prowadzenie zajęć sportowych. Mając na uwadze dane demograficzne oraz korzystną sytuację gospodarczą można ocenić, że zapotrzebowanie na trenerów i instruktorów działających w klubach sportowych może jeszcze wzrosnąć. Brak kadr może być jedną z barier rozwoju sportu w Skierniewicach.

Rosnące zainteresowanie czynnym uczestnictwem w ofercie sportowej mieszkańców Skierniewic potwierdzają dane nt. liczby osób ćwiczących w klubach sportowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. W 2016 roku ten wskaźnik w Skierniewicach wg danych GUS osiągnął wartość 38, podczas gdy w 2008 roku wynosił 29, co oznaczało wzrost o ponad 30%. Większą liczbę ćwiczących w klubach sportowych stwierdzono jedynie w Mielcu (55 osób).

Oznacza to, że pomimo mniejszego od kilku miast nasycenia klubami i sekcjami sportowymi – odnotowano wyższą liczbę ćwiczących w klubach działających w Skierniewicach, w porównaniu do klubów z innych miast. Dane te potwierdzają spore zainteresowanie ofertą klubów sportowych ze Skierniewic.

Za wysoki wskaźnik osób ćwiczących w klubach w Skierniewicach w największym stopniu odpowiada duża liczba ćwiczących w wieku do 18 lat. Na przestrzeni lat 2008 – 2016 udział osób ćwiczących do 18 roku życia w ogóle ćwiczących w Skierniewicach kształtował się na poziomie powyżej 80%. W 2016 roku wg danych GUS w Skierniewicach udział ten wynosił 83,1% i był najwyższy spośród porównywanych miast. Oznacza to, że sukces sportu w Skierniewicach wynika z dużego zainteresowania ofertą klubów sportowych wśród dzieci i młodzieży. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców w wieku do 18 lat, aż 172 osoby ćwiczyły w klubach sportowych (czyli 17,2% dzieci i młodzieży). Wyższy odsetek odnotowano jedynie w Mielcu (27,1%).

Wyniki badania z mieszkańcami (próba 500 osób) wskazują jakie aktywności fizyczne są najpopularniejsze wśród skierniewiczian. Na pierwszym miejscu pojawia się jazda na rowerze. Taką formę aktywności fizycznej preferuje 33,1% mieszkańców miasta. Kolejną dość powszechną aktywnością fizyczną jest aerobik (18,9% odpowiedzi), biegi (17,6%) oraz pływanie (16,2%). Piłkę nożną uprawia 8,4% mieszkańców. Wysoko w zestawieniu są także sporty walki (6,1%), co potwierdza

istotną rolę tej dyscypliny sportu w Skierniewicach. Mieszkańcy chętnie spędzają czas także na spacerach nordic walking (7,4%).

INFRASTRUKTURA SPORTU

Istotną barierą w rozwoju sportu może być stan i dostępność infrastruktury sportowej. Powyższe zagadnienie należy rozpatrywać także w odniesieniu do potrzeb „przyszłości”, tj. analizując dynamikę zmian, w tym wzrost zainteresowania ofertą sportu w Skierniewicach. Zakładając np. wzrost udziału ćwiczących dzieci i młodzieży do poziomu mieleckiego (z 17,2% do 27,2%), należy spróbować ocenić, czy istniejąca infrastruktura będzie w stanie zaspokoić potrzeby.

Mieszkańcy w trakcie badań (próba 500 osób) wskazali w zdecydowanej większości (92,6%), że uprawiają sport na terenie miasta. 81,8 % ankietowanych stwierdziło, że na terenie miasta istnieje odpowiednia infrastruktura do uprawiania sportu. 11,4% odpowiedziało przecząco na to pytanie. W mieście przynależność do klubu sportowego spośród dorosłych mieszkańców miast zadeklarowało 7,4% ankietowanych.

Analizując ilość infrastruktury sportu w Skierniewicach można wysnuć opinię, że miasto dysponuje wieloma obiektami, na których możliwe jest uprawianie sportów, zarówno amatorskich, jak i profesjonalnych, jak również aktywne, rekreacyjne spędzanie wolnego czasu. Obiekty sportowe w Skierniewicach znajdują się w zarządzie różnych instytucji i podmiotów, przy czym obiekty miejskie pozostają przede wszystkim w zarządzie Ośrodka Sportu i Rekreacji Sp. z o.o. oraz Pływalni Miejskiej „NAWA” Sp. z o.o. Pozostałe obiekty infrastruktury sportowo-rekreacyjnej znajdują w zarządzie jednostek oświatowych, klubów sportowych lub stanowią własność prywatną.

Największą liczbę infrastruktury sportowej stanowią sale gimnastyczne, głównie przy obiektach szkolnych (15 obiektów), kluby fitness i siłownie (15 obiektów), siłownie outdoor (10 obiektów). Podstawową infrastrukturę sportu uzupełniają 3 hale widowiskowo-sportowe, 3 boiska sportowe, kompleksy Orlik (6 obiektów), korty tenisowe (7 obiektów), stadion lekkoatletyczny, boisko do hokeja na trawie, boiska do koszykówki (6 obiektów), do piłki ręcznej oraz basen i pływalnia.

W trakcie badań z mieszkańcami miasta (próba 500 osób) dokonano oceny dostępności do infrastruktury sportowej na terenie miasta Skierniewice. Respondenci najwyżej ocenili infrastrukturę sportową obiektów na terenie Skierniewic taką jak: siłownie zewnętrzne (56,1%), siłownie (50,7%), tereny rekreacyjne, zielone umożliwiające uprawianie aktywności fizycznej (44,7%) – czyli ogólnodostępną infrastrukturę społeczną lub przestrzeń publiczną, umożliwiające indywidualne spędzanie wolnego czasu. Jako w ogóle niedostępne, z brakiem możliwości żeby z nich korzystać, wybierano najczęściej pływalnię 4,7% a jako słabo dostępne, sale sportowe przy szkole (12,2%) oraz ścieżki rowerowe (23,2%).

Powyższą ocenę potwierdzają wyniki dyskusji warsztatowych. Ocena stanu technicznego obiektów sportowych, której dokonano w trakcie spotkań warsztatowych z przedstawicielami klubów sportowych wskazuje na istotne problemy. Dotyczy to w szczególności obiektu stadionu, boisk piłkarskich oraz hal gimnastycznych przy obiektach szkolnych. Część obiektów jest w złym stanie technicznym, który uniemożliwia ich pełne i efektywne wykorzystanie.

Ponadto istotną barierą jest mocne obciążenie wybranych obiektów sportowych. Pojawia się tutaj konflikt sposobu i czasu wykorzystania wybranych obiektów. Kluby sportowe „muszą” rywalizować o obiekty pomiędzy sobą, jak również ze szkołami oraz odbiorcami indywidualnymi. Konkurentem są także przedsięwzięcia i imprezy pozasportowe, np. kulturalne i rozrywkowe. Szczególny problem pojawia się w okresie zimowym i jesiennym, kiedy większość aktywności sportowych ze względu na pogodę przenosi się do obiektów zamkniętych.

Brak rozwiązania problemu dostępności infrastruktury sportowej zmusza kluby sportowe również do szukania jej poza granicami miasta.

Rozwiązanie problemu dostępności infrastruktury społecznej jest wielowątkowe. Niewątpliwie utworzenie nowego obiektu mogłoby zdecydowanie poprawić sytuację. Warto rozważyć stworzenie takiego obiektu, który służyć będzie wielu sekcjom i klubom sportowym, a jednocześnie dostosowany będzie do aspiracji sportowych miasta. Należy bowiem podkreślić, iż miasto nie dysponuje w obecnej chwili obiektem, w którym mogłyby występować zespoły grające na wyższych poziomach rozgrywkowych. Budowa nowego obiektu jest jednak przedsięwzięciem bardzo kosztowym (koszt kilkudziesięciu milionów złotych), a to oznacza, że nawet jeśli taka inwestycja zostanie zrealizowana to na jej zakończenie należy poczekać kilka lat. Tymczasem problemy dostępności do infrastruktury sportowej są widoczne w chwili obecnej i będą się pogłębiać w przypadku dalszego wzrostu zainteresowania ofertą sportu w Skierniewicach. Powyższe oznacza konieczność poszukiwania innych rozwiązań. Takim rozwiązaniem może być poprawa stanu technicznego istniejących obiektów, w szczególności przyszkolnych hal oraz boisk do piłki nożnej. W szczególności warto rozważyć zadanie boisk treningowych do piłki nożnej (np. w formie balonu), co stworzyłoby obiekt treningowy dedykowany piłce nożnej. Mając na uwadze, że ćwiczący piłkę nożną stanowią znaczną liczbę osób, stworzenie obiektu dedykowanego tej dyscyplinie zwolniłoby miejsce innym dyscyplinom w istniejących halach sportowych oraz osobom prywatnym.

Innym pomysłem na zwiększenie efektywności wykorzystania dostępnej w mieście infrastruktury sportowej jest integrowanie zajęć sportowych prowadzonych przez kluby z nauką w szkole (ponad 80% ćwiczących to dzieci i młodzież). Umożliwiłoby to prowadzenie zajęć sportowych w ciągu czasu przeznaczonego na edukację. Takie rozwiązanie ma jednak również swoje wady, gdyż oznaczałoby reorganizację czasu prowadzenia zajęć w szkole, co niekoniecznie może być korzystne dla wybranych oddziałów szkolnych (np. konieczność organizacji zajęć w cyklu popołudniowym).

Niewątpliwie powyższe propozycje, które zgłaszane były także przez kluby sportowe, warto rozważyć i przeanalizować pod względem ekonomicznym. Istotna będzie czytelna komunikacja i współpraca wielu podmiotów zaangażowanych w rozwój sportu w mieście oraz władz publicznych i szkół.

Mieszkańcy Skierniewic w odniesieniu do potrzeb rozwoju infrastruktury sportu wskazywali w badaniu (próba 500 osób) bardzo wyraźnie na konieczność budowy pływalni (55,7%), a następnie ścieżek rowerowych (18,3%), tras do biegania (7%), hal sportowych (6,5%) i boisk sportowych (6%). Oznacza to, że wśród znaczących potrzeb infrastrukturalnych (najbardziej kosztownych), obok wielofunkcyjnej hali sportowej pojawia się potrzeba budowy pływalni. Oba obiekty to duże inwestycje, które będą ze sobą konkurować w budżecie miasta. Obecnie mieszkańcy wyraźniej akcentują potrzebę budowy pływalni, natomiast w odniesieniu do potrzeb sportu profesjonalnego „priorytetem” wydaje się być wielofunkcyjna hala sportowo-widowiskowa.

INFRASTRUKTURA REKREACJI I WYPOCZYNKU

Analizując potrzeby rozwoju sportu warto wrócić ponownie do danych demograficznych. Pomimo stabilności demograficznej w mieście obserwowane jest zjawisko starzenia się społeczeństwa. Jest to zjawisko, które z różną dynamiką występuje w przestrzeni kraju i związane jest z przechodzeniem wyzów demograficznych z kategorii wieku produkcyjnego do poprodukcyjnego. W 2006 roku w Skierniewicach mieszkało 6707 osób w wieku poprodukcyjnym. W 2016 roku liczba osób w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się do 10136 osób. Dane te pokazują dynamikę przemian demograficznych w mieście. Oznacza to, że w mieście jest obecnie prawie dwa razy więcej osób w wieku poprodukcyjnym niż 10 lat temu. Obecne trendy wskazują na zwiększające się zainteresowanie osób w wieku senioralnym tzw. zdrowym i aktywnym trybem życia. Miasto Skierniewice próbując nadążyć za ww. zmianami inwestuje w ogólnodostępną infrastrukturę rekreacji i wypoczynku.

W badaniu z mieszkańcami oceniono dostępność niezbędnej infrastruktury, zaplecza do uprawiania aktywności sportowej wśród seniorów (próba 500 osób). 52% jest zdania, że takie zaplecze istnieje w Skierniewicach, przecząco odpowiedziało 12,8% badanych.

W mieście funkcjonuje m. in. 10 siłowni outdoor, z których korzystają w dużym stopniu właśnie seniorzy. Ponadto miasto planuje w najbliższej przyszłości szereg inwestycji, które wzmocnią potencjał oferty rekreacyjnej miasta. Skierniewice pozyskały z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 środki finansowe w wysokości niemal 6 mln na realizację zadania związanego z podniesieniem atrakcyjności turystycznej miasta. Główną inwestycją w ramach tych działań jest właśnie modernizacja infrastruktury wokół Zalewu „ZADĘBIE”, obejmująca m.in.:

- wyznaczenie trasy wycieczkowej
- wybudowanie ścieżki pieszo-rowerowej
- modernizacja istniejącej plaży
- budowa liniowego elektrycznego wyciągu nart wodnych
- stworzenie elementów małej architektury

W niedalekiej przyszłości skierniewiczanie będą mogli skorzystać z ogólnodostępnych rowerów, które zostaną usytuowane w mieście w ramach wspólnego projektu przygotowywanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego. Projekt „Rowerowe Łódzkie” zakłada zorganizowanie między Łodzią a Warszawą 125 stacji, na których stanie ponad 1000 rowerów. Na terenie miasta Skierniewice w ramach projektu ma powstać 9 stacji z 72 rowerami.

Powyższe przedsięwzięcia wzmocnią również spójność przestrzenną miasta i pozwolą lepiej wykorzystać jego potencjał. Dotyczy to m. in. możliwości przemieszczania się przez miasto, np. pieszo lub rowerem. Badania z liderami społecznymi wskazywały, że brak spójności tras pieszych i rowerowych to istotny problem przestrzeni miejskiej.

Niska jest natomiast wiedza mieszkańców nt. tego, czy miasto jest odpowiednio dostosowane do aktywności sportowej osób niepełnosprawnych (48% odpowiedzi). Jedynie 18,5% mieszkańców miasta odpowiedziało twierdząco. Dane te mogą wskazywać na brak komunikacji do wewnątrz, tj. miasto zbyt słabo promuje ofertę sportową i rekreacyjną skierowaną do osób niepełnosprawnych.

FINANSOWANIE SPORTU

Dane wskazują, że miasto inwestuje w infrastrukturę rekreacji i wypoczynku. W latach 2012 – 2016 wydatki na kulturę fizyczną wzrosły z wartości 4,94 mln zł do 12,11 mln zł i było to związane przede wszystkim ze wzrostem wydatków na inwestycje. Stabilnie przedstawiała się również sytuacja w odniesieniu do bezpośredniego wsparcia klubów i stowarzyszeń sportowych z budżetu miasta. O zamiarze kontynuowania działań inwestycyjnych w obszarze infrastruktury sportowej i rekreacyjnej przez władze samorządowe świadczą zapisy budżetu miasta. W budżecie Miasta Skierniewice na 2017 i 2018 rok zaplanowano kolejne zadania inwestycyjne w dziale 926 Kultura fizyczna.

Organizacje sportowe w Skierniewicach mogą ubiegać się o dotacje celowe z budżetu miasta na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego. Na realizację zadań z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej w 2017 roku miasto Skierniewice przeznaczyło 1,3 mln zł. W Mieście Skierniewice nie funkcjonuje jednak podział na dyscypliny kluczowe, cieszące się największym zainteresowaniem kibiców oraz skupiające największą liczbę osób ćwiczących, i pozostałe. Tym samym nie funkcjonuje transparentny podział środków z budżetu miasta, uwzględniający pozycję sportową oraz znaczenie klubu w upowszechnianiu sportu, w szczególności wśród dzieci i młodzieży w mieście.

Istotnym elementem budowania systemu wsparcia dla lokalnych sportowców przez władze miasta Skierniewice jest funkcjonujący system stypendialny oraz system nagród dla zawodników osiągających wysokie wyniki sportowe. W 2016 roku na stypendia i nagrody dla sportowców w mieście Skierniewice wydatkowano 132 450,00 zł, natomiast na 2017 rok zaplanowane zostały środki w łącznej wysokości 150 000,00 zł.

Udział wydatków w dziale dot. kultury fizycznej w Skierniewicach w wydatkach ogółem w latach 2012 – 2016 wykazywał się stałym wzrostem. W 2012 roku wydatki na kulturę fizyczną i sport stanowiły 2,8% wydatków ogółem, w 2016 już 5,1%. W porównaniu do analizowanych miast była to wartość niższa jedynie od Mielca (5,4%). W przeliczeniu na mieszkańca miasta wydatki na kulturę fizyczną w Skierniewicach wyniosły w 2016 roku 250,63 zł i były najwyższe spośród analizowanych miast.

Powyższe dane wskazują na to, że miasto jest stabilnym partnerem klubów i organizacji sportowych, tj. podmioty te mogą liczyć na powtarzalne wsparcie co roku, co nie jest bez znaczenia dla długofalowego planowania i realizacji misji klubów sportowych, także w kontekście rozwoju i pozyskiwania sponsorów prywatnych. Miasto dynamicznie inwestuje w infrastrukturę rekreacyjną, co jest m. in. związane z dostępnością funduszy zewnętrznych. Dzięki temu poprawia się funkcjonalność przestrzeni miasta i zwiększa atrakcyjność do uprawiania sportu i rekreacji.

PROMOCJA SPORTU I POPRZEZ SPORT

Sport w Skierniewicach odgrywa istotną rolę w promocji zdrowia i aktywnego sposobu życia. W tym kontekście pełni istotną funkcję społeczną, wychowując i kształcąc liczne grono dzieci i młodzieży (ponad 80% trenujących w klubach sportowych to dzieci i młodzież). Oferta sportowa to liczne wydarzenia sportowe angażujące mieszkańców miasta. Należy do nich zaliczyć zarówno wydarzenia ligowe (powtarzalne w czasie), jak również cykliczne wydarzenia, jak zawody sportowe, biegi, etc.

W ww. kontekście sport jest nośnikiem komunikacji marketingowej skierowanej do wewnątrz oraz na zewnątrz. Komunikacja do wewnątrz buduje lokalną tożsamość, którą utrwalają w szczególny sposób

sukcesy zawodników i klubów sportowych ze Skierniewic. Sukces sportowy jest również dźwignią komunikacji marketingowej na zewnątrz. Buduje pozytywny obraz miasta poza jego granicami, a kluby sportowe i zawodnicy odnoszący sukcesy na arenie międzynarodowej, krajowej oraz regionalnej budują markę miasta.

Na podstawie wywiadów pogłębionych oraz spotkań warsztatowych z przedstawicielami sportu oraz zarządzających miastem można wywnioskować, że potencjał ten nie jest należycie wykorzystywany, co przekłada się m. in. na niskie zaangażowanie lokalnego biznesu we wspieranie klubów i sukcesów sportowych.

Problem niskiego zainteresowania biznesu wykorzystaniem sukcesu sportowego jest wielowątkowy. Brak sukcesów, w szczególności w dziedzinach sportu cieszących się największym zainteresowaniem, nie ułatwia pozyskania „wsparcia”, z drugiej strony brak źródeł finansowania (poza wsparciem miasta) utrudnia zdobycie odpowiedniej pozycji sportowej (np. awans do wyższego poziomu rozgrywek).

Na pytanie skierowane do mieszkańców w trakcie badań (próba 500 osób) dot. udziału w ciągu ostatnich 12 miesięcy w wydarzeniu sportowym jako kibic twierdząco odpowiedziało zaledwie 26,2%. Do najczęściej odwiedzanych imprez sportowych przez kibiców należą rozgrywki piłki nożnej (53,3% badanych, którzy uczestniczyli w wydarzeniach sportowych), biegi uliczne (21%), mecze siatkówki (12,4%) oraz sporty walki (12,4%), co potwierdza stosunkowo wysoką pozycję tej dyscypliny w Skierniewicach.

Zainteresowanie respondentów wzięciem udziału jako kibic w imprezie sportowej, wydarzeniu sportowym na terenie miasta Skierniewice wykazało się 51,7% badanych (próba 500 osób). Mimo tego potencjalnego zainteresowania udziałem w imprezie sportowej realny udział w wydarzeniach sportowych był dwukrotnie niższy, co może wskazywać na niską skuteczność promocji wydarzeń sportowych.

Odsetek mieszkańców Skierniewic, którzy uważają, że miasto Skierniewice jest kojarzone przez mieszkańców innych miast Polski z jakimiś wydarzeniami sportowymi, osobami związanymi ze sportem wyniósł zaledwie 14,7%. Oznacza to, że mieszkańcy nie wierzą w skuteczność przekazu promocyjnego miasta poprzez sport na zewnątrz.

Analiza SWOT

Poniżej zaprezentowano podsumowanie diagnozy w postaci klasycznej analizy SWOT, w której słabe i mocne strony to cechy wewnętrzne miasta (w odniesieniu do sfery sportu), a szanse i zagrożenia to elementy rzeczywistości lub przyszłości leżące poza bezpośrednim wpływem miasta (cechy zewnętrzne).

MOCNE STRONY	
1	Duża różnorodność i profesjonalizm oferty sportowej w mieście, realizowana za pośrednictwem klubów sportowych. Rozwój oferty klubów, widoczny m. in. we wzroście liczby trenerów i instruktorów w klubach sportowych.
2	Duże zainteresowanie mieszkańców aktywnym uprawianiem sportu, widoczne m. in. w dużej liczbie osób ćwiczących w klubach sportowych, w szczególności młodzieży. Rosnące wskaźniki liczby osób korzystających z oferty sportowej.
3	Wybrane sukcesy sportowe klubów i zawodników ze Skierniewic na arenie krajowej i regionalnej, w szczególności sporty walki, pływanie.
4	Stabilność finansowania sportu ze środków publicznych, w tym rosnące wydatki na infrastrukturę społeczną rekreacji i wypoczynku. Wspieranie osób odnoszących sukcesy sportowe.
5	Stabilna sytuacja demograficzna oraz poprawiająca się sytuacja gospodarcza w mieście wpływająca na stabilność lub wzrost zainteresowania ofertą sportową i rekreacyjną miasta.
6	Rosnące zainteresowanie aktywnym spędzaniem wolnego czasu w formie sportu lub rekreacji, w tym także wśród osób w wieku senioralnym, związana z dynamicznie rosnącą liczbą osób w wieku poprodukcyjnym.
7	Dobre nasycenie infrastrukturą rekreacji, w tym jej planowany rozwój. Duża liczba siłowni outdoor, planowany rozwój strefy rekreacji przy zalewie, planowany rozwój ścieżek rowerowych, zwiększających ich spójność.

SŁABE STRONY	
1	Niska dostępność obiektów infrastruktury sportu i rekreacji w odniesieniu do oczekiwań klubów sportowych i mieszkańców, związana ze złym stanem technicznym wybranej infrastruktury (boiska do piłki nożnej, hale sportowe przy szkołach), nieoptymalnym zarządzaniem infrastrukturą i brakami wybranych obiektów (nowa pływanie, wielofunkcyjna hala widowiskowo-sportowa).
2	Umiarkowane zainteresowanie uczestnictwem w wydarzeniach sportowych mieszkańców miasta, związane m. in. z umiarkowanymi sukcesami sportowymi wiodących profesjonalnych dyscyplin sportowych (gry zespołowe, cieszące się potencjalnie najwyższym zainteresowaniem kibiców, tj. piłka nożna na poziomie IV ligi i okręgówki, niższe ligi innych dyscyplin zespołowych).
3	Brak sponsorów prywatnych wiodących dyscyplin sportu, pomimo korzystnej sytuacji gospodarczej na terenie miasta. Oparcie finansowania sportu głównie na środkach publicznych.
4	Niedostateczne wykorzystanie sportu do promocji miasta oraz przedsiębiorców ze Skierniewic, w tym do wewnątrz, jak również na zewnątrz.
5	Umiarkowana komunikacja pomiędzy klubami sportowymi, władzami miasta, jednostkami zarządzającymi infrastrukturą sportową – której przejawem jest sposób wykorzystania infrastruktury, możliwość kształcenia sportowego w mieście (ucieczka osób kształcących się na dalszym poziomie nauczania do miast oferujących im rozwijanie karier).
6	Brak transparentnego podziału środków z budżetu miasta na sport, uwzględniającego pozycję sportową oraz znaczenie klubu w upowszechnianiu sportu, w szczególności wśród dzieci i młodzieży w mieście.

SZANSE

1	Pozyskiwanie środków finansowych przeznaczonych na rozwój sportu z budżetu państwa i innych źródeł zewnętrznych, pozyskiwanie na wyższym poziomie środków finansowych z central związków sportowych (np. PZPN) w odniesieniu do kształcenia dzieci i młodzieży.
2	Wzrost zainteresowania przedsiębiorstw ze Skierniewic wspieraniem lokalnego sportu. Wzmacnianie tożsamości lokalnych przedsiębiorstw (wymaga to prowadzenia dialogu z przedsiębiorcami, pokazywanie zalet inwestowania w sport oraz wskazanie aspiracji i działań powiązanych, np. stabilności finansowania ze strony miasta, rozwoju infrastruktury).
3	Rozwój specjalistycznego kształcenia sportowego na poziomie szkół podstawowych i średnich – oferującego pełen cykl kształcenia szkolnego oraz sportowego (powinno być powiązane z profesjonalizacją klubów sportowych, w tym dążeniem do osiągnięcia sukcesów sportowych na bazie wychowanków – budowanie przywiązania do miasta).
4	Poprawiająca się sytuacja ekonomiczna mieszkańców skłaniająca rodziców do inwestowania w rozwój sportowy dzieci.
5	Dalsze rosnące zainteresowanie uprawianiem sportu wynikające m. in. z mody i trendów na zdrowe życie, promocji sportu.
6	Biznesowy i profesjonalny rozwój oferty rekreacji i sportu, np. w odniesieniu do klubów fitness, siłowni, tenisa ziemnego.

ZAGROŻENIA

1	Niska skłonność przedsiębiorców do finansowania sportu, wynikająca m. in. z braku sukcesów sportowych zachęcających do inwestowania, niskiego zainteresowania dziedzinami sportu wśród kibiców (niska wartość marketingowa), niedostosowaniem infrastruktury sportu.
2	Złe nawyki dzieci i młodzieży w zakresie spędzania czasu wolnego, wśród których dominuje spędzanie czasu przed komputerem (konkurencja o dzieci i młodzież).
3	Silna konkurencja innych ośrodków miejskich o wychowanków klubów sportowych, związana m. in. z brakiem oferty kształcenia sportowego na dalszym etapie edukacji szkolnej, a tym samym odpływ uzdolnionej młodzieży poza miasto i kluby sportowe z miasta.
4	Konkurencja innych ośrodków miejskich w odniesieniu do oferty infrastruktury sportowej, związana m. in. z brakiem zaspokojenia oferty na miejscu.
5	Brak kadr trenerów i instruktorów sportu w Skierniewicach, który może hamować rozwój aktywności sportowej mieszkańców.
6	Rozproszenie wydatków z budżetu miasta przeznaczonych na wsparcie klubów, w tym niska efektywność wsparcia kluczowych dla miasta dyscyplin sportowych.

4. Wizja, misja, cele i kierunki działań

Wizja rozwoju sportu w Skierniewicach to oczekiwany obraz przyszłości zmian, jakie zajdą w przestrzeni Skierniewic. Zmiany te dotyczą najważniejszych aspektów sportu, w tym sportu profesjonalnego (zrealizowane ambicje sportowe), sportu powszechnego, w tym szkolenia dzieci i młodzieży, rekreacji osób starszych, rozwoju infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, sposobu organizacji i zarządzania sportem w mieście.

Przy określaniu obrazu przyszłości skierniewickiego sportu wykorzystano wyniki analiz i diagnoz, które zostały podsumowane w formie analizy SWOT. Przyszły obraz sportu w Skierniewicach opiera się na potrzebie eliminowania słabych stron, w szczególności takich, które są kluczowe dla utrzymania dynamiki rozwoju sportu. Jak każdy dobry plan, wizja uwzględnia także potencjał wewnętrzny miasta (mocne strony) oraz interakcje z otoczeniem zewnętrznym.

W oczekiwanych kluczowych przemianach w sferze sportu postanowiono wydzielić te, których osiągnięcie obarczone jest najmniejszym ryzykiem niepowodzenia. Dane statystyczne potwierdzają wzrost zainteresowanie udziałem w sporcie. Rośnie liczba osób ćwiczących, jak również trenerów. Planowany jest rozwój infrastruktury rekreacyjnej (środki unijne). Istotnym problemem jest deficyt infrastruktury sportu. Problem ten może być rozwiązany poprzez jej budowę, m. in. basenu i hali wielofunkcyjnej. Mając jednak na uwadze, że takie przedsięwzięcia realizowane są w perspektywie kilkuletniej, rozwiązaniem problemu deficytu infrastruktury sportowej będzie w pierwszej kolejności modernizacja istniejącej infrastruktury, w szczególności hal sportowych i boisk piłkarskich. Ponadto możliwe jest zwiększenie dostępności tej infrastruktury poprzez lepsze zarządzanie. Oznacza to konieczność wypracowania nowego pomysłu na funkcjonowanie infrastruktury – co możliwe będzie poprzez usprawnienie współpracy i komunikacji pomiędzy zainteresowanymi stronami w mieście (instytucje publiczne, w tym szkoły, organizacje i kluby sportowe). W odniesieniu do finansowania sportu w mieście zakłada się jego stabilność, tj. wielkość środków publicznych pochodzących z budżetu miasta nie powinna ulec zmniejszeniu. Stabilność zainteresowania mieszkańców udziałem w sporcie oraz stabilność wsparcia miasta to istotne elementy ciągłości funkcjonowania klubów i organizacji sportowych w mieście. Barierą w rozwoju może być jednak brak kadr sportowych. Osiągnięcie sukcesu sportowego i utrzymanie się na wyższym poziomie rozgrywek oznacza także konieczność dywersyfikowania źródeł finansowania klubów sportowych środkami prywatnymi. Jest to proces wieloaspektowy, m. in. uzależniony jest od kreatywności i profesjonalizmu zarządzających klubami, sukcesów sportowych, stanu infrastruktury sportowej, zainteresowania dyscypliną sportu, jak również korzyści marketingowych dla przedsiębiorstw wspierających dyscyplinę.

Zakłada się, że kluczowe przemiany związane ze sferą sportu opierać się będą na następujących punktach ciężkości:

Najbardziej pewnych:

- W Skierniewicach nadal działać będzie dużo klubów sportowych, oferujących kształcenie dzieci i młodzieży oraz ofertę sportową na dobrym poziomie.
- Rosnąć będzie zainteresowanie uczestnictwem w sporcie i rekreacji, w szczególności wśród dzieci i młodzieży oraz osób starszych.

- Wybrane dyscypliny sportowe utrzymają swój poziom sportowy i zrealizują ambicje sportowe (sport profesjonalny), który wyrażać się będzie uczestnictwem na wyższych poziomach rozgrywkowych lub udziałem w rywalizacji na poziomie krajowym.
- Miasto wspierać będzie sport poprzez rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, jak również bezpośrednie dotacje dla organizacji sportowych oraz osób osiągających dobre wyniki sportowe. Zakłada się, że bezpośrednie wsparcie miasta dla organizacji sportowych zapewniać będzie stabilność ich działania. Dzięki dostępności funduszy zewnętrznych na inwestycje znacząco poprawi się jakość oferty rekreacyjnej miasta.
- Poprawi się wewnętrzna współpraca w mieście pomiędzy instytucjami publicznymi a klubami i organizacjami sportowymi, co wpłynie na efektywność wykorzystania istniejącej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.
- W mieście zrealizowane zostaną inwestycje istniejącej infrastruktury sportowej, w szczególności hal sportowych przy szkołach oraz boisk piłkarskich, co znacząco poprawi ich dostępność dla wszystkich zainteresowanych, w szczególności w kontekście dynamiki wzrostu zainteresowania ofertą sportową w mieście.

Umiarkowanie pewnych:

- W mieście zrealizowane zostaną inwestycje w dużą infrastrukturę sportową. Powstanie nowy obiekt basenu oraz wielofunkcyjna hala sportowa.
- W mieście powstanie spójna sieć ścieżek rowerowych i pieszych, zwiększając atrakcyjność przestrzeni miasta dla rekreacji i wypoczynku.
- Zwiększy się poziom finansowania wybranych dyscyplin sportowych przede wszystkim dzięki wsparciu prywatnemu. Wybranym dyscyplinom sportowym, osiągającym coraz lepsze wyniki sportowe, uda się pozyskać sponsorów strategicznych. Pozwoli to na utrzymanie pozycji sportowej.
- Dzięki inwestycjom w infrastrukturę oraz poprawie wyników sportowych zwiększy się zainteresowanie udziałem mieszkańców w wydarzeniach sportowych.
- Miasto oferować będzie młodym adeptom sportu ścieżkę rozwoju połączoną z edukacją do poziomu szkoły średniej. Wpłynie to pozytywnie na wyniki sportowe skierniewickich klubów, dzięki zatrzymaniu najzdolniejszej sportowo młodzieży.
- Sport w mieście stanie się ważnym elementem promocji miasta i jego oferty do wewnątrz (w tym mieszkańców, przedsiębiorców) oraz na zewnątrz (przyjezdni, biznes, oferta inwestycyjna). Sport i rekreacja będzie jednym z elementów marki miasta.

WIZJA SPORTU W SKIERNIEWICACH

Mając na uwadze powyższe oczekiwane przemiany zdefiniowano wizję rozwoju sportu w Skierniewicach w perspektywie 2023 roku:

Skierniewice to miasto kojarzone z sukcesami i ofertą sportową. Mieszkańcy miasta licznie uczestniczą w wydarzeniach sportowych, a kluby sportowe i sportowcy ze Skierniewic osiągają sukcesy na arenach krajowych i w rozgrywkach ligowych. Sport w Skierniewicach znany jest z pracy z dziećmi i młodzieżą. W Skierniewicach funkcjonuje system wspierania dzieci i młodzieży – i bazuje na „dobrej współpracy” klubów sportowych, instytucji publicznych, w tym edukacji oraz wsparciu podmiotów prywatnych. Miasto posiada dostosowaną do potrzeb infrastrukturę sportową. Sport jest ważnym elementem promocji miasta.

Strukturę strategiczną uzupełnia MISJA SPORTU. Misja w strukturze strategicznej wskazuje cel nadrzędny istnienia organizacji lub podmiotu, który realizować i wdrażać będzie STRATEGIĘ. Zasadniczo misja powinna być niezmienna w czasie i powinna odpowiadać na pytanie: po co istniejemy?, do czego zostaliśmy powołani? W tym kontekście MISJA SPORTU oznaczać będzie nadrzędny cel istnienia instytucji i organizacji zajmujących się sportem w mieście.

Misja powinna składać się z dwóch elementów. Nadrzędny cel istnienia powinien być uzupełniony o system wartości, jakimi kierować się powinno przy realizacji założeń STRATEGII.

Mając na uwadze dyskusję z klubami sportowymi zauważono, że osoby działające w sferze sportu cechuje przede wszystkim pasja oraz profesjonalizm. Te wartości powinny być podstawą realizacji STRATEGII SPORTU w Skierniewicach, gdyż zapewniają trwałość funkcjonowania sportu w mieście.

Nadrzędnym celem istnienia klubów sportowych jest natomiast osiągnięcie sukcesów sportowych, co oznacza ciągłe dążenie do bycia lepszym. W odniesieniu do ogółu działań ujętych w STRATEGII i roli sportu w życiu ludzi – nadrzędnym celem będzie „dążenie do ciągłego rozwoju sportu w Skierniewicach”.

MISJA SPORTU W SKIERNIEWIACH

Mając na uwadze powyższe zdefiniowano brzmienie MISJI SPORTU w mieście:

Dążenie do ciągłego rozwoju sportu w Skierniewicach w oparciu o pasję i profesjonalizm.

CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

System celów strategicznych oraz operacyjnych wskazuje na dążenie do osiągnięcia pozytywnych przemian opisanych w wizji sportu. System celów porządkuje spojrzenie na system operacyjny całego dokumentu Strategii.

Cele strategiczne odnoszą się do najważniejszych oczekiwanych przemian.

- 1. Rozwinięta infrastruktura oraz oferta sportu i rekreacji w Skierniewicach.**
- 2. Efektywne zarządzanie oraz organizacja sportu i rekreacji w Skierniewicach.**
- 3. Sport w Skierniewicach marką miasta.**

Poniżej przedstawiono uzasadnienie dla realizacji celów strategicznych oraz zdefiniowano cele operacyjne.

Tabela 61. Cele strategiczne oraz cele operacyjne

Cel strategiczny	Uzasadnienie / cele operacyjne
1. Rozwinięta infrastruktura oraz oferta sportu i rekreacji.	Uzasadnienie: Rozwinięta infrastruktura sportu i rekreacji stanowi bazę do rozwijania aktywności fizycznej mieszkańców miasta. Jak pokazują dane diagnozy, w Skierniewicach widoczny jest wzrost zainteresowania ofertą sportu. Szczególną grupą odbiorców są dzieci i młodzież (ponad 80% ćwiczących). Utrzymanie dużego zainteresowania ofertą sportu może zostać zahamowane przez brak odpowiedniej infrastruktury sportowej. Mieszkańcy miasta wskazują przede wszystkim na potrzebę budowy pływalni, kluby sportowe zwracają uwagę na brak wielofunkcyjnej hali sportowej. Ponadto wskazana jest modernizacja istniejącej infrastruktury sportu, w szczególności boisk sportowych oraz hal przy szkołach. Sport pełni istotną rolę w wychowaniu dzieci i młodzieży. W Skierniewicach znaczny odsetek dzieci i młodzieży uczestniczy w treningach i aktywnościach organizowanych przez kluby sportowe oraz szkoły. Istotne będzie dalsze wspieranie klubów w zakresie ich działalności na rzecz dzieci i młodzieży. Coraz większą grupą odbiorców oferty sportowej i rekreacyjnej w mieście są seniorzy. Związane jest to z zachodzącymi dynamicznie zmianami demograficznymi. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w ciągu ostatnich kilku lat podwoiła się. Jednocześnie rośnie zainteresowanie aktywnym spędzaniem wolnego czasu, coraz większą uwagę poświęca się zdrowemu trybowi życia. W tym kontekście konieczne jest prowadzenie działań infrastrukturalnych oraz organizacyjnych wspierających rozwój i kształtowanie oferty na rzecz osób dorosłych, w tym seniorów.

	Cele operacyjne: 1.1. Rozwój infrastruktury rekreacji i wypoczynku. 1.2. Modernizacja i rozwój infrastruktury sportowej. 1.3. Wspieranie oferty sportowej na rzecz dzieci i młodzieży. 1.4. Wspieranie oferty sportowej i rekreacyjnej dorosłych, w tym seniorów.
2. Efektywne zarządzanie i organizacja sportu w Skierniewicach.	Uzasadnienie: Cel Efektywne zarządzanie i organizacja sportu w Skierniewicach skupia się przede wszystkim na lepszym wykorzystaniu istniejących zasobów i potencjałów, do których w szczególności należy zaliczyć infrastrukturę sportu i rekreacji oraz zasób wiedzy, kompetencji, zdolności organizacyjnych i merytorycznych, pasję organizacji i klubów związanych ze sportem. Powyższe oznacza konieczność zbudowania systemu wewnętrznej współpracy, ukierunkowanej na dialog i wspólne rozwiązywanie problemów oraz szukanie najbardziej efektywnych rozwiązań. Możliwe to będzie poprzez cykliczność wymiany spostrzeżeń i wiedzy, bieżącą komunikację, transparentność, które wpływać będą na długofalowość, przewidywalność i powtarzalność działań realizowanych na rzecz sportu. W odniesieniu do wizji sportu odnoszącej się do pracy z dziećmi i młodzieżą – zarządzanie i organizacja sportu ukierunkowana będzie na stworzenie lepszych warunków do uprawiania sportu profesjonalnego. Oznaczać to będzie znalezienie punktów styku między sferą kształcenia sportowego oraz edukacji szkolnej (np. szkoła mistrzostwa sportowego). W ujęciu strategicznym zakłada się dalszy wzrost zainteresowania ofertą sportową i rekreacyjną, co oznaczać będzie dalszy wzrost obciążeń istniejącej infrastruktury. Konieczne jest podjęcie działań organizacyjnych usprawniających i regulujących sposób korzystania z infrastruktury. Cele operacyjne: 2.1. Organizacja i prowadzenie wewnętrznej współpracy instytucji i organizacji działających w sferze sportu. 2.2. Wspieranie działań na rzecz rozwoju w Skierniewicach ścieżki rozwoju sportowego dzieci i młodzieży. 2.3. Sprawne i transparentne zarządzanie infrastrukturą sportu i rekreacji.
3. Sport w Skierniewicach marką miasta.	Uzasadnienie: Pomimo sporego zainteresowania sportem, mieszkańcy miasta nie kojarzą Skierniewic w sposób szczególny ze sportem i sukcesami. Badania z mieszkańcami potwierdzają, że deklaracje co do „przyszłego” uczestnictwa w imprezach sportowych mijają się z rzeczywistym poziomem uczestnictwa, który jest wyraźnie niższy od deklarowanego. Wpływ na to mogą mieć wyniki sportowe dyscyplin uznawanych przez mieszkańców za najpopularniejsze, w szczególności gry zespołowe. Dane nt. sukcesu wielu dyscyplin sportowych na arenach krajowych oraz międzynarodowych wskazują na wysoki poziom sportowy skierniewickich sportowców. Sukcesy sportowe w mieście wymagają

	wzmocnienia promocji i powinny być elementem promocji miasta (jego sukcesów i potencjałów) – budując pozytywny przekaz do wewnątrz i na zewnątrz. Istotnym elementem promocji miasta i integracji mieszkańców są również imprezy sportowe. Wielowymiarowe działania miasta (przede wszystkim w sferze infrastruktury oraz promocji) oraz klubów i stowarzyszeń sportowych powinny być ukierunkowane na pozyskiwanie dalszego wsparcia finansowego – w tym sponsorów prywatnych. Cele operacyjne: 3.1. Wspieranie organizacji imprez i wydarzeń sportowych. 3.2. Promocja sportu w mieście, w tym promocja wydarzeń sportowych, sukcesów sportowych, oferty klubów i stowarzyszeń sportowych do wewnątrz i na zewnątrz. 3.3. Wspieranie pozyskiwania sponsorów prywatnych klubów, dyscyplin i wydarzeń sportowych w mieście.
--	--

Struktura operacyjna dokumentu Strategii rozwinięta została o kierunki działań, jakie należy obrać, aby zrealizować jego założenia.

Tabela 62. Kierunki działań

Cele operacyjne	Kierunki działań
Cel strategiczny 1. Rozwinięta infrastruktura oraz oferta sportu i rekreacji.	
1.1. Rozwój infrastruktury rekreacji i wypoczynku.	1. Tworzenie przestrzeni publicznych sprzyjających rekreacji i odpoczynku. 2. Tworzenie systemu tras i ścieżek rowerowych oraz ciągów pieszych. 3. Rozwój i modernizacja obiektów siłowni zewnętrznych.
1.2. Modernizacja i rozwój infrastruktury sportowej.	1. Budowa krytej pływalni miejskiej. 2. Budowa wielofunkcyjnej hali sportowej. 3. Modernizacja i remonty istniejących szkolnych hal sportowych. 4. Modernizacja i remonty boisk sportowych, w tym do piłki nożnej. Zadaszenie jednego z obiektów do gry w piłkę nożną, np. w formie balonu. 5. Modernizacja obiektu stadionu piłkarskiego. 6. Modernizacja i utrzymanie w dobrym stanie boisk i obiektów sportowych, w tym Orlików.
1.3. Wspieranie oferty sportowej na rzecz dzieci i młodzieży.	1. Wspieranie z budżetu miasta działalności klubów i stowarzyszeń sportowych na rzecz dzieci i młodzieży. 2. Wspieranie uzdolnionych sportowców z terenu miasta Skierniewice. 3. Wspieranie inicjatyw lokalnych oraz animatorów sportu, przyczyniających się do zwiększenia zainteresowania oraz podniesienia jakości oferty sportowej miasta dla mieszkańców.

1.4. Wsparcie oferty sportowej i rekreacyjnej dorosłych, w tym seniorów.	1. Wsparcie rozwoju oferty sportowej i rekreacyjnej na rzecz osób dorosłych, w tym starszych, w szczególności poprzez organizację zajęć z trenerami, instruktorami, wspieranie działań prozdrowotnych prowadzonych przez organizacje pozarządowe, instytucje działające na rzecz seniorów.
Cel strategiczny 2. Efektywne zarządzanie i organizacja sportu w Skierniewicach.	
2.1. Organizacja i prowadzenie wewnętrznej współpracy instytucji i organizacji działających w sferze sportu.	1. Utworzenie i działalność rady sportu w Skierniewicach, działającej jako ciało doradcze dla Rady Miasta oraz Prezydenta, składającej się z reprezentantów klubów i stowarzyszeń sportowych, instytucji publicznych i prywatnych zarządzających infrastrukturą sportową oraz szkół i placówek edukacyjnych. 2. Pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych wspierających rozwój sportu np. ze środków centralnych, wojewódzkich, prywatnych.
2.2. Wsparcie działań na rzecz rozwoju w Skierniewicach ścieżki rozwoju sportowego dzieci i młodzieży.	1. Rozwój i poszerzenie programu szkolenia dzieci w ramach zajęć WF w konsultacji z klubami i organizacjami sportowymi (możliwość integrowania zajęć WF z ofertą klubów sportowych). 2. Rozwój oraz wspieranie współpracy ośrodków kształcenia sportowego dzieci i młodzieży w Skierniewicach, w celu wymiany wiedzy oraz lepszego wykorzystania posiadanych zasobów. 3. Wypracowanie i realizacja pomysłu na organizację systemu kształcenia sportowego powiązanego z edukacją szkolną do poziomu szkoły średniej.
2.3. Sprawne i transparentne zarządzanie infrastrukturą sportu i rekreacji.	1. Poprawa systemu zarządzania infrastrukturą sportową, np. elektroniczna rezerwacja boisk, w celu zwiększenia jej dostępności dla mieszkańców i inicjatyw lokalnych, ustalenie „stałych godzin” dostępności infrastruktury do potrzeb szkolenia dzieci i młodzieży oraz mieszkańców miasta.
2.4. Efektywniejszy rozdział środków przeznaczonych na rozwój dyscyplin kluczowych i pozostałych w Skierniewicach.	1. Wypracowanie i wdrożenie zasad podziału środków finansowych z budżetu miasta na rozwój dyscyplin kluczowych i pozostałych. 2. Utworzenie i aktualizacja listy kluczowych dyscyplin sportowych będących podstawą do podziału środków finansowych z budżetu miasta przeznaczonych na sport.
Cel strategiczny 3. Sport w Skierniewicach marką miasta.	
3.1. Wsparcie organizacji imprez i wydarzeń sportowych.	1. Wsparcie organizacyjne i finansowe imprez i wydarzeń sportowych. 2. Organizacja imprez o zasięgu ponadlokalnym (promocja miasta przez imprezy sportowe).
3.2. Promocja sportu w mieście, w tym promocja wydarzeń sportowych, sukcesów sportowych, oferty klubów i stowarzyszeń sportowych do wewnątrz i na zewnątrz.	1. Promocja aktywności fizycznej oraz wspieranie działań przyczyniających się do wzrostu aktywności fizycznej oraz zdrowego trybu życia mieszkańców miasta. 2. Prowadzenie działań public relations, koordynacja oraz prowadzenie konsultacji społecznych w odniesieniu do istotnych dla rozwoju sportu przedsięwzięć, np. związanych z rozbudową infrastruktury sportowej (opiniowanie działań przez mieszkańców i reprezentantów sportu).

	3. Prowadzenie działań promujących wydarzenia sportowe oraz promocja osiągnięć sportowych – realizowana w formie spójnego przekazu „z jednej ręki” przez Miasto.
3.3. Wspieranie pozyskiwania sponsorów prywatnych dla klubów, dyscyplin i wydarzeń sportowych w mieście.	1. Aktywne pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych za rozwój sportu w Skierniewicach. 2. Wspieranie klubów sportowych i stowarzyszeń sportowych w rozmowach prowadzonych z potencjalnymi sponsorami.

5. Kluczowe projekty realizujące cele główne

Cel strategiczny 1. Rozwinięta infrastruktura oraz oferta sportu i rekreacji.

1. Projekt kluczowy: Zrównoważony rozwój sieci dróg i ścieżek rowerowych w Skierniewicach	
Cel projektu:	Stworzenie oferty aktywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców miasta poprzez rozbudowę, modernizację oraz organizację sieci dróg i ścieżek rowerowych.
Podmiot realizujący:	Miasto Skierniewice we współpracy z lokalnymi inicjatywami oraz stowarzyszeniami (konsultacje społeczne).
Zakres projektu:	Projekt składać się będzie z następujących faz: 1. Opracowanie koncepcji rozwoju sieci dróg i ścieżek rowerowych w Skierniewicach, we współpracy z lokalnymi inicjatywami oraz organizacjami pozarządowymi oraz w formie konsultacji z mieszkańcami. 2. Działania organizacyjno-inwestycyjne związane z rozbudową i modernizacją sieci dróg i ścieżek rowerowych pod kątem ich kompletności oraz bezpieczeństwa dla korzystających. 3. Promocja oferty „rowerowej” wśród mieszkańców miasta.
Okres realizacji:	2018 – 2023
Źródła finansowania:	Gmina Miasto Skierniewice, Unia Europejska (RPOWŁ)
Rezultaty:	Zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańców miasta poprzez stworzenie kompleksowej oferty spędzania wolnego czasu bazującej na sieci dróg i ścieżek rowerowych.

2. Projekt kluczowy: Budowa krytej pływalni w Skierniewicach	
Cel projektu:	Stworzenie oferty aktywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców miasta oraz realizacja ambicji sportowych w dziedzinie pływania poprzez utworzenie nowoczesnego, wielofunkcyjnego obiektu pływalni.
Podmiot realizujący:	Miasto Skierniewice
Zakres projektu:	Projekt składać się będzie z następujących faz: 1. Opracowanie koncepcji oraz projektu budowlanego. Pozyskanie stosowanych pozwoleń. 2. Działania organizacyjne i inwestycyjne związane z utworzeniem obiektu pływalni. 3. Wdrożenie systemu organizacji „sprzedaży oferty” pływalni oraz promocja oferty w mieście oraz poza nim.
Okres realizacji:	2020 – 2023

Źródła finansowania:	Gmina Miasto Skierniewice, inne krajowe środki publiczne (Ministerstwo Sportu).
Rezultaty:	Zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańców miasta poprzez pływanie. Rozwój dyscyplin sportu związanych z pływaniem, w tym szkolenie dzieci i młodzieży.

3. Projekt kluczowy: Budowa wielofunkcyjnej hali sportowej w Skierniewicach

Cel projektu:	Stworzenie oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców miasta w formie aktywnego uprawiania sportu oraz udziału w imprezach sportowych.
Podmiot realizujący:	Miasto Skierniewice
Zakres projektu:	Projekt składać się będzie z następujących faz: 1. Opracowanie koncepcji oraz projektu budowlanego. Pozyskanie stosowanych pozwoleń. 2. Działania organizacyjne i inwestycyjne związane z utworzeniem obiektu hali sportowej- 3. Wdrożenie systemu organizacji „sprzedaży oferty” –hali sportowej oraz promocja oferty w mieście oraz poza nim.
Okres realizacji:	2023 – opracowanie koncepcji oraz projektu budowlanego. Działania inwestycyjne po 2023 roku.
Źródła finansowania:	Gmina Miasto Skierniewice, inne krajowe środki publiczne (Ministerstwo Sportu).
Rezultaty:	Zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańców miasta poprzez działania realizowane na obiekcie. Rozwój dyscyplin sportu związanych, w szczególności związanych z grami zespołowymi, w tym szkolenie dzieci i młodzieży.

4. Projekt kluczowy: Remonty i modernizacje przyszkolnych hal sportowych

Cel projektu:	Zwiększenie oferty aktywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców miasta – poprzez rozbudowę, modernizację istniejącej infrastruktury sportowej.
Podmiot realizujący:	Miasto Skierniewice we współpracy ze szkołami.
Zakres projektu:	Projekt składać się będzie z następujących faz: 1. Ocena potrzeb modernizacyjnych i remontowych szkolnych obiektów sportowych. 2. Działania organizacyjno-inwestycyjne związane z modernizacją i remontami szkolnych obiektów sportowych. 3. Określenie zasad korzystania ze szkolnych obiektów sportowych.
Okres realizacji:	2018 – 2023
Źródła finansowania:	Gmina Miasto Skierniewice, Unia Europejska, inne krajowe środki publiczne
Rezultaty:	Zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańców miasta poprzez działania realizowane na obiektach. Rozwój dyscyplin sportu, w tym

	szkolenie dzieci i młodzieży.
--	-------------------------------

5. Projekt kluczowy: Modernizację boisk do piłki nożnej	
Cel projektu:	Zwiększenie oferty aktywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców miasta – poprzez rozbudowę, modernizację istniejącej infrastruktury sportowej.
Podmiot realizujący:	Miasto Skierniewice we współpracy z lokalnymi inicjatywami oraz stowarzyszeniami i klubami sportowymi.
Zakres projektu:	Projekt składać się będzie z następujących faz: 1. Określenie potrzeb oraz zakresu prac modernizacji obiektów boisk sportowych. 2. Działania organizacyjno-inwestycyjne związane z modernizacją boisk do piłki nożnej, w tym zadanie jednego z obiektów w formie balonu. 3. Określenie zasad korzystania z obiektów, w tym zasad odpłatności i dostępności.
Okres realizacji:	2018 – 2023
Źródła finansowania:	Gmina Miasto Skierniewice
Rezultaty:	Zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańców miasta poprzez działania realizowane na obiektach. Rozwój piłki nożnej, w tym szkolenie dzieci i młodzieży.

6. Projekt kluczowy: Modernizacja stadionu sportowego w Skierniewicach	
Cel projektu:	Zwiększenie oferty aktywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców miasta – poprzez rozbudowę, modernizację istniejącej infrastruktury sportowej, w tym zwiększenie dostępności obiektu dla kibiców, możliwość organizacji imprez sportowych w szerszym zakresie.
Podmiot realizujący:	Miasto Skierniewice we współpracy z lokalnymi inicjatywami oraz stowarzyszeniami i klubami sportowymi.
Zakres projektu:	Projekt składać się będzie z następujących faz: 1. Określenie potrzeb oraz zakresu prac modernizacji stadionu sportowego. 2. Działania organizacyjno-inwestycyjne związane z modernizacją stadionu, w tym zadanie jednej z trybun, montaż oświetlenia, modernizacja nawierzchni boiska, remont pomieszczeń klubowych.
Okres realizacji:	2018 – 2023
Źródła finansowania:	Gmina Miejska Skierniewice
Rezultaty:	Zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańców miasta poprzez działania realizowane na obiekcie. Zwiększenie liczby kibiców odwiedzających stadion w trakcie imprez sportowych.

Cel strategiczny 2. Efektywne zarządzanie i organizacja sportu w Skierniewicach.

7. Projekt kluczowy: Utworzenie rady sportu w Skierniewicach	
Cel projektu:	Zwiększenie efektywności zarządzania rozwojem sportu, włączenie partnerów społecznych i prywatnych do procesu decyzyjnego związanego z działaniami realizowanymi przez miasto.
Podmiot realizujący:	Miasto Skierniewice we współpracy z lokalnymi inicjatywami oraz stowarzyszeniami i klubami sportowymi.
Zakres projektu:	Projekt składać się będzie z następujących faz: 1. Pozyskanie opinii partnerów społecznych i prywatnych odnośnie zasad i sposobu powołania i działalności rady sportu. 2. Poddanie konsultacjom społecznym trybu powołania oraz zasad funkcjonowania rady sportu. 3. Ukonstytuowanie rady sportu, jako ciała doradczego Prezydenta oraz Rady Miasta w zakresie sportu. 4. Bieżąca działalność rady sportu.
Okres realizacji:	2018 – 2023
Źródła finansowania:	Gmina Miasto Skierniewice
Rezultaty:	Zwiększenie efektywności zarządzania sportem w Skierniewicach. Zwiększenie transparentności realizowanych działań.

8. Projekt kluczowy: Opracowanie i wdrożenie zasad finansowania sportu kwalifikowanego oraz sportu dzieci i młodzieży	
Cel projektu:	Zwiększenie efektywności wsparcia finansowego przeznaczonego na sport kwalifikowany oraz sport dzieci i młodzieży.
Podmiot realizujący:	Gmina Miejska Skierniewice, stowarzyszenia i kluby sportowe, szkoły.
Zakres projektu:	Należy stworzyć kryteria, które w obiektywny sposób będą oceniały oferty klubów, uwzględniając m.in. wyniki sportowe, znaczenie dyscypliny dla rozwoju sportu w mieście, kwestie organizacyjne i zarządzanie klubem. Opracowanie i wdrożenie zasad finansowania sportu kwalifikowanego oraz sportu dzieci i młodzieży wymaga przeprowadzenia szerokich konsultacji z partnerami społecznymi, w tym stowarzyszeniami oraz klubami sportowymi, jak również ze szkołami, co do oczekiwań i możliwości wsparcia. W chwili obecnej wsparcie klubów i stowarzyszeń realizowane jest za pośrednictwem budżetu dla organizacji pozarządowych, w ramach rocznych programów współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi. Produktem projektu będzie wypracowanie i uzgodnienie zasad wspierania stowarzyszeń i klubów sportowych z budżetu miasta, który stanowić będzie klucz do podziału środków przeznaczanych przez miasto. Istotne jest ustalenie wag poszczególnych kryteriów oceny danej dyscypliny, opracowanie tzw. listy kluczowych dyscyplin sportowych

	oraz zasad podziału kwoty ujętej w budżecie miasta na wsparcie klubów i stowarzyszeń sportowych. Przy tworzeniu listy kluczowych dyscyplin sportowych należy wziąć pod uwagę: 1. W przypadku dyscyplin zespołowych: • poziom rozgrywek w określonych czasie np. ostatnie 3 lata, • zajęte miejsce w rozgrywkach w określonym przedziale czasu, np. ostatnie 3 lata, • zainteresowanie społeczności lokalnej (liczba kibiców, np. w ciągu roku), • procent wychowanków w kadrze seniorskiej, • liczba osób uczestniczących w treningach (w tym również liczba trenujących dzieci i młodzieży). 2. W przypadku sportów indywidualnych: • udział w zawodach i ich ranga (MŚ, ME, mistrzostwa kraju, etc.), • wyniki sportowe (miejsca na MŚ, ME, mistrzostwach kraju, etc.), • liczba zarejestrowanych zawodników, • procent wychowanków w kadrze seniorskiej, • liczba osób uczestniczących w treningach (w tym również liczba trenujących dzieci i młodzieży). Proponuje się aby na podstawie ww. danych sporządzić ranking dyscyplin kluczowych
Okres realizacji:	2018 – 2020
Źródła finansowania:	Gmina Miasto Skierniewice
Rezultaty:	Efektywniejszy rozdział środków przeznaczonych na rozwój sportu kwalifikowanego oraz sportu dzieci i młodzieży w Skierniewicach.

9. Projekt kluczowy: Opracowanie i wdrożenie systemu kształcenia sportowego dzieci i młodzieży w Skierniewicach	
Cel projektu:	Stworzenie ścieżki kształcenia sportowego do poziomu szkoły średniej. Zwiększenie sukcesów skierniewickich klubów w wychowaniu zdolnej sportowo młodzieży. Sukcesy sportowe klubów ze Skierniewic, bazujących na potencjale wychowanków.
Podmiot realizujący:	Miasto Skierniewice we współpracy z lokalnymi inicjatywami oraz stowarzyszeniami i klubami sportowymi oraz szkołami.
Zakres projektu:	Projekt składać się będzie z następujących faz: 1. Opracowanie koncepcji stworzenia w Skierniewicach na bazie lokalnych zasobów systemu kształcenia sportowego dzieci i młodzieży (np. w formie szkoły mistrzostwa sportowego). 2. Wdrożenie systemu kształcenia sportowego dzieci i młodzieży.
Okres realizacji:	2018 – 2023
Źródła finansowania:	Gmina Miasto Skierniewice, inne krajowe środki publiczne.
Rezultaty:	Zatrzymanie zdolnej sportowo młodzieży na terenie miasta. Sukcesy

	sportowe klubów ze Skierniewic. Budowanie pozytywnego wizerunku miasta, w tym na zewnątrz. Późniejsza promocja miasta przez osoby odnoszące sukcesy na arenie krajowej i międzynarodowej.
--	--

Cel strategiczny 3. Sport w Skierniewicach marką miasta.

10. Projekt kluczowy: Opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania promocją sportu w Skierniewicach	
Cel projektu:	Efektywna promocja miasta za pomocą sportu, budująca tożsamość mieszkańców miasta oraz rozpoznawalność oferty miasta (także biznesowej) poza jego granicami.
Podmiot realizujący:	Miasto Skierniewice we współpracy z lokalnymi inicjatywami, stowarzyszeniami, klubami sportowymi, instytucjami publicznymi oraz przedsiębiorcami.
Zakres projektu:	Projekt składać się będzie z następujących faz: 1. Opracowanie koncepcji „budowa marki” miasta, wykorzystującej elementy sportu do komunikacji marketingowej do wewnątrz i na zewnątrz. 2. Bieżące opracowanie i realizacja planów promocji na dany rok kalendarzowy, realizowany za pomocą narzędzi miasta oraz jego partnerów społecznych i biznesowych.
Okres realizacji:	2018 – 2023
Źródła finansowania:	Gmina Miasto Skierniewice, partnerzy prywatni
Rezultaty:	Zwiększenie rozpoznawalności oferty (nie tylko sportowej) miasta wewnątrz i na zewnątrz.

11. Projekt kluczowy: Współpraca z biznesem, w celu pozyskania strategicznych sponsorów dla wiodących dyscyplin sportowych w Skierniewicach	
Cel projektu:	Wsparcie rozwoju sportu profesjonalnego przez sponsorów prywatnych oraz wspieranie rozwoju przedsiębiorstw, budowanie ich wizerunku oraz marki – poprzez sukcesy sportowe.
Podmiot realizujący:	Gmina Miasto Skierniewice, stowarzyszenia i kluby sportowe, przedsiębiorcy.
Zakres projektu:	Jednym z kluczowych aspektów rozwoju profesjonalnych dziedzin sportu jest pozyskiwanie partnerów biznesowych do sponsorowania działalności klubów sportowych. Działania te powinny być prowadzone na kilku poziomach. Istotne jest jednak budowanie spójnego przekazu na zewnątrz, przekazu związanego z misją Strategii sportu tj. oparcia się na wartościach takich jak: pasja i profesjonalizm. Działanie pozyskiwania wsparcia biznesu powinno być realizowane przez partnerów społecznych, tj. przez kluby i stowarzyszenia sportowe. Miasto może wspierać ich wysiłki.
Okres realizacji:	2018 - 2023
Źródła finansowania:	Środki prywatne, Gmina Miasto Skierniewice (w ograniczonym zakresie)
Rezultaty:	Pozyskanie sponsorów dla wybranych dyscyplin sportowych oraz podniesienie ich poziomu sportowego, zwiększenie zainteresowania sportem w mieście, budowa rozpoznawalności miasta oraz przedsiębiorców, ich marek oraz produktów/usług.

6. System wdrażania i monitorowania realizacji strategii

6.1 Harmonogram wdrażania Strategii

Opracowanie i przyjęcie Strategii rozpoczyna istotny etap procesu wdrażania. Proces wdrażania Strategii zależny będzie od działań podejmowanych, a proces realizacji Strategii – od procedur gwarantujących jej realizację oraz od organizacji prac nad Strategią, czyli podziału obszarów odpowiedzialności za realizację Strategii pomiędzy struktury organizacyjne Gminy oraz organizacje sportowe.

Dla powodzenia wdrożenia Strategii należy przyjąć tzw. zasadę partnerstwa, czyli współpracę poszczególnych aktorów rozwoju sportu w mieście (instytucji samorządowych, organizacji społecznych, przedstawicieli mieszkańców, przedsiębiorców) oraz zasadę partycypacji społecznej, czyli prowadzenie dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami na terenie obszaru funkcjonalnego w zakresie wdrażania Strategii rozwoju.

Skuteczność realizacji Strategii i jej celów zapewnić będzie sprawny system oceny skuteczności realizacji Strategii, obejmujący:

- monitoring, czyli podsystem zbierania i selekcjonowania informacji,
- ewaluację, czyli podsystem oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

Zaproponowany zestaw celów, działań priorytetowych oraz kluczowych projektów – obejmuje perspektywę czasową do 2023 roku. Większość proponowanych działań, zarówno o charakterze organizacyjnym, jak też infrastrukturalnym będzie realizowana równocześnie w okresie od 2018 do 2023 roku. Kluczowym projektem z punktu widzenia skuteczności realizacji Strategii wydają się być projekty, które w pierwszej kolejności pozwolą zmniejszyć deficyt związany z dostępnością infrastruktury sportowej (budowa pływalni, modernizacje i remonty hal sportowych, modernizacje boisk do piłki nożnej, usprawnienie systemu korzystania z obiektów sportowych). Istotne jest także zorganizowanie współpracy zewnętrznej (rada sportu).

6.2 Propozycja systemu finansowania sportu w Skierniewicach

Narzędziami realizacji Strategii poza budżetem Gminy mogą być:

- programy operacyjne na okres programowania 2014-2020 tj. PO Inteligentny Rozwój, PO Infrastruktura i Środowisko, PO Wiedza Edukacja Rozwój, PO Polska Cyfrowa, Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2014 – 2020,
- krajowe programy rozwoju, w tym programy ministerialne,
- programy fundacji celowych,
- inwestycje prywatne.

W konsekwencji potencjalne pozabudżetowe źródła finansowania Strategii obejmują:

- środki Unii Europejskiej – fundusze strukturalne i inwestycyjne: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Instrument Łącząc Europę,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów, jak i jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetów samorządów – wojewódzkich, powiatowych – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- inne środki publiczne – np. fundusze celowe,
- środki prywatne – np. środki organizacji pozarządowych, jak również środki pochodzące od przedsiębiorców (w szczególności w charakterze sponsoringu).
- kredyty, pożyczki, obligacje komunalne i inne narzędzia i instrumenty finansowe kierowane do JST.

Sponsoring jako jeden z najszybciej rozwijających się elementów promocji, może zostać wykorzystany przez Zarządzających sportem w mieście, jako narzędzie zachęcające lokalny biznes do zaangażowania się w wsparcie finansowe sportu. Przedsiębiorstwa inwestujące w sponsoring sportu mogą liczyć na:

- wzrost rozpoznawalności marki rynku (lokalnym bądź krajowym – w zależności od poziomu rozgrywek sportowych),
- wzmocnienie pożądanego wizerunku firmy oraz jej produktów/usług,
- wykreowanie i utrwalenie świadomości nazwy firmy, jej logo, marek i produktów,
- pozytywny odbiór w społeczności lokalnej, jako podmiotu zaangażowanego w rozwój lokalny.

Klub sportowy korzystając ze sponsoringu jest w stanie zdywersyfikować źródła, z których pozyskuje kapitał na funkcjonowanie. Skuteczność klubu w pozyskiwaniu sponsorów w dużej mierze uzależniona jest od profesjonalnego podejścia zarządzania klubem sportowym, popularności dyscyplin sportowych, osiągniętych sukcesów przez zespoły i zawodników oraz od jakości relacji budowanych na linii: Zarządzający klubem – lokalny biznes.

6.3 Monitoring i ewaluacja

Monitoring procesu wdrażania Strategii i jej efektów jest odpowiedzialnym i ważnym zadaniem, warunkującym skuteczne zarządzanie procesem wdrażania Strategii.

Proces monitorowania powinien polegać na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w ramach poszczególnych programów oraz celów wytyczonych w Strategii. Zaleca się, aby monitoring prowadzony był jednocześnie na kilku płaszczyznach. Powinien dostarczać informacji na temat postępów w osiąganiu przyjętych celów i działań strategicznych oraz umożliwić kwantyfikację efektów zrealizowanych projektów (zarówno efektów ekonomicznych jak i społecznych).

Realizacja poszczególnych projektów i całej strategii monitorowana będzie na poziomie wskaźników. Stopień ich osiągania sprawdzany będzie w ramach prowadzonego cyklicznie monitoringu.

Do szczegółowych etapów monitoringu Strategii należy zaliczyć:

- zbieranie danych i informacji (materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen),
- analizę danych i informacji - uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych oraz ich archiwizacja,
- przygotowywanie raportów - zestawienie otrzymanych danych w raporty,
- ocenę wyników - ocena porównawcza osiągniętych wyników z założeniami, określenie stopnia wykonania przyjętych zapisów Strategii,
- identyfikację odchyleń - ocena rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami,
- analizę przyczyn odchyleń - poszukiwanie i określenie przyczyn zaistniałej sytuacji,
- planowanie korekty.

Podstawowym celem monitoringu jest uzyskanie mierzalnych wyników progresji osiągnięcia celów Strategii. Wymusza to opracowanie wskaźników agregujących na poziomie strategicznym wyniki działań podejmowanych na rzecz rozwoju sportu w ramach opracowanej Strategii.

W szerokim aspekcie ewaluacja dotyczy realizacji Strategii oraz jej wpływu na wybrane dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Strategia rozwiązuje zdefiniowane problemy (ujęte w szczególności w słabych stronach – zob. analiza SWOT).

W wąskim aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji poszczególnych elementów Strategii, przy czym kryteriami oceny zapisów są:

- wskaźniki realizacji celów strategii,
- rozwiązywanie problemów (słabe strony w analizie SWOT),
- realizacja wizji rozwoju sportu (wg przyjętych składników wizji).

Aktualizacja obowiązującej strategii powinna zostać przeprowadzona w przypadku zasadniczej zmiany uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, wpływających na rozwój społeczno-gospodarczy oraz przestrzenny gminy, w tym także na rozwój sportu w mieście. Sugeruje się, aby ocena zasadności przeprowadzenia aktualizacji strategii przeprowadzana była minimum co 3 lata.

Istotną uwagę władze Gminy powinny przyłożyć do przekazywania społeczności lokalnej rzeczowej i wyczerpującej informacji na temat realizacji Strategii. Public Relations Strategii, którego zadaniem jest upowszechnianie zamierzeń Strategii i dokumentów z nią związanych, ważne dla przyszłych beneficjentów (w tym zwłaszcza mieszkańców), jednostek podległych i innych podmiotów odbywa się poprzez trzy formy komunikacji:

- serwisy internetowe – będące szybkim i ogólnodostępnym źródłem informacji o aktualnych działaniach i stanowiące dla opinii publicznej kompleksowe źródło informacji o założeniach i osiągnięciach Strategii,
- współpraca z mediami – działania wykorzystujące współpracę z prasą, radiem, telewizją o zasięgu lokalnym będą kluczowym elementem przy informowaniu o postępach w realizacji Strategii,
- współpracę z partnerami, którzy uczestniczyć będą w realizacji Strategii – w szczególności stowarzyszeniami sportowymi, klubami sportowymi, szkołami, przedsiębiorcami,
- bezpośrednie działania informacyjno – promocyjne Prezydenta.

Podstawowym celem działań związanych z public relations Strategii jest dotarcie do jak najszerszej grupy odbiorców końcowych działań podejmowanych w ramach Strategii, a więc do mieszkańców Gminy, przedsiębiorców lokalnych, organizacji społecznych. Informowanie społeczności lokalnej o realizacji Strategii odbywać się będzie w sposób pośredni – medialny, jak i bezpośredni – interaktywny. Pośrednio informacje zamieszczane będą w lokalnej prasie, na stronie internetowej Gminy, w materiałach i broszurach promocyjnych i informacyjnych. Bezpośrednio Strategia prezentowana będzie podczas spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami lokalnych środowisk, organizacjami pozarządowymi.

6.4 Wskaźniki realizacji Strategii

Wskaźniki realizacji Strategii można podzielić na wskaźniki produktu oraz rezultatu. Dobór odpowiednich wskaźników przeprowadzono na podstawie analizy ich dostępności, interpretacji (jak dany wskaźnik można interpretować w odniesieniu do oczekiwanych zmian) oraz zawężeniu ich liczby od kluczowych, oczekiwanych zmian – które nastąpią w wyniku realizacji Strategii.

Wskaźniki produktu odnoszą się do realizacji celów i zadań strategii. Aby ułatwić pomiar skuteczności realizacji Strategii liczbę wskaźników produktu ograniczono do liczby głównych problemów, zdefiniowanych w Strategii.

Proponowane wskaźniki produktu w odniesieniu do problemów rozwoju sportu, zdefiniowanych w Strategii.

Tabela 63. Wskaźniki produktu Strategii

Główne problemy zdefiniowane w Strategii	Powiązanie problemów z celami	Główne wskaźniki produktu w odniesieniu do głównych problemów
Niska dostępność obiektów infrastruktury sportu i rekreacji w odniesieniu do oczekiwań klubów sportowych i mieszkańców, związana ze złym stanem technicznym wybranej infrastruktury (boiska do piłki nożnej, hale sportowe przy szkołach), nieoptymalnym zarządzaniem infrastrukturą i brakami wybranych obiektów (nowa pływanie, wielofunkcyjna hala widowiskowo-sportowa).	1. Rozwinięta infrastruktura oraz oferta sportu i rekreacji.	Zwiększenie dostępności obiektów infrastruktury sportowej. Proponowany wskaźnik pomiaru: - liczba osób korzystających z wybranych obiektów infrastruktury sportowej, - liczba nowych obiektów infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, - liczba zmodernizowanych i wyremontowanych obiektów infrastruktury sportowej.
Umiarkowane zainteresowanie uczestnictwem w wydarzeniach sportowych mieszkańców miasta, związane m. in. z umiarkowanymi sukcesami sportowymi wiodących profesjonalnych dyscyplin sportowych (gry zespołowe, cieszące się potencjalnie najwyższym zainteresowaniem kibiców, tj. piłka nożna na poziomie IV ligi i okręgówki, niższe ligi innych dyscyplin zespołowych).	1. Rozwinięta infrastruktura oraz oferta sportu i rekreacji.	Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w imprezach sportowych. Proponowany wskaźnik pomiaru: - liczba osób korzystających z wybranych obiektów infrastruktury sportowej.
Brak sponsorów prywatnych wiodących dyscyplin sportu, pomimo korzystnej sytuacji gospodarczej na terenie miasta.	3. Sport w Skierniewicach marką miasta.	Zwiększenie finansowania sportu profesjonalnego przez sponsorów prywatnych. Proponowany wskaźnik pomiaru:

Oparcie finansowania sportu głównie na środkach publicznych.		- liczba klubów sportowych, które pozyskały sponsorów prywatnych.
Niedostateczne wykorzystanie sportu do promocji miasta oraz przedsiębiorców ze Skierniewic, w tym do wewnątrz, jak również na zewnątrz.		Zwiększenie rozpoznawalności miasta Skierniewice przez sport. Proponowany wskaźnik pomiaru: - liczba osób uczestniczących w wydarzeniach sportowych w mieście, - liczba klubów sportowych, które pozyskały sponsorów prywatnych.
Umiarkowana komunikacja pomiędzy klubami sportowymi, władzami miasta, jednostkami zarządzającymi infrastrukturą sportową – której przejawem jest sposób wykorzystania infrastruktury, możliwość kształcenia sportowego w mieście (ucieczka osób kształcących się na dalszym poziomie nauczania do miast oferujących im rozwijanie karier).	2. Efektywne zarządzanie i organizacja sportu w Skierniewicach.	Zwiększenie poziomu współpracy pomiędzy organizacjami i podmiotami zaangażowanymi w rozwój sportu w mieście. Proponowany wskaźnik pomiaru: - funkcjonująca rada sportu.

Wskaźniki rezultatu powinny odnosić się do pożądanego stanu docelowego opisanego w wizji. Skierniewice to miasto kojarzone z sukcesami i ofertą sportową. Mieszkańcy miasta licznie uczestniczą w wydarzeniach sportowych, a kluby sportowe i sportowcy ze Skierniewic osiągają sukcesy na arenach krajowych i w rozgrywkach ligowych. Sport w Skierniewicach znany jest z pracy z dziećmi i młodzieżą. W Skierniewicach funkcjonuje system wspierania dzieci i młodzieży – i bazuje na „dobrej współpracy” klubów sportowych, instytucji publicznych, w tym edukacji oraz wsparciu podmiotów prywatnych. Miasto posiada dostosowaną do potrzeb infrastrukturę sportową. Sport jest ważnym elementem promocji miasta.

Mając na uwadze powyższe, zaproponowano następujący zestaw wskaźników, który mierzyć będzie wzrost potencjału organizacyjnego sportu w mieście oraz potencjału aktywności fizycznej mieszkańców Skierniewic.

Tabela 64. Wskaźniki rezultatu Strategii

Wskaźnik	Źródło pozyskania danych	Oczekiwana zmiana
Potencjał organizacyjny		
Liczba klubów sportowych (łącznie z wyznaniowymi i UKP)	GUS/BDL	Utrzymanie obecnej liczby
Liczba sekcji sportowych	GUS/BDL	Utrzymanie obecnej liczby
Liczba członków klubów sportowych	GUS/BDL	Wzrost
Liczba trenerów sportowych	GUS/BDL	Wzrost
Liczba instruktorów sportowych	GUS/BDL	Wzrost
Liczba innych osób organizujących zajęcia sportowe	GUS/BDL	Wzrost
Liczba ćwiczących ogółem	GUS/BDL	Wzrost

Potencjał aktywności fizycznej		
Potencjał aktywności fizycznej dzieci i młodzieży do 18 roku życia	GUS/BDL	Wzrost
Potencjał aktywności fizycznej dorosłej ludności (powyżej 18 roku życia)	GUS/BDL	Wzrost

7. Powiązania strategii z zapisami dokumentów strategicznych miasta, województwa i kraju

PROGRAM ROZWOJU SPORTU DO ROKU 2020

Program Rozwoju Sportu do roku 2020 (dalej: PRS 2020) jest pierwszym dokumentem strategicznym dotyczącym obszaru sportu, wpisującym się w nowy porządek zarządzania strategicznego, określony w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. PRS 2020 jest średniookresowym dokumentem strategicznym określającym cele, priorytety oraz kierunki interwencji. Dokument zastąpi obowiązującą Strategię rozwoju sportu w Polsce do roku 2015. Wnioski z jej ewaluacji zostały wykorzystane w procesie przygotowywania PRS 2020.

Wizja zdefiniowana w tym dokumencie odnosi się bezpośrednio do społeczeństwa i brzmi: **Aktywne i zdrowe społeczeństwo**. Jest to społeczeństwo, które ma wykształcony nawyk podejmowania aktywności fizycznej dostatecznie często i intensywnie, aby dzięki temu móc dłużej cieszyć się życiem w zdrowiu, a tym samym zarówno zwiększyć poziom zadowolenia z życia, jak i obniżyć koszty społeczne związane z prowadzeniem niezdrowego trybu życia.

Spójność Strategii Rozwoju Sportu z Programem Rozwoju Sportu do 2020 roku przejawia się w następujących zapisach, na poziomie celów:

Tabela 65. Powiązania zapisów Strategii sportu z Programem Rozwoju Sportu do rok 2020

Wizja, Cele strategiczne Strategii sportu	Wizja, Cele zdefiniowanie w Programie Rozwoju Sportu do 2020 roku
Skierniewice to miasto kojarzone z sukcesami i ofertą sportową. Mieszkańcy miasta licznie uczestniczą w wydarzeniach sportowych, a kluby sportowe i sportowcy ze Skierniewic osiągają sukcesy na arenach krajowych i w rozgrywkach ligowych. Sport w Skierniewicach znany jest z pracy z dziećmi i młodzieżą. W Skierniewicach funkcjonuje system wspierania dzieci i młodzieży – i bazuje na „dobrej współpracy” klubów sportowych, instytucji publicznych, w tym edukacji oraz wsparciu podmiotów prywatnych. Miasto posiada dostosowaną do potrzeb infrastrukturę sportową. Sport jest ważnym elementem promocji miasta.	Aktywne i zdrowe społeczeństwo. Cel główny: Tworzenie warunków dla rozwoju sportu oraz promocja aktywności fizycznej pozytywnie wpływającej na zdrowie.
1. Rozwinięta infrastruktura oraz oferta sportu i rekreacji.	Cel szczegółowy 1. Zapewnienie warunków i oferty dla powszechnego podejmowania

	aktywności fizycznej na każdym etapie życia.
2. Efektywne zarządzanie i organizacja sportu w Skierniewicach.	Cel szczegółowy 2. Wykorzystanie sportu na rzecz budowy kapitału społecznego. Cel szczegółowy 3. Poprawa warunków organizacyjno-prawnych dla rozwoju sportu oraz zwiększenie dostępności wykwalifikowanych zasobów kadrowych.
3. Sport w Skierniewicach marką miasta.	Cel szczegółowy 4. Wykorzystanie potencjału sportu na poziomie wyczynowym na rzecz upowszechnienia aktywności fizycznej lub promocji Polski na arenie międzynarodowej.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2020

Spójność Strategii Rozwoju Sportu ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 przejawia się w następujących zapisach, na poziomie celów i kierunków strategicznych.

Tabela 66. Powiązania zapisów Strategii sportu ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

Cele strategiczne Strategii sportu	Cele zdefiniowane w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020
1. Rozwinięta infrastruktura oraz oferta sportu i rekreacji.	Filar 2. Spójność społeczna. Cel strategiczny. Aktywne społeczeństwo obywatelskie, z dobrym dostępem do usług publicznych, sprzyjające włączeniu społecznemu grup wykluczonych. Cel operacyjny 4. Wysoki poziom kapitału społecznego i silne społeczeństwo obywatelskie. Kierunek 4.1 Rozwój społeczności lokalnych. Kierunek 4.2 Wzmocnienie tożsamości regionalnej. Cel operacyjny 5. Kierunek 5.3 Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora kultury, sportu, turystyki i rekreacji.
2. Efektywne zarządzanie i organizacja sportu w Skierniewicach.	
3. Sport w Skierniewicach marką miasta.	

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA SKIERNIEWICE NA LATA 2014 – 2020

Potrzeby rozwoju sportu ujęte zostały w III. Celu strategicznym pod nazwą „Rozwój infrastruktury i usług na potrzeby mieszkańców i przyjezdnych” oraz w Celu operacyjnym C. Rozwój bazy oraz usług kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych.

W Strategii Rozwoju zdefiniowane zostały kluczowe działania dot. sportu, do których należy zaliczyć:

- Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej: o charakterze sportowym m.in.: przebudowa stadionu piłkarskiego, budowa ośrodka sportów walki oraz ośrodka sportów wodnych nad Zalewem,

- Rozbudowa zaplecza rekreacyjnego (ścieżki rowerowe, szlaki i tereny spacerowe, wyciąg nart wodnych, mała infrastruktura np. siłownie zewnętrzne),
- Promowanie sportu i rekreacji,
- Organizacja imprez o charakterze sportowym i rekreacyjnym,
- Współpraca i wspieranie działalności lokalnych organizacji pozarządowych (w tym klubów sportowych),
- Wspieranie i promowanie osiągnięć lokalnych sportowców i twórców.

Ww. zapisy korespondują z zapisami Strategii rozwoju sportu, gdyż każdy z ww. kluczowych działań wpisuje się w założenia poszczególnych celów strategicznych oraz kierunków działań.

Tabela 67. Powiązania zapisów Strategii sportu ze Strategią Rozwoju Miasta Skierniewice na lata 2014 – 2020

Cele strategiczne Strategii sportu	Kluczowe działania odnoszące się do sportu ujęte w Strategii rozwoju
1. Rozwinięta infrastruktura oraz oferta sportu i rekreacji.	• Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej: o charakterze sportowym m.in.: przebudowa stadionu piłkarskiego, budowa ośrodka sportów walki oraz ośrodka sportów wodnych nad Zalewem, • Rozbudowa zaplecza rekreacyjnego (ścieżki rowerowe, szlaki i tereny spacerowe, wyciąg nart wodnych, mała infrastruktura np. siłownie zewnętrzne).
2. Efektywne zarządzanie i organizacja sportu w Skierniewicach.	• Współpraca i wspieranie działalności lokalnych organizacji pozarządowych (w tym klubów sportowych), • Wspieranie i promowanie osiągnięć lokalnych sportowców i twórców.
3. Sport w Skierniewicach marką miasta.	• Promowanie sportu i rekreacji, • Organizacja imprez o charakterze sportowym i rekreacyjnym, • Wspieranie i promowanie osiągnięć lokalnych sportowców i twórców.

8. Wykaz tabel, wykresów, map i zdjęć

TABELA 1. UDZIAŁ LUDNOŚCI WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU W OGÓLE LUDNOŚCI W LATACH 2006-2016 (W %)	8
TABELA 2. CHARAKTERYSTYKA LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM W LATACH 2009-2016 (W %)	10
TABELA 3. ZGONY NA 1000 LUDNOŚCI W LATACH 2006-2016	11
TABELA 4. URODZENIA ŻYWE NA 1000 LUDNOŚCI W LATACH 2006-2016	12
TABELA 5. PRZYROST NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI W LATACH 2006-2016	12
TABELA 6. SALDO MIGRACJI NA 1000 OSÓB W LATACH 2006-2016.....	13
TABELA 7. SALDO MIGRACJI ZAGRANICZNYCH W PRZELICZENIU NA 1000 OSÓB W LATACH 2006-2016	14
TABELA 8. BAZA SPORTOWO-REKREACYJNA W SKIERNIEWICACH	36
TABELA 9. FREKWENCJA NA OBIEKTACH SPORTOWYCH W 2016 ROKU.....	49
TABELA 10. ŚCIEŻKI ROWEROWE NA 10 TYS. KM ² I 10 TYS. LUDNOŚCI W LATACH 2012-2016.....	52
TABELA 11. KWALIFIKACJE KADRY SZKOLENIOWEJ WYBRANYCH SKIERNIEWICKICH KLUBÓW SPORTOWYCH ...	56
TABELA 12. WYNIKI WSPÓŁZAWODNICTWA SZKÓŁ PODSTAWOWYCH W ZAWODACH POWIATOWYCH ORGANIZOWANYCH PRZEZ SZS W SKIERNIEWICACH.....	64
TABELA 13. WYNIKI WSPÓŁZAWODNICTWA MIĘDZYPOWIATOWEGO W RAMACH IMS W LATACH 2011/2012-2016/2017	68
TABELA 14. WYNIKI WSPÓŁZAWODNICTWA SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH W ZAWODACH POWIATOWYCH ORGANIZOWANYCH PRZEZ SZS W SKIERNIEWICACH.....	71
TABELA 15. WYNIKI WSPÓŁZAWODNICTWA MIĘDZYPOWIATOWEGO W RAMACH GIMNAZJADY W LATACH 2011/2012-2016/2017	74
TABELA 16. WYNIKI WSPÓŁZAWODNICTWA SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH W ZAWODACH POWIATOWYCH ORGANIZOWANYCH PRZEZ SZS W SKIERNIEWICACH.....	76
TABELA 17. WYNIKI WSPÓŁZAWODNICTWA MIĘDZYPOWIATOWEGO W RAMACH LICEALIADY W LATACH 2011/2012-2016/2017	80
TABELA 18. WYNIKI WSPÓŁZAWODNICTWA MIĘDZYPOWIATOWEGO W LATACH 2011/2012-2016/2017	80
TABELA 19. WYNIKI ROCZNEGO WSPÓŁZAWODNICTWA SPORTOWEGO DZIECI I MŁODZIEŻY W LATACH 2012-2016.....	84
TABELA 20. MIEJSCE KLUBÓW SPORTOWYCH ZE SKIERNIEWIC W KLASYFIKACJI OGÓLNOPOLSKIEJ RYWALIZACJI SPORTOWEJ DZIECI I MŁODZIEŻY W LATACH 2012-2016.....	85
TABELA 21. MIEJSCE KLUBÓW SPORTOWYCH ZE SKIERNIEWIC W RYWALIZACJI SPORTOWEJ DZIECI I MŁODZIEŻY WEDŁUG DYSCYPLIN SPORTOWYCH W LATACH 2012-2016	86
TABELA 22. WYBRANE SUKCESY SKIERNIEWICKICH ZAWODNIKÓW W RAMACH RYWALIZACJI DZIECI I MŁODZIEŻY W LATACH 2014-2017.....	87
TABELA 23. WYBRANE SUKCESY SKIERNIEWICKICH ZAWODNIKÓW W RAMACH RYWALIZACJI SENIORSKIEJ W LATACH 2014-2017	104
TABELA 24. ZWIĄZKI SPORTOWE ORAZ KLUBY I STOWARZYSZENIA SPORTOWE NA TERENIE MIASTA SKIERNIEWICE.....	121
TABELA 25. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRE OTRZYMAŁY DOTACJĘ Z BUDŻETU MIASTA SKIERNIEWICE NA ZADANIA Z ZAKRESU WSPIERANIA I UPOWSZECHNIANIA KULTURY FIZYCZNEJ W LATACH 2013-2016	128
TABELA 26. GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA W LATACH 2006-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	136
TABELA 27. UDZIAŁ LUDNOŚCI W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM W OGÓLE LUDNOŚCI (%) W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	137
TABELA 28. UDZIAŁ LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM W OGÓLE LUDNOŚCI (%) W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	137

TABELA 29. UDZIAŁ LUDNOŚCI W WIEKU POPRODUKCYJNYM W OGÓLE LUDNOŚCI (%) W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	138
TABELA 30. URODZENIA ŻYWE NA 1000 LUDNOŚCI W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	138
TABELA 31. ZGONY NA 1000 LUDNOŚCI W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	138
TABELA 32. PRZYROST NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	139
TABELA 33. SALDO MIGRACJI NA 1000 OSÓB W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	139
TABELA 34. SALDO MIGRACJI ZAGRANICZNYCH NA 1000 OSÓB W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	140
TABELA 35. DOCHODY OGÓŁEM NA 1 MIESZKAŃCA W ZŁ W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	141
TABELA 36. WYDATKI OGÓŁEM NA 1 MIESZKAŃCA W ZŁ W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	142
TABELA 37. UDZIAŁ WYDATKÓW W DZIALE 926 KULTURA FIZYCZNA W WYDATKACH OGÓŁEM W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	143
TABELA 38. WYDATKI W DZIALE 926 KULTURA FIZYCZNA NA 1 MIESZKAŃCA W ZŁ W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	144
TABELA 39. UDZIAŁ WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH INWESTYCYJNYCH W DZIALE 926 KULTURA FIZYCZNA W WYDATKACH W DZIALE 926 OGÓŁEM W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	145
TABELA 40. LICZBA KLUBÓW SPORTOWYCH NA 10 TYS. LUDNOŚCI W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	146
TABELA 41. LICZBA SEKCJI SPORTOWYCH NA 10 TYS. LUDNOŚCI W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	147
TABELA 42. LICZBA TRENERÓW W KLUBACH SPORTOWYCH NA 10 TYS. LUDNOŚCI W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	148
TABELA 43. LICZBA INSTRUKTORÓW SPORTOWYCH W KLUBACH SPORTOWYCH NA 10 TYS. LUDNOŚCI W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	150
TABELA 44. LICZBA INNYCH OSÓB PROWADZĄCYCH ZAJĘCIA SPORTOWE W KLUBACH SPORTOWYCH NA 10 TYS. LUDNOŚCI W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	151
TABELA 45. LICZBA CZŁONKÓW KLUBÓW SPORTOWYCH NA 1000 LUDNOŚCI W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	152
TABELA 46. LICZBA ĆWICZĄCYCH W KLUBACH SPORTOWYCH NA 1000 LUDNOŚCI W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	153
TABELA 47. LICZBA ĆWICZĄCYCH MĘŻCZYZN NA 1000 MĘŻCZYZN W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	154
TABELA 48. UDZIAŁ KOBIET W OGÓLE ĆWICZĄCYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	155
TABELA 49. LICZBA ĆWICZĄCYCH KOBIET NA 1000 KOBIET W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	156
TABELA 50. UDZIAŁ ĆWICZĄCYCH DO LAT 18 W OGÓLE ĆWICZĄCYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	157
TABELA 51. LICZBA ĆWICZĄCYCH DO LAT 18 NA 1000 LUDNOŚCI W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	158
TABELA 52. LICZBA ĆWICZĄCYCH DO LAT 18 CHŁOPCÓW NA 1000 MĘŻCZYZN W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	159
TABELA 53. UDZIAŁ DZIEWCZĄT W OGÓLE ĆWICZĄCYCH DO 18 LAT W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	160
TABELA 54. LICZBA ĆWICZĄCYCH DO LAT 18 DZIEWCZĄT NA 1000 KOBIET W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	160
TABELA 55. UDZIAŁ ĆWICZĄCYCH 18 LAT I WIĘCEJ W OGÓLE ĆWICZĄCYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	161
TABELA 56. LICZBA ĆWICZĄCYCH W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ NA 1000 LUDNOŚCI W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	162

TABELA 57. UDZIAŁ ĆWICZĄCYCH W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ MĘŻCZYZN W OGÓLE ĆWICZĄCYCH MĘŻCZYZN W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	163
TABELA 58. LICZBA ĆWICZĄCYCH W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ MĘŻCZYZN NA 1000 MĘŻCZYZN W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	163
TABELA 59. UDZIAŁ ĆWICZĄCYCH W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ KOBIET W OGÓLE ĆWICZĄCYCH KOBIET W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	164
TABELA 60. LICZBA ĆWICZĄCYCH W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ KOBIET NA 1000 KOBIET W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	165
TABELA 61. CELE STRATEGICZNE ORAZ CELE OPERACYJNE.....	185
TABELA 62. KIERUNKI DZIAŁAŃ	187
TABELA 63. WSKAŹNIKI PRODUKTU STRATEGII	201
TABELA 64. WSKAŹNIKI REZULTATU STRATEGII	202
TABELA 65. POWIĄZANIA ZAPISÓW STRATEGII SPORTU Z PROGRAMEM ROZWOJU SPORTU DO ROK 2020	204
TABELA 66. POWIĄZANIA ZAPISÓW STRATEGII SPORTU ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2020.....	205
TABELA 67. POWIĄZANIA ZAPISÓW STRATEGII SPORTU ZE STRATEGIĄ ROZWOJU MIASTA SKIERNIEWICE NA LATA 2014 – 2020.....	206
WYKRES 1. LUDNOŚĆ MIASTA SKIERNIEWICE OGÓŁEM I WEDŁUG PŁCI W LATACH 2006-2016.....	4
WYKRES 2. PIRAMIDA WIEKU – SKIERNIEWICE, PODZIAŁ ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ W 2016 ROKU	5
WYKRES 3. PIRAMIDA WIEKU – SKIERNIEWICE, ROK 2006 I 2016	6
WYKRES 4. LUDNOŚĆ MIASTA SKIERNIEWICE WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU W LATACH 2006-2016. 7	
WYKRES 5. CHARAKTERYSTYKA LUDNOŚCI MIASTA SKIERNIEWICE W WIEKU PRODUKCYJNYM W LATACH 2009-2016.....	9
WYKRES 6. RUCH NATURALNY W MIEŚCIE SKIERNIEWICE W LATACH 2006-2016	11
WYKRES 7. MIGRACJE W MIEŚCIE SKIERNIEWICE W LATACH 2006-2016.....	13
WYKRES 8. PROGNOZA STANU LUDNOŚCI NA LATA 2020, 2030, 2040 I 2050 DLA MIAST POLSKI WEDŁUG PŁCI 15	
WYKRES 9. PROGNOZA STANU LUDNOŚCI NA LATA 2020, 2030, 2040 I 2050 DLA MIAST WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO WEDŁUG PŁCI.....	15
WYKRES 10. PROGNOZA STANU LUDNOŚCI NA LATA 2020, 2030, 2040 I 2050 DLA MIASTA SKIERNIEWICE WEDŁUG PŁCI	16
WYKRES 11. PROGNOZA STANU LUDNOŚCI NA LATA 2020, 2030, 2040 I 2050 DLA MIAST POLSKI WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU	17
WYKRES 12. PROGNOZA STANU LUDNOŚCI NA LATA 2020, 2030, 2040 I 2050 DLA MIAST WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU	17
WYKRES 13. PROGNOZA STANU LUDNOŚCI NA LATA 2020, 2030, 2040 I 2050 DLA MIASTA SKIERNIEWICE WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU	18
WYKRES 14. DŁUGOŚĆ ŚCIEŻEK ROWEROWYCH W SKIERNIEWICACH W LATACH 2012-2016	52
WYKRES 15. KLUBY I SEKCJE SPORTOWE W SKIERNIEWICACH W LATACH 2008-2016.....	54
WYKRES 16. TRENERZY, INSTRUKTORZY SPORTOWI I INNE OSOBY PROWADZĄCE ZAJĘCIA SPORTOWE W KLUBACH SPORTOWYCH W SKIERNIEWICACH W LATACH 2008-2016.....	55
WYKRES 17. CZŁONKOWIE, ĆWICZĄCY OGÓŁEM I ĆWICZĄCY DO LAT 18 W KLUBACH SPORTOWYCH W SKIERNIEWICACH W LATACH 2008-2016	58
WYKRES 18. UDZIAŁ KOBIET I OSÓB DO LAT 18 W OGÓLE ĆWICZĄCYCH ORAZ UDZIAŁ DZIEWCZĄT W OGÓLE ĆWICZĄCYCH DO LAT 18 W KLUBACH SPORTOWYCH W SKIERNIEWICACH W LATACH 2008-2016	59
WYKRES 19. WYDATKI Z BUDŻETU MIASTA SKIERNIEWICE W DZIALE 926 KULTURA FIZYCZNA W ZŁ W LATACH 2012-2016	123
WYKRES 20. WYDATKI BIEŻĄCE I MAJĄTKOWE Z BUDŻETU MIASTA SKIERNIEWICE W DZIALE 926 KULTURA FIZYCZNA W ZŁ W LATACH 2012-2016	124

WYKRES 21. CHARAKTERYSTYKA WYDATKÓW BIEŻĄCYCH Z BUDŻETU MIASTA SKIERNIEWICE W DZIALE 926 KULTURA FIZYCZNA W ZŁ W LATACH 2012-2016	125
WYKRES 22. CHARAKTERYSTYKA WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH Z BUDŻETU MIASTA SKIERNIEWICE W DZIALE 926 KULTURA FIZYCZNA W ZŁ LATACH 2012-2016	126
WYKRES 23. LICZBA MIESZKAŃCÓW W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	136
WYKRES 24. DOCHODY OGÓŁEM W ZŁ W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	141
WYKRES 25. WYDATKI OGÓŁEM W ZŁ W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	142
WYKRES 26. WYDATKI W DZIALE 926 KULTURA FIZYCZNA W ZŁ W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	143
WYKRES 27. WYDATKI MAJĄTKOWE INWESTYCYJNE W DZIALE 926 KULTURA FIZYCZNA W ZŁ W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	145
WYKRES 28. LICZBA KLUBÓW SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	146
WYKRES 29. LICZBA KLUBÓW SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	147
WYKRES 30. LICZBA TRENERÓW W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	148
WYKRES 31. LICZBA INSTRUKTORÓW SPORTOWYCH W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	149
WYKRES 32. LICZBA INNYCH OSÓB PROWADZĄCYCH ZAJĘCIA SPORTOWE W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	150
WYKRES 33. LICZBA CZŁONKÓW KLUBÓW SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	152
WYKRES 34. LICZBA ĆWICZĄCYCH W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	153
WYKRES 35. LICZBA ĆWICZĄCYCH MĘŻCZYZN W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	154
WYKRES 36. LICZBA ĆWICZĄCYCH KOBIET W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	155
WYKRES 37. LICZBA ĆWICZĄCYCH DO LAT 18 W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	157
WYKRES 38. LICZBA ĆWICZĄCYCH DO LAT 18 CHŁOPCÓW W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	158
WYKRES 39. LICZBA ĆWICZĄCYCH DO LAT 18 DZIEWCZĄT W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	159
WYKRES 40. LICZBA ĆWICZĄCYCH W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	161
WYKRES 41. LICZBA ĆWICZĄCYCH W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ MĘŻCZYZN W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	162
WYKRES 42. LICZBA ĆWICZĄCYCH W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ KOBIET W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	164
 ZDJĘCIE 1. STADION DO GRY W HOKEJA NA TRAWIE W SKIERNIEWICACH	38
ZDJĘCIE 2. HALA NR 1 W SKIERNIEWICACH	40
ZDJĘCIE 3. HALA NR 2 W SKIERNIEWICACH	41
ZDJĘCIE 4. HALA NR 3 W SKIERNIEWICACH	42
ZDJĘCIE 5. HALA SPORTOWA CLASSIC CENTRUM SPORTU I REKREACJI SKIERNIEWICE	43
ZDJĘCIE 6. DUŻA NIECKA PŁYWALNI MIEJSKIEJ „NAWA” W SKIERNIEWICACH	44
ZDJĘCIE 7. MAŁA NIECKA PŁYWALNI MIEJSKIEJ „NAWA” W SKIERNIEWICACH	44
ZDJĘCIE 8. ZALEW „ZABĘBIE” W SKIERNIEWICACH	46
ZDJĘCIE 9. PARK MIEJSKI W SKIERNIEWICACH	51

RYSUNEK 1. SPOSOBY SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO PRZEZ MIESZKAŃCÓW SKIERNIEWIC, N=500	116
RYSUNEK 2. DYSCYPLINY SPORTU UPRAWIANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW SKIERNIEWIC, N=198.....	118

AUTORZY DOKUMENTU

Mgr Katarzyna Blicharska

Mgr Magdalena Romaniecka

Dr Marcin Haberla

Mgr inż. Marek Karłowski

Mgr Artur Kotliński